

A TISZÁNINNENI
REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

1918. ÉVI JUNIUS HÓ 4. ÉS 5-IK
NAPJAIN MISKOLCZON TARTOTT
RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

CZINKE ISTVÁN

EGYHÁZKERÜLETI LEIKÉSZI FŐJEGYZŐ.

150. SZÁM.

A tiszáninnyi ref. egyházkerület az 1918. évi rendes tavaszi közgyűlését június hó 4—5-ikén Miskolczon tartotta meg **Dr. Tüdős István** püspök és **Dókus Ernő** főgondnok elnöklete alatt.

Jelen voltak:

Az abauji egyházmegyéből: Révész Kálmán esperes, Meczner József gondnok, Kovács Béla, Oláh Péter, Kovács István, Naményi Gyula, Dobozy István, Kóczán György.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: Tóth Béla esperes, br. Vay Elemér gondnok, Gaál Ferenc, Pósa Péter, Román Ernő, dr. Rác György, dr. Lossonczy István, Papp-Szász Lajos.

Az alsózemléni egyházmegyéből: Meczner Béla gondnok, Máthé Gyula, Pálóczy József, Miskolc Endre, Sebeő Gyula, dr. Kiss Sándor.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Vadászy Pál esperes, Ragályi Béla gondnok, Kazay Géza, Molnár József, Szentmártoni Dániel, Bónis Aladár, dr. Nagy Barna.

A felsőzemléni egyházmegyéből: Hutka József esperes, Dókus László gondnok, Virág József, Tudja Mihály, Bernáth Aladár, Nemes Lajos, Bernáth Béla.

A gömöri egyházmegyéből: Buzi Márton esperes, Lukács Géza gondnok, Ságghi Sándor, Simon Mihály, Varga Antal, Bornemissza Elemér, Farkas Géza, br. Ragályi Balassa Ferenc.

A tornai egyházmegyéből: Ragályi Géza esperes, Tóth Kálmán, Fodor Géza.

Az ungi egyházmegyéből: Szűcs István esperes, Bernáth Zoltán gondnok, Magyar Bertalan, Tóth Lajos, Nyomárkay Sándor, Szabó Zoltán.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: Kérészy Barna, Idrányi Barna, Komjáthy Gábor, Péter Mihály, Fodor György lelkeszi részről, Dókus Gyula, Szentimrey Gyula világi részről.

Mint tanárképviselők: Rohoska József a theol. akadémia részéről, dr. Buza László a jogakadémia, Ellend József a sárospataki főgimnázium, dr. Kosztolányi Zoltán a miskolci főgimnázium, Kerekes Dezső a rimaszombati főgimnázium és Domby László a miskolci leánygimnázium részéről.

Mint tanítóképviselők: Becske Bálint, Göőz Ferenc, Gagyí Károly, Csiky Béla.

Mint egyh.-ker. jegyzők: Czinke István fő-, Sütő Kálmán, Janka Károly aljegyzők, lelkeszi részről; dr. Puky Endre fő-, dr. Mitrovics Gyula, dr. Kérészy Barna aljegyzők, világi részről.

Mint egyh.-ker. főügyész: Bizony Ákos, mint alügyész és h. pénztárnok: dr. Regéczy József.

I. Közgyűlési ügyek.

1. Dr. Tüdös István püspök az alábbi, lélekből fakadó és lélekre találó, az Isten legnagyobb kegyelmének, a békeség napjának ránk mosolygásáért esedező imádságban kéri az időket és népek sorsát igazgató Isten áldását és segedelmét tanácskozásunkra:

Mi Urunk, Istenünk! Hálaadásra nyílnak ajkaink a reggel eljöttével, amidőn megújult a napnak világa, sugarai szétáradnak a természetben, életet, erőt, megújhodást támasztva a teremtett mindenségben.

Mi is érezzük napod megújuló s megújító erejét, — látjuk és tapasztaljuk, hogy élet kél napod fényessége nyomán a mi lelki és testi életünkben is, amelyet Tőled vettünk s amellyel Neked tartozunk szolgálni neved dicsőségére s önmagunk boldogságára.

Napod ragyog és tündöklök, — a mi életünk azonban sokszor homályba, sőt sötétségbe borul, lelkünket megterheli a világ szerelme, testünket leköti annak gyengesége. — Te látod, Te tudod legjobban, miként dúl a vihar lelki-testi élete fölött annak az emberiségnek, amely személyeiben is, összességében is arra volna hivatva, hogy vihar helyett szelid csöndesség és békességes türelem által mind közelebb jusson Hozzád, a tökéletességhez.

Uram! Vihar söpri végig a világot még mindig, — pusztító erők és hatalmak érvényesülnek, népek milliói szenvednek, királyi székek dőlnek össze nagy zuhanással, vér- és könny-patakok folynak, árvák-özvegyek, ártatlanul szenvedők jajjaitól hangos az élet, amelynek mintha nem is volna már más tartalma, csak szorongás, keserűség, bánat és gyötrelem, mintha az emberi szív nem ismerne más egyebet, mint kárhozatos veszedelmet, amely a jónak még a gyökerét is sorvasztja, a szépet megrutítja s az igazságot lábbal tapossa, holott e szív mozdulási nem erre teremték, hanem hogy élő templomod legyen a szív végső dobbanásáig.

Alázatosan könyörgünk azért Hozzád: az emberiség ellen fölemelt ostorodat ne suhogtasd tovább, lágyítsd meg a kősziveket, indítsd meg az erőszakos lelkeket, hogy megszűnvén a gyűlölet viharja, a szelid békeesség építő munkájának ideje kezdődjék el, amelyben országodért versenyezzenek földi gyermekeid, akik közül mi, ime csöndes lelki építő munkára gyülekeztünk össze a Te nevedben és a Te isteni segítségével.

Óh tedd e mi munkánkat hasznossá, eredményessé, áldásokat fakasztóvá, amelynek céljaiban és eszközeiben láttassék meg az emberiség nagyra hivatása, isteni szent célokra való elkötelezetése, hiszen Fiad által minden időben erre intesz, Fiad által erre váltottál meg, életét adván a mi büntől szabadulásunkért és örök életünkért és abban az idvességért és kegyelemért.

Óh mi Urunk, Kegyelmes Istenünk: hallgass meg minket a mi könyörgésünkben, nem mi érettünk, hanem a Te Szent Fiad, az Ur Jézus Krisztus érdemeiért, a Te ingyenvaló kegyelmedből Ámen.

2. Dókus Ernő főgondnok tanácskozásunkat az alábbi gazdag tartalmu, legégetőbb sebeinket érintő és enyhítő, a körülünk tomboló viharban irányt mutató, mélységes figyelemmel és egyre fokozódó érdeklődéssel kísért beszéddel nyitotta meg:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Egyházkerületünk tavaszi közgyűlésének egyik feladata, hogy onnan visszatekintsünk az elmúlt év eseményeire, hogy csoportosítsuk, mérlegeljük azoknak kedvező, vagy kedvezőtlen eredményeit, megállapítsuk ezeknek egyházi életünkre gyakorolt hatását s hogy perspektívát nyujtsunk, terveket készítsünk a jövő alakulása, fejlődése irányában.

Sajnos, négy éven keresztül nem volt módunk egyetlen kedvezőbb, fontosabb, kiemelkedőbb eseményt sem feljegyezni, azzal foglalkozni, — nem volt alkalmunk a jövő egyetlen olyan tervét se előterjeszteni, konsideráció tárgyává tenni, megvalósításra ajánlani, amely hivatva lenne egyházunk életét fejlődésbe, mozgásba hozni, amely közelebb hozná a mindnyájunk előtt lebegő végcél: egyházunk nagysága, hatalma, mindeneket magához vonzó erejének fokozása, hiveink hitének, buzgóságának erősítése s e földi életben elérhető boldogsága felé.

Éltünk az elmúlt évben is hétköznapi, szürke életet, intézve mindenki a saját körében, legjobb szándékaink és tehetségünk szerint a hivatali állással járó teendőket, folyó ügyeket, küzdve létért, a megélhetésért, sokan a mindennapi kenyérért, fogyatkozó reménységgel, fokozódó apáthiával.

Mert igaz, hogy önvédelmi harcunk kezdetén is óriási áldozatokat kellett hoznunk vérben, anyagiakban, de az önfentartás küzdelmeinek méretei nem multák felül a korábbiakat, jórészt a régi keretekben maradtak és biztatott a remény, hogy kálváriánk rövidesen véget fog érni és mi épen maradt tagjainkkal, megmaradt értékeinkkel egy új, egy szebb, egy nemesebb, egy nyugodt élet alapjait fogjuk lerakhatni — míg ma, a háboru ötödik évének küszöbén, vérünk hullása nem szűnt meg, áldozataink nem kevesbedtek, de közénk férkőzött a hosszabb háborunak iszonyatos átka: a hiány, a szükség, az elviselhetetlen drágaság, ami legerősebb táplálékát az emberek vallástalansága, hitetlensége, szívtelensége, kapzsisága, gyors és könnyű meggazdagodási vágyából meríti s a mi sorvasztó hatását kétségkívül érezteti hiveink nagy részével is, de talán leginkább egyházunk hiterős oszlopával, pillérével, hitünk, tudásunk ápolóival, terjesztőivel: lelkészi és tanítói karunkkal.

Amidőn tehát a Mindenhatóhoz intézzük fohászunkat, kérve, hogy elégelje meg a reánk mért megpróbáltatásokat és gyógyítsa meg mindnyájunk lassu halálát okozó sebét az egyetlen irral, a béke olajágával, lelkészeink és tanítóink érdekében emeljük fel kérő szónkat közös oltalmazónk, táplálónk, édes anyánkhoz, a magyar államhoz, de egyszersmind saját, kedvező anyagi helyzetben levő hiveinkhez is, kiknek annál nemesebb, de annál szigorubb erkölcsi kötelességük nem lehet, mintha félretéve az írásos megállapodásokat, lehetővé teszik megélhetésöket azoknak, akik lelki szükségleteikről, utódaiknak pedig tudásáról is hűségesen gondoskodnak.

Akikre ezuttal is igen fontos, valóságos nemzetmentő és nemzetfenntartó feladat vár, mert a fogságból visszatérő véreink közül sokan idegen talajon, idegen légkörben, a felekezetenélküliség, a világpolgárság, a kosmopolitizmus, a bolsevikizmus ideáival, kórananyagával levén beoltva, inficiálva, ezen bajok gyógyítása, lokalizálása, továbbterjedésének megakadályozása jórészt lelkészeink és tanítóink éberségének, buzgalmának feladatát kell, hogy képezzék, amely feladatnak hogy ha meg nem felelnének,

vagy ide irányuló tevékenységek eredménytelen maradna, úgy hős fiaink vére hasztalanul folyt el, mert ilyen eszméknek az életbe leendő átvitele, a társadalomnak ezek alapján leendő berendezkedése mellett, lehet, hogy megmarad a föld, de elvész, megszűnik létezni a nemzet, üresen maradnak, feleslegesekké válnak templomaink.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés! Az elmúlt szürke év eseményei közül legyen szabad mégis felemlítenem kettőt, melyek alkalmasak lennének egyházunk szellemi, erkölcsi, anyagi fejlődését egy hatalmas lépéssel előbbre vinni, ha egyiknek üdvös és eredményes működését nem zsidbasztaná meg a lelkeket folytonos izgatottságban tartó, a nyugodt, békés munkálkodást lehetetlenné tevő háboru s a másikat nem sorvasztaná le ugyancsak az összes anyagi erőnket igénybe vevő és kimerítő háboru.

Ezen két kimagasló esemény. a harmadik budapesti törvényhozó zsinat és az 1848: XX. t.-c. fokozatos végrehajtása tárgyában beadott törvényjavaslat.

Zsinatunk, összeköttetésben a reformáció 400 éves évfordulójával, a teljes ünnepélyesség minden külsőségeivel, de a „post equitem sedet atra cura” nyomasztó hatása alatt nyílt meg és részben ennek tulajdonítható, hogy megalakulása után tanácskozásait bizonytalan időre elhalasztotta.

A zsinatnak, véleményem szerint, a meglevő törvényeken eszközlendő kisebb-nagyobb változtatásokon, pótlásokon, javításokon kívül, két égető kérdéssel fog kelleni foglalkoznia, egyik a lelkészválasztásról szóló törvény módosítása az abszolút jó irányában, másik a lelkészi nyugdíj és özvegy-árva gyámintézettről szóló törvény revíziója, a viszonyok és lehetőségek által határolt kiterjesztése, a lelkészek nyugdíjának, de különösen az özvegyek és árvák évjáradékainak felemelése kapcsán.

Azt hiszem, hogy mindenki, aki az eseményeket elfogulatlan szemmel nézi és itéli meg, igazat fog nekem adni, hogy a lelkészválasztás a jelen alakjában fenn nem tartható, mert ez valóságos melegágya a törtetésnek, a korteskedésnek, protekciónak, amely ritkán részesíti kellő támogatásban az igazi tehetség érvényesülését, megjutalmazását és ezzel ellankaszt, elkedvetlenít minden ambíciót, — amely nem teszi lehetetlenné, hogy az érdem, az arravalóság, a rátermettség ne legyen pótolható ügyeskedés által, — amely jónak talál és felhasznál minden eszközt célja elérése érdekében és amely gyakran már jó előre olyan

helyzetet teremt a lelkész és hívei között, amely az eredményes munkát kizárja, vagy legalább is nehezé, fogyatékosná teszi.

Talán részben azt is a szellemi munkát megbénító háboru okozta, hogy ennek a kérdésnek nem tulajdonítottak elegendő fontosságot, hogy illetékes körökben, vitatkozásokban, javaslatokban, zsurnalisztikában nem vetődött fel, nem látott napvilágot, nem érlelődött meg a megoldásnak egyetlen olyan módja sem, amely alkalmas lenne jobbal pótolni a meglevőt, amely közelebb hozna a jóhoz és ellensúlyozná inferioris helyzetünket, melyben ellenfeleinkkel szemben vagyunk, akik minden helyre az oda legalkalmasabb egyént képesek állítani.

Nem tudom, mit fog teremteni az előkészítő bizottság és a zsinat bölcsessége, de nézetem szerint inkább maradjon meg termékenyebb idő beálltáig a megszokott nem jó, minthogy törvénybe iktattassék egy hasonlóan fogyatékos, mert minden ilyen átmenet, ujtás nagy nehézségekkel, megrázkódtatásokkal van egybekötve s így a közre csak akkor bir igazi értékkel, ha általános megnyugvásra szolgáló jobb által van helyettesítve.

A másik igen nagyfontosságú kérdés, amint említettem, a lelkési nyugdíj és özvegy-árva-gyámintézetéről szóló törvény revíziója, lehetőleg szélesebb alapokra fektetése, amely kérdés kedvező megoldása nemcsak a méltányosság és humanizmus követelménye, hanem szociális szempontból és a lelkési állás jövőjének szempontjából is elsőrangú fontossággal bir, mert alig lehet fontosabb feladatunk ebben a pillanatban, mint megtenni mindent a lelkési pálya emelése, kívánatossá tétele és a theologiai akadémiák további elnéptelenedésének megakadályozása érdekében.

Amikor a törvény revíziójáról emlékeztem, nem a végrehajtási rész módosítására gondoltam, mert ez, Istennek hála, oly kifogástalanul és oly precizitással funkcionál, mint talán egyetlen egyházi intézményünk sem, hanem gondoltam arra az aránytalanságra, amely szerint lelkészeink legnagyobb része, teljes nyugdíjaztatás esetén 1600 korona nyugdíjban részesül, holott meggyőződésem szerint Magyarországon ma igen kevés református lelkésznek van 1600 korona fizetése, — gondoltam arra, hogy nyugalomba vonuló lelkészeink lakásukért semmiféle kárpótlásban nem részesülvén, kénytelenek állásukhoz ragaszkodni s szolgálataikat folytatni magok megerőltetésével, gyakran az egyház kárára akkor is, amikor jogukban állana a jól megérdemlett nyugalmat élvezni, vagy kénytelenek nyugdíjok egy tekintélyes

részét lakásuk bérére fordítani. És habár a lelkészi nyugdíjak közötti tulságos aránytalanságot nem is tudnám helyeselni és ezt nem fognám támogatni, még sem tartom se méltányosnak, se bölcs előrelátónak a törvény azon intézkedését, amely a maximális nyugdíjat 3000 koronában állapítja meg, mert ezen korlátozás gyakran nagy visszaesést jelent az illető lelkész anyagi helyzetében s arra kényszeríti őt is, hogy igyekezzék lehetőleg kitolni a nyugdíjba vonulásának időpontját.

Megszivlelendőnek tartom a püspökök nyugdíjának kérdését is, akik élethosszigan levén választva, öregség, betegség vagy más okból nem nyugdíjazhatók, némelykor az egyházi adminisztráció, az egyházkerület, az egyetemes egyház magasabb érdekeinek nagy hátrányára.

Legsürgősebbnek vélem azonban az özvegyek és árvák évjáradékának felemelését legalább addig a mértékig, ameddig az állam saját alkalmazottai hátramaradt családtagjainál elmegey.

Ezek az én irányelveim ebben a kérdésben, ezeket képviselem azon bizottságban, melyet a zsinat a törvény revíziója céljából kiküldött és ezeket fogok igyekezni a megvalósulás felé vezetni, de kötelességemnek tartottam jelezni itt is, hogy megnyugtatósára szolgáljanak azoknak, akik abban az aggodalomban élnek, hogy az illetékes körök nem képviselik érdekeiket elegendő buzgalommal, meleg szeretettel, hogy kimutassam a nyughatatlankodásoknak, sürgetéseknek felesleges voltát és hogy mérsékeljem egyesek szertelen, teljesíthetetlen igényét.

Az általam megjelölt célok elérésére szükséges anyagi eszközök négy forrásból fakadhatnak, t. i. meglévő tőkéink emelkedő kamatjövendelméből, a lelkészek és egyházak járulékának emeléséből, az országos közalap hozzájárulásának fokozódásából és magasabb államsegélyből.

Tőkéink kamatai automaticæ emelkednek, miután évről-évre tekintélyes összeget tőkésítünk, így az utolsó pénztári évben, 1917-ben 761741 kor. 8 fillért, — a lelkészek és egyházak járuléka mérsékelten emelhető, a lelkészeknél másfél százalékkal öt százalékra, az egyházaknál talán fél vagy egy egész százalékkal két és fél vagy három százalékra, — az országos közalap hozzájárulása minden évben fokozódik, de a legtekintélyebb segítséget az államtól remélhetjük és pedig azon többletből, amelyet az 1848 : XX. t. c. fokozatos végrehajtása tárgyában beadott javaslat törvényerőre emelkedése esetén kapni fogunk.

E pontnál ki kell térnem a javaslat diszpozícióinak rövid

rekapitulációjára, mert magánérintkezéseimben, hivatali állásomban úgy találtam, hogy sokan vannak ebben az egyházkerületben is, akik teljesen félreismerik a törvényjavaslat intencióját, terjedelmét s azzal szemben oly messzemenő igényekkel lépnek fel, amelyek teljesíthetése a valóságot meg sem közelítvén, téves reményeknek, alaptalan számításoknak, csalódásoknak fogja forrását képezhetni.

Mert miről van szó? Arról, hogy az állam, mely mostanáig e címen, évenként, 5.047,800 korona segélyt adott a református, lutheránus, erdélyi evangélikus, unitáriusoknak egyúttvéve s ezt csupán évről évre, költségvetésileg biztosította, ezen segély helyett az 1918—19 ik pénztári évben hat milliót, — 1919—20 ban hét milliót, 1920—21 és következő években nyolc millió korona hozzájárulást fog adni, ezt törvényben fogja biztosítani és kilátásba helyezi, hogy mihelyt azt az ország anyagi helyzete engedni fogja, úgy ezen nyolc millió hozzájárulásnak megfelelő tőkét, vagyis kétszáz millió tőkét fog a nevezett felekezeteknek rendelkezésére bocsátani pénzben, értékpapirokban, ingatlanokban, amely tőkéből a magyarországi ref. egyházat 126 600,000 korona illetné meg.

A tőke kiadására vonatkozó ígéret beváltása azonban, sajnos, a javaslatban se kötelezőleg kimondva, se határidőhöz kötve nincs.

Átszámítva a fent említett emelkedést, református egyetemes egyházunk, amely mostanáig 3.195,200 korona államsegélyben részesült, jövőre, kerekszámban 600—600,000 koronával fogna többet kapni a jelzett évekre s ha a zsinat, illetőleg az egyetemes konvent a jelenleg használatban levő szétosztási kulcsot megváltoztatni nem fogja, úgy a lelkeszi nyugdíj- és özvegy-árva-gyámintézet, amelyre mostanáig az államsegélyből 533,333·34 korona esett, jövőre kerek számban mintegy 100—100,000 koronával fogna többet kapni, vagyis az 1920 ik évtől kezdődőleg 846,160 koronát.

Elegendő lesz-e ezen négy forrásból eredő és emelkedő tendenciájú jövedelem a szemeim előtt lebegő célok elérésére, nem tudom, nem hiszem; ezt a kalkulátor szakértelme lesz hivatva megállapítani, azonban bizom benne, hogy a zsinat és az egyetemes konvent bölcsessége és áldozatkészsége szívesen fog e tekintetben segítségünkre jönni.

A kétszáz millió korona tőke, illetőleg ennek successive emelkedő kamataira vonatkozó javaslat sorsa, amennyire az irányadó férfiak nézetét ismerem, minden kormányváltással szemben biztosítottak látszik lenni.

Az kétségtelen, Főtiszteletű Egyházkerületi közgyűlés, hogy

ezen kétszáz millió nagy csalódást okoz, mert az 1848 : XX. t.-c. szellemében összeállított és kimutatott szükséglet csupán a református egyháznál közel egy milliárdot tesz ki. Tekintve azonban azt, hogy a törvényjavaslat nem zárja ki egyházunk további költségvetésszerű segélyezését, hogy az ország pénzügyi helyzete, illetékes, elfogulatlan férfiak állítása szerint, magasabb hozzájárulást nem enged meg, hogy ezen összeg törvény által lesz biztosítva, míg az most a mindenkori kormányok tetszésétől és jóakaratától függ holott arra egyes intézményeinket már reá is építettük és mivel viszonyaink között nem tudható, hogy honunk boldogítói mikor fognak az állam és egyház szétválásának jelszavával hódító utra indulni és hatalomra jutni; én a magam részéről nem merném vállalni a felelősséget és javasolni az ellenállást, a visszautasítást s habár ez egyetlen csapással megsemmisíti a kérdés megoldásához fűzött igen sok szép tervünket, reményünket, felelősségteljes állásunkban nem tehetünk mást, mint a javaslatra írni a tolerari posztét.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés! Mielőtt rövid felszólalásomat befejezném, fájdalmas kötelességet kell teljesítenem, megemlékezve azon súlyos veszteségről, amely református egyházunkat érte, Kenessey Béla egyetemes konventi elnök, az erdélyi egyházkerület püspökének elhunytá által.

Az ő érdemeit nem kell felsorolnom, a távozásával támadt ürt nem kell megfestenem, hiszen évtizedek óta alig van egyházi életünknek olyan alkotása, egyházunk történetének alig van olyan lapja, amely ne hirdetné, ne örökítené meg az ő eredményes működését.

Élete áldás volt református egyházunkra s csak azt fájlatjuk, hogy az ő nagy, az ő nemes lelkét a Mindenható oly gyenge hüvelybe rejtette, amely megtört, mielőtt vezéri szárnyai egy szebb, egy jobb, egy nemesebb, egy magasabb légkörbe emelhetnék volna református egyházunkat, egyházkerületét.

Áldást mondok e helyről is emlékére s az elismerés, a tisztelet, a felejtethetetlen munkatárs szeretetének örök zöldjét helyezem porréseit őrző sirhalmára.

Üresen maradt helyét az erdélyi egyházkerület bölcsessége és egyező akarata a legméltóbbal, Nagy Károly generális nótáriussal töltötte be, ki évek hosszú során keresztül kifejtett sokoldalú, buzgó működésével biztosítékot nyújt az iránt, hogy egyetemes egyházunk, egyházkerülete benne nagy értéket nyert és

ültetett vezérei sorába. Szívesen üdvözlöm a Főtisztelendő püspök ur öméltóságát e helyről új állásában és nagyfontosságu, egyház-építő munkálkodására Istennek áldását kérem.

Zárom szavaimat és elnöktársammal együtt tisztelettel üdvözölve az egyházkerület megjelent tagjait és az érdeklődőket, a mai napra egybehívott közgyűlésünket megnyitom.

Közgyűlésünk a saját lelkéből szedett gondolatokkal bővelkedő beszédet egész terjedelmében jegyzőkönyvébe iktatja; babérait és cípuságait — későbbi tanácskozásai folyamán — külön-külön jegyzőkönyvi pontok keretébe foglaltatja.

3. Lelkeszi főjegyző a közgyűlési tagok hivatalos névsorát felolvastván,

közgyűlésünk a megjelenteket a jelen gyűlés idejére igazoltaknak tekinti; Lévy József, Bálint Dezső, Bónis Aladár, Kádár Kálmán, Horváth Elemér, dr. Óváry Pál, Stépán László, Orbán Barna bejelentett elmaradását tudomásul veszi.

4. A püspöki jelentést, a közelebbi időkben lezajlott eseményeknek s a lelkek gazdagságának; a reformáció négy-százados örömnepének s az ez alkalomból megnyilatkozott áldozatkészségnek hű tükrét; mint örömünk és keserűségünk, dicsekedésünk és jogos kívánságaink igazságos és bátor tolmácsolóját, közgyűlésünk — miután az már nyomtatásban kinek-kinek megküldetett — felolvasottnak tekinti s egész terjedelmében jegyzőkönyvébe iktatja.

Főtiszteletti Egyházkerületi Közgyűlés!

Még mindig tart a világháboru anyagi és erkölcsi erőket s drága emberéleteket pusztító viharzása, a melyre nézve tökéletesen mindegy, keleten dühöng-e, vagy nyugaton, tökéletesen egyre megy, itt ront-e, vagy ott, a földolog, hogy könny és vér jelölje az utat, a melyen jár s hatását érezteti. Mintha mindinkább beteljesülne a régi igazság: az öldöklő angyalnak nincs kielégítése mindaddig, míg önmagát is meg nem ölte. Ugy

látszik, hogy ez az időpont csak akkor fog bekövetkezni, amikor a békesség teljességének napja ellenállhatatlan erővel fogja sugárait árasztani s a vér is, meg a könny is felszárad s a pusztító erő megszegyenülve vonul vissza az építés és alkotás akaratának érvényesülése elől.

És csodálatos jelenség az emberi érzület és gondolkozás területén, hogy a nagy világgégés közepette is tud olyan munkákat végezni, a melyekre béke idején is büszke lehetne. Mert észre kell vennünk, hogy a vérontással szemben jelentkezik az életmentés, a könyörtelenséggel szemben a könyörületesség, az önzés ellentétéül az áldozatkészség és önfeláldozás, az elkeseredés ellenképeül a kibékülés és megnyugvás, a halál helyett az élet diadalmas küzdése, a melynek hol erős, hol gyöngye megnyilatkozása ezt kiáltja: az élet erősebb a halálnál!

Ennek a csodálatos jelenségnek s az ebből eredő végső gazságnak legnagyobb bizonyossága, hogy az ég és föld összeroppanását visszatükröző világháboru közepette is tudott a magyar protestantizmus méltóképen ünnepelni, amikor a reformáció 400 ados évfordulója elkövetkezett. Amikor a lelkeket leigázta a háboru démoni hatalma, amikor a szívek a nyugtalanság árában usztak: tudtunk felemelkedni, énekeket zengedezni, szent emlékezésekkel ünnepet szentelni s a szívekbe nyugalmat és békességet varázsolni az örökkévaló Isten előtti hódolással, aki uj ég és uj föld teremtési munkáját bizta a reformátorokra, akikben megelevenedett a próféták és apostolok lelke, hogy az örök isteni célokat megvalósítani igyekezzenek Annak példájára, aki ut, igazság és élet és aki mindörökké ugyanaz marad.

A nehéz viszonyok és keserves megpróbáltatások között megelevenítő határu volt az országos emlékünnepe, amelynek erkölcsi jelentőségét azok is kénytelenek voltak elismerni, akik a protestantizmus létjogosultságát is kétségbe vonják s mindennap meghuzzák a halálharangot felettünk és intézményeink fölött. Bizonyára örök isteni erő lakozik a reformációban, amelynek lehettek is, voltak is pompázó és letarolt mezőkről tanuskodó időszakai, de a mindig előre való haladás, a mindig fejlődési szükségérzet azt jelenti, hogy hivatásunk még mindig van, mert tökéletesedést kívánunk, akarunk és munkálunk.

Hogy a nagy évfordulónak a lelkekre gyakorolt határu milyen erejű volt, elég rámutatnom arra, hogy tisztáninni egyházkerületünkben az áldozatkészség éppen a 400 ados évfor-

dulóval kapcsolatban több mint 300,000 koronát jelentő alapokat és alapítványokat tétetett, amelyeken kívül vannak még a többi adakozási eredmények. Ott, ahol nincsen nagy gazdagság és rakott bolt, mert területünk népe általában szegény s ott, ahol valóban hátunkon van a házunk s kebelünkön a kenyérünk; ott, ahol csak ritka helyen zöldülnek az oázisok, ellenben a puszták, a szikes talajok, a kősziklák egymást érik: az áldozatkészségnek olyan mértékét mutatja ez az eredmény, a melyért mélységes hálával kell leborulnunk az Isten előtt, hogy hiveink szívének mozdulását úgy hajtotta, hogy bizonyágot tettek: él az Ur, a mi Istenünk, aki nem hagyott el minket!

Erős várunk volt az Ur a multban, az ma is és bizonyára nem hagy el bennünket jövőre sem, akiknek bizodalunk egyedül Őbenne vagyon, aki soha meg nem szégyeníti a benne bizókat!

A magyar református népnek ez az áldozatkészsége, amely végső eredményében a vallásos és kulturális célokat szolgálja, egyszersmind a magyar nemzeti életnek is istápolója s minden vonatkozásában előbbrevivője, úgy, hogy bátran megállapíthatni, hogy magyar református népünk és egyházunk ismételten a legnagyobb s leghatalmasabb nemzetfentartónak bizonyult, akikkel szemben a mostoha bánásmód magának a nemzetnek szolgál ártalmára. Ez azonban már olyan területre csap át, ahonnan nem kívánok jeleket mutogatni, annyival inkább nem, mert a tények maguk beszélnek!

Ís hadd mutassak rá ezzel az áldozatkészséggel kapcsolatban arra is, hogy a néplélek, a gyülekezeti élet vezetésében a világiaknak eléggé meg nem hálálható munkája mellett a lekipásztorok azok, akiknek a forgolódásuk a sikert biztosítja, akik nem szünnek meg az ígét hirdetni, a jócselekedéteket gyakorolni, a követésre méltó példát megadni, a maguk megtagadásában előljárni, az áldozatkészségben tündökölni s a magyar nemzeti élet erejének kihasználásában előljárni, hogy mindenkinek szolgálai legyenek az Ur szolgálaihoz illően s akiknek mindezekért sokszor még köszönet sem jár, csupán néhány jó szó, vagy legfőlebb leereszkedő vállveregetés. Most, a világháboru vérzivataros esztendőiben a magyar református lelkészek kivétel nélkül azoknak bizonyultak, akik hivatásukról, kötelességeikről s az általános emberieségről megállapított fogalmakat a lehetőségig leghivebben igyekeznek megvalósítani. S a jutalom? Nem más, mint saját lelkiismeretük megnyugtató szava, amely mellé semmiképen sem illik némely hivek

nem adózunk elve, némelyek díjlevélcsökkenetési törekvése, olyan sokaknak megalkuvásra és megjegyezésre való utalása akkor, amikor a mindennapi kenyérről és a tisztességes megélhetésről van szó olyan képesítésű egyénekre vonatkozólag, akik a legmagasabb iskolát járták ki s akiknek kötelességük „holtig tanulni“.

Ez utóbbiak nyilván észrevehetőleg azokkal a jelenségekkel állnak kapcsolatban, amelyek az egész magyar református egyházban az adósegély folytán keletkezett állapotok behatása alatt keletkeztek s amelyek a belhivatalnokoktól a *jogot* akarják elvonni, hogy a 9 és 11 filléres életárak legyenek érvényben a 40 és 50 filléres árakkal szemben. A pénzérték 10 évvel ezelőtti jelentősége és a pénzértéknek vásárló ereje közötti nagy közbevetetésben úgy látszik, hogy a belhivatalnokokat szemelik ki némelyek tehetetlen áldozat gyanánt, megfélekedzvéen róla, hogy égre kiált a jogtalanság! A kérdés napirenden van, bírósági tárgyalások is folynak s a vége az, hogy a lelkészek emésztődnek, a lelkészcsaládok nélkülöznek s a drágaság miatt „a ruha tisztesség“ régi elve is megszűnik.

Mielőtt az általános dolgokról a közelebbi egyházkerületi érdekekre térnék át, hadd emlékezzem meg arról is, hogy országos zsinatunk Budapesten, 1917 október 22-ikén megkezdte tanácskozásait, elvégezvén munkatervi megállapodásait, valamint a bizottságok megalakítását is s nyilatkozatot adván ki az 1848. XX. t. c.-re vonatkozólag. Ez utóbbinak azért volt s lett jelentősége, mert minisztériumi javaslat készült a r. kath. autonómia szervezése s az 1848. évi XX. t. c. alapján a protestáns egyházak újabb segélyezése tárgyában. Amarról legyen elég annyit mondani, hogy az egész kérdés nem egyéb, mint bizonyos javaknak, amelyek eddig állami kezelés alatt állottak, a r. kath. egyház részére való kiszolgáltatása, ez utóbbiról pedig tisztán és világosan azt kell megállapítanunk, hogy az alapítványszerű dotáció a tervbe vett célokat illetőleg szépnek mutatkozik, de ha ez lekötést akar jelenteni a folyton fokozódó igények dacára is, a legrutabb kijárás lesz a protestánsokkal szemben. Most mindkét törvényjavaslat pihen, mert a politikai viszonyok pihentetik azokat. Egy azonban bizonyos s ez az, hogy a magyar protestáns egyházaknak sem régi, sem jelenkori valláserkölcsei s kulturális szolgálatait nem akarják megfelelően méltányolni s ha mégis elfogadjuk a nyújtani szándékolt segélyt, oka: a kényszerhelyzet, amely a segélyt nélkülözhetetlenné teszi. Magyar államférfiak ritkán akad-

nak, akik a jogegyenlőség elvét és eszméjét meg akarnák valósítani, még olyan területeken is, ahol ez semmiféle veszedelmet nem jelent. Viszont olyan államférfiak is ritkán akadnak, akik a radikálizmust őszintén akarnák s e kettőnek az eredménye, hogy visszavonás, politikai pártoskodás s kulturális hátramaradás a magyar nemzet osztályrésze. Mindig ott lebeg felettük a közmondás: „Átok fogta meg a magyart, hogy az soha össze nem tart“, hanem a jogegyenlőségnek vannak kiváltságot élvezni akaró ellenségei s a haladásnak kerékkötő lovagjai. A magyar protestáns egyház pedig mind annak, mind ennek keserű gyümölcseit kénytelen fogyasztani.

* * *

Áttérve egyházkerületünk benső életére, az esperesi jelentések alapján megnyugtató kép tükröződik elénk az elmúlt egyházi esztendőről. Mind a lelkészek, mind a tanítók híven igyekeztek kötelességeiket teljesíteni, hogy a rázkódásokkal teljes háborus években ne gyöngüljön sem a hitélet, sem az egyházszeretet, sem az Istenfélelem, hanem a lehetőségig mindenhol ékesen és szép renddel folyjanak az ügyek. Hogy ez sikerült is, bizonyítja az a körülmény, hogy komolyabb összeütközések nem fordultak elő ezekben a dolgokban, csupán a lelkészi fizetések körül jelentkeztek áldatlan körülmények, amelyeknek orvoslása azonban napirenden van; részint az egymást megértő és megegyező eljárásokkal, részint mint végszükség eseténi orvosszerrel: a kérdésnek az egyházi bíróságok elé vitelével. Sok helyen a gyülekezeti s tanügyi érdekek sokat szenvednek vagy a lelkésznek, vagy a tanítónak, vagy mindkettőnek is hadi szolgálatra való behívása következtében. Némely helyen a tanítókat pótolta az állam saját tanerői kirendelésével, de a lelkészek pótlásáról nem gondoskodhattunk mi magunk sem, mert a segédlelkészek száma mindinkább-inkább fogy.

Lelkészeinkről és tanítóinkról meg kell említenem, hogy az állam a folyó évben folyósította részükre a családi pótlékot 400—400 koronás összegben. De míg a tanítók, igen helyesen, kivétel nélkül megnyerik a pótlékot, addig a lelkészek közül a 3000 koronán felüli fizetésűek ettől a segélytől elesnek. Ez az eljárás kétségtelenül méltánytalanságot jelent az érdekelt lelkészekre nézve, akik egyuttal a ruhasegélyt is nélkülözték s így a háborus terhek elviselésében nagy erőpróbának vannak kitéve. Egy és más egyénre vonatkozólag ez az erőpróba nagyobb jövedelem mellett

is egyenesen viselhetetlen, mert a sok gyermek neveltetése és ruházása a többnek mutatkozó jövedelmet sokszorosán túlhaladja s a vége az, hogy adóssággal küzdő lelkész mind több-több lesz, miként ezelőtt 30—35 évvel, amikor a közalapi segélyezéseknél az adóssággal küzdő lelkészek egész hosszú sort alkottak

* * *

Annak, hogy a lelkipásztori s tanítói munkálkodás jó eredményű volt, a *belmissiói* tevékenység volt az elsőrendű oka. Mindjobban rájönnek a vezetők, hogy a népet, a hivek seregét mind több-több lelki táplálékkal kell ellátni, még pedig minél többször, vagyis mind alkalmas, mind alkalmatlan időben, hogy a lelkek foglyul ejtessenek a Krisztus számára s elvezetessenek az örök élet forrásához. — Mintha mind nagyobb hatásnak ismernők fel mi protestánsok is a r. kath. egyház belmissiói mozgalmát, amely általános és szűkkörű vonatkozásaival egyaránt leköti a lelkeket s az érdeklődést felkölti ezekben. Az a hatalmas sajtó-propaganda, amelyet a magyar r. kath. egyház nemcsak megindított, hanem tervszerűleg folytat is, tulajdonképen belmissiói az erők egyesítése s a célok megvalósítása érdekében, amelynek folyamán beszélnek az egyesekhez s a tömegek is megfogásra kerülnek. S az a körülmény, hogy a r. kath. mozgalom protestánsokat is megfogott, arról tanuskodik, hogy a kérdés a lelkeket érdekli mozgásba is hozza, tehát hasonló eljárásra protestáns szempontból is lehetne, sőt kellene vállalkozni és bizonyos fokú megelégedései állapítom meg, hogy az ez irányu mozgalom részint a Bethlen Gábor féle nyomdavállalat, részint a Református Sajtó-Egyesület érdekében nem volt sikertelen, sőt számbavehető eredménnyel járt egyházkerületünk területén is, ahol azonban csak alig néhány helyen történt lépés ebben a tekintetben. Ugy gondolom, hogy a belmissiói munka gyakorlásánál a figyelem erre a célra könnyen ráfordítható, mert az olvasási kedv mindjobban növekszik s Isten országa építésében fáradozunk, ha protestáns sajtótermékeket adunk az emberek kezébe. Amikor a vallásos érzést bizonyos mértékig kioltotta a háború a lelkekből, — amikor a protestáns katonák valláserkölcsei érzése és gondolkozása tiszteletre indítólag jelentkezik a tűz és víz, a vér és könny, a szenvedés és türelem nagy küzdelmeiben, s nekünk gondoskodnunk kell a mieink lelki tovább táplálásáról s a nyomdák utján való terjesztése az evangyéliomi s hazafias tartalmu iratoknak olyan belmissiói

kötelesség, amely alól egy ref. lelkész sem vonhatja ki magát. Hogy aztán az anyagi hozzájárulás s az erkölcsi támogatás összefonódott egységében a szegény protestáns lelképásztor miként találja meg az őt kötelező részt? Olyan kérdés, amelyre választ nem adhatunk, csak úgy, ha rámutatunk ref. lelkészeink önfeláldozására és önmegtagadására. Egy azonban bizonyos, hogy a r. kath. egyház millióit csak a lélek ellensúlyozhatja s ha ez a lélek él, az anyag diadalát veszély fenyegeti.

Jól tudom, hogy ezeket úgy is lehet értelmezni, hogy a ref. lelkészek anyagi helyzetének javítására irányulnak, de az bizonyos, hogy eszerint az értelmezés szerint is a ref. lelkészek s általában a ref. egyházi belhivatalnokok munkáján fordul meg az egyház-építés, az alkotás, a megnyugtató és kielégítő állapotok létesítése s ha ebben akármelyik is jót s jól végez, megfejtette a nagy titkot s mindannak megfelelt, amivel tartozott állásának s hivatásának.

Ime, a belmissiói munkának az az eredménye, amely kívánatos is, de kötelező is s ha a kerületünkben ebben a tekintetben nincsen visszaesés, hanem még fejlődés is mutatkozik, a helyzetünk kielégítő.

* * *

Hogy a lelképásztorok s a belhivatalnokok munkája nyomon járó volt s a szükségleteket is kielégítette, annak egy másik bizonyossága az egyházközségek anyagi ügyeinek rendben tartása, az építkezés és az áldozatkészség megnyilatkozása. Ebben a tekintetben a rendelkezésre álló adatokból a következő egységes képet mutathatom be az egyes egyházmegyék területéről:

	Adakozás*	Építkezés	Bevétel	Kiadás
	K	K	K	K
Abauj	47,015·02	42,379·07	722,075 76	650,997·52
Alsóborsod	82,782·55	49,929 35	781,186 91	685 998 49
Alsózemplén	74,544·55	37,662 09	767,457·26	634,261·16
Felsőborsod	15,260·23	13,077 43	472,582 66	413,042·49
Felsőzemplén	15,202·53	9,065 96	174,682 80	137,107·99
Gömör	47,512·03	18,706 04	699,562 89	644,106 49
Torna	6,151·96	19,138 42	160,601·27	151,183 95
Ung	40,929·23	14,451 69	385,636 78	333,959·35
Összesen	329,398 10	204,410 05	4.163,786 33	3 650,657·44
A múlt évi	155,629·31	207,905 24	2 966,343·82	2.569,426·12

* A reformáció 400-ados évfordulója alkalmából történi adakozások részben való felvételével is.

Az 1916. és az 1917-ik év adatainak különbsége az adakozásnál a legbeszédesebb, ahol az emelkedés 173,768·79 korona.

* * *

Annak jelöl, hogy a lelkipásztorok s velük együtt a vezető világiak gondja a gyülekezetek anyagi erősödésére megfelelően kiterjed, bemutatom a vagyoni helyzetről tanuskodó kimutatást a föld- s épület- értékek, az alapítványok, alapok és tőkék, valamint a hasznos jogok s ingóságok elkülönzésével s a teher, illetőleg adósság feltárásával, hogy teljesen tiszta legyen a kép, amely ezekről élénk táru:

	Abauj K	Alsóborsod K	Alsózemplén K	Felsőborsod K
Földérték	3.229,868 43	3 903,742 98	4.182,235 94	2.082,540 59
Épületérték	5 313,180 12	6 378.163·53	4.352,223 69	3 504,444—
Alapítványok	163,566 89	341,343 55	138,050 28	83,902·87
Alapok	368 910 —	581,766 74	244,781·31	220,269·67
Tőkék	350 000 18	168,430 37	234,299 04	340 757·58
Hasznos jogok	45,264—	75,996·70	5,415 —	39,044·20
Ingóságok	369,869 44	528 112·16	278,871·87	233,402 45
Összesen	9.840,659 06	11 977,556 03	9 435,877 13	6,504,361·36
Teher	196.726·83	259,362 14	492,708 60	212,078 89
Tiszta vagyon	9.643,932·23	11 718.193 89	8.943,168 53	6,292 282·47

	Felsőzemplén K	Gömör K	Torna K	Ung K
Földérték	980,669 84	1.266,316 50	469 175 50	2 162,666—
Épületérték	1 743 579 95	2 873,029 32	1.100,857·04	1.184,350—
Alapítványok	40,410 —	86,702 74	21,145 75	30,554·80
Alapok	100,121—	218,993 89	497 07	238,048·41
Tőkék	78,613—	494 442·83	136 809 12	117,481 31
Hasznos jogok	6,400—	13,778—	700—	4,340—
Ingóságok	119 125—	314,736 68	87 425·32	171.253 69
Összesen	3 068,918 79	5 267,999 96	1 816,609 80	3,908.694·21
Teher	178,719·16	254 887·69	65,626·33	222,891 08
Tiszta vagyon	2.890,199 63	5 013,112 27	1 750,983 47	3.685,803·13

Ennek a kimutatásnak vagyonmérleg-eredménye tehát az, hogy egyházközségeink vagyonértéke, a teher leszámítása után, tisztán: 49.937,675 K 62 fill. s ez a múlt évi 44.477,273 K 64 fillérral szemben növekedést mutat, a melynek összege: 5.460,401 K 98 fill.

Megállapítható a múlt évvel való összevetés után, hogy emelkedés állott elő a tiszta vagyonértékben: az abauji, alsóbor-

sodi, alsózempléni, felsőborsodi, felsőzempléni, tornai és ungi egyházmegyékben, — *apadás* csak Gömörben mutatkozik.

A múlt évi és az 1916. évi tiszta vagyonkimutatások a következők :

		K	K
Abauji	egyh. m.	9.410,877 18	9.643,932 23
Alsóborsodi	" "	10.432,982 96	11.718,193 89
Alsózempléni	" "	5 312,784 15	8 943,168 53
Felsőborsodi	" "	5 837,248 28	6.292,282 47
Felsőzempléni	" "	2.887,344 52	2.890,199 63
Gömöri	" "	5.512,444 85	5.013,112 27
Tornai	" "	1.417,830 40	1.750,983 47
Ungi	" "	3.665,711 30	3.685,803 13
Összesen		<u>44.477,273 64</u>	<u>49.937,675 62</u>

Az emelkedés, mint fentebb olvasható : 5.460,401 K 98 fill., amely az új értékelés eredménye

A vagyoni ügyek közül nem hagyható ki az egyházmegyék tulajdonának kimutatása sem, amely tulajdonok közvagyon jellegűek s a felügyelet az egyházkerület kötelessége. Erre vonatkozó hivatalos kimutatásunk a következő :

		1916 ban :	1917-ben :
		K	K
Az abauji	e. m vagyona	268,727 58	295,071 14
Az alsóborsodi	" "	79,592 33	81,122 44
Az alsózempléni	" "	11,844 28	11,543 06
A felsőborsodi	" "	151,913 03	153,634 46
A felsőzempléni	" "	3,729 59	3,729 54
A gömöri	" "	236,138 55	247,033 89
A tornai	" "	43,868 79	32,509 73
Az ungi	" "	413,127 66	391,625 85
Összesen	<u>1.208,941 81</u>	<u>1.216,370 11</u>

E szerint növekedett az egyházmegyék közvagyonja 7428 30 K.-val, de a növekedést csak Abauj, Alsóborsod, Felsőborsod, Gömör adják, a többieknél fogyás van. **Torna** és **Ung** apadása feltűnő.

Egyházkerületünk pénztári számadása külön előterjesztés tárgya lévén, a részletes kimutatást mellőzöm, csupán a vagyonmérleget állítom előtérbe a múlt évi és az előző 1916-ik évi összegek feltüntetésével :

	1916-ban :	1917-ben :
	K	K
1. Közigazgatási tár állása :	167,976·52	168,904·78*
2. I Vay-Mocsáry alapítv. „	683,362·58	685,463·19
3. II. „ „ „ „	232,528 70	252,660 21
4. Teleky-Szentes-Szeremley- alapítvány állása :	39,488·21	39,819 84
5. Lelkeszi özvegy árvatár állása :	479,555 96	480,716·71
6. Hollandi-Szűkösi-alapítv. „	205,833 11	209,834·87
7 Tolcsvai Nagy Gedeon alap.„	70,323 55	72,273 18
Összesen :	1,879·068·63 K	1,909·672·78 K

Ez bizonyára olyan tekintélyes összeg, amely, ha kerületi célú vagyon volna, bizonyos természetű új célokra való berendezkedést is megengedne. De amikor tudjuk, hogy a Vay-Mocsáry-alapítványok a sárospataki főiskoláé s a kerület a végrendelet szerint csak kezeli az alapítványt, a Teleky-Szentes-Szeremley-alapítvánnyal együtt, amely szintén a főiskoláé ; ha tudjuk, hogy az özvegy- árva-tár segélyt ad, valamint a *Hollandi-szűkösi* tár is és a Tolcsvai Nagy Gedeon-alapítvány is, még pedig mindhárom szigoruan megállapított elvek szerint, akkor tisztában vagyunk azzal is, hogy a kerületi köztvagyon aránylag olyan csekély, hogy abból s annak jövedelmeiből új célokat aligha tudunk szolgálni s ha alkotásról elmélkedünk, az önmegterhelés gondolatával kapcsolatban jut eszünkbe minden létesítés és alkotás.

Ajánlom a főtiszteletű egyházkerületnek külön is figyelmébe az egyházkerületi vagyonról szóló kimutatást, amelynek ismeretére szükségünk van saját erőink számbavétele alkalmával.

* * *

Megemlékezem fő- és középiskoláink múlt évi életéről is, hogy a szükséges dolgokról beszámoljak.

Sárospataki theol. és jogakadémiánk sokszorosan megérezte

* Ezen felül van kezelt tőke 806,216.63 K, amely egyes egyházak egyházi és iskolai-célú alapítványi s más természetű tőkeiből áll.

a múlt évben is a háboru hatását, amennyiben a jogtanárok részben katonai szolgálatot teljesítettek, részben betegség címén voltak távol, a hallgatók pedig, bár be voltak iratkozva, megfelelő iskolalátogatást a közismert okoknál fogva nem teljesíthettek. Theologus növendékeink száma alatta volt a harmincnak, sőt alig haladta túl a huszat. Ez a jelenség komoly megfontolást igényel, mert a létszámcsökkenés igen könnyen előidézhetheti a segédlelkész s majdan a rendes lelkészhiányt is s megakadhat az Isten országának kívánatos munkája, holott az aratni való gabona mind több-több lesz. Hogy e jelenség mélyebb oka a lelkészi állás anyagi ellátásának szűkös voltában keresendő, nem lehetetlen, de emlékezzünk csak vissza, hogy a prot. lelkészi állás soha sem volt az anyagi vonzás feltételeivel ellátva s mégis voltak elsőrendű tehetségek, akik e pályára vállalkoztak. A mélyebb ok az emberek felfogásában, érzületében s gondolkozásában keresendő, amely azonban nem zárja ki azt, hogy magát a pályát is igyekezzünk minél vonzóbbá s anyagiilag is biztosítottá változtatni.

Főgimnáziumunk hivatásának megfelelőleg töltötte be az elmúlt egyházi évben is mindennemű rendeltetését, bár sok olyan rajta kívül eső körülmény fordult elő, amelyeket csak nagy buzgósággal, hűséggel és lelkiismeretességgel lehetett olyanokká változtatni, hogy a kielégítő eredmény biztosítva legyen. A tanárok működése éppen ezen a ponton teljes elismerésre méltónak bizonyult.

Főiskolai fejlesztési mozgalmunkról külön jelentés van előtűnk, amelynek alapján tisztelettel kérem a szükséges intézkedések megtételét.

Itt is megemlítem, hogy főiskolai főgimnáziumunk állam segélyének felemelését nem sikerült elérni, amint a hivatalos leirat szól: „az e célra szolgáló fedezet teljes kimerülése miatt“.

Arra a kérésünkre pedig, amelyet múlt évi tavaszi közgyűlésünk 50-ik számú határozata alapján terjesztettünk fel a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz a sárospataki főiskola költségvetési, számviteli és pénzkezelési rendszerének részletes tervezete és utasítása elkészíttetésére vonatkozólag, még nem nyertünk választ.

* * *

Egyházkerületi felső leányiskolánk s leánygimnáziumunk állapotáról megnyugtató s egyszersmind örvendező jelentést tehe-

tek mind belső, mind külső viszonyait illetőleg, amelyek egyfelől a biztos és szerencsés kezű vezetésről, másfelől a tanerők buzgóságteljes forgolódásáról tanuskodnak. Valami szerencsés összhangzat uralkodik ebben az intézetünkben, amelynek eredménye a fejlődés, a fokozatos erkölcsi és anyagi gyarapodás, a nagyközönség erősödő érdeklődése, sőt szeretete, amelyek együttesen adják a megnyugtató és örvendező jelentéstételre az alapot. Csupán internátusunk az, amelynél némi kellemetlenségek jelentkeztek a háborus viszonyok miatt, abban a tekintetben, hogy nem tudtunk olyan ellátást adni, aminőt szerettünk és akartunk volna. A napról napra fokozódó drágaság és élelmiszerekben való hiány kívül esett erőnk mértékén s ha mégis jobb volt itt az ellátás, mint bárhol az ország hasonló intézeteiben, azt a városi hatóság előzékenységén s jóindulatán kívül az internátus vezetőinek eléggé nem méltányolható gondosságának, előrelátásának, éberségének s fáradhatatlanságának lehet és kell tulajdonítanunk. A megállapított díjakon felül a tanítató közönségtől csak annyit kértünk, amennyit a tényleges kiadás parancsolt.

E nagy gonddal ápoltt és sok áldozattal fentartott intézetünk jövőjére vonatkozó külön felterjesztéseket mély tisztelettel ajánljuk a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés figyelmébe.

* * *

A miskolci főgimnázium az elmúlt egyházi év tartama alatt is igyekezett mindazokat a kötelelességeket elvégezni, amelyek a régi közművelődési intézetünkre várhoztak. A nagy versenyben, amelyet ez az intézet vívni kényszerül a többi középiskolákkal, újabb társ is szerepel az állami főreáliskolával s így mindjobban éreznie kell a fentartó egyházközségnek s az intézet tanári karának is, hogy a versenyt nemcsak állani, hanem a jó eredményt is minden erővel munkálni tartoznak. Ebben a munkában szükségesnek tartom annak jelzését, hogy a tanári közszellem egészsége, az együttes működés tiszta összhangja s az intézet érdekében kifejtendő önzetlen fáradozás tartoznak a vezetők lenni, eltávolítván mindent, ami ezektől elzárja az erőket. A közvetlen szemlélet és tapasztalat többet láttat velem ennél az intézetnél, mint a többi középiskoláknál, kivéven a felső leányiskolát, amelyet szintén napról napra látok s közvetlenül figyelem dolgait s ez alapon kell ezt a figyelmzettetést adnom mind a fentartó egyháznak, mind a tanári karnak. Amannak azért, hogy gondját le ne vegye az inté-

zetről, amelyre föltétlen szükségünk van, a tanári testületnek azért, hogy érezze: rajta fordul meg, hogy az iskola versenyképes legyen.

* * *

A rimaszombati prot. főgimnázium a folyó iskolai évben a testvér ág. ev. tiszai kerülethez tartozván, a mult iskolai évi eredményekről pedig a középiskolai előadó beszámolván, külön jelenteni valóm nincsen.

* * *

Közép és felső oktatásügyeinkkel kapcsolatban, tisztelettel jelentem, hogy érvényben levő egyházi törvénykönyvünk VI. t.-cikke 102. §-ának szem előtt tartásával, egy tervezetet készíttettem a törvényben említett bizottság szervezésére vonatkozólag s e tervezetet a tanári testületeknek véleményadásra elküldtem. Az új törvények életbeléptetésekor kell majd gondoskodnunk e bizottság szervezéséről, hogy minden közép és felső oktatási kérdés megfelelő előkészítés után legyen tanácskozásunk anyaga.

* * *

Jelentésemben elérkeztem ahhoz a ponthoz, amelynél a személyi változásokról kell megemlékeznem az elmúlt egyházi év adatai során.

Egyetemes magyar református egyházunk közös veszteséget szenvedett *dr. Kenessey Béla* erdélyi püspök elhunytával, aki ugyan hosszas és súlyos szenvedések után tért a végső nyugalom helyére, de még mindig elég korán arra nézve, hogy veszteséget lássunk az élők sorából való elköltözésében. Mert köztudomásu dolog, hogy ugy is mint tanár, ugy is mint püspök, olyannak bizonyult, a kin megsokasodott az Urnak kegyelme, aki nagy hűséggel sáfárkodott a több talentummal is, hogy a választottak sorába tartozzék. Szép és értékes élet volt osztályrésze, amelyet megbecsült, példát szolgáltatván a gyenge testi erőn diadalmaszkodó lélek alkotó hatalmával. Emlékezzünk meg róla s kegyeletes érzéseink között foglaljon helyet lelki képe!

Szöts Farkas budapesti ref. theologiai tanár értékes földi élete után eltávozott a jobb hazába. Legyen emléke örökre áldott!

A dunáninenni testvér ág. ev. egyházkerület felügyelőjének: *Beniczky Árpád*-nak az elhunya felett is fejezzük ki részvétünket, aki mindenképen méltó volt a köztiszteletre és szeretetre, amely

őt körülvette, mert erős magyar nemzeti érzésével őrt állott ott, ahol nem egyszer jelentkeztek nemzetellenes törekvések és irányzatok. Faj-magyar volt, akinek elhunytá vesztesség a nemzetre nézve is, amelynek több ideig törvényhozója volt. Legyen áldott neve és emlékezete!

Szűkebb körünkben a mulandóságot a következők cserélték fel az örökkévalósággal: Eröss Károly abaujvajakóci, Tury Sándor borsodgeszti, Berzeviczy Endre báji, ifj. Bálint Dezső királyhelmecki, Osváth Zoltán ózdi, Szöllőssy Ferenc mokcsa-kerészi, Marsalko Endre nyug. diósgyőri, Nagy Barna kondói lelkészek.

Tanítóink közül Andorkó István rudabányai, Mészáros Bálint sajóecsegi nyugalmazott tanító szenderültek jobblétre.

Legyen csendes siri álmuk mindnyájuknak, dicsőséges ébredésük a feltámadás ama nagy napján, amely bizonynyal meglészen a mi Urunk Jézus Krisztus ígérete szerint!

Nyugalomba vonultak: Czinyéri Barna alsókálosai és Csiszár Béla tiszaozlári lelkészek. Kísérje őket a békesség a nyugalom csendes ösvényein.

Örvendetes eseményként emlékezem meg az erdélyi püspökválasztásról, amelynek folyamán *Nagy Károly* theol. tanár választotta meg Kenessey Béla utódjául, a választó egyházkerületi közgyűlés osztatlan bizalmából. Beiktatási ünnepélye május hó 5-én volt, amikor is küldöttséggel képviselttük egyházkerületünket a testvéri meleg érzés és szeretet beszélő bizonyosságául. Köszöntsük az új püspököt, a méltán méltó utódot megillető minden tisztelettel s kívánjuk, hogy sokáig sok jót tehessen az erdélyi hittestvérek javára és boldogítására.

Tóth Béla miskolci lelkész alsóborsodi esperes lett, *Révész Kálmán* esperest pedig „honoris causa” doktorrá avatta a debreczeni m. kir. tudományegyetem theol. fakultása. Köszöntsük őket testvéri szeretettel s tisztelettel.

* * *

Jelentésemet népmozgalmi adatainkkal kívánom bezárni most is, hogy azokból is vegyünk tanulságokat, szűrjünk le igazságokat s ahol szükségesnek mutatkozik, lépjünk a cselekvés terére is, ha vesztességek értek, ha támadásokkal kell szembeszállnunk, amelyek a mi sajátos felekezeti viszonyaink között soha sem ritka jelenségek.

Népmozgalmi adataink összesítve a következők:

	Abauj	Alsóborsod	A.-Zemplén	Felsőborsod	F.-Zemplén	Gömör	Torna	Ung	Összesen
Lélekszám :	37,911	69,051	56,199	28,576	15,156	31,862	9,344	28,048	276,147
Születés :	602	1,198	893	602	247	365	134	464	4,505
Halálozás :	712	1,646	1,008	687	249	594	125	479	5,500
Házasság- kötés :	187	346	232	191	80	92	28	142	1,298
Tiszta házasság :	116	197	162	140	56	56	24	102	853
Vegyes házasság :	71	149	70	51	24	36	4	40	445
Reverzális javunkra :	7	41	13	9	9	5	—	9	103
Reverzális kárunkra :	18	34	3	2	7	3	—	1	68
Áttért :	6	19	14	5	1	3	3	3	54
Kitért	6	13	3	4	14	5	—	3	48
Konfirm. :	704	1,176	1 075	559	294	611	214	625	5,258
Urvacsorá val élt :	62,321	76,851	85,033	55,695	6,085	48,600	19,749	50,639	464,973

Az *összesítést* magában foglaló rovat adatait egybevetve az 1916. év népmozgalmi adataival, a következő kép tárul elénk:

	1916-ban :	1917-ben :	Szaporodás
Lélekszám volt :	272,219	276,147	3,928
Születés „	4,388	4,505	217
Halálozás „	5,491	5,500	9
Házasságkötés „	1,126	1,298	172
Tiszta ref. ház.-köt. „	706	853	147
Vegyes ház köt. „	420	445	25
Reverzális javunkra :	85	103	18
„ kárunkra :	48	68	20
Áttért :	35	54	19
Kitért :	36	48	12
Konfirmált :	4,786	5,258	472
Urvacsorával élt :	299,158	464,973	165,815

Nyilvánvaló, hogy a népmozgalmi adatokat *kedvezőknek* semmiképen sem minősíthetjük, mert bár emelkedett a lélekszám (egészen bizonytalan a kimutatás évről évre!) s a születés s

egyéb minket érdeklő kedvező adatok is emelkedtek, viszont a reánk nézve kedvezőtlen adatok is emelkedést mutatnak, amelyek arról tanuskodnak, hogy nagy a verseny, a vetélkedés, a fennmaradásért való harc és küzdelem, amelyeknek *erkölcsi vonatkozását* felismerve, a szükséges teendőket mindnyájunknak el kell végeznünk!

* * *

Ha végül megemlítem, hogy a felső leányiskolai internátusban egy kerületi lelkészi alapítvány létesítésére hívtam fel lelkésztársaimat oly módon, hogy tíz évi tíz koronát fizessenek e célra s az így megalkotandó alapítványból segílyt nyújtsanak majd az intézet vezetői az alapítványtételben résztvevő lelkészek gyermekei és unokái részére, ha ebben az iskolában fognak tanulni s hogy e felhívásomra kész szívvvel hallgatott lelkésztársaim legnagyobb része s ma már 6810 korona ez az alapítvány: mindazt előterjesztettem, amivel az 1917-ik év nevezetesebb adatait s jelenségeit a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé hívhattam. — A kegyelem Istene velünk volt, megsegített a nehéz megpróbáltatások között s jó reménységgel bizunk Benne, hogy továbbra is velünk marad.

Jelentésem elfogadását s jóváhagyását kérve abban a részben is, amelyben a 100 koronán felüli adakozásokat s az 500 koronán felüli építkezéseket kimutatom, vagyok a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlésnek alázas szolgája

Miskolcz, 1918 május hó 20. napján.

Dr. Tüdös István,
püspök.

A püspöki jelentésben elsíratott jelesek, vezérek és egyszerű katonák, lelkészek és tanítók sirjára közgyűlésünk is odahelyezi a kegyeletes hála és elismerés koszoruját. Az örök nyugalomra elhívtak álma legyen csendes és zavartalan, az ideiglenes nyugalomra tért, munkában megfáradt testvérek hátralevő ideje pedig legyen békességes.

Akiket a kidőlt jelesek helyére állított a Gondviselés, azok elé a legboldogabb várakozással tekintünk s őket testvéri szeretettel üdvözljük.

A püspöki jelentés szokásos mellékletei:

A) Adakozások.

Abauji egyházmegye.

Abaujvár 1084 kor.
Abaujszina 510 kor.
Bárcza 607 kor.
Beszter 2229 kor.
Eperjes 1570 kor.
Felsőcsáj 588 kor.
Felsőkázsmárk 5785 kor.
Garbócbogdány 2204 kor.
Györke 1322 kor.
Hernádbüd 522 kor.
Hernádcsány 1010. kor.
Hernádsadány 671 kor.
Korlát 1678 kor.
Kovácsvágás 695 kor.
Kupa 933 kor.
Magyarböd 1872 kor.
Nagyida 1993 kor.
Nagyszaláncz 3663 kor.
Pányok 1457 kor.
Pere 500 kor.
Petőszinye 575 kor.
Szikszó 3038 kor.
Tarcza-Vajkócz 1451 kor.

(Az adakozások legnagyobb részben egyházfenntartási alapra történtek.)

Alsóborsodi egyházmegye

Ároktő. Özv. Szőke Istvánné harang-alapra 200 kor.
Borsodgeszt Isten dicsőségére s urvacsorai jegyekre 467 kor.
Borsodharsány. Isten dicsőségére s urvacsorai jegyekre 165 kor.
Bükkzsércz. Orgona alapra 1812 kor. 90 f. Urasztali terítőt 400 kor. értékben ajándékozott Schönviczky István r. kath. vallásu helyettes jegyző. — Egyéb adományok összege 284 kor.

Cserépfalu. A polgári község 500 kor-t iskolaépítésre. Urvacsorai poharat adományozott özv. Kiss Jánosné, Hák Eszter 211 kor értékben s az egyházközség nőtagjai ugyancsak urvacsorai poharat a világháború emlékére 665 kor. értékben. — Egyéb adományok 1783 kor. 85 f.

Diósgyőr. Özv. Dienes Illésné hagyománya 600 kor, özv. Marsalko Endréné adománya 500 kor. Diósgyőr-vasgyár adománya 300 kor. — Egyéb adományok 1853 kor.

Diósgyőr-vasgyár. Templom alapra Éles Géza 100 kor., Vasgyár egyházi alapra 1000 kor, Váczy Sándor alapítványa 200 kor.

Eger. Orgona alapra Kenyeres Lajos 100 kor. — Egyéb adakozás 1235 kor. 20 f.

Emőd. Urasztali terítőt ajándékozott Balázs Nagy András 140 kor. értékben. — Egyéb adakozás 319 kor.

Felsőábrány Reformációi emlékalapra özv. Menyhárt Sámuelné 100 kor, templomi mutató-táblát készítettett 100 korona értékben ifju Varga Józsefné. — Egyéb adomány 333 kor.

Gelej. Makkay Lajos adománya 400 kor. — Egyéb adomány 910 kor.

Igriczi. Adományok összege 447 kor 96 f

Kisgyőr. L. Csenge Károly 500 kor., Bihary Gy. Károly és neje 220 kor. — Egyéb adomány 1886 kor. 05 f

Kistokaj. Az adakozások értéke 1804 kor.

Maklár. Az adakozások összege 522 kor.

Andornak. Az adakozások összege 190 kor.

Mezőcsát. Hatházi Kis Mihályné 200 kor, Bartha Pálné 200 kor., Bartha Bálintné 200 kor, Bartha Györgyné 200 kor, Szabó János és neje Gombos Klára 200 kor., Gere Mihályné 200 kor., özv. Győrfi Varga Jánosné 400 kor, özv. Ujj Jánosné szül. Eröss Juliánna „János“ fia emlékére 12,000 kor, Bodolay István lelkész 600 kor.

Mezőkeresztes. Okos Márton 200 kor, Gomba Márton és neje 600 kor.

Mezőkövesd. Sütő István rimaszombati ügyvéd templom-alapra 100 kor.

Mezőnagymihály. Adakozások értéke 120 kor.

Miskolcz. Néhai Kovács Jánosné hagyománya 2000 kor., Tóth Béla lelkész 200 kor, dr. Tüdős István és neje 168 kor, Borsodvármegye 1000 kor. az avasi templom-alapra. (Erre az alapra ezen felül begyűlt 5364 kor.) — Egyéb adakozások összege 3268 kor.

Noszvaj. Az adakozások összege 585 kor 73 f.

Poroszló. Id. Hajdu József 400 kor., Oláh Ferencné 200 kor., Szücs Józsefné 100 kor., Gál Imre presbiter 1000 kor., Sajtos Ferencné 200 kor., ifj. Márki Ferencné 200 kor., Nemes Balázs halász 100 kor., özv. Tóth Jánosné 150 kor., Gacsal Imre gondnok 100 kor., Gacsal János presbiter 100 kor., Tóth István szabó 1000 kor., Halász János Gál 100 kor., Gál Pál presbiter 200 kor., Zsolczai János 100 kor.

Sajókeresztur. Az adakozás összege 1226 kor. 94 f.

Sáty. Az adakozás összege 1087 kor.

Tibolddaróc. Az adakozás összege 301 kor.

Szirma. Az adakozás értéke 360 kor.

Tiszadorogma. Cs. Veres István 100 kor., Kupai Dániel 100 kor.

Tiszakeszi. Deák Gyula 400 kor., Ladányi Sámuelné 400 kor., Négyessi Andrásné 100 kor.

Tiszanána. Péntek Imre 200 kor., Kérészy Barna lelkész 200 kor., ifj. Vajda Bálint 100 kor.

Tiszatarján. Özv. Kiss Péterné 100 kor., özv. Rényes Jánosné 100 kor., idb. Gombos Gyula és neje 200 kor., özv. Sipos Dánielné 100 kor., Somodi Sándor és neje 100 kor., Molnár Benő és neje 100 kor., Ferenczy Dániel lelkész és neje 100 kor.

Tiszavalk. Tóth Vince 300 kor., Kovács Dániel 500 kor., Kovácsné Csizmadia Róza 100 kor., özv. Szabó Jánosné 100 kor., Szabó György 100 kor. — Egyéb adakozás összege 1732 kor. 22 f.

Vatta. Az adakozások összege 212 kor.

Alsózemléni egyházmegye.

Alsóbereczki 151 kor.

Alsódobsza 185 kor.

Bacska 544 kor. 24 fill.

Bodroghalász 403 kor.

Bodrogkeresztur 1749 kor.

Czigánd Isten dicsőségére : 4052 kor.

Erdőhorváti 1135 kor.

Gesztely 1070 kor.

Golop 669 kor. 17 fill.

Karcsa 382 kor.

Karos 1750 kor.

Kenézlő 1251 kor.
Kesznyéten 370 kor.
Kisrosvány 153 kor.
Lácza 554 kor. 53 fill.
Lelesz 265 kor
Luka 205 kor.
Mád 1200 kor.
Megyaszó 242 kor.
Mezőzombor 312 kor.
Nagyrosvány 1031 kor. 60 fill
Olaszliszka 231 kor.
Páczin 1184 kor.
Prügy 232 kor.
Ricse 545 kor.
Sajóhidvég 628 kor.
Sárospatak 8064 kor. 75 fill.
Sóstófalva 109 kor.
Szomotor 563 kor.
Taktaharkány 406 kor. 68 fill.
Taktaszada 240 kor. 75 fill
Tállya 225 kor.
Tiszakarád 609 kor.
Tiszalucz 735 kor.
Tiszatokaj 1609 kor. 50 fill.
Tolcsva 249 kor.
Ujcsanáros 125 kor.
Vámosujfalu 397 kor

Felsőborsodi egyházmegye

Alacska. Isten dicsőségére 520 kor.
Balajt. Isten dicsőségére 100 kor.
Berente. Isten dicsőségére 130 kor.
Borsod. Szekrényessy Berta 200 kor
Borsodszakácsi. Isten dicsőségére 146 kor.
Dédes. Isten dicsőségére 140 kor. 60 f, orgonaalpra 382 kor., reformáció alpra 105 kor.
Disznóshorvát. Hitelszövetk. orgonaalpra 200 kor., egyházfentartási alpra 100 kor., a fogy. szövetkezet 339 kor.

Edelény. Az edelényi ref. nők egy urasztali poharat adtak 148 kor. értékben.

Martonyi. Alapítvány 100 kor, Isten dicsőségére alapítv. özv. Rőczy Andrásné hősi halált halt fia emlékére 200 kor.

Mályinka. Isten dicsőségére 178 kor.

Nekézseny Isten dicsőségére 192 kor.

Ózd. Páncélszekrény az ózdi gyártól, értéke 1000 kor.

Parasznya. Isten dicsőségére 156 kor.

Radostyán. Isten dicsőségére 166 kor. 75 f.

Sajóecseg. Orgonaalpra 200 kor.

Sajókaza. 120 kor. értékű urasztali terítő Polónyi Andrásné-tól, iskolai célra 210 kor.

Sajókazincz. Isten dicsőségére 150 kor.

Sajókápolna. Isten dicsőségére 650 kor.

Sajószentpéter. Isten dicsőségére 160 kor. 50 f.

Sajóvamos. Orgonajavitásra 1120 kor., harangalpra 681 kor., Isten dicsőségére 330 kor.

Sajóvelezd. Sajóvelezdí fogy. szövetkezet 2000 kor., egyházfentartási alpra 4124 kor., Isten dicsőségére 219 kor., urvacsorai jegyekre 194 kor.

Szalonna. Isten dicsőségére 300 kor.

Szendrő. Jubileumi alap 100 kor.

Szendrőlád. Isten dicsőségére 383 kor. 26 f.

Szilvásvárad. Isten dicsőségére 250 kor., harangalpra 140 kor., egyházfentartási alpra 1383 kor.

Ziliz. Isten dicsőségére 154 kor. 82 f, harangalpra 1378 kor. 30 f, orgonaalpra 150 kor.

Felsőzempléni egyházmegye.

Abara 204 kor. 40 f

Alsómihályi 502 kor.

Bánóc 714 kor. 53 f.

Vásárhely 384 kor. 15 f.

Morva 183 kor. 60 f.

Bodzásujlak 553 kor.

Garany 770 kor. 64 f.

Csarnahó 131 kor.

Deregyő 440 kor. 34 f.

Szalók 84 kor. 10 f.
Gálszécs 169 kor. 34 f.
Gercsely 83 kor.
Kiszte 110 kor.
Hardicsa 884 kor
Homonna 154 kor.
Kazsó 58 kor.
Kisazar 66 kor.
Kisbári 40 kor. 69 f.
Nagybári 64 kor. 11 f.
Kisráska 69 kor. 60 f.
Hegyi 54 kor.
Kolbása 273 kor.
Ladamócz 62 kor.
Lasztócz 326 kor.
Nagykázmér 9 kor. 69 f.
Lasztomér 969 kor. 60 f
Legenye 307 kor. 53 f.
Magyarizsép 256 kor.
Cselej 157 kor. 50 f.
Magyarsas 223 kor.
Imreg 378 kor. 31 f.
Szürnyeg 803 kor. 52 f.
Málcza 1069 kor 95 f.
Miglész 280 kor.
Nagyráska 138 kor.
Nagytoronya 91 kor.
Kistoronya 125 kor.
Sátoraljaujhely 2954 kor.
Szöllőske 509 kor. 18 f.
Borsi 42 kor. 66 f.
Bodrogszerdahely 274 kor. 13 f.
Tusa 631 kor. 80 f
Zemplén 486 kor.

Gömöri egyházmegye

Balogiványi 1309 kor. 09 f.
Bátka-Rakottyás 117 kor 16 f.

Beje. Szentiványi József 100 kor. Egyéb adomány 280 kor.
73 f.

Hanva 912 kor. 24 f.

Sajólénárdfalva 471 kor. 45 f.

Kövecses 647 kor. 30 f.

Sajórecske 202 kor. 47 f.

Sajószentkirály 190 kor. 88 f.

Naprágy. Özv. Hubai Lajosné 100 kor. Egyéb adomány
183 kor. 05 f.

Pelsőcz 1124 kor. 65 f.

Rimaszécs 223 kor.

Zádorháza 195 kor. 58 f.

Rozsnyó 217 kor.

Tornallya 345 kor. 12 f.

Zsip. Reformációi alapra 1730 kor. 20 f.

Tornai egyházmegye.

Aj 296 kor. 04 f.

Barka 293 kor. 12 f.

Bódvalenke 182 kor.

Hidvégardó Vadas József Martonyiból 200 kor. Egyéb ada-
kozás 222 kor. 38 f.

Jabloncza 233 kor. 98 f.

Komjáti 210 kor. 02 f.

Körtvélyes 170 kor. 53 f.

Szádalmás 206 kor. 40 f.

Perkupa 164 kor. 49 f.

Szádellő 122 kor. 94 f.

Szinpetri 186 kor. 88 f.

Szögliget 100 kor. 29 f.

Szöllősgárdó. Paulinyi Ármin 150 kor., Fekete István lelkész
300 kor. Egyéb adomány 203 kor. 45 f.

Tornagörgő. Harangalapra Körtvély István 200 kor., Kő-
szeghy Gábor lelkész 100 kor. Templomujításra özv. Becse
Sándorné 100 kor. Egyéb adomány 517 kor. 05 f.

Zsarnó 228 kor.

Ungi egyházmegye:

Bajánháza 916 kor. 60 f.
Magasrév 541 kor.
Bátfa 382 kor.
Palló 824 kor. 40 f.
Bező 1551 kor. 20 f.
Zahar 1177 kor. 30 f.
Csap 1320 kor. 70 f.
Csongor 495 kor.
Csicser 1725 kor.
Eszeny 555 kor.
Felsőrócse 1102 kor. 80 f.
Sárosmező 533 kor. 10 f.
Iske 1142 kor. 34 f.
Jenke 700 kor. 80 f.
Kereszt 500 kor. 40 f.
Kisdobrony 685 kor.
Kisgejőcz 2848 kor. 34 f.
Kisrát 788 kor. 40 f.
Korláthelmecz 309 kor.
Minaj 233 kor. 39 f.
Mokcsakerész 188 kor.
Ungmogyorós 300 kor.
Nagydobrony 684 kor. 63 f.
Nagygejőcz 2289 kor. 20 f.
Nagykapos 1286 kor. 31 f.
Nagyszelmencz 585 kor. 05 f.
Nagyszeretva 1666 kor.
Palágy 919 kor. 26 f.
Pályin 1178 kor. 16 f.
Szalóka 3898 kor. 06 f.
Szürte 507 kor.
Tiszaágtelek 184 kor. 82 f.
Tiszaásvány 647 kor.
Tiszasalamon 702 kor. 72 f.
Ungcsepely 668 kor.
Ungnyarád 1705 kor. 16 f.
Ungpinkócz 101 kor. 50 f.
Ungtarnócz 376 kor. 32 f.

Botfalva 178 kor.
Ungvár 1764 kor. 60 f.
Vajkócz—Mátyócz 250 kor.
Vámoslucska 806 kor. 55 f.
Sólymos 453 kor.
Vaján 390 kor. 82 f.
Záhony 671 kor. 30 f.

B) Építkezések.

Abauji egyházmegye.

Abaujnádasd 1157 kor.
Abaujvár 900 kor.
Alsóvadász 4444 kor.
Aszaló 5396 kor.
Bakta 556 kor.
Beret 630 kor.
Csenyéte 2718 kor.
Felsőméra 964 kor.
Füzérkajata 771 kor.
Gagybátor 563 kor.
Göncz 1655 kor.
Györke 865 kor.
Hernádcsány 956 kor.
Kassa 2200 kor.
Kiskinizs 1588 kor.
Magyarböd 624 kor.
Miglécznémeti 5488 kor.
Nagykinizs 838 kor.
Nagyszaláncz 1368 kor.
Szemere 628 kor.
Szikszó 7404 kor.
Szentistvánbaksa 988 kor.
Tarczavajkócz 500 kor.
Felsőbánya 689 kor.
Vilmány 707 kor.
Zsujta 601 kor.

Alsóborsodi egyházmegye.

- Alsózsoltza* 638 kor.
Bükkzsércz 1435 kor. 54 f.
Cserépfalu 1072 kor. 70 f.
Felsőábrány 774 kor. 10 f.
Igriczi 520 kor.
Kisgyőr 709 kor. 22 f.
Mezőcsát 1928 kor. 40 f.
Mezőkeresztes 830 kor. 83 f.
Mezőkövesd 12545 kor.
Miskolcz 7816 kor.
Noszvaj 2557 kor. 36 f.
Ónod 1276 kor. 73 f.
Sajókeresztur 1070 kor.
Tiszakeszi 3782 kor.
Tiszatarján 2633 kor. 14 f.

Alsózempléni egyházmegye

- Alsóbereczki.* Javításokra 1346 kor. 90 f.
Bodroghalász 717 kor. 84 f.
Bodrogheresztur. Lelkészlak, templom javítására 800 kor.
Bodrogolaszi. Tanítólak, építkezésre 8565 kor. 65 f.
Karos 1240 kor. 55 f.
Lácza. Paplak melléképületei, tanítólakjavítás 1177 kor 74 f.
Ricse. Építkezési javításokra 820 kor. 95 f.
Sajóhidvég 558 kor. 50 f.
Sajókesznyéten 8506 kor. 04 f.
Szerencs. Sz. Kovács Gábor és neje, Erdélyi Mária új paplak építéséhez 4 drb. takarékpénztári részvény a 150 koronájával 600 korona.
Taktaharkány 1604 kor 80 f.

Felsőborsodi egyházmegye.

- Dédes* 625 kor. 10 f.
Nyomár 500 kor.
Sajóecseg 4235 kor 73 f.
Sajókazincz 745 kor. 50 f.

Sajószentpéter 521 kor. 70 f.

Sajóvámos 977 kor. 60 f.

Sajóvelezd 1078 kor. 04 f.

Tardona 720 kor. 60 f.

Felsőzempléni egyházmegye

Bánóc. Iskola, tanító- és lelkészlak kijavítására 457 kor 60 f.

Vásárhely. Iskola és tanítói lak körülkerítése 825 kor.

Bodzásujlak. Lelkészlak s melléképületei javítására 780 kor.

Kolbása. Templomtető javítására 4540 kor.

Málcza. Lelkészlak, iskola és tanítói lak körülkerítésére
916 kor.

Zemplén. Templom és lelkészlak javításra 1200 kor.

Gömöri egyházmegye.

Kelemér. Paplakra 1200 kor. 16 f.

Zsip. Paplakra 546 kor. 36 f.

Hanva. Melléképületekre 544 kor. 30 f.

Balog 658 kor. 20 f.

Szutor. Paplak és iskolára 2249 kor. 28 f.

Rozsnyó. Paplakra 1176 kor. 81 f.

Szalóc 583 kor.

Özörény. Paplak és iskolára 749 kor. 28 f.

Tornai egyházmegye.

Áj 772 kor. 44 f.

Barka 9283 kor. 41 f.

Jabloncza 1153 kor. 28 f.

Körtvélyes 1901 kor. 23 f.

Perkupa 549 kor. 26 f.

Szádalmás 601 kor. 42 f.

Ungi egyházmegye

Csap 807 kor. 66 f.

Szalóka 707 kor.

Kisdobrony 631 kor. 14 f.
Nagydobrony 1099 kor. 70 f.
Nagygejőcz 585 kor. 40 f.
Tizsasalamon 1395 kor. 62 f.
Bező 1321 kor. 52 f.
Ungpinkócz 1481 kor. 72 f.
Jenke 500 kor.
Nagyszelmencz 717 kor. 22 f.
Ungnyárad 862 kor.
Ungcsepely 761 kor.
Nagykapos 548 kor. 03 f.
Bés 1984 kor. 08 f.

5. Az alsóborsodi egyházmegye 1917. évi december 11-én tartott rendkívüli közgyűléséből jelenti, hogy ujonnan választott esperesét, Tóth Béla miskolczi lelkészt hivatalába, ünnepélyes eskü letétele mellett, beiktatta.

Közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi, az új espereset, ki munkabírási javaidejében kerül a megtisztelő állásba, a maga részéről is a legszebb várákosokkal üdvözli és kifejtendő munkásságára Isten áldását kéri.

6. Az erdélyi testvér egyházkerület igazgatótanácsa köszönetet mond a boldogult nagy püspök, dr. Kenessey Béla elhunyt alkalmából püspökünk által tolmácsolt részvétért.

Hálás tudomásul vesszük s a dr. Kenessey Béla példaként világitó életét és lelki képét a saját kegyeletünk templomában is a legtisztelteméltóbb helyre helyezzük el. Gyöngé testben erős lélek, melyet a saját tüze emésztett, de az képesítette a többi lelkek felindítására és tettegyújtására is; az töltötte meg mély tisztelettel és ragaszkodással a hozzá közelebb állókat, a lelkébe mélyebben betekintőket ez emelkedett szellem iránt, mely nagy ihletei és nagy csalódásai után végre is kívánczolt a testből kiköltözni és menni

az ő Krisztusához, kinek nálánál kevés hűségesebb és hívőbb szolgálja volt. A mit itt meg nem találhatott, találja fel annál, akinek példaként világitó hitét és életét szentelte.

7. A dunáninnyi ág. h. ev. egyházkerület fájdalommal tudatja nagyérdemű felügyelőjének, benicei és micsinyei Beniczky Árpádnak f. év április havában történt szomorú elhunytát.

Közgyűlésünk a testvéregyházkerület gyászában őszintén osztozik s testvéri részvétét az izig-vérig magyar Beniczky Árpád elhunytával veszteséget szenvedett egyházkerület elnökségéhez intézett jegyzőkönyvi kivonatban tolmácsolja.

8. A testvér erdélyi egyházkerület igazgatótanácsa arról értesíti püspökünket s egyházkerületünket, hogy a felejthetetlen dr. Kennessy Béla megüresedett püspöki székét nagy egyetértéssel a kolozsvári theol. fakultás kiváló professzorával s az egyházkerület eddigi érdemes lelkes főjegyzőjével, Nagy Károlylyal töltötték be.

Ez alkalommal püspökünk az új püspök urat a következő távirattal üdvözölte: „Nyugodjék meg rajtad az Urnak áldó kegyelme, hogy nagy dolgokat cselekedhessél az Isten országa építésében. Testvéri szeretettel köszönt Tüdős, püspök.“

Az Urnak áldó kegyelmét kéri egyházkerületi közgyűlésünk is a sok talentummal megajándékozott s nagy egyetértéssel elhívott erdélyi új főpásztorra, akire rendkívüli feladatok várnak a mi tűzben megpróbált erdélyi testvéreink új életretámasztása körül. S amely rendkívüli feladatra Nagy Károly a maga meleg szívével, nagy hitével és nagy készségével és felkészültségével a méltók között is a legméltóbbnak bizonyította magát eddigi működésével is. Nagy örömmel és igazi testvéri szeretettel üdvözli őt diszes állásában a tiszáninnyi egyházkerület is, boldog reménységekkel megteljesedten.

9. A püspöki jelentéssel kapcsolatban

közgyűlésünk örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy dr. Révész Kálmánt, a kinek fejére ugy egyházmegyéje, mint egyházkerületünk csak az elmúlt őszön font érdemkoszorut: „honoris causa“ doktorrá avatása alkalmából újra a legmelegebben üdvözölje s a nem mindennapi tiszteségtétel kapcsán a saját nagyrabecsüléséről is ismételten biztosítsa. Ad multos annos!

10. A bírósági ügyek tárgyalására

az egyházkerületi rendes bírósági ülés idejét a mai nap délutánjának 3 órájára tűzzük ki s arra a bíróság tagjait jelen közgyűlésünkben való kihirdetés által ezennel meghívjuk.

11. Tárgyaltattak az elnökség következő bejelentései és előterjesztései:

1. Kimutatás a reformáció 400-ados évfordulója alkalmából tett alapokról és alapítványokról.

2. Kimutatás a hadi célokra beszolgáltatott harangokról.

3. A lelkészeknek ez évre folyósított háborus segélyére vonatkozó javaslat.

4. A püspöki hivatalhoz érkezett pénzek időközi kamatairól való elszámolás.

5. A szokásos gyűlési lakomát most sem lévén hajlandók vállalni a helybeli vendéglősök, e címen a püspök 500 koronás alapítványt tesz a miskolci főgimnáziumnál.

6 Vasuti jegykedvezményt a m. kir. államvasutak igazgatósága nem engedélyezett.

7. A József kir. herceg Szanatórium-Egyesület a közadakozás útján begyűlt 135 kor. 87 f. adományt megkapta s erről elismervényt küldött a püspöki hivatalnak.

8 A közadakozásból gyűlt 308 kor. 02 f. a hősök sirja gondozása céljára Miskolcz város polgármesteri hi-

vatalának kézbesítettett, amely annak átvételét f. év március 16-án hálás köszönettel elismerte.

9. Radácsi György theol. tanárnak a Zsoltárokról irt tanulmánya kiadásához segély nyújtandó s a segélyösszeget vele történendő megállapodás utján a pénzügyi választmány állapítaná meg.

10. Radácsi György ny. theol. tanár urnak az Egyházkerületi jegyzőkönyvek Név- és Tárgymutatója című munkájának tervezete egy bizottságnak lenne véleményezésre kiadandó.

11. Radácsi György a konventi tagságról lemondván, lemondásának elfogadása esetén helye a jelen közgyűlés tárgysorozatának további során lenne választás utján betöltendő.

12. Az abauji egyházmegye felterjesztése az eperjesi missziói egyházközség évi segélyezése tárgyában a pénzügyi választmányhoz lenne véleményezésre leteendő.

13. Az abauji egyházmegye indítványa a ny. lelkészek egyházkerületi gyámtári tagdíja tárgyában hozzászólás végett leteendő lenne a többi egyházmegyékhez azzal a felhívással, hogy véleményüket az őszi közgyűlésre adják be.

Közgyűlésünk az elnökségi bejelentések és előterjesztések dolgában — azok sorrendjét követvén — a következően határoz:

1. A felterjesztett s a jelen jegyzőkönyvhöz egész terjedelmében függesztett elnöki jelentésből és kimutatásból* örömmel veszi tudomásul, hogy a Reformáció 400 éves évfordulóján egyházkerületünk hiveinek dicséretes áldozatkészségéből 331.362 kor. 33 f. adomány gyűlt egybe.

2. Tudomásul veszi, hogy a hadi célokra felajánlatott 36 harang, rekviráltatott 486, melyeknek súlya 732 mm., kártalanítási összeg 292.831 kor. 40 f. volt.

(Az erről szóló részletezés a függelékben.)

* Lásd I sz. Függelék.

3. A konvent által egyházkerületünk lelkészei részére kiutalt 68.200 korona háborus segílyt az elnökségi javaslatához képest a lelkészek száma szerinti arányban az egyes egyházme gyék közt ekként osztja fel:

1. abauji egyházmegye	13640	K-t
2. alsóborsodi „	9530	„
3. alsózempléni „	11585	„
4. felsőborsodi „	9156	„
5. felsőzempléni „	5419	„
6. gömöri „	8594	„
7. tornai „	2990	„
8. ungi „	7286	„
	68200	K.

Az egyházmegyék elnökségét felhivja, hogy a segélyezendő lelkészek névsorát és segélyezésük összegét, a leginkább rászorultak méltányos figyelembevételével sürgősen állítsák egybe és további eljárás végett a püspöki hivatalhoz terjesszék fel.

4. A püspöki hivatalhoz érkezett pénzek időközi kamatairól szóló felülvizsgált és helyesnek talált elszámolást tudomásul veszi és jóváhagyja.

5. A püspök urnak áldozatkész, nemes indulataira valló újabb 500 koronás alapítványáról hálás köszönettel vesz tudomást és felhivja a miskolci főgimnázium igazgatóságát, hogy a püspök ur intencióinak megfelelő alapító oklevelet az egyházkerületi főügyész közbenjöttével megkésztívén, azt az őszi közgyűlés elé terjessze.

6. Tudomásul veszi a máv. igazgatóságának a közgyűlésre utazó tagok menetjegykedvezménye dolgában adott kedvezőtlen értesítését, továbbá azt,

7. hogy a József kir. herceg Szanatórium-Egyesület az egyházkerületi hívek adakozásából befolyt 135 kor. 87 f. adományt kézhezvette.

8. Miskolcz város polgármestere pedig a hősök sirjainak gondozására begyűlt 308 kor. 02 f. kézhezvételét elismerte;

9. Radácsi György ny. theol. tanárt a Zsoltárokról irt tanulmányának kiadásában segélyezni óhajtván, kérvényének kiadásával megbizsa a pénzügyi választmányt, hogy a segély összegét vele létesítendő megállapodás útján állapítsa meg.

10. Radácsi György ny. theol. tanár urnak az egyházkerületi jegyzőkönyvek Név- és Tárgymutatója című munkáját egy bizottságnak adja ki véleményezés végett, amely munkálatát őszi közgyűlésünkre terjessze be. A bizottság tagjaiul a püspök ur elnöklete alatt Bizony Ákos egyházkerületi főügyészt, Czinke István egyházkerületi főjegyzőt és dr. Révész Kálmán esperest küldi ki.

11. Radácsi György ny. theol. tanárnak a konventi tagságról történt lemondását mély sajnálattal veszi tudomásul; az egyetemes konventen kifejtett nagyszabásu és nagy eredményű működéseért közgyűlésünk köszönetét nyilvánítja és a lemondásával megüresedett tagsági helyet a jelen közgyűlés további során tölti be.

12. Az abauji egyházmegyének az eperjesi missziói egyházközség évi segélyezése tárgyában tett felterjesztését véleményezés végett a pénzügyi választmánynak adja ki.

13. Az abauji egyházmegyének a ny. lelkészek egyházkerületi gyámügyi tagdíja tárgyában beterjesztett indítványát hozzászólás végett leteszi a többi egyházmegyéhez azzal a felhívással, hogy erre vonatkozó véleményüket az őszi közgyűlésre adják be.

12. Az egyházkerületi állandó szavazatbontó bizottság jelenti, hogy a lemondás folytán megüresedett zsinati lelkészi póttagságra, három izben elrendelt szavazás után, az 1918. április 5-ikén Miskolczon felvett jegyzőkönyv

bizonyosága szerint, Buzi Márton gömöri esperes kapott 134 szavazatot s Sütő Kálmán egyházkerületi aljegyző 209-et. Így a szavazatok általános többségét Sütő Kálmán nyerte meg.

Az ugyancsak lemondás folytán megüresedett zsinati rendes lelkészi tagságra, szintén három izben való szavazás után, a szavazatok általános többségét Tóth Béla alsóborsodi esperes nyerte meg.

Közgyűlésünk Tóth Béla esperest zsinati lelkészi *rendes* s Sütő Kálmán egyházkerületi aljegyzőt zsinati lelkészi *póttagnak* jelenti ki; megválasztásukról a zsinat elnökségét értesíti s megbízó-levelők kiállítására az egyházkerület elnökségét felhatalmazza.

13. Ugyanaz a szavazatbontó bizottság jelenti, hogy a többrendbeli szavazás alkalmával a következő egyházak nem adtak szavazatot:

Abaujból: Abaujszina, Eperjes, Felsőregmecz, Fony, Hernádbüd, Szentandrás, Kovácsvágás, Eszkáros, Hernádszurdok, Vily, Csécs (2 izben), Füzérradvány (2 izben).

Alsóborsodból: Átány, Eger, Maklár, Tiszadorogma, Tiszaszederkény, Ujlőrinczfalva.

Alsözemplénből: Alsóbereczki (2 izben), Bacska, Báj (3 izben), Berzék (3 izben), Hernádkak (3 izben), Kesznyéten, Karcsa, Kisgéres (2 izben), Kiskövesd (2 izben), Kistárkány, Lácza, Luka (3 izben), Monok, Nagykövesd (3 izben), Olaszliszka, Perbenyik, Szomotor (3 izben), Taktakenéz, Tállya, Tiszaladány, Vajdácaska (2 izben), Viss, Páczin.

Felsőborsodból: Damak (2 izben), Szendrő (2 izben), Szendrőlád (2 izben), Selyeb (3 izben), Sajókazincz.

Felsőzemplénből: Csarnahó, Gercsely (3 izben), Harcicsa, Kacsó, Kisazar (2 izben), Kisbári, Legenye (2 izben), Magyarizsép (2 izben), Miglész, Nagytoronya (2 izben), Tusa, Gálszécs, Szöllöske (2 izben), Kistráska.

Gömörből: Ragály.

Tornából: Görgő (2 izben), Szin (2 izben).

Ungból: Bező, Jenke, Minaj, Nagyszelmencz (2 izben),

Szalóka (3 izben), Ungcsepely, Ungtarnócz, Ungvár, Eszeny (2 izben), Záhony (2 izben),

Ervénytelen szavazatot adtak: Beszter, Hejőpapi, Eger, Tállya, Tiszapalkonya, Bés, Ungpinkócz, Vadna, Rakaczaszend, Báj, Bacska és Tokaj.

Ugy a szavazatot nem adott, mint a helytelenül szavazó gyülekezetek a törvényes birság megfizetésében elmarasztaltatnak s a behajtással az érdekelt esperesek megbizatnak.

14. Az egyetemes konvent 38—1918. sz. határozatával felhivja az egyházkerületi közgyűléseket, hogy az egyetemes konvent, 1919 január 1-től 1921 december 31-ig terjedő ciklusára a konventi rendes és póttagokat még a folyó évben válaszsák meg és a választás eredményét a konvent elnökségénél 1918 december 31-ig jelentsék be.

Közgyűlésünk az 1919 január 1-től 1921 december 31-ig terjedő időre konventi rendes tagokul, lelkészi részről Kérészy Barnát és dr. Révész Kálmánt, világi részről Meczner Bélát és Ragályi Bélát; póttagokul lelkészi részről Czinke Istvánt és Vadászy Pált, világi részről Meczner Józsefet és Dókus Gyulát választja meg s erről az egyetemes konvent elnökségét jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

15. Előadó bemutatja a báró Baldácsy-féle protestáns alapítvány ügyvivő bizottsága 1918 április 27-iki közgyűlésének jegyzőkönyvét, az alapítványi ügyvivőnek ott tárgyalt és elfogadott 1917. évi jelentését, az 1918. évi költségvetés tervezetét, valamint az alapítványi közgyűlés felhívását az egyházkerületi meghatalmazottak lejárt megbizatásának megújítása tárgyában.

Az alapítványt kezelő bizottság jelentése szerint az 1917. évben az egyes egyházkerületek jutalékaul egyenkint 15,000 korona, összesen 165,000 korona adatott ki, míg az alapítványi vagyon összértéke az 1917. év végén 4.725,019 kor. 72 fillért tett ki.

Az 1918. évi költségvetésben az egyházkerületek juttatásaként egyenként újból 15,000 kor., összesen 165,000 kor. irányoztatott elő.

Egyházkerületi közgyűlésünk az alapítványi közgyűlés jegyzőkönyvét egész tartalmában tudomásul veszi és kerületünk eddigi meghatalmazottainak u. m. Tüdös István püspök és Ragályi Béla egyházmegyei gondnok uraknak, mint rendes tagoknak és Dókus Ernő főgondnok urnak, mint póttagnak lejárt megbízatási idejét a következő 1919–21. évekre terjedő ciklusra meghosszabbítja.

Erről az alapítványi ügyvivőt értesíti.

16. Radácsi György az énekügyi bizottságban viselt elnöki állásáról bejelenti lemondását.

Egyházkerületi közgyűlés a legteljesebb elismeréssel adózik Radácsi Györgynek énekügyünk előbbvitele érdekében évek hosszú során át kifejtett buzgó és sikeres munkássága iránt s amikor elnöki tisztéről való lemondását sajnálattal veszi tudomásul, egyszersmind sikerdus tevékenységeért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. Az énekügyi bizottságba pedig dr. Révész Kálmánt választja meg.

17. Olvassatik dr. Nagy Ferenc államtitkárnak a miskolci felső leányiskola és leánygimnázium igazgatósági tagságáról való lemondó levele.

Egyházkerületi közgyűlésünk mély sajnálattal veszi tudomásul dr. Nagy Ferenc államtitkár lemondását s abbeli tisztében teljesített buzgó munkásságáért elismerő köszönetét nyilvánítja.

18. A pénzügyi választmány tagjainak 6 évre szóló megbízatása lejárván, az elnökség javaslatára

a) a régi tagok iránti elismerésünk kifeje-

zése mellett, a választmány tagjaivá ujjlag megválasztattak vidékről: id. Sólyom Gyula és Vadász Pál; Miskolcra: Bizony Ákos, dr. Ráczy György, Tóth Béla és Kun Bertalan.

b) A pénzügyi választmány újjáalakításával kapcsolatban, a *számvevőszékre* vonatkozó szabályrendelet a következőleg módosított:

10. §. 3-ik kikezdés: „a számvevőszék áll az egyh. kerület főgondnokából, mint elnökből s az egyházkerületi közgyűlés által 6 évre választott 3 rendes és 3 póttagból. A számvevőszéken a jegyzői teendőket szintén az egyházkerületi ügyész, vagy alügyész látja el.

c) Az 1918—23. évi ciklusra számvevőszéki rendes tagokul: Ragályi Béla, Fodor György, Idrányi Barna; póttagokul: Farkas István, Bárczay László és dr. Molnár Gyula választottak meg.

d) Porcs János nyug. főgimnáziumi tanárnak, aki hosszú éveken keresztül mint pénzügyi választmányi tag a leglelkiesmeretesebb munkásságot és a legodaadóbb buzgóságot fejtette ki, visszavonhatlan lemondása alkalmából egyházkerületünk a leghálásabb köszönetét nyilvánítja.

19. Előadó bemutatja Csorba György miskolci ref. főgimnáziumi igazgató levelét, melyben bejelenti, hogy miután az 1917. évi tisztujtás alkalmával gimnáziumi képviselősege a kerületi közgyűlésen megszűnt, a szavazatbontó bizottság tagságáról is lemond.

Egyházkerületi közgyűlésünk Csorba György szavazatbontó bizottsági tag lemondását sajnálattal veszi tudomásul, egyben a megüresedett helyre közgyűlésünk közfelkiáltással Tóth Béla esperes urat választja meg.

20. Olvastatott a sárospataki főiskola fejlesztése ügyében kiküldött bizottság következő jelentése:

Bizottsági jelentés.

A sárospataki főiskola fejlesztése s jövődjének biztosítása ügyében kiküldött egyházkerületi bizottság az egyházkerületi elnökség vezetése alatt az esperesek, egyházmegyei gondnokok nagyobb részének, a főiskolai igazgatóknak, Farkasfalvi Farkas Géza ig. tanácsosnak és a Sárospatakot Oltalmazó Liga kiküldöttjének jelenlétében f. hó 3-ikán tartotta 2-ik tanácskozását az egyházkerületi felsőbb leányiskola dísztermében.

Elnökség szívélyesen üdvözölvén a szép számmal megjelent bizottsági tagokat s a tanácskozás tárgyát megemlítvén, felhivta *Radácsi György* előadót a tanácskozás alapjául szolgáló jelentésének s esetleges javaslatának megtételére.

Radácsi György előadó részletesen ismerteti a „*Felhívó szózat*” kibocsátásának, terjesztésének s a gyűjtés eredményének történetét s jelzi, hogy az 1917. év szeptember 1-re tervezett bezárása a gyűjtésnek az egyh. ker. elnökség helybenhagyása mellett elmaradt, mivel több oldalról felhangzó kívánságok is igazolták az elmaradás célszerűségét; egyuttal külön füzetbe foglaltan mutatja be a gyűjtésnek f. hó 1 ig a főiskolai pénztári számlakönyvből kiírott eredményét, amely szerint:

a) Egyesektől, intézetektől, társulatoktól befolyt készpénzben és értékpapirokban 182,054 kor. 43 f. b) Egyházkerületünk egyházközségeitől 1 koronás járulékokban 180,210 kor. 47 f, összesen 362,264 kor. 90 f, az időközi kamatok beszámítása nélkül.

Ebben az összegben nincs benne Zemplénavármegye 100,000 koronás ajánlata, minthogy még nem folyt be s nincsenek benne egyházmegyék, társulatok több évre szóló ajánlatai s több olyan reménybeli összeg, amelyre bizvást számíthatunk; ellenben vannak a kimutatott összegben alapítvány gyanánt szereplő mennyiségek, amelyeknek értéke csorbíthatatlan és építkezési, felszerelési célokra fel nem használhatók. A begyűlt összegből az egyh. ker. elnökség helybenhagyása mellett 200,000 korona a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank útján állami pénztárjegyekben van elhelyezve, a többi a Sárospataki Takarékpénztárban folyószámlai betétként; az értékpapirokat a főiskolai pénztár őrzi és gondozza.

A gyűjtés történeti ismertetését s az eredményt a bizottság tudomásul vette s előadónak a gyűjtés körül végzett munkájáért köszönetét és elismerését nyilvánította s őt — vonakodása ellenére — a gyűjtés folytatására is felkérte és megnyerte.

A történeti előadáshoz fűzött javaslatai közül magáévá tette s az egyházkerületi közgyűlésnek is elfogadásra ajánlja a következőket:

1. A gyűjtés idejét méltóztassék az egyh. ker. közgyűlés meghosszabbítani s a háborus viszonyok jobbra fordulása esetén a gyűjtést minden jóakaratu tényező bevonásával a nagy feladathoz méltó lelkesedéssel folytatni.

2. Méltóztassék az 1916. évi őszi jkv. 6. pontjában jó kilátással biztató címetek a hozzájuk fűzött reménység beváltására külön is felkérni. (Egyházmegyék, főisk. tanári kar, főisk. ifjuság.)

3. A bizottsági előadó kívánságára határozott a bizottság a Sárospataki Takarékpénztárban elhelyezett összegek további sorsára nézve is és pedig úgy, hogy azok állami pénztárjegyekbe fektetendők s kéri ehhez az egyh. ker. közgyűlés szíves hozzájárulását is.

4. Az előadói javaslatokon felül kimondta a bizottság, hogy felkéri világi elnökét az egyházközségek által befizetett járulékoknak átnézésére és az 1910-iki népszámlálási adatokkal való összemérésére s egyuttal annak kapcsolatos kimutatására, hogy milyen összeg várható még az egyházközségektől a szóban forgó célra.

5. Kimondta és kimondatni óhajtja a bizottság, hogy az 1 koronás járulékba egyesek önkéntes adományai, legyenek nagyobbak vagy kisebbek, be nem számíthatók.

6. Felkéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy méltóztassék a nagy célra önmaga is ajánlatot tenni s evégre az egyh. ker. pénzügyi választmányt javaslattételre felszólítani.

7. Utasítsa a főiskolai pénztárt, hogy az értékpapírokban érkező adományokat külön lapon kezelje s ezek közül is külön csoportba sorozza azokat, amelyek alapítványi természetűek.

8. Kéri a bizottság, hogy az egyh. ker. gyűlés méltóztassék az előadói előterjesztést levéltárba való helyezés végett a maga teljességében elfogadni.

Közgyűlésünk a bizottsági jelentést és a határozati javaslatokat minden pontjában elfogadja, határozati erőre emeli s úgy a bizottságnak kifejtett fáradozásáért, mint különösen Radácsi György előadónak lángoló buzgóságáért s az eddigi szép siker létrehozása körül szerzett elmulthatatlan érdemeiért hálás köszönetét nyilvánítja.

21. Egyházkerületünk közgyűlése az istentiszteletek megtartásának ügyét állandóan nyilván kívánván tartani, mult évi közgyűlés 46. sz. jkvi pontjával utasította az egyházmegyék espereseit, hogy az istentiszteletek megtartásáról szóló s az egyházlátogatóságtól bekívánt adatok alapján készitendő jelentéseiket, illetőleg a jegyzőkönyvben egyidejűleg kinyomandó minta szerinti táblázatos kimutatásait jelen évi tavaszi közgyűlésünkre terjesszék fel.

A beterjesztett jelentések, illetőleg táblázatos kimutatások szerint:

a) az abauji egyházmegye egyházaiban — aszerint, amint az istentisztelettartás idejét az anya-, illetőleg társ, leány- és fiókegyházközségek között a megállapított jogviszonyok és a kifejtett gyakorlat szabályozzák, — kivétel nélkül minden egyházban megtartatott az ünnep- s vasárnap délelőtti istentisztelet és pedig mindenütt prédikációval. Ünnep- s vasárnap délután 45 egyházban prédikációval, káté-, vagy bibliamagyarázattal, 19 egyházban egyszer imádsággal, máskor prédikációval, káté-, vagy bibliamagyarázattal, 17 egyházban mindig csak imádsággal tartatott az istentisztelet. 1 anyaegyházban (Felsőméra), 4 leányegyházban és 1 fiókegyházban nem tartatott délutáni istentisztelet, mert a lelkészek a leány-, illetőleg anyaegyházakban végeztek akkor szolgálatot. Alsóhutkán előkönyörgő nincs, Nagykinizsről a tanító vonult hadba. Arkán minden hónapban két vasárnap délután van istentisztelet prédikációval. Az eperjesi missiói körben az ünnep- s vasárnapi istentisztelettartás rendje, hogy: minden hó 1. és 3. vasárnapján Eperjesen, 2. vas. Korompán, 4. vas. Iglón tartatik istentisztelet s ha a hónapban öt vasárnap van, azon Bártfán és Lőcsén; mindig és mindenütt prédi-

kációval. Ünnepe 1. napján Eperjesen, 2. és 3. napján a missióban tartatik istentiszteletet és urvacsoraosztás.

A köznapi reggeli istentisztelet 37 egyházban tartatott meg minden reggel, a többi egyházakban 1-szer, 2-szer, 3-szor hetenként, vagy csak a bűnbánati héten. 3 egyházban nincs reggeli istentisztelet, Pamlényban harangoznak ugyan minden reggel, de istentiszteletet nem tartanak. Pusztafaluban minden köznapi este is tartatott istentisztelet, bűnbánati héten pedig több egyházközösségekben. Néhány gyülekezetben a bibliaolvasás és magyarázás is szokásban volt a köznapi istentiszteletek alkalmával.

b) Alsóborsodból igen pontos és könnyen áttekinthető táblázatos kimutatás számol be az istentiszteletek megtartásáról, azonban nem a jegyzőkönyvben megállapított és kinyomatott minta alapján s így történt, hogy arra a kérdésre, hogy ünnep- és vasárnap délelőtt mindig prédikációval tartatik-e meg az istentisztelet s hogy vasárnap délutánokon prédikációval, káté-, vagy bibliamagyarázattal, vagy csak imádsággal tartatnak-e az istentiszteletek, nem adatott felelet. Egyébként ünnep- s vasárnap délelőtt és délután az istentiszteletet az egyházmegye minden egyházában megtartják, kivéve Mezőkövesdet és Andornakot, hol délután nincs istentisztelet, utóbbi helyen is csak nagy ünnepek délutánján. Hétköznapi minden reggel megtartatott az istentisztelet 29 egyházban, időszakonként 7, csak bűnbánati héten 3, bűnbánati hetekben és adventben 3, csak adventben 1, csak az év utolsó hetében 1 egyházban, Köznapi reggeli istentisztelet nem tartatik Mezőkövesden, Emődön, Andornakon, Egerlövőn, Egerben és Diósgyőr-Vasgyár egyházközösségekben, hol minden csütörtökön délután van köznapi istentisztelet. Miskolcson minden hétköznapon délután is tartatik istentisztelet.

c) Az alsózempléni egyházmegyéből betérjesztett előírási táblázatos kimutatás szerint ünnep- s vasárnap délelőtt minden egyházban megtartatott és mindenütt prédikációval tartatott az istentisztelet, kivéve Bacskát, hol a templom hiánya erre nézve egyszer-másszor akadályt támasztott; ünnepnap délután Vékét (l. e.), Bacskát kivéve minden egyházban megtartották az istentiszteletet és pedig a sárai, simai leányegyházakban csak imádsággal, Erdő-

horvátiban vagy imádsággal, vagy prédikáció, biblia- és kátémagyarázattal, a többi egyházban mindenütt igehirdetéssel. Köznapi reggeli istentisztelet nem volt Vékén (l. e.) és Tállyán, hol hetenként 3-szor régi szokás szerint délután van a köznapi istentisztelet. Hetenként 2-szer, 3-szor van istentisztelet 5, időszakonként 3 és minden reggel a többi egyházban. Bájról, Taktakenévről és Csobajról azt tünteti fel a kimutatás, hogy ott minden reggel harangoznak. Több egyházban délután is van istentisztelet a bűnbánati hetekben.

d) A felsőborsodi egyházmegye járasonként terjesztett fel tiszta képet nyújtó, pontos kimutatást Az ünnep- s vasárnap délelőtti, valamint délutáni istentiszteletek, a dövényi és tornaszentjakabi leányegyházak kivételével, minden egyházban mindig megtartottak és pedig igehirdetéssel. Csak négy egyházban tartották a délutáni istentisztelet váltakozó (ima, igehirdetés) szertartással és 2 egyházban imádsággal. Dövényben csak délelőtt volt istentisztelet minden 2-ik vasárnapon, mert tanítójuk nincs, Tornaszentjakabon pedig a 6 urvacsoaraosztási alkalommal, amikor délután imával tartották az istentisztelet. A hétköznapi istentisztelet megtartott minden reggel 47 egyházban, 2–3–4-szer 5 egyházban. Kondón a lelkész halála s tanítóhiány, Dövényben szintén tanítóhiány miatt nem volt köznapi reggeli istentisztelet; Szuhogyon pedig akkor volt, amikor a beteges tanító állapota megengedte. Tornaszentjakabon egész éven át nem volt köznapi istentisztelet, Sajószentpéteren pedig egész éven át délután is.

e) A felsőzempléni egyházmegye gondosan szerkesztett táblás kimutatását a vonatkozó egyházmegyei határozattal terjesztette fel. E határozatban helytelenítvén a homonnai egyház azon gyakorlatát, hogy ott sem ünnep- és vasárnap délutánokon, sem hétköznapi istentisztelet nem tartott, az egyház előljáróságát szigorúan felhívta az ünnep- s vasárnap délutáni és a köznapi istentiszteletek behozatalára, az egyházmegye esperesét pedig arra, hogy Kisazar, Mezőlaborcz és Varannó egyházakból az egyházlátogatóság által az istentiszteletek tartásáról be nem terjesztett adatokat pótlólag beszeresse. Az esperesi jelentéssel egy kiegészített kimutatás szerint az ünnep- s vasárnap dél-

előtti istenisztelet minden alkalommal megtartott 38 egyházban, időnként 1, minden 3. vasárnapon 3 és minden hó 1 ső vasárnapján 1 egyházban. Varannón évenként 3-szor, Szinnán 2-szer, Mezőlaborczon 4-szer és Sztropkón 1-szer; minden egyházban mindig prédikációval. Az ünnep- s vasárnap délutáni istenisztelet megtartott igehirdetéssel 28, váltakozó szertartással (ima vagy igehirdetés) 2, csak imádsággal 1 egyházban. 13 egyházban nem tartott délutáni istenisztelet vagy az előkönyörgők hadbavonulta, vagy a kifejlődött gyakorlat miatt. Minden hétköznap reggel csak 11 egyházban volt istenisztelet, hetenként 1—2—3—4-szer 15, időszakonként 5 egyházban. Egyáltalában nem tartott köznapi istenisztelet 14 egyházban.

f) A gömöri egyházmegye esperese célszerű összesítő jelentés kíséretében terjeszti fel a táblázatos kimutatást. Ehhez képest: Az ünnep- és vasárnap délelőtti istenisztelet megtartott 73 egyházban mindenütt prédikációval. Nem tartott meg 8 egyházban, u. m. Rozsnyórudnán, mert a lelkész csak minden 3-ik vasárnap délután tartozik végezni, Mikolcsányban, mert templom nincs, Felfalu, Zsór, Kisvisnyó, Mezőtelkes egyházakban, mert a lelkész e helyekre csak urvacsorát osztani jár ki, Darnyán, mert a lelkész délelőtt az anyaegyházban végez és Dubicsányban, mert a lelkész csak urvacsorát osztani jár ki, a tanító pedig hadbavonult. Ünnep- s vasárnap délután megtartott az istenisztelet 72 egyházban; még pedig prédikációval 27, írásmagyarozattal 6, prédikáció, vagy írásmagyarozattal 12, káté-, vagy írásmagyarozattal 1, váltakozó (ima, vagy igehirdetés) szertartással 12, csak imádsággal 14 egyházban. Nem tartott meg 9 egyházban, vagy azért, mert templom nincs, vagy azért, mert az előkönyörgő hadbavonult, a lelkész pedig csak urvacsorát osztani jár ki, vagy akkor az anyaegyházban végez. A köznapi istenisztelet megtartott minden reggel 12 egyházban, hetenként 1—2—4 szer 9, csak bűnbánati héten 38, egyházkeléskor 2 egyházban. Köznapi istenisztelet egyáltalában nem tartott 20 egyházban, nagyobbára a hívek közönye és részvétlensége miatt.

g) A tornai egyházmegye egyházaiban a táblázatos kimutatás szerint minden ünnep- és vasárnap délelőtt meg-

tartatott az istenisztelel, kivéve Méhészt, hová minden 3-ik vasárnap jár ki a lelkész. Az istenisztelel predikációval megy végbe mindenütt, csak Teresztenén nem, amikor a tanító végez, egyébkor itt is predikációval. Ünne- s vasárnap délután 13 egyházban igehirdetéssel, 5 egyházban váltakozó szertartással, 4 egyházban csak imádsággal tartatott az istenisztelel. Hétköznap minden reggel megtartatott az istenisztelel 18, időszakonként 1, semmikor 3 egyházban. Több egyházban bűnbánati héten délután is tartatott köznap-i istenisztelel.

h) Az ungi egyházmegyéből táblázatos kimutatás nincs. Az esperesi jelentés szerint az istenisztelel megtartásában, annak megszabott idejétől már csak alig egy pár helyen van eltérés és pedig: Minajban, mert beszolgáló lelkész végez. Bátfa—Palló társegyházakban az egymás közti jogviszonyból folyólag, Botfalun szokásjog alapján, Zaharban, Veskóczon, Ungcsepelyen a helyi viszonyok szerint, utóbbi helyen harangozó hiánya miatt is, Sárosmezőn, Ungmogyoróson, mert a tanító hadbavonult. Ezekén a helyeken nincs állandóan vasárnap délutáni és hétköznap reggeli istenisztelel. A többi egyházakban ünnep- és vasárnap délelőtt s délután mindig megtartatott az istenisztelel és pedig délelőtt mindig prédikációval, délután mindenütt prédikációval, káté-, vagy írásmagyarazattal. Kivételt képeznek mégis Bező, Zahar, Kereszt, Kisgejőcz, hol vasárnap délután csak imádsággal és Jenke, hol váltakozó szertartással végeztetett az istenisztelel.

A tót ajku egyházakban az istenisztelel nyelvét illetőleg a magyarosodás örvendetes jelei mutatkoznak. Ungpinkóczon vasárnap délelőtt félig magyarul, félig tótul, délután és hétköznapokon mindig magyarul, Solymoson és Nagyszeretván egyik vasárnap magyarul, másikon tótul, Pályinban már mindig magyarul tartatik az istenisztelel. Bező, Zahar, Jenke, Kereszt, Sárosmező, Felsőőrőcse, Vámoslucska egyházközségek az egyházkerületi határozatot pontosan megtartják, amennyiben istenisztelelük minden harmadik vasárnapon magyar nyelven folyik.

Egyházkerületi közgyűlés felhívja az alsó-borsodi és ungi egyházmegyék esperesét, hogy

az istenitisztelek megtartásáról jövőre az egyházlátogatóságok által gyűjtött adatokból az 1917. évi közgyűlés 46. sz. jkvi határozatában közölt minta szerint készítsenek táblázatos kimutatást, valamennyi egyházmegye esperesét pedig arra, hogy ha az istenitisztelek megtartásában valahol hiányt, vagy mulasztást látnának, egyházmegyéiknek tapasztalataikról jelentést tegyenek és azokat az egyházmegyéjükkel tárgyalassák le s a táblázatos kimutatásokat ily esetben a hozott egyházmegyei határozatok kíséretében terjesszék fel minden évben tavaszi közgyűlésünkre.

22. Egyházkerületünk közgyűlése 158—1917. sz. határozatával utasította az egyházmegyék espereseit, hogy a belmissziói munka minimuma gyanánt már megállapított 5 kérdőpontra az egyházlátogatóságok útján mindenik egyházból feleletet vegyenek s az ezen határozat függeléke gyanánt a jegyzőkönyvben kinyomatott nyomtatványminta felhasználása mellett a beérkezett feleletekből minden évben a tavaszi közgyűlés elé részletes kimutatást terjesszenek.

a) Az abauji egyházmegye esperese által egyházlátogatási járasonként beterjesztett kimutatások szerint az egyházmegye 85 egyházából ifj. egylet van 3, énekkar 23, vasárnapi oktatás 24, felolvasástartás 22, iratterjesztés 77 egyházban. A belmissziói munka teljesen 4 egyházban szünetel a háboru miatt.

b) Az alsóborsodi egyházmegye esperese által beterjesztett, egyébként a belmissziói munka más ágait is felölelő kimutatás nem ad számot az iratterjesztésről. Van egyébként az egyházmegye 50 egyházából ifj. egylet 3, nőegylet 2, énekkar 26, vasárnapi oktatás 8, felolvasástartás 9 egyházban.

c) Az alsözempléni egyházmegye valamennyi egyházából tétetett jelentés, a simai és sárai leányegházak és a bodrogzsadányi fiókegyház kivételével. Az egyházmegye 70 egyházából ifj. egylet van 7, nőegylet 4, (1 leányegylet), énekkar 37, vasárnapi oktatás 41, felolvasástartás 39, iratterjesztés 55 egyházban.

d) A felsőborsodi egyházmegye az egyházlátogatási

járásonként összeállított táblázatos kimutatásokat nagy gonddal szerkesztett összefoglaló ismertetés kíséretében adta be. E szerint az egyházmegye 50 egyházából ifj. egylet (konfirmáltak egyf.) van 5 (uj Hegymegen és Sajószentpéteren), nőegylet (Lorántffy Zs. egyf.) 3, énekkar 33, ifjak oktatása 43 (ebből csak a leányok oktatása 8), felolvasások tartása 16, iratterjesztés 40 egyházban.

e) A felsőzempléni egyházmegye nem táblázatos kimutatáson szemlélteti ugyan az egyházmegye egyházaiban végzett belmissziói munkát, de a részletes ismertetésben a belmisszió eszközét és irányát kifejező mind az öt pontra nézve kimerítő feleletet ad, egyszersmind megfelel a belmisszió hiányának okaira is. Ehhez képest az egyházmegye 45 egyházából ifjusági egylet van 7, énekkar 6, ifjak vasárnapi oktatása 8, felolvasások tartása 17, iratterjesztés Nagyráska kivételével minden egyházban. Megjegyzendő, hogy a lelkészek táborig lelkészi szolgálata miatt mindenféle belmissziói munka szünetelt Kisazarban, Kis- és Nagybáriban, 5 egyházból pedig az egyházlátogatóság a kérdőpontokra nem adott feleletet.

f) A gömöri egyházmegye esperese a belmisszió más ágait is felölelő és külön az iratterjesztést részletesen feltüntető táblás kimutatást terjesztett be. Eszerint az egyházmegye 81 egyházából ifj. egylet van 5, nőegylet 2, énekkar 50, ifjak vasárnapi oktatása 2, felolvasástartás 9, iratterjesztés 50 egyházban.

g) A tornai egyházmegye esperese az egyik egyházlátogatási járásból kimutatást, a másikkól ismertetést közöl a belmissziói munkáról. Eszerint az egyházmegyében ifj. és nőegylet nincs. Van énekkar 7, ifjak vasárnapi oktatása 21, felolvasástartás 6, iratterjesztés 13 egyházban.

h) Az ungi egyházmegyéből beterjesztett szabályszerű táblás kimutatás szerint az egyházmegye 49 egyházából ifjusági egylet van 4, nőegylet 13, énekkar 13, ifjak vasárnapi oktatása 5, felolvasástartás 5, iratterjesztés 42 egyházban. A 15 éven aluli ifjak vallásos oktatását tárgyazó kérdésre ezt az általános feleletet adja a legtöbb egyházból a kimutatás, hogy: „az ismétlő iskolában igen“, de nem említi meg, hogy a lelkészek végzik-e ott az oktatást.

Általában csaknem minden egyházmegye megemlíti

a háborút, mint a belmissziót is gátló akadályt. Az énekkarok, ahol vannak is, szünetelnek, hasonlóan több egyházban az ifjúsági egyletek is. Új egyesületek, énekkarok alapítására alig lehet gondolni is. A felolvasások világító anyag, több helyen alkalmas helyiség hiányában szünetelnek. Az ifjak oktatásánál nem egyöntetű az eljárás. Az iratterjesztés terén némi öröndetes fellendülés mutatkozik.

Egyházkerületi közgyűlésünk utasítja a lelkészeket és tanítókat, hogy a belmissziói munkában a háboru által támasztott akadályok mellett se lankadjanak meg, sőt éppen a háboru által keltett, a nép érületét, gondolkozásmódját és erkölcsi életét veszélyeztető ártó befolyások ellen fokozott éberséggel és gonddal küzdjenek, különösen az építő és valláserkölcsi tartalmu iratok terjesztésében kivétel nélkül buzgólkodjanak, mert ebben igazán senki sem hivatkozhatik akadályra. Utasítja az egyházmegyéket, hogy a belmissziói munkát egyházaikban szigoruan ellenőrizzék, a szunnyadókat tette serkentsék, a belmissziói munkát elhanyagoló belhivatalnokokat szigoruan számon kérjék.

Különös sulyt kíván fordítani a 15 éven aluli ifjak és leányok vallásos oktatására s e végből elrendeli, hogy ahol az ifjak vasárnapi oktatása nem volt gyakorlatban, vagy annak bármilyen akadályja lenne, ily helyeken az anyaegyházakban mindenütt a lelkészek végezzék az ismétlők vallásos oktatását.

Az egyházmegyék espereseit felhivja, hogy jövőre jelentéseik megtételére a nyomtatvány-minta (158—1917. sz. jkvi pont függeléke) szerinti kimutatást használják s a kimutatásokról összesítő jelentéseket is szerkesszenek s azokat egyházmegyéikkel a belmissziói munka ellenőrzése céljából letárgyaltassák s annak megtörténte után terjesszék fel a táblázatokat és jelentéseiket, az egyházmegyei vonatkozó határozat kíséretében minden évi tavaszi közgyűlésünkre.

23. A Sárospataki Irodalmi Kör betérjeszti a népiskolai vallástani kézikönyvek és vezérkönyvek megíratására vonatkozó s Hodossy Béla képzőintézeti igazgató által készített javaslatát.

Együttal jelenti, hogy a Vallástani Vezérkönyv II-ik részének, a III-ik és IV-ik osztály számára való elkészítésével dr. Makkai Sándor theol. tanárt bízta meg, az I. részt pedig Réz László lelkész sikerült feldolgozásban már közre is bocsátotta

Az Irodalmi Kör jelentését s különösen Makkai Sándor szakavatott munkásságának igénybevételét közgyűlésünk helyeslő tudomásul veszi s felkéri és megbizsa az Irodalmi Kört, hogy az V–VI. osztály vezérkönyvének, valamint a tanulók használatába adandó kézikönyveknek az előállításáról is akár megbizás, akár pályázat útján lehetőleg minél előbb gondoskodják.

24. Olvastatott a pénzügyi választmánynak 1917. évi 163. számú közgyűlési határozatunkra vonatkozó jelentése az egyházmegyéket illető közigazgatási államsegély felhasználását illetőleg.

Közgyűlésünk a javaslat alapján az espere-ekkel együttesen készitendő munkálatot őszi közgyűlésünkre bevárja s akkor fog ez ügyben határozni, hogy az 1919-ik évben az új berendezkedés szerint történjék a segély felhasználása.

25. Mult évi őszi közgyűlésünk 165. sz. határozatával felhivta azokat az egyházmegyéket, amelyek a dunamelléki egyházkerület által „A szórványok egyházi gondozása” tárgyában elfogadott szabályrendelettervezettel nem foglalkozhattak, hogy véleményes javaslataikat f. évi tavaszi közgyűlésünkre adják be s általában nyilatkozzanak az összes egyházmegyék arra nézve is, hogy a szórványok egyházi gondozásának kérdését egyházkerületi, vagy egyetemes konventi szabályrendelet útján tartják-e rendezendőnek.

E tárgyban az alsózempléni egyházmegye jelenti, hogy a szóbanforgó munkálat hozzá eddig le nem érkezett, ezért érdemleges véleményt arról ezuttal sem nyilváníthat. Általában azonban annak az óhajának ad kifejezést, hogy a kérdés egyetemes konventi szabályrendelettel rendeztessék.

Az ungi egyházmegyéhez a munkálat hasonlóképen nem érkezett meg, esperesét bizta meg annak beszerzésével s Nagy Sándor egyházmegyei missziói előadót azzal, hogy véleményes javaslatát az őszi egyházkerületi közgyűlés elé terjessze fel. A javaslat azonban felterjesztve nem lett.

A tornai egyházmegye a munkálatot örömmel elfogadja, azonban nagyobb eredményt várva egy egységes konventi szabályrendelet alkotásától, kéri az egyházkerületet, miszerint kérje fel az egyetemes konventet, hogy egy szakbizottság által, melybe minden egyházkerületből 1—1 missziói lelkész is megbizatnék, dolgoztassa át e művet, nyomassa ki s tegye kötelezővé az összes magyarországi egyházakra nézve.

A felsőzempléni egyházmegye a munkálatot általában véve elfogadhatónak tartja. Mindamellett a részletekre nézve a következő megjegyzései vannak: A „diaspora“ szót mindenütt a „szórvány“ szóval kívánja helyettesíteni. A II. fejezet 9. §-ának csak első mondata maradjon, ez is azonban magyarosabbá teendő. A 9 § többi része, a 10. és 11. §-ok egészen kihagyandók, tekintve, hogy az E. T. azon intézkedése, hogy minden polgári község valamely egyházközséghez beosztandó, bizonyára már végre van hajtva. Kihagyandó a 13. § is. A 21. §-ban a „lyturgus“ szó helyett lekipásztor alkalmazandó. A 31. § mint felesleges költséget okozó, kihagyandó. Az 55. § b) és c) pontja az előbbieket folytán kihagyandó. Végül a szórványok gondozását egyetemes konventi szabályrendelet útján óhajtaná rendezni, hogy e nagy kérdésnél egységes szellem uralkodjék.

Abauj, Alsóborsod és Gömör egyetemes konventi szabályrendelettel kívánja a kérdést szabályozni.

Felsőborsodból e kérdésre válasz nem érkezett.

Egyházkerületi közgyűlés a fentebbi egyházmegyei határozatokat lehető figyelembe vétel

végezt az egyetemes konventre felterjeszti, a szórványok gondozását pedig egyetemes konventi szabályrendelet útján kívánja szabályozni.

26. Az alsóborsodi egyházmegye pártolólag terjeszti fel a diósgyőri egyház csereszerződését, mely szerint az egyház használaton kívüli urvacsorai és egyházi szerelvényeket a Borsodmiskolczi múzeummal új szerelvényekért elcserélt.

Egyházkerületi közgyűlésünk a csereszerződést jóváhagyja s megerősíti.

27. Mult évi őszi egyházkerületi közgyűlésünk 169. számú határozatával a stóladíjak rendezése tárgyában az egyházmegyék véleményes javaslatát a püspök és főgondnok elnöklete alatt az adóalap szabályzatát készítő bizottságnak adta ki, azzal a felhívással, hogy ez ügyben kérszítsenek javaslatot s azt folyó évi tavaszi közgyűlésünkre adják be.

A bizottság beterjeszti javaslatát, melynek alapján egyházkerületünk a stólákat a következőleg állapítja meg:

1. A keresztelési stóla templomban és lelkészlakon végzett keresztelésnél 1 koronában, magánháznál végzett keresztelés után 2 koronában állapíttatik meg.

2. Az esketési stólára nézve az eddigi gyakorlat marad meg.

3. Imádsággal végzendő temetésnél a díjlevélben biztosított eddigi stóla fizetendő. Orációval való temetésnél 6 korona; prédikációval s rövid sirbeszéddel végzett temetés után 10 korona stóla állapíttatik meg. Ahol a keresztelési, esketési és temetési stóla ezeknél magasabb volt, ott ez a magasabb stóla ezután is megmarad.

Énekvezéreknak bárminemű temetés végzéseért a lelkészi stóla fele fizetendő. Ha énekkarral történik a temetés, az énekkarnak fizetett összegből az énekvezér részére 5 korona stóla állapíttatik meg.

Ahol azonban eddig stólafizetés nem volt, ott az ezután sem követelhető.

28. Az ungi egyházmegye beterjeszti a P. Horváth Mária—Simon-alapról szóló 1917. évi kimutatást, mely szerint:

I. P Horváth Mária és Simon-alap:

Bevétele volt	— — — — —	89,301 K 64 f.
Kiadása volt	— — — — —	70,741 K 34 f.
		<hr/>
Pénzmaradvány	—	18,560 K 30 f.

II. A tár állása:

1. Kihelyezett tőke	— — — — —	170,145 K 39 f.
2. Kamathátralék	— — — — —	3,263 K 67 f.
3. Pénzmaradvány	— — — — —	18,560 K 30 f.
		<hr/>
1917. év december 31-én összesen		191,969 K 36 f.
1916. év december 31-én összesen		192,815 K 64 f.
		<hr/>
	Apadás	846 K 28 f.
1916. évről megállapított apadás	—	3,362 K 63 f.
		<hr/>
Apadás 1915. dec. 31-től 1917. dec 31-ig		4,208 K 91 f.

A kimutatással egyidejűleg terjeszti be az egyházmegye egyházkerületünk közgyűlésének 1917. évi 135. és 175. számú határozataival az alap 1916. évi apadására vonatkozólag bekívánt felvilágosító jelentését a következőkben:

a) A Horváth Mária és Simon-alap évi kamatjövedelme a végrendelet értelmében a szegény egyházak, lelkesek és tanítók közt osztandó ki évi segélyül. Ez a kamatjövedelem azonban befoglaltatik a készpénzmaradványban s a szerint, amint több, vagy kevesebb a kamatjövedelem, mutat emelkedést, vagy apadást a tár állásáról való kimutatás.

b) A kamatjövedelem nem képezvén az alap tőkeállományát, az alap tulajdonképeni tőkeállományát tehát a folyó pénztári évre befolyt kamatok leütése után nyerjük meg. Az 1917. évre befolyt s a folyó évben segélyül ki-

osztani rendelt kamatok összege 8668 K 59 fillért tesz ki, a tár állása tehát ennek leütése után 183,300 K 77 fillér.

c) Végül megállapítani kívánja az egyházmegye, hogy 1912-ben, mikor az egyházmegyei pénztár ellenőrzése alá vette, az alap tőkeállománya 174,316 K volt, amivel szemben a jelenlegi állomány 8,984 K szaporodást tüntet fel.

Egyházkerületünk közgyűlése az ungi egyházmegyének a P. Horváth Mária és Simon-alap kezeléséről szóló s az 1916. és 1917. évi számadásokra vonatkozó előterjesztéseit, azok között az alap apadására adott felvilágosító jelentését is ezuttal tudomásul veszi, utasítja azonban az egyházmegyét, hogy jövőben az alap terhére nyújtandó segélyeket az alapra háramló egyéb kiadások pontos számbavételével úgy irányozza elő, hogy a jelenleg meglévő tőkeállomány apadása okvetlenül elkerültesse, mert bár szívesen elismeri egyházkerületünk, hogy az alap az egyházmegyei kezelés ideje alatt jelentékenyen növekedett, de viszont azt is megállapítja, hogy az utóbbi két évihez hasonló további apadás az elért eredményt mihamar visszafejleszthetné.

29. Egyházkerületünk közgyűlése 137—1917. sz. határozatában felhívta az ungi egyházmegyét, hogy részletesen indokolja meg, hogy 1917. évi tavaszi közgyűlésének 19. c) sz. határozatával miért vonta meg a gálócsi egyháznak eddig nyújtott azon 30 korona segélyt, melyet a nevezett egyház tőkekamat segélyének $1\frac{1}{2}\%$ -os törlesztésének céljára a Horváth Mária-alap terhére magára vállalt; felhívta az egyházmegyét arra is, hogy egyidejűleg terjessze be azon szabályzatot, melynek alapján a Horváth Mária-alap jövedelmeit ki szokta osztani. E határozatra való hivatkozással, jelenti az ungi egyházmegye főyó évi tavaszi közgyűlésének 27 sz. határozatában, hogy a gálócsi egyháznak eddig folyósított 30 K segélyt azért vonta meg, mert a gálócsi egyháznak a becsatolt kataszteri birtokiv által okmányilag igazolt 30 kat. hold 300 □-öl legelő- és

6 kat. hold erdőingatlana van, amelynek jövedelméből rendes kiadásait fedezheti, mert igazságtalannak tartotta az egyházmegye, hogy az ily ingatlannal rendelkező gálócsi egyházat tovább is állandóan segélyezze, más szintén nehéz helyzetben levő s ingatlannal nem bíró egyházak rovására. Kijelenti az egyházmegye, hogy ezzel a gálócsi egyház további segélyezése elől azonban a bevett formások betartása mellett el nem zárkózik. Jelenti végül az egyházmegye, hogy a Horváth Mária-alap jövedelmeinek kiosztását az 1867. évi egyházkerületi gyűlés jegyzőkönyvében köztett végrendelet szabályozza s az egyházmegyének a kiosztásra vonatkozó más szabályzata nincs is, csupán egy az 1904. évi tavaszi közgyűlésben a végrendelet intézkedéseinek megfelelőleg hozott azon határozata, mely szerint kimondta az egyházmegye, hogy elemi csapásokkal látogatott, vagy gyermekeiket felsőbb iskolában taníttató lelkészeket, — ha kérvényt adnak be — külön magasabb segélyben fogja részesíteni, az ezután fenmaradó összeg a kongruát élvező lelkészek közt — akik eziránt kérvényeznek — egyenlő arányban osztassék meg.

Egyházkerületünk közgyűlése, miután a közgyűlésen tett szóbeli előterjesztésből arról értesült, hogy az ungi egyházmegye a segélyek kiutalásánál a végrendelet szellemének megfelelő, új eljárást vett gyakorlatba, az egyházmegye a ily természetű intézkedését, nemkülönben azon nyilatkozatát, hogy a gálócsi egyház további segélyezése elől a bevett formások betartása mellett el nem zárkózik, megnyugvással veszi tudomásul.

30. Mult évi őszi egyházkerületi közgyűlésünk 177. sz. határozatára, a miskolczi ref. filléregyletnek az egyházkerületi árvaházra vonatkozó alapítólevelei tárgyában elnökség jelenti, hogy az alapítóleveleknek még nem jutott birtokába s így azokat jóváhagyás végett fel sem terjesztette a Belügyminisztériumhoz.

Elnökség azon szóbeli jelentése, hogy az

alapítólevelek az utolsó percben beterjesztettek s így a felterjesztésnek most már nincs semmi akadály, tudomásul vétetik.

31 A sárospataki ref. főiskola jog- és államtudományi kara azt a kérelmet terjeszti elő, hogy az 1917. évi őszi egyházkerületi közgyűlés által Dr. Kiss Sándor sárospataki lakos gazdasági választmányi tag felebbezése folytán 178. jegyzőkönyvi szám alatt hozott az a határozat, mely szerint a főiskolai Igazgatótanács 1917. évi május hó 14-én 11. és 39. sz. a. hozott határozatának megváltoztatásával kimondatott, hogy a főiskolai jogtanárok által felvett helyettesítési díjak — és pedig az 1916—17-ik iskolai év első felére eső 1300 kor. és a második felére eső 1950 korona — visszafizetendők: hatályon kívül helyeztessék s az illető jogtanárok a visszafizetés kötelezettsége alól mentessenek fel; továbbá, hogy a felebbezésben lévő s a főiskolát mélyen lekicsinylő állítások valóságának megállapítására választott bíróság alakíttassék.

Őszi egyházkerületi közgyűlésünk 178. sz. határozatát abban a feltevésben hozta meg, hogy a felebbezésben indokul felhozott azok a tényállítások, mely szerint a jobbra katonai szolgálat alól mentesített tanárok katonai szolgálatot teljesítő kartársaik helyettesítéseért vették fel a kérdéses díjakat, továbbá, hogy a helyettesítő órák megtartása hallgatók hiányában legnagyobb részben nem is volt lehetséges, megfelel a valóságnak.

Tekintve tehát, hogy a jog- és államtudományi kar hivatalos felterjesztése szerint mindkét tényállítás téves, amennyiben a helyettesítési díjak nem a hadba vonult tanárok, hanem a két be nem töltött tanszék óráinak ellátása címén igényeltettek, s a helyettesítések tényleg meg is történtek, egyházkerületi közgyűlés fent idézett határozatát hatályon kívül helyezi s a helyettesítési díjak visszafizetésének kötelezettsége alól az illető jogtanárokat felmenti.

Az előterjesztésnek választott bíróság alakítására vonatkozó része mellőztetik, miután választott bírósági eljárásnak egyházkerületünk és főiskolánk beléletére vonatkozó ügyekben helye nem lehet, de arra szükség egyáltalán nincs is.

32. Tavalyi őszi közgyűlésünk kivételesen megengedte, hogy H. Bathó Jánosnak 1912–13-ig visszamenőleg az a fizetés különbözet kiutalványoztassék, amelyet 1916. évi tavaszi közgyűlésünk 43. sz. a. csak azon év január 1-ig visszamenőleg állapított meg részére, s gazdasági választmányt felhívta, hogy erről az igazgatótanács útján mostani tavaszi közgyűlésünkhöz jelentést tegyen. A főiskolai igazgatótanács a jelentést nem küldte be.

Az igazgatótanács a jelentés megtételére utasítatik.

33. Előadó bemutatja a miskolczi ref. felső leányiskola és leánygimnázium igazgatótanácsának f. évi június 3-án tartott üléséből feltérjesztett javaslatát, emez intézetünk fejlődése folytán szükségessé váló tanítási helyiségek előteremtése tárgyában.

A javaslat köszönettel elfogadásra ajánlja a miskolczi ref. egyház ama készségét, mellyel Palóczy-utca 11. számú telkét a rajta levő épületekkel együtt hajlandó átadni egyházkerületünknek, ha egyházkerületünk a miskolczi ref. egyház részére megfelelő helyen megfelelő telket és azon három tanterem és egy tanítói lakás céljaira alkalmas épületet szerez és e kérdés tárgyalására egy egyházkerületünk és a miskolczi ref. egyháztanács képviselőiből alakítandó bizottság kiküldését javasolja. Hálás köszönettel leendő elfogadásra ajánlja továbbá az igazgatótanács a miskolczi ref. egyház elnökségének azt a lekötelező szives ajánlatát, hogy egyik elemi iskolai tantermét felső leányiskolánk részére a jövő 1918–19. évre átengedi.

Egyházkerületi közgyűlésünk az igazgatótanács javaslatát elfogadja, a miskolczi ref. egyháznak a Palóczy-utca 11. számú ház és telek

átcserélésére vonatkozó szives készségért köszönetet mond s a kérdés tárgyalására kiküldendő vegyes bizottságba a maga részéről Bizony Ákos, Ragályi Béla és Vadászy Pál urakat kéri fel. Hálás köszönetet mond közgyűlésünk a miskolczi ref. egyháznak amaz áldozatkészségért, melylyel egyik elemi iskolai tantermét a jövő évre felső leányiskolánk céljaira átengedi

34. Mult évi őszi egyházkerületi közgyűlésünk 185/7. sz. határozatában kimondotta, hogy a miskolczi felsőbb leánynevelő intézettel kapcsolatban *tanítónőképző intézetet* állít fel s felkérte az elnökséget, hogy az illetékes tényezőkkel eszmecsere-t folytatva, ennek megvalósítására vonatkozó előterjesztését jelen közgyűlésünkön megtenni sziveskedjék. Erre nézve az elnökség jelenti, hogy a tervbe vett tanítónőképző intézetre vonatkozólag ugy Borsodvármegye, mint Miskolcz város közönségét megkereste az adományozást és adakozást illetőleg, kérve építkezési és évi járulékot, de mindeddig sem egyik, sem másik törvényhatóság nem foglalkozott a kérdéssel

A jelentés tudomásul vétetik; az ügy nyilvántartásba helyeztetik.

35. Egyházkerületünk közgyűlése 193—1917. sz. határozatával az egyetemes konvent 43—1917. sz. határozata értelmében az egyházkerületi vélemények alapján átdolgoztatott s értékelési kulccsal ellátott egyetemes adóalapi szabályrendelettervezet átnézésére s ez alapon véleményes javaslatának az Egyetemes Konventre leendő felterjesztésére püspök és főgondnok ur elnöklete alatt azon bizottságot kérte fel, amely a szabályrendelettel már foglalkozott. A bizottság betérjeszti eljárásának eredménye gyanánt az Egyetemes Konventre is felterjesztett következő jegyzőkönyvet.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Sárospatakon, 1917 december hó 17. napján, az Egyetemes Konventi szabályrendelet átvizsgálására kiküldött egyházkerületi bizottság ülésén.

Jelen voltak: Dr. Tüdös István püspök s Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok kettős elnöklete alatt: Idrányi Barna, Réz László, Janka Károly, Szentmártoni Dániel bizottsági tagok. Előadó és jegyző: Fodor György.

Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok előadja, hogy folyó évi egyházkerületi közgyűlésünk az egyetemes adóalapról szóló szabályrendelet tervezet átnézésére s ez alapon véleményes javaslatának az Egyetemes Konventre leendő felterjesztésére a jelenlevő bizottsági tagokat küldötte ki, akiket megjelenésük alkalmával szívesen üdvözl s a bizottsági ülést megnyitja.

Fölkéri előadót, hogy az Egyházmegyéktől beérkezett javaslatok s a tervezet áttanulmányozása folytán kiformálódott véleményét adja elő.

Előadó ismertetése s a bizottsági tagok hozzászólása után, míg a bizottság örömmel üdvözli az egyetemes adóalap végrehajtó bizottságának azon megállapodását, hogy az új 10 éves ciklusban az egyházak szükségleteinek megállapításánál az 1913—1917. évi gondnoki számadásokat fogadja el alapul, sajnálattal veszi tudomásul, hogy az utolsó öt évi termény- és munkaáraknak a szükségletbe felvétele újabb tekintélyes pénzforrások nyitása nélkül nem valósítható.

Örömmel veszi tudomásul egyházkerületi bizottság az egyetemes adóalap végrehajtó bizottság jelentéséből az Egyetemes Konvent szorgalmazását az 1848. évi XX. törvénycikken alapuló államsegély felemelése ügyében. S e pontnál bár formális javaslatot nem teszünk, de meggyőződésünk az, hogy a katolikus autonómia tető alá juttatásával egyidejűleg meg kell oldani a prot. egyházak segélyezésének a kérdését is, még pedig úgy, hogy ez az 1848. évi XX. törvénycikken alapuló segély kielégítse minden szükségünket, alapot szolgáltatson az egyházak és ezek intézményeinek fokozatos fejlődéséhez s a segélyek

váltsága gyanánt adott tőke minimális kamata nemcsak az eddigi szükségleteket fedezze, de elég legyen a fejlődő intézmények szükségleteinek fedezésére is. Ezen véleményünket tisztelettel terjesztjük fel az Egyetemes Konventre.

Az értékelési kulcs kidolgozhatása végett felkéri bizottságunk a Méltóságos Elnökséget, hogy Abauj-, Borsod-, Gömör-, Ung-, Zemplénavarmegyék alispáni hivatalaitól az 1913—1917. évi termény- és munkaegységarak kimutatásait beszerezni s az Egyetemes Konvent adóügyi bizottságához eljuttatni sziveskedjék.

Az egyházi vagyoni adónak 10%, helyett 15%-ra fel-emelését, mikor az egyenes állami adó ugyis nagyon fel lesz emelve, bizottságunk súlyos tehernek tartja s csak a nagyobb szükségben levő egyházaknál tartja megengedhetőnek a 15%, vagy a szükségletnek megfelelő % emelését.

Az egyetemes konventi adóügyi bizottságnak az egyházak adósságainak rendezése kérdésében tett eszmecseréjét a főtiszteletű Egyházkerület figyelmébe ajánlva, az elnökséget már most felkéri, hogy az egyházmegyék *espereseiből* s az egyházkerületi *pénzügyi választmányból* *hivjon össze egy bizottságot, mely az egyházak adósságait összeírva, az egyházkerület tavaszi közgyűlésére javaslatot terjesszen be* s eszmecserét váltson afelől is, hogy az egyházkerület kihelyezetlen tőkéiből nem lehetne-e az eladósodott egyházaknak törlesztéses kölcsönt nyújtani? A bizottság munkálata az egyetemes konventre is felterjesztendő. *Az egyházak figyelme pedig felhivandó arra, hogy a folyó szükségleteikre se vegyenek fel a bankokból vagy takarékpénztáraktól kölcsönt, hanem mindig az egyházmegyék és egyházkerület pénztárát vegyék igénybe.*

A szabályrendeletet bizottságunk egészében elfogadja, a részletekhez azonban a következő javaslatot teszi:

A 15. § *i)* pontja megtoldandó ezzel:

„ezek nem léteben a presbytérium igazolványa.“

A 15. § *k)* pontjában:

a *földekre* szó kiigazitandó *ingatlanokra,*

mert nem csak földek adhatók ki bérbe, hanem épületek is. Az *i)* pont megtoldása pedig azért szükséges, mert meglehet, hogy az alkalmazottak és a gondnok tiszteletdíja csak régi szokáson alapul.

A 27. § eleje marad e toldással:

Felebbezéssel élhetnek a presbiterium és az érdekelt javadalmasok,

mert nem jó lenne a presbiterium kénye s kedvének kitenni azt a javadalmast, aki magát megkárosítottnak tartja.

A 29. § így alakítandó át:

Az egyetemes konvent határozata ellen a cikluson belül a végrehajtó bizottsági elnök javaslatára legfeljebb egyszeri jogorvoslatnak van helye. A többször megkísérelt jogorvoslat elnökileg visszautasítandó,

mert nincsen olyan demokratikus hatóság, mely a jogorvoslattól a feleket teljesen megfossza.

A 30. § utólja megtoldandó:

Végül, ha az egyházközség közegházi célra az egyházi hatóság által valamely új teherrel rovatott meg,

mert időközileg egy vagy más téren a felettes hatóság intézkedése folytán is állhat elő hiány.

A 35. §-ba, a gondnok szó után:

zárjelbe oda teendő (pénztárnok),

mert vannak olyan helyek, hol a pénzt nem a gondnok, hanem külön pénztárnok kezeli.

A 41. §-nak az új zsinati törvénykönyvbe leendő felvételére

bizottság az Elnökség figyelmét felhívja,

hogy azáltal is kidomborítsassék a díjlevelek érintetlensége s a félreértés elkerültsék.

A 42. § marad ezen pótlással :

kivételt képez az 1898. évi XIV. t.-c. 14. § második bekezdése alapján adott személyi pótlék, vagy állandó természetű felülfizetés, akár díjlevelben, akár az egyházközség más — 1916. év január 1. előtt hozott határozatával van biztosítva, ha azt az egyházmegye jóváhagyta, továbbá a családi pótlék. S ha az állam fizetné a családi pótlékot, ez a fedezetbe is beállítandó,

mert nagyon is méltányos, ha az 1600 kor. fizetést élvező lelkész is megkaphatja azon pótlékot, amelyek a polgári tisztviselők számára törvényhozásilag biztosítottak.

A 45. § megtoldandó ezzel:

Ha valahol a vagyonlagos adókulcs van életbe léptetve, az értékmegállapítás a természetbeni fizetés kötelezettségének megváltoztatására okul nem szolgálhat,

mert nem engedhető meg, hogy e §-ra hivatkozással az egyház hívei megtagadhassák a terményeknek folyó ár szerinti fizetését, vagy a vagylagos egyházi adót.

A 46. § megtoldandó ezzel:

vagy ha a felsőbb hatóság intézkedése folytán állott elő az új szükséglet,

mert felettes hatóságaink is emelhetik egyes intézkedéseikkel a szükségletet s nem volna helyes, ha az ily teher a szükségletbe beállítható nem volna.

Az 50. §-ból a haszonbéri értékelés elhagyandó s helyette e §-szel toldandó meg:

a kongruához készített kimutatásban közölt értékkel s ha a lelkészi állás nem kongruás stb.,

mert ez nagyon megkönnyitené a bizottság munkáját, amennyiben az első ciklusban is e szerint adatott be a lelkészi föld jövedelme.

Az 51. § 4-ik kikezdésének két első sora elhagyandó s helyette ennyi teendő:

egy kéve maghozama őszinél 3 literjével s tavaszinál 4 literjével számítandó. A többi marad,

mert a keresztek nem mindenütt 18 kévések s a kévék maghozamának megállapítása megkönnyitené a bizottság munkáját.

Ugyanezen § 7-ik kikezdésében az ősziék súlyegysége kiigazítandó:

1 liter buza	0.76 kgr. helyett	0.78 kgr.
1 liter kétszeres	0.72 kgr. helyett	0.74 kgr.
1 liter rozs	0.68 kgr. helyett	0.70 kgr.

mert a felvett súly csak a nagyon esős években közelítheti meg a valóságot. Normális években mindenütt nagyobb súlyú az őszi.

Az 53. § utólja átalakítandó:

egy rudas 50 kgr. Egy 3 sorral rakott szekér széna 6 mm. Egy 2 sorral rakott szekér széna 4 mm. súlyúnak veendő. A többi marad,

mert egy három sorral rakott szekér inkább 6 mm, mint 4 és fél mm széna már szekérnek nem nevezhető.

Az 57. § eleje marad. Az utolsó sor utolsó mondata átalakítandó:

Behozására az illetékes helyhatósági bizo-
nyítványban feltüntetett ár veendő fel,

mert 4 koronáért, különösen, ha a rakodóhely a községtől
távol van, vagy nagyon rossz az út, a mostani időben
egy szekér szalmát nem hoznak be, mert a rakodáshoz
két ember kell s a fel és lerakodással két óránál több
időt töltenek el.

A 60. § pótlandó ezzel:

ha az itt felsorolt fizetések összege a 2400
korona törzsfizetést s a szolgálati időnek meg-
felelő s a középiskolai tanári fizetéssel egyenlő
személyi, családi és korpótlék teljes összegét el
nem érné — úgy itt az — ezen összegig kie-
gészítve felveendő. A szolgálati időt minden
lelkésznel a 2-ik lelkészi vizsga letételétől szá-
mitván,

a pótlás az 1904—1907. évi E. T. I. t.-c. 114. §-ában leli
magyarázatát. A pótlékok felvételét pedig a középiskolai
tanárokéhoz hasonló kvalifikáció igazolja.

A 66. § átalakítandó:

a 48. sorszám alatt kántortanítók részére 240
korona, előkönyörgő (praeorans) kántortanítónál
400 korona veendő fel,

mert a külön megterheltetés után külön díjazás jár.

A 67. § törlendő,

mert ma már mint tandijpótló államsegély.

A 68. §-ból

a tandijpótló államsegélyre vonatkozó szavak el-
hagyandók,

mert azok a fizetésrendezéssel megszűntek.

A 70. §. másítandó:

az 54 sorszám alatt a gondnok fizetése az egyház lélekszáma szerint állítandó be 20, 50, 100 koronáig. E lélekszámárány 500 lélekszámig; 500–1000-ig s 1000 lelken felül számítandó. Az első ciklusban segílyt élvező egyházak normál költségvetéseiben megállapított javadalom azonban, ha azt az egyház tényleg kiszolgáltatta, alább nem szállítható. A természetben fizetett járulékok a lelkészi javadalom felvételénél előadott szabályok szerint értékelendők,

mert a gondnoki s egyházi hivatal ma már nem tiszteletbeli állás pusztán, hol a természetben kiszolgáltató fizetések beszédésénél segédkezik, hanem oly tiszteletbeli állás, hol az egyházi adónak pénzértékre átváltoztatásával több pénzt kezel, mint azelőtt s a több pénz kezeléséből önként következik, hogy emberi gyarlóságából kárt is szenvedhet. Eddig sok egyház azért nem adott semmi fizetést, mert oly szegény volt, hogy nem adhatott.

A 71. § módosítandó:

az 55. sorszám alatt az egyházi jegyző tiszteletdíjaképen — ha az nem lelkész — 50 korona vehető föl. Ahol ezen tiszteletdíj több volt, ott az le nem szállítható.

Sok helyen u. i. vonakodnak a tanítók az ingyenes jegyzői tiszt viselésétől s miután arra más alkalmas ember a legtöbb faluban nincs, a lelkész kénytelen a jegyzői tisztet is vinni E. T. ellenére. Sok helyen azért nem volt semmi díjazás, mert nem volt miből adni.

A 77. § módosítandó:

A 66. sorszám alatt a Prot. Irod. Társaság díja veendő fel. Kisebb egyházak pártoló, nagyobb egyházak rendes tagsági díjakkal.

A Prot. Irod. Társaság megmentése és felvirágoztatása egyetemes protestáns érdek. Ha az eredeti szöveg maradna, még mindig sok egyház kimaradna a tagok sorából.

81. § első kikezdés utolsó sorában a

100 korona helyett épületigazításra 200 korona veendő fel.

A 2-ik kikezdés megpótlendő ezzel:

ezen felül 2⁰/₀ avulás címen új építkezési tőke képzésére felveendő,

mert az 1913–1917. években igen kevés helyen igazították az épületeket s így azoknak rendbehozása tetemesebb költségbe kerül. A tervezetbe felvett 100 korona csak a meszelésre elfogy. A felemelkedett anyagárak és munkadíjak igazolják a 200 korona felvételét.

A bérépületeknél a 2⁰/₀ avulás beállítását új építkezési tőke képzésére az indokolja, hogy az épületek is elromlanak s ennek újraépítéséről idejekorán gondoskodni kell az évi jövedelemből.

A 82. §-ból kihagyandó ez a szó:

„ezidőszerint”,

mert felesleges szószaporítás és félreértést szülhet.

A 82. § megtoldandó ezzel:

vagy vármegyei szabályrendelettel igazolt,

mert a vármegye időközileg is intézkedhet, mielőtt a gondnoki számadásokba e fölemelt tétel bekerülhetett volna.

A 84. § átalakítandó:

A 76. sorszám alá egy-egy 120 köbméter tér-

fogatu tanterem fűtésére stb. A többi marad. Ennél nagyobb térfogatu tanterem fűtésére a köbméterek szerint eső fűtőanyag átlaga veendő fel

s pótlandó még ezzel:

Ahol az iskola mellett hivatalos helyiség is van, annak fűtésére 4 méter fa, kokszból 7 és fél mázsa, hazai szénből 10 mázsa veendő fel.

A köbméter szerinti fűtőanyag föl vételét az indokolja, hogy mentől nagyobb térfogatu a tanterem, annál több fűtőanyag kell a bemelegítésére. Az nem mindenkor áll, hogy ha nagyobb a tanterem, több gyermek is van benne, mert néha nagy teremben kevés gyermek van. A térfogat szerint van megállapítva a fűtőanyag az állami iskoláknál is.

A hivatalos helyiség fűtésére azért kell felvenni bizonyos mennyiségű fűtőanyagot, mert ha a törvény már régebben elrendelte annak építését, gondoskodni is kell annak fűtéséről.

A 85. § módosítandó:

(Eleje marad) Egy-egy tanteremre 100 korona számítható fel (a többi kimarad),

mert ahol több iskola van, valószínű, hogy az iskolák a község más-más helyein vannak s a köztük levő nagyobb távolság több iskolaszolga alkalmazását vonja maga után.

A 86. § módosítandó:

A 78. sorszám alatt a tanszerek pótlására s nyomtatványokra iskolánként, osztatlan iskolánál 100, osztott iskolánál 50 kor. állapítandó meg.

A magasabb összeg beállítását a nyomtatványok magasabb ára, az iskolai felszerelések drágasága, a felszerelések kibővítése s a kötetlen nyomtatványok bekötési költsége indokolja.

A 87. § megtoldandó :

Ahol pedig szabályrendelet intézkedik, a szabályrendelet szerinti összeg, de legalább 12 K veendő fel,

mert a háborus évek alatt lehet, hogy a gyűléseket nem látogatták az egyházi hivatalnokok s így a gondnoki számadásba e címen nincs bevezetve semmi, s pedig meg lehet, hogy szabályrendelet is intézkedik a fuvar- és napi-dijokról.

A 88. § megtoldandó a 87. § hoz felvett toldalékkal ugyanazon indokolással.

A 89. § megpótlendő ezzel :

vagy amennyit a felettes hatóság megállapított,

mert ha a pótlás elmarad, úgy a felettes egyházi hatóságoknak a fuvarra nézve 1915. és 1916. években tett intézkedései figyelmen kívül hagyatnának s az öt évi átlag nem fedezné az utolsó két évben s az ezután kiszolgáltatandó fuvardijakat.

A 90. § átalakítandó :

A 82. sorszám alatt urvacsorai kenyér és bor beszerzésére az urvacsoraosztás napján befolyt perselypénz és 500 lélek számig terjedő gyülekezethél lélekszám szerint 15 fillér; 500 lelken felül 10 fillér állítandó be a szükségletbe.

Az urvacsorai jegyeknek a szükségletbe beállítását az indokolja, hogy az urvacsoraosztás napján begyűlt perselypénz oly kevés, hogy az nem fedezheti a szükségletet. A 15 és 10 filléres lélekszám szerinti számítás pedig valószínűleg fedezné azon költséget, melybe a rendes viszonyok beálltával az egyházaknak az urasztala ellátása kerül.

Beállítását indokolja azon tapasztalat is, hogy a há-

boru folytán beállott drágaság a hivek áldozókészségét is lelohasztotta.

A 91. § módosítandó :

A 83. sorszám alatt szegény egyházak és iskolák, vagy jótékony intézetek segélyezésére a gyülekezet népességéhez képest 10-től 100 Kor.-ig vehető fel,

mert nagyobb gyülekezet a tervezetbe felvett 50 korona segélylyel semmit sem tehet, amikor a segélyezésre szoruló nevelő és jótékony intézetek annyira megsaporodtak.

A 92. § átalakítandó :

A 84. sorszám alatt ünnepi követek díjazása és ellátásuk címén a számadások és gyűjtőlajstromok szerinti összeg állítandó be,

mert ha ez intézményt fentartani óhajtjuk, úgy azt biztosítani is kell.

A 94. § megpótlandó :

ahol külön irodahelyiség van, annak fűtésére 4 méter fa, kokszból 7^{1/2} q., hazai szénből 10 q. vehető fel.

Az irodának, mint hivatalos helyiségnek a fűtése s a költségnek a szükségletbe beállítása magyarázatra nem szorul.

A 114. § marad, azonban a 4-ik kikezdés módosítandó és pótlandó :

ahol az egyháztagok közmunkával mivelik részben vagy egészben a földet, ott a rendes bérleti összeg állítandó be a fedezetbe, a mutatkozó jövedelemtöbblet úgy tekintendő, mint az egyháztagok által az egyház javára önként vállalt egy-

házi adó. A bérleti jövedelem 2°/_o új építkezési alapra a szükségletbe beállítandó. Ebből köteles az egyház új építkezési alapot létesíteni,

mert, ha az egyháztagok — egyházuk iránti szeretetből — munkát végeznek, önmagukat adóztatták meg. Jogos és méltányos, hogy az ő munkájuk által nyert több jövedelem az ő terhükön könnyítsen s ez a többlet ne állíttassék be a fedezetbe. Az építkezési alap létesítését az épületek romlandósága teszi indokolttá.

A 115. § módosítandó:

A 27. sorszám alatt a kaszáló jövedelme ugyanazon módon számítva veendő fedezetbe, mint a szántóföldeké. A hivek által végzett közmunka értéke a gyülekezet rendelkezésére marad.

Jogos és méltányos, hogy a hivek önként vállalt munkája teljes összegében a gyülekezet rendelkezésére maradjon.

A 120. § marad ezen módozattal:

A temetők jövedelmének a 114. és 115. §§ szerint kiszámított hozamának 50°/_o veendő fel a fedezetbe. Az 50°/_o-ból temetőfenntartási alap létesítendő.

A ref. temetők csaknem az egész országban elhanyagoltak. Hogy rendeztessenek, ahhoz alapról kell gondoskedni.

A 124. § pótlendő ezzel:

Nagyobb szükségben levő egyházaknál 15°/_o vagy a szükségletnek megfelelő ^o/_o vehető fel,

mert népünk irtózik a rendkívüli adóktól. A rendes egyházi adó keretében a magasabb ^o/_o-ot is szivesebben viseli.

A 127. § módosítással:

A 41. sorszám alatt a harangok; a 42. sor-

szám alatt a sirhelyek után befolyt jövedelem átlaga szerint veendő fel, 5% leszámításával. Ez 5%-ból harang-, illetve sirhelygondozási alap létesítendő. (A többi marad.)

A harang az elhasadás veszélyének van kitéve, ezért kell az általa hajtott jövedelem 5%-ából új alapot létesíteni. A sirhelyek jövedelméből befolyt 5% a sirhelyek rendben-tartási alapjára fordítandó, mert erre más forrásból nem adakozhatnak az egyházak.

A 128. §-ból ennyi veendő fel:

A 43. sorszám alatt olyan községi vagy közbirtokossági segélyek veendőek fel, amelyeket ezek az egyház vagy az iskolák dologi szükségének a fedezésére rendszeresen évenként folyósítanak (a többi kimarad),

mert az egyszer elveszett segély többé nem fedezet s így ez fedezetbe be nem állítható. Még ha a veszteség a presbyterium mulasztása folytán állott is elő, az az elveszett községi segély aligha folyósítható többé.

A többi §-hoz nincs módosításunk.

K. m. f.

Fodor György, s. k.

az egyházkerületi bizottság jegyzője.

Az elnökség becsatolja a jegyzőkönyvhöz az egyházakat terhelő adósságról szóló, egyházanként összeállított tőkesegély- és egyéb természetű adósság rovatai alatt elkülönített kimutatást, mely szerint az egyházakat terhelő tőkesegély összege 1.114,780 K 79 f., egyéb adósság összege 1.218,050 korona 32 fillér, ebből törlesztéses kölcsön 150,000 korona, a függő kölcsön tehát 1.068,050 korona 32 fillér.

Jelenti az elnökség, hogy az értékelési kulcs megállapításához a munkabérekre és terményárakra vonatkozó,

az 1913—17. évek egységárait feltüntető adatokat szerzett be Abauj-Torna-, Borsod-, Gömör-Kishont-, Szabolcs- és Zemplénum megyék alispánjai útján és ezeket az egyetemes konventre ugyancsak felterjesztette.

E tárggyal kapcsolatban olvastatott az egyetemes konventnek f. évi április hó 24—26. napjain tartott ülésében 59—1918. sz. jkvi pontban hozott határozata, melylyel értesíti az egyházkerületeket, hogy az egyetemes adóalapról szóló, az egyházkerületi vélemények alapján átdolgozott s az egyházkerületekhez véleményezés céljából újból megküldött bizottsági szabályrendelettervezettel 3 egyházkerület u. m. a dunamelléki, dunántuli és a tiszán-inneni foglalkozott és terjesztette be a kérdésre vonatkozó észrevételeit. Tudatja ezen határozatában, hogy tekintettel arra, hogy az egyetemes adóalap szabályozásának a kérdését csakis az egyházi III. t.-c. megfelelő módosítása útján lehet megoldani, az egyetemes konvent, az adóalap-végrehajtó bizottság javaslatát, mellékleteivel együtt, valamint a még nyilatkozatot nem tett erdélyi és tiszántuli egyházkerület felterjesztendő véleményét is az országos zsinathoz teszi át.

Felhívja valamennyi egyházkerület figyelmét az egyházi adósságok rendezésének kérdésére s véleményt kér tőlük a tekintben, hogy ezt az ügyet egyetemes intézkedésekkel óhajtják-e megoldani.

Végül már most felhívja az egyházkerületek figyelmét arra, hogy a jelenlegi viszonyok, a nép széles rétegeiben észlelhető pénzhiány s falusi népünk kereseti viszonyai, kedvező alkalmat nyújtanak a régebbi időből származó egyházközségi adósságoknak rendkívüli adóval való rendezésére s ezért kívánatos volna, hogy az egyházkerületek ily irányban mihamarább megfelelő intézkedéseket tegyenek.

Egyházkerületi közgyűlés a bizottságnak az egyetemes konventre felterjesztett újabb munkálatát, valamint az elnökségnek az értékelési kulcs megállapításához alapul szolgáló, egyházkerületünk területén a termények és szolgáltatások 1913—1917. évi átlagárát feltüntető adatok beszerzése körüli eljárását, nemkülönben az egyház-

községeket terhelő adósságok adatainak megszerzése és kimutatása körüli fáradozásait köszönettel tudomásul veszi, egyidejűleg felkéri az elnökséget, hogy az egyházi adósságok rendezésének nagyfontosságú kérdésében az egyházmegyék espereseiből s az egyházkerületi pénzügyi választmányból hívjon össze egy bizottságot, mely az egyházak adósságainak rendezése tárgyában, az egyetemes konvent által felvetett ama kérdés szempontjából adjon véleményes javaslatot ez évi őszi közgyűlésünkre, hogy a rendezést egyetemes intézkedésekkel látja-e célszerűnek megoldani.

Az egyházakat pedig már ezuttal is felhívja, hogy folyó szükségleteikre se vegyenek fel a bankokból, vagy takarékpénztáraktól kölcsönt, hanem első sorban az egyházmegyék és az egyházkerület pénztárát vegyék igénybe.

36 Az egyetemes konvent megsürgeti a 45—1917. sz. konventi határozat 4. pontja értelmében a teológiai oktatás gyakorlatibbá tételére vonatkozó egyházkerületi javaslat beadását.

Az idézett konventi határozatot jelen közgyűlésünkre leendő javaslattétellel végett, 195—1917. sz. határozattal kiadtuk a sárospataki theol. akadémia tanári karának, amelynek munkálata beérkezvén, az a konventi központi iroda útján, az egyetemes tanügyi bizottság elé haladéktalanul felterjesztetik.

37. Egyetemes konventünk 52—1917. sz. határozatára, az Apologetika kötelező oktatása tárgyában, a sárospataki theol. tanári kar meghallgatása után

közgyűlésünk kimondja, hogy e tekintetben a saját ez idő szerinti gyakorlatának folytatását tartja helyesnek, t. i. azt, hogy az Apologetika a III—IV. évesek számára *kétévenként egy fél*

éven, heti három órán adassék elő, azonban e tantárgyból a kollokvium kötelezővé tételét nem javasolja, egyrészt azért, mert az Apologetika anyagának legfontosabb részeit más tantárgyak, főleg a hit- és erkölcsstan körében megtanulhatják a hallgatók; másrészt azért, mert a theol. ifjúság már is majdnem túl van halmozva kollokviumokkal.

38. Mult évi őszi egyházkerületi közgyűlésünk 205. számú határozatára a miskolci ref. felső leányiskola és leánygimnázium igazgatója jelenti, hogy a vallásos nevelés bensőbbé és sikeresebbé tétele végett a ref. vallású növendékek körében a Lorántffy Zsuzsanna Egyesületet megalakították. Az új egyesület Papp József tanár vezetése alatt megkezdte működését. Tagja az intézet valamennyi ref. növendéke. A növendékek nagy buzgósággal vesznek részt az egyesület munkájában, melynek tárgyai: éneklés, imádkozás, bibliaolvasás és magyarázás, vallásos felolvasás, vallásos költemények szavalása és alamizsnálkodás voltak.

Helyeslőleg vétetik tudomásul s e pontot az egyházkerület az egyetemes konventre is felterjeszti.

39. Középkolai előadó jelenti mult évi őszi közgyűlésünk 208. számú határozatára, hogy a Murányi-féle Szemelvényes Bibliát egyházkerületünk mindenik középkolájában segédkönyvül használják és a tanítási órákon állandóan olvasgatják.

Egyházkerületünk a jelentést tudomásul veszi s e határozatot az egyetemes konventre is felterjeszti.

40. Egyházkerületünk mult évi őszi közgyűlése 214. számú határozatával felhívta az egyházmegyék espereseit, hogy a tőkesegélyes egyházakat állandóan tartsák nyilván, az időközben felhasznált tőkesegélyekről kívánják be az egyházközségektől az okmányokkal kísért számadást s e

számadásokat terjesszék az egyházkerületi számvevőszékhez. Ugyancsak utasította az egyházmegyék espereseit, hogy azokat az egyházközségeket, melyek tőkesegélyüket nem rendeltetésszerűen használták fel, vagy szabálytalanul jártak el, az egytetemes konvent 175—1916. sz. jegyzőkönyvi pontjában foglalt eljárás szigorú betartására utasítsák s eljárásuk eredményéről mostani közgyűlésünkre jelentést tegyenek.

A felsőzempléni egyházmegye felterjeszti a kolbásai egyháznak a nyert tőkesegély felhasználásáról készített okmányilag igazolt számadását, valamint a legényei egyház lelkészének azon jelentését, hogy az egyház a kapott tőkesegélyt még nem használta fel, mivel a háború miatt építkezni nem tud; addig is a tőkesegélyt bankban gyűmölcsötzeti.

Egyházkerületi közgyűlés a kolbásai egyház okmányolt számadását felülvizsgálat céljából az egyházkerületi számvevőszékhez, jelentésének őszi közgyűlésünkre bevétele mellett átteszi, a legényei lelkész jelentését tudomásul veszi.

41. Mult évi őszi közgyűlésünk 224. sz. felhívásának megfelelően, az ungrí esperes a kissegyházi egyházban özv. Homoki Antalné, szül. Kail Teréz által tett alapítvány leveleit, a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokivvel fölszerelten, megerősítés végett ismételtelen felterjeszti.

Egyházkerületi közgyűlésünk az alapító leveleket az egyházmegye útján ismét visszaadja a kissegyházi egyháznak azzal, hogy a telekkönyvi kivonaton és a kataszteri birtokivonaton a helyrajzi számok és művelési ágak közti különbséget, a mely az azonosságra nézve kétségekben hagy, tisztázza, kétségtelen azonosság esetén vezesse reá az alapítólevelekre záradék alakjában, hogy

1. a presbiterium az alapítványt elfogadja,
2. annak vagyoni felelősség melletti kezelesre magát kötelezi,
3. az alapítványt peres és perenkívüli ügyekben képviseli,

4. az alapítvány évi számadását a felettes egyházi hatósághoz felterjeszti.

Az ily értelemben záradékolt alapítóleveleket ide újból terjessze fel.

42. Egyházkerületünk mult évi őszi közgyűlése 240. sz. határozatával részletes jelentés tételére és munkálatának mostani közgyűlésű kre való betérjesztésére hívta fel az alsózempléni egyházmegye képviselőivel kiegészített azon bizottságát, melyet 1913. évi ő. k. gy. 63. számú határozatával küldött ki és egészített ki utóbb 1914. évi őszi kgy. 22. sz. jkvi pontban hozott határozatában az abauji és felsőzempléni egyházmegyék képviselőivel abból a célból, hogy a sárospataki magán jellegű polgári leányiskola átvétele lehetőségének és módozatainak tárgyában lehetőleg kész tervezetet készítsen.

Az ekként szervezett bizottság Zemplénnvármegye királyi tanfelügyelőjét, Beregszászy Istvánt, a bizottság tagjául megválasztotta, a tárgyalásokba Sárospatak nagyközség képviselőtestületének ez ügyben kiküldött két képviselőjét is bevonta s munkálatát a f. évi április hó 17-én és ismét f. évi május hó 13-án Sárospatakon tartott ülésében felvett jegyzőkönyvébe foglalt megállapítások alakjában betérjesztette. Ehhez képest a magán jellegű polgári leányiskola fentartónője, Körmendy Ilona igazgatónő, a személyét illető minden kikötés nélkül kész az iskolát fentartásba átengedni, a leltárilag megállapított, tulajdonát képező iskolai felszerelést és butorzatot 4293 K 9 fillér meghatározott árban az egyházkerületnek átadni. Megállapított a leltár alapján a törvény által előirt, hiányzó iskolai felszerelés és osztályonként a hiányzó butor is. Ezeknek fokozatos beszerzése több éven át mintegy 5000 K évi költségvetési szükséglet alakjában volna biztosítandó, a beszerzés megtörténteig pedig a főiskola szeretői és muzeumi lehetnének a hiányzó felszerelés költsönadása útján az iskola támogatására.

Sárospatak nagyközség kész a leányiskola céljaira a tulajdonát képező, u. n. Csajka-féle egykori tanítóképző-internátusi épületet — míg az iskolát fentartja — az egyházkerületnek teljesen ingyen átadni, vagy ha az épület

az iskola céljaira bármi okból alkalmatlan lenne, lakbér-váltáság címén évi 3000 K-át biztosítani abbéli óhajának kifejezése mellett, hogy ugyanazon tandíj fizetése mellett első sorban sárospataki illetőségű növendékek vétessenek fel valláskülönbség nélkül az iskolába. A felajánlott iskolai célra csak átalakítással alkalmas épület ez idő szerint bérben van, de félévi határidőre a bérlet felmondható. A felmondási határidő és az épület átalakítási ideje alatt az iskola a jegyzői internátusban nyerhet elhelyezést, ahol a bérlet az iskola céljára 1500 K évi bérért az 1918—19. tanévre biztosítva van.

A bizottság főként a főiskola tanszereinek és muzeumainak használata szempontjából kívánatosnak tartotta volna a főiskola reálszakos tanárainak kisegítő erőkül való megnyerését, azonban az ez irányban kapott nyilatkozatból meggyőződött, hogy az illető szaktanárok kívánása szerinti 200 K óradíj alapul vétele mellett gazdaságosabb e szaktárgyak tanításának rendes tanerővel való ellátása.

A bizottság beterjeszti évi költségelőirányzati tervezetét, melynek személyi, dologi, felszerelési és beruházási szükségletei együtt 30,544 K-ra, fedezete a tanulók tandíjából, Sárospatak nagyközség hozzájárulásából és a fizetési kiegészítési államsegélyből együtt 19,150 K-ára irányoztattak elő. Az így mutatkozó, fedezet nélküli szükséglet 11,394 K, ami azonban a tanerők fizetésének emelkedésével emelkedni fog, mivel az állam segélyül csak a tanerők törzsfizetésének mindenkori 50%-át adja. A költségelőirányzat szigorúan csak az iskola céljait öleli fel, mert internátusnak ez idő szerinti felállításáról a beruházás rendkívüli drágasága miatt szó sem lehet, holott a bizottság az internátus kiváló fontosságát kifejezetten hangsúlyozza, mert az a cél, hogy az iskola főként a vidéki lelkészek, tanítók és közbirtokosok leánygyermekének nevelésére szolgáljon, csak az iskolának internátussal való összeköttetése által érhető el. Az iskola céljára Sárospatak nagyközség által felajánlott épületben csak annyi helyiség van, amennyi éppen iskolai célokra szükséges. Beszerezte a bizottság a 12 éve fennálló iskola népesedési statisztikáját, amely a növendékek folytonos szaporodását, ennél fogva azt igazolja, hogy az iskola közszükséget elégit ki.

A bizottság nem ismervén az egyházkerület s az érdekeltektől egyházmegyék áldozatkészségének mértékét, az áldozathozatal lehetőségének határait, ezért rámutatva az átvétellel vele járó meghozandó áldozatok nagyságára, a következők előterjesztésére szoritkozik:

a) Az iskola jelenlegi fentartónője kimerült, a tanév végével az iskolát feladja s az iskola fentartásba vételére lesik-várják a kedvező pillanatot azok, akiknek van is miből és akarnak is áldozni.

b) Reámutat az Egyetemes Konvent f. évi 39. számú jkvi pontban hozott azon határozatára, melylyel arra ösztönzi az egyházkerületeket, hogy igyekezzenek polgári leányiskolákat felállítani.

c) Amennyiben egyházkerületünk az iskola átvételét elhatározza, az esetben sürgős intézkedés válik szükségessé, mert az iskola szervezését, a tanerők alkalmazását, részükre a fizetéskiegészítési államsegély igénybevétele iránti szándékát az államkormányának előzetesen be kell jelenteni s mindezen intézkedések jóváhagyását oly időben kell kérni, hogy az állásokra a pályázat f. évi augusztus hó 1-ig kiirható, az intézet átvétele és megnyitása kellő időben publikálható legyen.

d) Végül nem hagyhatja említetlenül, hogy a bizottság át van hatva a sárospataki magán polgári leányiskola átvételének szükségességétől s azt kedvező fejlődése esetén a szerényebb igényű lelkészek, tanítók és világiak gyermekeinek nevelésére áldásos missziói helynek tekinti s magára a sárospataki főiskolára, létszámának gyarapítására s egész tiszáninneri egyházkerületünk egyházas és vallásos szellemének erősítésére is kívánatos intézménynek minősíti, amely dus kamatokkal fizetheti vissza a reá fordított költségeket, fáradozásokat és áldozatokat s jelentékenyen befolyhat Sárospataknak, mint többszázados református kulturközpontnak izmóitására is.

Egyházkerületünk közgyűlése nagy köszönettel ismeri el a bizottságnak az ügy érdekében kifejtett tevékeny fáradozását s bár elsőrendű szükségnek tartaná Sárospatakon, mint az egyházkerület északkeleti vidékének évszázados

kulturközpontján, egy polgári leányiskola fentartását, de erre nézve anyagi lehetőséget ez idő szerint egyáltalában nem lát. Kívánatosnak tartja azonban, hogy kedvezőbb viszonyok beálltaig az iskola jelen állapotában fentartassék, felkéri azért a bizottságot, hogy tegye magát érintkezésbe egyrésről az iskola fentartónőjével, másrésről a legközelebről érdekelt tényezőkkel, mindenekelőtt Sárospatak nagyközség előljáróságával, nemkülönben a sárospataki főiskolai előljárósággal, mint aki a főiskolai tanárok leánygyermekének neveltetése által maga is nagy mértékben érdekelve van, hogy a kedvezőbb viszonyok beálltaig az iskola magán jellegben való fentartását áldozataikkal előmozdítani törekedjenek.

43. Pénzügyi választmány beterjeszti Stunda István volt főiskolai senior segély iránti kérvényére az 1917. évi őszi közgyűlés 249. sz. határozatával kívánt javaslatát.

Egyházkerületi közgyűlésünk a pénzügyi választmány javaslatát elfogadja s Stunda István volt főiskolai senior részére a közigazgatási pénztár terhére 700 korona egyszersmindenkori segélyt engedélyez.

44. Pénzügyi választmány jelenti, hogy Sallay Simon nyugalmazott tanítónak az 1917. évi őszi közgyűlés 250. sz. határozatával hozzá áttett segélyezés iránti kérvényét elintézte s nevezett részére a Szükösi-Hollandi tár terhére évi 100 kor. segélyt engedélyez.

Tudomásul szolgál.

45. Főisk. igazg. tan. 1917 szept. 9—10. üléséből 5 sz. a. jelenti, 1917. évi tavaszi közgyűlésünk 60. sz. felhívására, hogy *Geröcz Kálmán* lakáspénze tárgyában külön intézkedésre nincs szükség, mert az a mindenkori törzsfizetésnek egy negyed része.

Gyakori tapasztalat lévén a főiskolai javadalmazások körében, hogy sokszor utólagos intézkedésekkel kell a félreértéseket kiigazítani, ez pedig egyrészt a felső hatóságokat fölöslegesen terheli, másrészt a javadalmazásokra nézve jár sok kényelmetlenséggel, mert csak külön kérelmezésekkel jutnak jogaikhoz: közgyűlésünk szükségesnek látta és látja a szolgálati szabályzatban lévő általános intézkedések mellett a javadalmazás részleteinek az egyénnel szemben is a személy szerinti megállapítását. Azért utasítja jövőre is az illetékes tanári karokat, hogy valahányszor valamely tanári állás betöltésére vagy véglegesítésére javaslatot tesznek, az összes pályázókra, vagy ajánlottakra személy szerint mutassák ki megválasztásuk esetére korpótlék-, nyugdíj- és lakáspénzigényüket.

46. A sárospataki főgimnázium tanári kara még 1916. év április havában terjedelmes és tartalmas munkálatot készített a reformáció méltó megünnepléséről. Mivel azonban ennek konkrét indítványai figyelmen kívül hagytak, a gimn. szék. f. é. április 11. üléséből 10. sz. a. kéri az ezekkel való érdemleges foglalkozást. A főisk. igazg. tan. u. a. üléséből 54. sz. a. javasolja, hogy az egyh. ker. közgyűlés a gimn. szék. munkálatát a reformáció megünneplése tárgyában összeülendő bizottsághoz tegye át.

Az 1917. évi tavaszi egyházker. közgyűlés 69. sz. határozatára a sárospataki főgimn. tanári karának a reformáció méltó megünneplése tárgyában készített munkálatát az igazg. tan.-hoz tette át azzal, hogy az abból megvalósítható javaslatokra vonatkozólag hozza meg a szükséges intézkedéseket, illetőleg az egyházkerületi közgyűléshez tegyen jelentést. Az igazg. tan. 1917. szept. 9—10. üléséből 6. sz. a. javasolja a következőket: hívassék fel a sárospataki Irodalmi Kör, hogy egy legfeljebb egy nyomtatott ives füzetben irassa meg a kollégium történetét s azt a beiratkozás alkalmával a főiskola minden új növendékének adják át, s bocsássák egyúttal könyvárusi forgalomba is. Egyszermind felhívta a gimn. székét javaslattételre abban a

kérdésben, hogyan volna lehetséges a főgimnáziumba lépő növendékeket mentől több jótéteménnyel ellátni, illetőleg, hogy az igazán kiváló gyermekek kiválasztása mi módon volna lehetséges?

Egyházker. közgyűlésünk a sárospataki Irodalmi Kört megbizsa a főiskola történetének legfeljebb egy nyomtatott iv terjedelemben való megiratásával, az igazgató tanácsot pedig azzal, hogy a mű kellő számu kinyomatásáról, könyv-árúsító uton forgalomba hozataláról, a gazdasági választmány útján gondoskodjék. A főgimnáziumi és akadémiai igazgatót végül utasítja, hogy a füzetet a főisk. költségére a főiskola minden új növendékének a reformációi évfordulóra emlékeztetőül átadják. A kiadás megtörténtéről az igazgató tanács közgyűlésünkhöz jelentést tegyen. — A jelentés többi részében tudomásul szolgál.

47. Főiskolai igazgató tanács 1917. szeptember 9—10. üléséből 8. sz. a. jelenti hogy a gazdasági választmány 1917. augusztus 1-én a theologiai tanárok és Bathó János kérelmére nekik személyenként 500 kor. előleget utalványozott ruhabetzerzési segítség nyújtásának a feltételezésével. Amennyiben az egyházkerületi közgyűlés ruhabetzerzési segítséget nem utalványozna, nevezettek kötelesek a nyert előleget 1917 december 1-től kezdődőleg havi 50 kor. részletekben visszafizetni. Igazgató tanács javasolja, hogy az előlegként kiutalt ruhabetzerzési segítség a theologiai tanároknak és Bathó Jánosnak végleg adassék meg.

Igazgató tanács javaslata határozati erőre emeltetik s ennek megfelelőleg a pénztárt utasítja, hogy az eddig ily címen előlegként szereplő összeget, mint ruhabetzerzési segítséget számolja el.

48. Főiskolai igazgató tanács u. a. üléséből 9. szám alatt javaslatot tesz a főiskolai tisztviselők, alkalmazottak és szolgák részére nyújtandó ruhabetzerzési segítségről.

Egyházkerületi közgyűlésünk igazgató tanács javaslatának elfogadásával, 1917. évre visszamenőleg Kun Zoltán főiskolai orvosnak és Kollár István pénztárnok-háznagynak 500—500 korona, özv. Jármay Lászlóné konviktusi főzónőnek 400, Koroknai István és Tóth József szőlészeknek 350—350, Székely István pincekezelőnek, Farkas János és Koch János szolgáltnak 300—300 korona egyszeri ruhabetételezési segítséget szavaz meg az előre nem látható kiadások terhére.

49. 1917. évi tavaszi közgyűlésünk 71. számú határozatának 3. pontjában kimondotta, hogy a főiskolai számadások körében az ösztöndíjpénztár tételei külön csoportban tartassanak nyilván. Az igazgató tanács ennek a határozatnak tett eleget 1917. szeptember 9—10-iki számú intézkedésében, elfogadván a gazdasági választmánynak 1917. május 5-én 17. sz. a. kelt s jelen jegyzőkönyvünk függelékében (II. függelék) közölt javaslatát és az igazgató tanács külön bizottsága által készített s ugyancsak jelen jegyzőkönyvünk függelékében (III. függelék) közölt erre vonatkozó bírálatot, a szétválasztott tápintézeti és ösztöndíj-alapítványoknak ugyanitt közzé tett (IV. függelék) jegyzékével együtt. Ezzel a tárggyal kapcsolatban az igazgató tanács a köziskolai szék előterjesztése alapján javaslatot tesz a Pogány Istvánné-alapítványt alkotó Perked-Mosolygópusztai jövedelmének az alapító eredeti célja szerinti felhasználásáról, amely javaslat jelen jegyzőkönyv függeléké gyanánt szintén csatolva van.

Egyházkerületi közgyűlésünk elfogadja s határozati erőre emeli az igazgató tanácsnak a javaslatát 1. a tápintézeti és ösztöndíj szétválasztását, valamint 2. a Pogány Istvánné-alapítványt alkotó Perked-Mosolygópusztai jövedelmének az alapító eredeti célja szerinti felhasználását illetőleg, azzal a pótlással, hogy amennyiben a jótéteményes ifjunak tanulmányait hazai tud. egyetemen kell folytatnia, az ösztöndíj csak a debreczeni ref. kollégiumnak az egyetemi ifjak számára

szervezett internátusában, illetve tanárképző intézetében való tagság szerint fog utalványoztatni, ha a kérvényező oly szakokat kíván tanulmányozni, melyek a debreczeni egyetemen képviselve vannak. A mindenkori eljárás szabályozására a határozat alapjául szolgáló és az igazgató tanács idézett jegyzőkönyvi pontjához csatolt mellékleteket jelen határozatunk függeléke gyanánt II—V. sz. a. közzé tenni határozza.

50. Mult évi tavaszi közgyűlésünk 52. sz. a. főisk. ig. tanácsot felhivta, hogy *Kollár István* főisk. háznagynak a javadalmazására, annak figyelembe vételével, hogy a pénztárosi teendőket is ő látja el, javaslatot tegyen. A főisk. igazg. tanács 1917 szeptember 9—10-iki üléséből 15. sz. a. javaslatát megtévén, annak elfogadásával

egyházkerületi közgyűlésünk *Kollár István* javadalmazását a pénztárnok és számvevő számára előírányzott törzsfizetéssel egyezően következőkben állapítja meg: 2400 kor. törzsfizetés, legfeljebb öt, egyenként 200 kor. ötödéves korpótlék, az ötödik lakbérosztályba tartozó állami tisztviselői lakbér, az állami tisztviselőket megillető családi pótlék, 35% háborus segély fejében 840 korona és 500 korona egyszeri ruhabeszerzési pótlék.

51. A sárospataki főiskola akadémiajének theológiai kara 1917 szept. 4-én 8. sz. a. a főiskolai igazgató tanács 1917 május 18-án kelt felhívására, a Radácsi György nyugdíjazásával megüresedő theológiai akadémiai tanszék betöltését illetőleg azt javasolta, hogy a megüresedéssel kapcsolatban a bibliai tárgyak átcsoportosittassanak; az átcsoportosítás szerint a betöltendő tanszék számára az összes ószövetségi tantárgyak volnának kiosztandók, az újszövetségi tanszéken pedig az összes újszövetségi tárgyak. Így megszűnnék annak a szüksége, amit egyébként a konvent és az egyetemes tanügyi bizottság is erősen kifogásolt, hogy az ó- és újszövetségi nyelveket a szénior

tanítsa. Ennek megfelelőleg a teológiai kar javasolja, hogy 1917—18-ban átmenetileg az ószövetségi biblia-theológiát az eddigi rendes tanár adja elő, a héber nyelv elemeit pedig a hivatalát már elfoglalt szénior. Mivel pedig az ószövetségi irodalomtörténet előadására ebben az iskolai évben nincs szükség, másrésről pedig az eddig hat órán előadott ószövetségi írásmagyarázat előadására, úgy, mint a többi teológián, nálunk is elegendő az eddigi hat óra helyett heti három óra, ha a II., III. és IV. évesek együtt hallgatják és ezt az idén Radácsi György szíves volt elvállalni: a tanszék kérdése ideiglenesen rendezve van. A betöltést illetőleg pedig kéri a pályázat meghirdetését. Az akadémiai szék 1917 szeptember 6-iki ülésében 2. sz. a. a teológiai kar javaslatát egyhangulag elfogadta.

Az igazgató tanács 1917. szept. 9—10. ülésében 16. sz. a. a tanszék átszervezésére vonatkozó javaslatot elfogadta, a betöltésre vonatkozólag azonban pályázat mellőzésével Harsányi István főgimnáziumi vallástanárt kívánta meghívni s ilyen irányú felhívást intézett a theol. karhoz. A theol. kar ugyanazon év szeptember 14-én 3. sz. a. tárgyalván az igazgató tanács kívánságát, kimondotta, hogy a pályázat hirdetéséhez elvben továbbra is ragaszkodik, annival is inkább, mert heti három óráért a mai viszonyok között, mikor a háborus anyagi körülmények pénzügyileg amúgy is olyan abnormis teherrel nehezdednek a főiskolára, másfelől pedig a hallgató olyan kevés, a tanszék betöltését sürgősnek nem tekintheti. Ami pedig az indítvány személyi részét illeti, hivatkozik a kar az egyh. törvények VI. t.-c. 114. és a szolgálati szabályzat 6. §-ára, amely szerint a tanszék betöltése iránt mindig az illetékes tanári kar tesz az igazgató tanács útján az egyházkerületi közgyűlésnek javaslatot vagy ajánlatot. Jelen esetben pedig megfordítva történt. Egyébként a kar Harsányi Istvánnak a személye ellen kifogást nem tesz, a szaktudományok körébe vágó irodalmi működéséről azonban nem nyilatkozik. Az akadémiai szék 1917 szeptember 17-én 3. sz. a. a theol. kar álláspontját magáévá teszi, szótöbbséggel, mert egy tagja az egyházi törvényekből és a sárospataki főiskola tanári szolgálati szabályzatából vett idézetekre támaszkodva, egy terjedelmesen megokolt indítványban a kari autonomia

védelmére a kari határozatnál messzebbmenő lépés megtételét látná szükségesnek.

Előadó az igazgató tanács javaslatának részben elfogadásával, személyi részének módosításával a következő határozati javaslatot nyújtotta be: „Egyházkerületi közgyűlésünk az igazgató tanács felterjesztése alapján, a Radácsi György nyugdíjazásával megürült katedra tárgyainak átcsoportosítására, a theol. karnak tett javaslatát elfogadja s kimondja, hogy jövőben az *őszövetségi tanszék* tárgyai a következők lesznek: őszövetségi irodalomtörténet, őszövetségi írásmagyarázat, őszövetségi biblica-theológia, héber nyelvtan és az őszövetségi segédtudományok u. m.: Izrael története, régiségtan, keleti nyelvek; az *ujszövetségi tanszék* tárgyai pedig a következők: ujszövetségi irodalomtörténet, ujszövetségi írásmagyarázat, ujszövetségi biblica-theológia, ujszövetségi görög nyelv és az ujszövetségi segédtudományok.

A tanszékek átszervezésével kapcsolatban közgyűlésünk az igazgató tancsot felhívja, hogy a theol. tanári kar és akad. szék előterjesztése alapján őszi közgyűlésünkhöz tegyen javaslatot a széniori és alkönyvtárosi állás átszervezéséről, felhatalmazván, hogy ideiglenesen a szükségesnek vélt intézkedéseket már a legközelebbi iskolai évre is foganatosíthassa.

Ami végül a tanszék betöltését illeti, egyházkerületi közgyűlésünk mérlegelve a theol. kar álláspontját, az őszövetségi tanszék betöltésének a kérdését az igazgató tanácshoz teszi vissza azzal, hogy tegye megfontolás tárgyává: egyfelől az őszövetségi tanszék betöltése elsőrangú szakemberrel nem volna-e könnyebben biztosítható későbbi időben, másfelől a Harsányi István kiváló szolgálatait, érdemeit a főiskola és a tudomány érdekében nem gyümölcsözőbben volnának-e jutalmazhatók úgy, ha a régóta üresedésben levő irodalomtörténeti tanszékre választatnék meg a főiskola főkönyvtárnoki, valamint az egyházkerületi és főiskolai

levéltárnoki teendők ellátásának és végleges rendezésének kombinációba vételével?

Egyházkerületi közgyűlésünk az előadói javaslat elvetésével, részleteiben és egészében az igazgató tanácsnak 1917 szeptember 9—10-iki üléséből 16. sz. a. felterjesztett javaslatát fogadja el s ennek értelmében Harsányi Istvánt az öszösvetségi írásmagyarázat theol. akad. tanszékére nyilvános rendes tanárnak megválasztja.

52. Stunda István legyesbényei s.-lelkész, volt szénior azt kéri, hogy 1917. évi tavaszi közgyűlésünkben megszavazott külföldi uti segítségét oly összegre emeljük, hogy abból a mai viszonyoknak megfelelő két fél évet külföldön tölthessen. Az egyházkerület segítségéről lévén szó, őszi közgyűlésünk 249. sz. a. Stunda kérését a pénzügyi választmányhoz tette át. A pénzügyi választmánytól javaslatot nem kaptunk, ellenben az igazgató tanács még mult őszi közgyűlésünkhöz 1917 szeptember 9 - 10-iki üléséből 18. sz. alatt javasolja, hogy Stunda külföldi utazási segítése 600 koronával egészíttessék ki.

Igazgató tanács javaslata határozati erőre emeltetik.

53. Főiskolai igazgató tanács ugyanazon üléséből 20. szám alatt felterjeszti a Kovács Emil-alapítvány alapító levelét egy példányban.

Egyházkerületi közgyűlésünk az alapító levelét elfogadja s aláírás és záradékolás után annak egyik példányát az alapítványt tevő Kovács Kelemenné urasszonynak adja ki, egy-egy példányt pedig a sárospataki főiskola és az egyházkerület levéltárában helyezteti el, a negyediket végül az egyetemes konventhez terjeszti fel.

54. Főiskolai igazgató tanács ugyanazon üléséből 21. szám alatt jelenti, hogy a Sárospataki Fogyasztási Szövet-

kezet, Vas Mihály, Tüdős István és Lakatos Józsefné a sárospataki főiskolában különböző címeken 100, 500, 500 és 400 koronás alapítványt tettek. Az igazgató tanács Vas Mihály alapítványának alapító levelét három, a Fogyasztási Szövetkezetét és a Tüdős István püspök urét egy és a Lakatos Józsefnéjét szintén egy példányban be is terjeszti. Az alapítólevelekből kitetszőleg a Vas Mihály és neje Gráf Zsuzsánna 500 koronás alapítványa az internátus javára szól, úgy, hogy az alapítók még évi 25 koronával kívánják gyarapítani további tőkésítéssel, a Fogyasztási Szövetkezet alapítványát szintén addig szándékszik saját adományaival növelni, míg az internátus egy helyének költségét fedezni bírja, addig a kamatok felett a főiskola szabadon rendelkezik, Lakatos Józsefné 400 koronás alapítványát hősi halált halt fiának, Józsefnek emlékére teszi s abból évenként egy VIII. oszt. jó tanuló s magaviseletű ref. növendék jutalmazandó.

Egyházkerületi közgyűlésünk a fentiekben ismertetett alapítványokat hálás köszönetének kifejezése mellett elfogadja, alapító leveleikkel együtt, mégis azzal a kívánsággal, hogy a Vas Mihály és neje alapítványába nyilván tévedésből becsuszott kifejezés: „tiszántuli“ (a 7. pont után következő bekezdés második sorában) „tiszán-inneni“ szóval cserélendő fel. Továbbá valamennyi alapítólevelé négy példányban állittatik ki s a szöveg is mindenütt így módosítandó:

A négy példányból egy-egy az alapítványtevőnek adandó át, egy-egy a főiskola, egy egy az egyházkerület levéltárában helyezendő el, a negyedik pedig a konventhez küldetik fel.

55. Főiskolai igazgató tanács ugyanazon üléséből 22. szám alatt jelenti, hogy Tüdős István püspök ur, abból az alkalomból, hogy 40 évvel ezelőtt iratkozott be a sárospataki főiskola progimnáziumába, 1000 koronás alapítványt tett. Az alapítvány kamataiból olyan jelesen érett, első sorban ref. vallásu ifju jutalmazandó évenként, vagy ha a szokással nem ellenkezik, nyolc évben egyszer, aki az egész gimnáziumot Sárospatakon végezte.

Ugyanazon igazgató tanács folyó évi április 16-iki üléséből 37. sz. a. javasolja, hogy az alapítvány kamatai lehetőleg évenként adassanak ki, s amennyiben olyan ifju nincsen, aki a feltételeknek megfelelne, a kamat tőkésítették. Előadó egyszersmind bemutatja az időközben hozzá beérkezett alapítólevél négy példányát.

Egyházkerületünk püspök urnak kegyes áldozatkészsége és sárospatani főiskola iránti hála-ja és ragaszkodása újabb megnyilatkozásáért őszinte köszönetének ad kifejezést. Másfelől igazgató tanács jelentését azzal az utasítással veszi tudomásul, hogy a jövőben az alapítványokról, az eljárás egyszerűsítése céljából együttes jelentést tegyen akkor, mikor az alapító levelet jóváhagyás végett felterjeszti. Közgyűlésünk egyszersmind az alapítólevelet is jóváhagyja s annak egy példányát az alapítványtevőnek kiadni, egyet a főiskola, egyet az egyházkerület levéltárában elhelyezni rendel, a negyediket pedig az Egyetemes Konventhez küldi fel.

56. Igazgató tanács ugyanazon üléséből 25 sz. a. javasolja, hogy a könyvnyomda- és könyvraktár-felügyelő tiszteletdíja 400 koronáról 600 koronára egészítették ki az 1917—18. iskolai évre. A gazdasági választmány, melynek előterjesztése alapján az igazgató tanács javaslatát megteszi, a tiszteletdíj 800 koronára való emelését véleményezte.

Egyházkerületi közgyűlésünk a könyvraktár és könyvnyomda felügyelőjének tiszteletdíját mindaddig, míg a könyvnyomda és könyvkereskedés saját üzemben van, 800 koronában állapítja meg. És pedig a következő okokból: nem véve figyelembe a pénzérték csökkenését, viszont pedig a munkának értékelkedését, mióta a könyvkereskedés és könyvnyomda saját üzemben vannak, ebben a körben a hivatali teendők és felelősség is megsokszorozódtak. A tiszteletdíjnak 800 koronában való megállapítása ezenfelül annyival is

inkább megokolt, mert a saját üzemben való kezelés óta ezeken a cimeken a főiskola jövedelme is jelentékenyen megnövekedett. A tiszteletdíj ilyen mértékű emelését lehetőségessé teszi ránk nézve az is, hogy a gazdasági választmány a pénzügyi adatok közvetlen birtokában szintén ezt az összeget javasolta.

57 Főiskolai igazgató tanács ugyanazon üléséből 3. sz. a. jelenti, hogy H. Bathó Lenke urhölgy 1917 április 28-án a főiskolai konviktus helyiségeiben tartott hangversenyének fele jövedelmét, 201 koronát, a főiskola részére vásárlandó hangverseny-zongora alapjára adományozta. 1918 április 16-iki üléséből 30. sz. a. pedig arról tesz jelentést, hogy nevezett urhölgy édes atyja, H. Bathó János főiskolai ének- és zenetanár 1917 december 14-iki hangversenyének tiszta jövedelmét, 362 koronát, fizette be a fent jelzett célra.

Közgyűlésünk mindkét rendbeli adományért köszönetének és hálás elismerésének ad kifejezést.

58. Főiskolai igazgató tanács ugyanazon üléséből jelenti, hogy Csontos József az 1917—18. iskolai év küszöbén elért tanárságának 25. éves fordulójához s ebből az alkalomból működését elismerő szavakkal méltányolja.

Egyházkerületi közgyűlésünk a maga részéről is hálás elismeréssel gondol vissza Csontos Józsefnek, az immár negyedszázad alatt teljesített lelkes és eredményes szolgálataira. Ki működését közelebbről ismerte, meg kellett arról győződni, hogy őt mindig a főiskola, a tanügy és az egyház legönzetlenebb és legtisztább szeretete sugalmazta. Szívének jóságát és melegségét mégis legközelebbről tanítványainak nagy seregével éreztette, akiknek szeretete és ragaszkodása az egyházkerület hálás elismerésével az ő szolgálatainak legméltóbb jutalma. Isten áldása kísérije továbbra is az ő érdemes pályáját.

59. Egyházkerületünk 1916. évi őszi közgyűléséből az igazgató tanácsot felhívta: állapítsa meg, kit vagy kiket terhel felelősség a Szánthó Gyula dr. 591 kor. 68 f. tartozásának behajthatatlansága miatt. A főiskolai igazgató tanács 1917 szeptember 9—10. tartott üléséből 42. szám alatt a gazdasági választmány jelentése alapján részletes levezetést terjeszt fel az adósság keletkezéséről és biztosítása érdekében tett intézkedéséről. A kimutatásból az tűnik ki, hogy a behajtás érdekében minden tényező részéről minden megtörtént, ami megtörténhetett. Jóhiszeműségen alapuló gondatlanságról föltételesen csak ott lehetne szó, amidőn a kölcsön kiutalványoztatott birói letiltás biztosítása nélkül és ott, hogy ezt a birói letiltást akkor sem kérte az igazgató tanács, amikor a törlesztési idő bekövetkeztével maga a törlesztés elmaradt, vagy rendetlenül folyt. Erkölcsi szempontból azonban érthető és föltétlenül méltánylandó mind az igazgató tanács, mind a gazdasági választmány részéről, hogy a kollégium akadémiai tanárával szemben, midőn annak fizetése teljes jóhiszeműséggel amugy is az ő rendelkezésök alatt állott, a birói beavatkozás utolsó eszközétől tartózkodott.

Sajnálattal tudomásul szolgál s az 591 kor. 68 f. tartozás törlését, mint behajthatatlant, közgyűlésünk elrendeli.

60. Főiskolai igazgató tanács ugyanazon üléséből 48. szám alatt jelenti, hogy Csik Dániel és neje Szabó Ilona urnő 1000 koronát küldtek be a főiskolai pénztárba konviktusi alapítvány gyanánt.

Közgyűlésünk az alapítványt az alapítók iránti hálás köszönettel elfogadja, s a gazdasági választmányt felhívja, hogy a szabályszerűen kiállított alapító levelet négy példányban az igazgató tanács útján legközelebbi közgyűlésünkhöz terjessze fel.

61. Főiskolai igazgató tanács ugyanazon üléséből 55. szám alatt felterjeszti az 1916—17. évi zárószámadást.

Ámbár jövedelemköltség-eredmény számlát a gazdasági választmány most sem mellékel, sőt ez idén a vagyonmérleg is elmaradt, közgyűlésünk, tekintettel arra, hogy a bevételek és kiadások rendeltetés- és rendelkezésszerű eszközzése a benyújtott számadásokból is kétségtelenül kitűnik, a számadást elfogadja; ismételten felhívja azonban az igazgató tanácsot arra, hogy a gazdasági választmány útján többszöri rendelkezésünknek megfelelően gondoskodjék a zárószámadás megkészítéséről. Egyben a pénztárnoknak és a számvevőnek, a fentartandók fentartásával a felmentést, az 1916/7. évre megadja. Végül, mivel az 1915/6. év zárószámadása még jóváhagyást nem nyert, igazgató tanácsot közgyűlésünk ismételten felhívja annak benyújtására.

62. Főiskolai igazgató tanács ugyanazon üléséből
63. sz. a. bemutatja az 1918—19. évi költségelőirányzatot, mely szerint a bevételek és a kiadások tételei a következők:

	Bevétel	Kiadás	Hiány	Többlet
	K	K	K	K
I. Közpénztárnál	463407 05	496338 20	32931 15	
II. Theol. nyugdíjint.	1230 —	20866 20	19636 20	
III. Uj Vay-Mocsáry-a.	8984 94	10 —		8974 94
IV. Mudrány alapítv.	78813 46	70082 29		8731 17
V Tápintézet	207706 99	205224 34		3058 56
Összesen	760142 35	792521 03	52567 35	20764 67

Egyházkerületi közgyűlés a költségvetést jóváhagyja s megerősíti.

63. Előadó bemutatja a sárospataki főiskola világi gondnoka által benyújtott s a főiskolai igazgató tanács által legutóbbi ülésében elfogadott két haszonbérleti szerződést, melyeknek egyike a Bálványosi, másika a Faragó-szállási földbirtok bérleti szerződésének két évre való meghosszabbítását tartalmazza, azzal a módosítással, hogy a bérleti összeg a következő két évre az eddiginek kétszeresére

emeltetik, egyébként a szerződési feltételek a régiek maradván.

Közgyűlésünk mindkét szerződés meghosszabbítását, a jelzett módosításokkal elfogadja.

64. Főiskolai igazgató tanács ugyanazon üléséből 59. szám alatt bemutatja az egyházkerület által már elfogadott Radácsi György-alapítvány alapítólevelét egy példányban.

Közgyűlésünk az alapítólevelet jóváhagyja s a gazdasági választmányt felhívja, hogy azt négy példányban, a szokásos helyekre való eljuttatás céljából püspök urhoz küldje el.

65. Főiskolai igazgató tanács ugyanazon üléséből 60. szám alatt felterjeszti Molnár Ida urnőnek édesatyja Molnár Pál emlékére tett 5000 koronás, internátusi alapítványáról szóló alapítólevelét három példányban.

Közgyűlésünk az alapítványt és alapítólevelet hálás köszönetének kifejezésével elfogadja. A gazdasági választmányt felhívja, hogy az alapító leveleket még egy példánnyal kiegészítve, terjessze fel püspök urhoz, ki azokat a szükséges záradékkal ellátja s egy-egy példányban az alapítónál, a főiskolai és egyházkerületi levéltárban helyezteti el, egyet pedig az egyetememes konventhez küld fel.

66. Főiskolai igazgató tanács 1917. szeptember 9—10. üléséből 61. szám alatt felterjeszti Sárkány Sámuel szent-istvánbaksai ref. lelkész 200 koronás konviktusi alapítványáról szóló alapító levelét egy példányban.

Közgyűlésünk az alapítványt és alapítólevelet az alapító iránti hálás köszönetének kifejezésével elfogadja. Egyszersmind a gazdasági választmányt utasítja, hogy az alapító levelet még három példányban küldje el püspök urhoz, aki azt a megfelelő záradékkal ellátva, egy pél-

dányban az alapítónak, egyben a sárospataki főiskola, egyben az egyházkerület levéltárában helyezi el, egyet pedig további eljárás végett az egyetemes konventhez küld fel.

67. Főiskolai igazgató tanács 1918 április 16-iki üléséből 7. sz. a. felterjeszti a Soltész Lenke urhölgy által nagybátyja, Soltész Ferenc nevére tett 3000 korona névértékű alapítványnak alapító levelét négy példányban, annak a módosításnak javaslásával, hogy ne 250 kor. számoltassék el az alapítvány jövedelmében, mert az alapítványi vagyont képező részvény jövedelme esetleg csökkenhet is, hanem mindig annyi összeg kiadására köteleztessék a főiskolai pénztár, amennyi a kezelési költségül megállapított 50 koronán felül mutatkozik.

Egyházkerületi közgyűlésünk az alapítólevélben érintett Soltész Ferenc és Soltész János emlékének hálás felujtásával és az alapítványt tevő kegyeletes utód, Soltész Lenke urhölgynek adózó hálás és meleg köszönettel fogadja az alapítványt. Egyszersmind azonban Soltész Lenke urhölgyet felkéri az alapítólevél megfelelő rendelkezésének olyan átalakítására, hogy az osztalékból 50 korona kezelési költségre, az azonfelüli osztalék 200 kor.-ig a megjelölt jótékony célra forditassék az alapítványt tevő urhölgy életében. Amidőn pedig az egész jövedelem a főiskola tulajdona lesz, a 250 koronán felüli összeg tőkésítettessék mindaddig, míg az teljes konviktusi díj fedezésére elégséges kamat-, vagy osztalék-jövedelmet nem biztosít és azután is az ezen felüli rész az emelkedő konviktusi díjak biztosítására szolgáló tartaléktőke képzésére legyen fordítandó.

68 Főiskolai igazgató tanács 1918 április 16-iki üléséből 9. sz. alatt jelenti, hogy Szeremley Gábor, főiskolánk egykori kiváló tanítványa, utóbb gazdasági választmányi tag, s az egykori európai hírű nagy professzor azonos nevű fia, a főiskolára két darab, egyenként 100

koronás névértékű 6%-os járadékkölcsönkötvényt hagyományozott. Az igazgató tanács azonban azt nem jelenti, hogy a hagyatéknak nincs-e valami rendeltetése, vagy hogy tényleg mi célra és hogyan kívánja felhasználtatni?

Egyházkerületünk a nagy név iránti méltó kegyelettel és a hagyományozó iránti mély hállával veszi tudomásul az igazgató tanács jelentését, egyszersmind azonban az igazgató tanácsot felhívja, tegyen jelentést arról is: mi célra és hogyan kívánja a hagyatékot kezeltetni?

69. Főiskolai igazgató tanács 1918 április 16-iki üléséből 13. sz. a. jelenti, hogy az irodalmi kör kiadványai közt megjelenő népiskolai régi kemény kötésű könyveknek árát darabonként 30 fillérrel felemelte.

Tudomásul szolgál.

70. Az Egyetemes Konvent 1917. 45. sz. határozatának 5. pontjában annak a kívánságának adott kifejezést, hogy a theológiákon propagált mezőgazdasági oktatás főleg a kertészetre irányuljon s teljesen gyakorlativá tétessék azáltal, hogy az intézetek által rendelkezésre bocsátandó 1—2 holdnyi területen kertészet rendeztessék be a kirendelt oktató vezetése mellett. Ebben a tárgyban őszi közgyűlésünk 195. sz. a. a kérdés tanulmányozására és javaslatlételre hívta fel a theológiai kart, a gazdasági választmányt pedig két hold földterület kijelölésére. A theológiai kar 1918 április 15-iki ülésében 2. sz. a. kimondja, hogy a Konvent rendelkezését helyesli s annak maga részéről eleget tenni kíván. Másrészről az igazgató tanács 1918 április 16-án 14. sz. a. a gazdasági választmány javaslata alapján a két hold területet mindaddig, míg saját céljaira nem használtatik fel, az internátus számára vásárolt belsőségen mutatja ki.

Egyházkerületi közgyűlésünk a kijelölt területet a jelzett célra és a jelzett korlátozással elfogadja. Elnökségét felkéri, hogy a miniszterium-

tól kérje már a legközelebbi iskolai évre a vezető szakférfiu kiküldését, a teológiai kart pedig felhívja, hogy a kertészeti, illetőleg gazdasági gyakorlatok mikéntjéről és az ifjak foglalkoztatásának beosztásáról, az esetleges további teendőikkel együtt, őszi közgyűlésünkhöz jelentést tegyen. Végül a gazdasági választmányt utasítja, hogy a tanfolyam és gyakorlatok sikeréhez szükséges anyagiakat, anyagi felelősség mellett biztosítsa a kiküldendő szakférfiu rendelkezésére.

71. Főiskolai igazgató tanács ugyanazon üléséből jelenti, hogy tekintettel a háznagy pénztári teendőire, munkakörének egy részét a gazdasági választmány Székely István pincekezelőre bízta s ezért neki a háznagyi fizetés terhére annak felét, vagyis 700 koronát utalványoz évenként a többletmunkáért jutalmul. Még mindig megmarad azonban a háznagy javadalmának többi része, mert közgyűlésünk egy másik rendelkezésével a háznagy a pénztárnok javadalmazását élvez.

Helyeslőleg tudomásul szolgál.

72. Matusz János főiskolai szénior és Kósa Szabó Pál alkönyvtáros ruhabetételezésért és háborus segítségért folyamodtak. Főiskolai igazgató tanács ugyanazon üléséből 18. szám alatt a köz. iskolaszék előterjesztése alapján javasolja, hogy kérelmezőknek egyenként 500 korona ruhabetételezési segítség, háborus segítség gyanánt pedig fizetésüknek 33 %-a, vagyis egyenként 265 K 66 fillér utaltassék ki.

Közgyűlésünk az igazgató tanács javaslatát határozati erőre emeli, azzal az utasítással, hogy jövőben minden kiadással járó intézkedés a gazdasági választmány javaslatával ellátva kerüljön az igazgató tanács útján közgyűlésünkhöz.

73. A sárospataki főiskola gimnáziumi széke a vizsgálati és másnemű mellékdijak rendezése tárgyában 1917 szeptember 9-iki kelettel előterjesztést nyújtott be az igaz-

gató tanácshoz. Az igazgató tanács 1917 szeptember 11., 12-én 41. szám alatt a munkálatot a középiskolai széknek adta ki azzal, hogy egyöntetű jelentést tegyen a főiskolai szolgálatban mindenféle díjazásra, egyúttal legyen fel-tüntetve az is, hogy a tervezett rendezés mekkora kiadással jár. Köziskolai szék 1917 november 15-én 10. szám alatt jelentette, hogy a rendezés részletes kimutatás szerint 7160 korona kiadást vonna maga után. A gazdasági választmány 1918 április 15-iki ülésében, tekintettel arra, hogy a főiskola közönségének teherbíró képessége általában megnövekedett, erre a célra javasolja a tandíjak 25 százalékkal való emelését. A főiskolai igazgató tanács 1918 április 16-án 19. szám alatt köziskolai széknek a gazdasági tanács által is helyeselt javaslatát az egyházkerületnek elfogadásra ajánlja következő módosításokkal: a zenéből hetenként két óra helyett három óra tartassék, az akadémián a helyettesítési díj, tekintet nélkül arra, hogy rendkívüli vagy rendes tanár tartja, heti egy óra után félévénként 200 korona legyen.

Egyházkerületi közgyűlésünk mindezek alapján kimondja, hogy a melléktárgyak tanításáért járó külön tandíjakat megszünteti s a gyorsírás, magánrajz, zene, fizikai és kémiai gyakorlatok óradíját heti egy óra után évi 200 koronában állapítja meg s azt utólagos havi részletekben a főiskolai pénztár fizeti, de csak abban az esetben, ha a tanfolyamok szervezését és óraszámát az igazgató tanács, vagy annak elnöksége jóváhagyja. Ezzel kapcsolatban felhívja az igazgató tanácsot közgyűlésünk, hogy az illetékes tanári karok elő-terjesztése alapján eme rendkívüli órák számáról, valamint a tanfolyamok szervezéséről, illetőleg a tanuló csoportokról és azok előmeneteléről az egyházkerületi közgyűlésnek minden évben jelentést tegyen s utasítja a középiskolai felügyelőt is, hogy azok munkáját és beosztását ellenőrizze. Végül igazgató tanácsot utasítja, hogy a gazdasági választmány munkálata alapján a rendkívüli tárgyak óráinak költségeiről esetenként költségvetésileg

gondoskodják. Ez újabb kiadás fedezésére egyházkerületi közgyűlésünk elrendeli, hogy a rendes tandíjak 25 százalékkal emeltessenek és pedig mind a gimnáziumban, mint az akadémiában.

A magánvizsgálatokat illetőleg azonban közgyűlésünk a javaslattal szemben a konvent által megszabott 160 korona évi díj szedését rendeli el, tekintettel arra, hogy a kerület többi intézeteiben is ez van megállapítva. Ezen felül még 4 korona szedendő be külön, a szépművészeti múzeumra. A folyó iskolai évi vizsgálatoknál már az új díjszabás érvényes. A felvételi vizsgálat díja tantárgyakként 15, javító vizsgálaté 10, az érettségi vizsgálat tantárgyakként 10 korona, beiratási díj 6 korona, melyből 2 korona az osztályfőket illeti. A gimnáziumi szék jegyzőjének pedig a tiszteletdíja évi 200 koronában állapítatik meg.

Az akadémia munkakörében egyházkerületi közgyűlésünk visszaállítja a régi helyettesítési díjakat, a szolgálati szabályzat eredeti rendelkezése alapján, melyet csak a rendkívüli viszonyok miatt kellett időlegesen megváltoztatni, vagyis a helyettesítés díja, ha azt nyilvános, rendes tanár végzi, egy félévre 240 korona, ha rendkívüli, 130 korona; ez a díj számíttatik az élő nyelvek tanításáért is. Az akadémiai szék és a két kar jegyzőjének tiszteletdíját évi 200 koronában, a dékánok tiszteletdíját 600—600, az akadémiai és közigazgató tiszteletdíját évi 1200 koronában állapítja meg közgyűlésünk, valamennyit a rendes fizetésnek megfelelő részletekben és esedékességgel, kivéve az osztályfő-helyettesítési és óradíjakat, melyek utólagosan a semester, illetve az iskolai év végén fizetendőek.

74. Főiskolai igazgató tanács u. a. üléséből 26. szám alatt jelenti, hogy *Zsoldos Benő* egyházkerületi és főiskolai leváltáros betegeskedése miatt szabadságot kért s helyettesítésére külön tiszteletdíj nélkül Rohoska József vállalkozott. 1918

A betegeskedő nagyérdemű munkás iránti mély sajnálkozással Rohoska József iránt pedig áldozatkész vállalkozásáért elismeréssel veszi közgyűlésünk tudomásul a jelentést.

75. Főiskolai igazgató tanács u. a. üléséből 27. szám alatt jelenti, hogy Radácsi György az ószövetségi tanszék óráit tiszteletdíj nélkül helyettesítette.

Közgyűlés a jelentést hálás köszönettel és elismeréssel veszi tudomásul.

76. Rácz Lajos dr., a Sárospataki Ref. Lapok felelős szerkesztője, tekintettel egyrészt arra, hogy vállalata címében is kifejezetten a sárospataki főiskolának is közlönye, másrészt arra, hogy legalább is 4—500 kor. évi deficitre van kilátása s véleménye szerint az előfizetési díj ujabban már nem emelhető, tekintettel végül arra, hogy a főiskola a lapot nem segíyezi, a főiskolától 4—500 kor. subventiót kér. Az igazgató tanács u. a. üléséből 61. szám alatt 400 kor. segítség megadását javasolja.

Egyházkerületi közgyűlésünk a közszükségleti pénztár terhére a kért és megajánlott 400 kor. évi segítséget 1918. január 1-től visszamenőleg megadja.

77. P. Horváth Lajos t. hadnagy, aki a főgimnáziumot Sárospatakon és a műegyetem első évét Budapesten végezte s azóta a harctéren teljesít szolgálatot, március elsejétől május végéig tanulmányi szabadságot kapott s tanulmányi idejét a budapesti műegyetemen tölti. Ebből az alkalomból a Pálóczy-Horváth Mária műegyetemi ösztöndíjat kéri. Az igazgató tanács 1918. április 16. üléséből 62. szám alatt, bár a pályázat nem hirdettetett meg, tekintettel arra, hogy az alapítvány már több év óta nem volt folyósítva, az alapítványnak félévre eső ösztöndíját kiadni javasolja, jövőre azonban nyilvános pályázat hirdetését tartja szükségesnek.

Egyházkerületi közgyűlésünk a P. Horváth Mária műegyetemi ösztöndíját az 1917—18-iki iskolai év második felére kérelmező P. Horváth Lajosnak kiadja, a főiskola igazgatóságát pedig utasítja, hogy a jövő iskolai évre a pályázatot hirdesse meg.

78. Előadó bemutatja a miskolci ref. felső leányiskola és leánygimnázium igazgató tanácsának az intézet működéséről szóló következő jelentését:

Főfiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Intézetünk életének legközelebbi jelentéstételünk óta lefolyt szakaszáról a következőkben óhajtunk beszámolni.

A rendes időben megkezdett *tanítási munka* zavar-talanul folyt az egész éven át, nem szakította meg a fűtőanyag hiánya miatt elrendelt január havi szünet sem, mivel iskolánk fűtőanyaggal el volt látva. Így aztán a miniszterium által elrendelt évvárasi időnél, jun. 15-nél mi pár héttel korábban, máj. 30-án befejezhattük a miniszterium jóváhagyásával az iskolai esztendőt, mivel a tanítási idő itt így is két héttel hosszabb volt, mint más intézetekben. A tanítási munkáról és annak eredményéről ugy főfiszteletű Püspök Ur, ki jan. 31-én, mint Géresi Kálmán kir. főigazgató, miniszteri megbízott, ki ápr. 23. és 24. napjain, továbbá Fischer Miklós iglói ág. hitv. ev. főgimn. igazgató, aki mint az Országos Közoktatási Tanács kiküldöttje máj. 13-án látogatta meg intézetünket, a legteljesebb elismerés hangján nyilatkozott. Ugyanigy nyilatkoztak igazgató tanácsunk azon tagjai is, akik a máj. 27—29. napjain tartott befejező összejoglalásokon megjelentek.

A tanítás sikere érdekében a II. osztály tulságosan nagy mennyiségű tanterve következtében ez osztályban a mennyiségű órák számát egygyel felemeltük s a miniszterium által a leányközépiszkolai tanításterv revíziója tárgyában készített javaslatunkban megjelöltük azokat a módokat, melyek a tananyag tulságos nagyságát és a

kötelező heti órák számát redukálni véleményünk szerint alkalmasak.

Szerveztünk egy *gyorsírási tanfolyamot*, melyre 70 növendék jelentkezett, akiket Brandsch Gyula vezetett e tantárgyban mindaddig, míg betegsége meg nem akadályozta.

Alakítottunk egy *vallásos ifjúsági egyesületet* Loránffy Zsuzsanna Egyesület néven, mely Papp József tanárunk vezetése alatt április havában kezdte meg működését s amely bizonyára hathatós nevelője lesz növendékeink vallásosságának és egyháziasságának.

Előkészítette tanári karunk a jövő évben megalakítandó *ifjúsági önképzőkör* szervezetét is.

Papp József tanárunkat a katonai hatóság ugyan már novemberben szabadságolta, de csak febr. legutolsó napjaiban bocsátotta haza, úgy, hogy csak márc. 1-én kezdhetné meg működését. Ez ideig óráit részint a tanári kar, részint Hallgató Anna tanárjelölt látta el. *Brandsch Gyula* tanárunk febr. végétől kezdve súlyos betegsége miatt nem folytathatta tanári munkáját. Tantárgyait Lázár Ottó, aki már óraadóként addig is működött ez év folyamán, Szabó Jenő ref. főgimn. tanár, Péter Pál, Hegedüs Imre tanáraink és az igazgató vették át s tanították az év hátralévő részében.

Az új osztályok felállítására általánosságossá vált *tanári állásokra*, melyekhez a fizetéskiegészítő államsegély biztosítását a miniszteriumnál kieszközöltük, tisztelettel ajánljuk j. évi szept. 1-től kezdődő hatálylyal rendes tanárokul leendő megválasztásra *Oláh Sándor*, *Ováry Zoltán* eddigi helyettes tanárainkat és intézetünk volt kitünő növendékét: *dr. Scholtz Margit* okleveles középisk. tanárt, az utóbbit azzal a kikötéssel, hogy internátusunkban köteles lesz egy délután hetenként a felügyeletben részt venni és férjhez menetele esetén a családi állapota következtében esetleg beálló helyettesítéséről gondoskodni. *Hegedüs Imre* helyettes tanárunkat a jövő évre is alkalmaztuk. A még szükséges tanári állásokra pályázatot hirdettünk, melynek alapján *Rátkay Károlyt*, *Schmidt Gizellát*, *Szabó Jenőt* és *Tauszig Máriát* a jövő 1918/19. évre helyettes tanárokkal alkalmaztuk. Külön teszünk ja-

vaslatot a jövő évre szükséges tanítási helyiségek tárgyában.

Tanári karunk fizetését a miniszterium a várakozási időnek 3 évre való leszállítása alapján rendezte, részükre a háborus segélyt és *családi pótlékot* folyósította. Az igazgató és Péter Pál által e címen élvezett pótlék visszafizetését, tekintettel arra, hogy ők más intézetek tanárainál sokkal később jutottak e segély élvezetébe, elengedtük s kérjük ez intézkedésünk jóváhagyását.

A tandíjat a jövő évtől kezdődőleg a minisztérium ama természetes kívánságára, hogy az legalább annyi legyen intézetünkben, mint az állami felső leányiskolákban, a ref. vallásuakra nézve 100, a más vallásuakra nézve 150 K-ban kérjük megállapítani a felső leányiskolai osztályokban s egyuttal felhatalmazást kérünk arra nézve, hogy főként a ref. vallásuaknak az eddiginél nagyobb százalékát részesíthessük tandíjkezdvezményben. A beírásdíjak és a leánygimnáziumi tandíjak változatlanul maradnak. Ugyancsak javasoljuk *képző- és iparművészeti tanfolyamunk tandíjának* 50 K-ra való felemelését.

A vizsgadíjakat már ez évre vonatkozólag az Egyet. Konvent határozatának megfelelőleg állapítottuk meg, *a felvételi vizsgálat díjára* vonatkozólag pedig tisztelettel javasoljuk, hogy mivel a konventi határozat a leányközépiskolákra nem alkalmazható, amennyiben a polgári leányiskolából átlépők szinte horribilis összegeket fizetnek e címen, méltóztassék azt a felvételi vizsgálat tárgyainak számától függetlenül 60 K-ban állapítani meg. Javasoljuk továbbá, hogy a *javító vizsgálatot* tevők tantárgyanként 5 K vizsgadíjat fizessenek Segélyegyletünk céljaira. Ilyen díj fizetését a Konventi Rendtartás megengedi iskolai jótékony célokra.

Örömmel jelentjük, hogy *Miskolcz thif. város* leánygimnáziumunk fenntartására évi 6000 K segélyt megszavazott, de erre vonatkozólag még hivatalos értesítés hozánk nem érkezett,

Az intézetünk részére érkezett *alapítványok és adományok* között hálás köszönetünk és elismerésünk kifejezése mellett első sorban emlékezünk meg arról a 6810 K-ról, amelylyel főfisz. Püspök Ur lelkes buzdítására

egyházkerületünk lelkészei megkezdték adakozásukat egy internátusi alapítvány létesítésére. *Fleckstein Amália*, intézetünk múlt évi h. tanítónője, Luther-alapítvány címen 1200 K-t adott az intézetnek egy ref. lelkész-leány megjutalmazására. *Molnár Lenke* IV. o. növendékünk iskolai pályájának bevégezése alkalmából intézetünk iránti hálája és szeretete jeléül 300 K jutalomdíj-alapítványt tett. Leánygimnáziumunk VI. osztályos növendékei elhalt kedves osztálytársuk: *Szerbák Margit* emlékét egy 850 K-s jutalomdíj-alapítvánnyal örökítették meg és szorgalomdíjra 40 K-t adtak. *Dr. Végh Sándor* kunhegyesi ügyvéd, egyházmegyei tanácsbíró leánya konfirmációja alkalmából 100 K-t adományozott, amelynek kamatai Lorántffy Zsuzsánná Egyesületünk egyik buzgó tagjának megjutalmazására lesznek fordítandók. A *Miskolczi Takarékpénztár* ez évben is 100 K-t adományozott, melyből 50 K az intézet internátusi alapítványának gyarapítására fordított, 50 K pedig szorgalomdíjul adatott ki. Szorgalomdíjat ajándékoztak: *Szentmártoni Dániel és neje* 50 K, *egy tanügybarát* 50 K, *Dr. Kürcz Jakab* 20 K, *Makláró Károly* 20 K, *Szabó Bertalan, Kiss Gabriella* V. o. növ. és az *igazgató* 10—10 K-t. Természettudományi szertárunk részére *Szontágh Sára* VI. g. o. növ. 21 db értékes ásványt és kőzetet, *Steiner Nóra* 2 doboz olaszországi gyűjtésű lepkeket és bogarat ajándékozott. *Balla Bertalan, Ferenczi Károly, Fodor Zoltán* és *László és Schiffer* könyvkereskedők 5 5 kötet könyvet ajándékoztak *jutalomkönyvül* leendő kiosztás céljából. Internátusunk részére *Deme József* zádorfalvai földbirtokos csaknem 1000 K értékű élelmi szert, *Pataky János, Keresztury József, Bogdányi József, Lénárt Sándor, Didó Antal, Propper Jenő* és *Némethy Ferenc* élelmi szereket, *Hallgató János* 300, *Kovács István* 25 K-t adományoztak.

Internátusunk tisztességes élelmezését sikerült a városi hatóság jóindulatu támogatásával a mai rendkívül nehéz viszonyok között is biztosítanunk, úgy, hogy intézetünkben az ellátás jobb volt, mint az ország bármely hasonló intézetében. *Az ellátási díj*, mely ez évben is a felmerült kiadások arányos szétosztása alapján állapították meg, a személyzeti és dologi kiadások, vala-

mint az élelmi szerek árának óriási emelkedése folytán egyházkerületünk lelkészei és tanítói leányai részére 1600, a többi növendékek részére 1900 K-ra emelkedett, de ez az emelkedés szükségképen folyik a megváltozott életviszonyokból. Internátusunk ellátását *a jövő évre* azzal akarjuk biztosítani, hogy minden jelentkező növendékre nézve kötelezővé tesszük bizonyos mennyiségű naturáliák (zsir, szappan sfb.) beszolgáltatását.

Sajnálattal jelentjük, hogy internátusunk buzgó orvosa: *dr. Sassy János*, február 12-én elhunyt, helyettesül ez évre *dr. Majzler Salamon* orvos urat kértük fel. Ez állást a jövőben nem véglegesen, hanem évről-évre történő megbízás útján óhajtjuk betölteni s a jövő évre *dr. Szánthó Bertalan* urat kértük fel az orvosi teendők ellátására.

Erejének gyengülése távozásra kényszeríti internátusunk házvezetőnőjét: *Hamzsa Andrásné* urasszonyt is, aki 12 éven keresztül töltötte be e kivált az utóbbi négy év alatt rendkívül megnehezült munkakört példás ügyességgel, lelkiismeretes buzgósággal mindnyájunk legteljesebb megelégedésére. Helyének betöltésére megtettük a szükséges intézkedéseket.

Bentlakó tanítónőinknek a felügyelettel járó sok és nehéz teendőjére való tekintettel, javasoljuk, hogy az ő heti kötelező tanítási óraszámuk az egyházi törvényeinkben megszabottnál 4-gyel kevesebben állapíttassék meg.

Javasoljuk továbbá, hogy intézetünk *igazgatójának*, ki az intézet fejlődésével együtt járó adminisztrációs teendőinek folytonos szaporodása mellett 8 év óta vezeti internátusunkat is, amelynek vezetése különösen a háborus évek alatt rendkívül megnehezedett, részint kötelező órái számának korlátozásában, részint a hivatali pénzek beszedésének és kezelésének másra való átruházásában, részint az irodai munkálatok végzésére és az internátusi beszerzések eszközzésére egyik helyettes tanárnak rendelkezésére bocsátásában megadhatjuk azt a könnyítést, amelyet e rendkívül nehéz és intézetünk egész jövőjére kiható munkakör betöltője joggal igényelhet.

Midőn még jelentjük, hogy a Süteő István, Molnár Lenke és Szerbák Margit alapítványok alapítványi okiratait négy példányban felterjesztettük, valamint felterjesz-

teffük intézetünk 1918—9. évi költségelőirányzatát is és fisztelettel kérjük azoknak jóváhagyását, maradtunk intézetünket a Főfisztt. Egyházkerületi Közgyűlés további atyai jóindulatába ajánlva, mély fisztelettel

Miskolcz, 1918 június 3.

Az igazgató tanács nevében:

Dr. Tüdős István,
ref. püspök.

Péter Pál,
ig. tan. jegyző.

Dókus Ernő,
főgondnok.

Közgyűlésünk a tanítási munkának az egész éven át zavartalan folyásáról és a hivatalos kiküldöttek által is elismert szép eredményéről, a gyorsírástanítás bevezetéséről, az ifjúsági önképzőkör megalakításának előkészületeiről örömmel értesül és az intézet munkásainak a maga részéről is teljes elismerését fejezi ki. Különös örömmel veszi tudomásul az új ifjúsági vallásos egyesület megalapítását és a legszebb várakozással tekint annak jövőendő munkálkodása elé. Papp Józsefnek oklevele megszerzésére újabb két évi határidőt ad, Oláh Sándor és Óváry Zoltán helyettes tanárokat, valamint dr. Scholtz Margit okleveles középiskolai tanárt — ez utóbbit a jelentésben foglalt kikötések mellett — 1918 szept. 1-én kezdődő hatálylyal rendes tanárokul a Szolgálati Szabályzatban felsorolt jogokkal és kötelességekkel megválasztja s működésükre Istennek áldó kegyelmét és segedelmét kéri. Tudomásul veszi Hegedüs Imrének, Rátkay Károlynak, Schmidt Gizellának és Tauszig Máriának az 1918/9. évre helyettes tanárokkul történt alkalmazását. Jóváhagyólag veszi tudomásul az igazgató és Péter Pál részére kiutalt családi pótlék visszafizetésének elengedését, valamint az internátusi tanítónők kötelező heti óraszámának a törvényesnél négygyel kevesebb óraszámú való megállapítását. A tandíjat a felső leányiskolai osztályokban a ref. vallású növendékekre

nézve 100, a más vallásukra nézve 150 K-ban, a magánvizsgálati díjat 160, a felvételi vizsgálat díját 60 K-ban állapítja meg, jóváliagya a javító vizsgálatokért tantárgyanként 5 – 5 K díj szedését a Segélyegylet céljaira, valamint az igazgató megszorodott teendőinek könnyítésére ajánlott intézkedéseket, az internátusi díjak megállapítását és az internátusi orvosi állás betöltését is.

Örömmel veszi tudomásul közgyűlésünk Miskolcz thjf. városnak a leánygimnáziumnak fentartására évi 6000 K segély megszavazására vonatkozó határozatát, valamint hálás köszönetet mond az internátusi élelmezés megkönnyítésére irányult jóakaró támogatásáért.

Hálás köszönetet mond közgyűlésünk mindazoknak, kik intézetünket alapítványainkkal és adományainkkal támogatni kegyesek voltak, így első sorban egyházkerületünk lelkészeinek, akik 6810 korona adománnyal vetették meg egy internátusi alapítvány alapját, Fleckstein Amália volt h. tanítónőnek 1200 koronás alapítványáért, Molnár Lenke IV. o. növendéknek a tanítványi hála és szeretet szép bizonyosságáért, a leánygimnázium VI. o. növendékeinek elhunyt barátinójuk emlékének kegyeletes megörökítésért, dr. Végh Sándornak 100, a Miskolczi Takarékpénztárnak 100, Szentmártoni Dániel igazgatótanácsosnak 50, Kovács István igazgatótanácsosnak 25, dr. Kürcz Jakabnak és Maklár Károlynak 20 – 20, Szabó Bertalannak, Kiss Gabriellának és az igazgatónak 10 – 10 kor. adományáért, a miskolczi könyvkereskedőknek a küldött könyvjutalmakért, Szontagh Sára és Steiner Nóra növendékeknek a szertár gyarapításáért, Deme József, Pataky János, Keresztury József, Bogdányi József, Lénárt Sándor, Didó Antal, Propper Jenő és Némethy Ferenc uraknak az internátus részére ajándékozott élelmiszerekért, Hallgató János felsőmérai lelkésznek az internátus részére küldött 300 kor. adományáért.

Örömmel veszi tudomásul közgyűlésünk, hogy az internátus élelmezése a mai rendkívüli viszonyok között is általános megelégedésre sikerült. Azért az eltávozó házvezetőnőnek: Hamzsa Andrásné urasszonynak 12 évi buzgó és lelkiismeretes működéseért elismerését fejezi ki. Ennek biztosítására a naturáliák megkövetelését a jövő évi élelmezés céljaira a maga részéről is helyesli.

79. Előadó bemutatja Sütő Istvánnak, Szerbák Margitnak és Molnár Lenkének a miskolci felső leányiskola és leánygimnáziumnál tett alapítványokról négy-négy példányban szabályszerűen kiállított alapító levelet.

Egyházkerületi közgyűlésünk az alapító leveleket elfogadván, azok egy példányát az alapítványtevőknek adja ki, másikat a miskolci leányiskola, harmadikát az egyházkerület levéltárában rendeli elhelyezni; végül a negyediket további eljárásra a konventhez küldi fel a szabályszerű záradékkal és aláírással való ellátás után.

80. Előadó bemutatja a miskolci leányiskola és leánygimnázium 1918—9. évi költségvetését, amelynek *bevételi* tételei a következők:

	K
1. Tandij	57,800.—
2. Beirási díj	4,200.—
3. Nyomtatványok	294.—
4. Festészeti tanf.	1,000.—
5. Internátus hozzájárulás	8,000.—
6. Egyházkerület.	30,300.—
7. Egyházmegyék	2,000.—
8. Alapítv. kamata	400.—
9. Miskolcz város segélye	6,000.—
10. Házbér	320.—
11. Nyugdíj 1·5 ⁰ / ₀	600.—
12. Nyugdíj 12 K-ás j.	6,000.—
13. Vegyesek	493·32
Összesen ...	117,407·32

<i>Kiadási tételek :</i>	K
1. Igazgató-tanár fizetése	3,966.66
2. Péter Pál tanár fizetése	3,440. —
3. Domokos György tanár fizetése	2,966.66
4. Czinyéry Barna tanár fizetése	2,800. —
5. Tóth Irén tanár fizetése	1,700. —
6. Szabó Gizella tanár fizetése	1,600. —
7. Fűrész Róza tanár fizetése	2,800. —
8. Szathmáry Ilona tanár fizetése	1,000. —
9. Papp József tanár fizetése	3,400. —
10. Négy uj tanár fizetése	8,400. —
11. Négy helyettes tanár fizetése	8,000. —
12. Énektanításért	1,000. —
13. Igazgatói iroda	800. —
14. Szolga fizetése	1,300. —
15. Fűtő fizetése... ..	1,000. —
16. Szertárakra	1,500. —
17. Könyvtarra	1,000. —
18. Nyomtatványokért	2,400. —
19. Tanszerekre	6,000. —
20. Adó, épületfennt.	6,000. —
21. Viz- és csatornadíj	1,000. —
22. Felszerelésekre	6,000. —
23. Fűtés, világítás	20,000. —
24. Nyugdíjra 7%	3,000. —
25. Nyugdíjra tanulók 1.5%	600. —
26. Nyugdíjra tanárok után	6,000. —
27. Törlesztéses kölcsön	8,634. —
28. Ösztöndíjakra	600. —
29. Alapítványi tőkésítés	2,000. —
30. Vegyes, előre nem láth.	3,000. —
31. Épület átalakítás	6,000. —
Összesen ...	119,407.32 K

A költségvetést közgyűlésünk elfogadja; egyszersmind azonban az igazgató tanácsot a legnagyobb takarékosagra utasítja, hogy a zárószámadásnál a hiány lehetőleg elkerülhető legyen. Amennyiben pedig az mégis bekövetkeznék, az igazgató tanácsot már most felhívja, hogy a

zárószámadás benyújtásakor a hiány fedezésére is javaslatot tegyen.

81. Előadó bemutatja miskolci főgimnázium igazgatójának következő jelentését, valamint Szabó Barna nyugalmazott tanárnak őszi közgyűlésünk elismerő búcsúszavaira megköszönő meleg hangú sorait.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

A miskolci ref. főgimnáziumnál az 1917/8. tanévre vonatkozólag a tanítás ellátása, a tanulók száma és megszólása, az egyleti és jótékonyági működések, a felügyeleti látogatások és az iskola gyarapodása tekintetében a következőket van szerencsém jelenteni.

1917 szeptember elején Vértesy Sándor tanárunk a városi női felső kereskedelmi iskola igazgatói állására adván be pályázati kérvényét, a tanév eleji tantárgyelosztás s az ezzel kapcsolatos órarend is már eleve ideiglenesnek volt tekinthető. Előkészületben tartatott olyan más tantárgyelosztás és órarendtervezet, mely Vértesy Sándor eltávoztása esetén beállítható lett volna, számításba vevén az ő 8–10 órára terjedő megígért óraadását is. Vértesy Sándor szeptember végén a női felső kereskedelmi iskolához megválasztatván, itteni állásáról nem mondott le, hanem ottani véglegesítéséig fölünk egy évi szabadságot kért s óraadásra sem vállalkozott, ennek folytán az óraelosztások és további kiegészítő óraadások alkalmazásával 1917 október elején új tantárgyelosztásra és órarendátalakításra lett szükség. — November 15-én Staudner Gyula hely. tanár rendes tanárrá választatván, Kisujszállásra távozott s ezzel megint az óraadások s óratöbbletek növekedése s a tantárgyelosztás és órarend újbóli, bár nagyon nehezen létesíthető, de kényszerű megváltoztatása állott elő.

E nem várt körülmények idézték elő azt, hogy a tanári testület, mely már év elején is csekély számu volt, t. i. az igazgatón kívül 11 kebelbeli tanárból és 6 óradóból állott, 1917 november közepére már csak 9 kebelbeli tanárt tett ki s 9 külső óraadót kellett alkalmazni, akik mindig csak bizonyos tantárgyi és időbeli feltételek és kikötések mellett vállalkozhatnak. Még így is az el

nem látott órák száma 24 maradt. — Ennek folyománya volt az, hogy a tantárgyelosztás nem egészen követhette az ennél szükséges elveket (pl. a III. o. latinja más kézbe került, mint előző évben), s a végső órarend nem mutathatta azt a normális képet, melyet különben lehet és szükséges mutatnia (pl. egyik osztályban 2 latin és 2 magyar óra egy napon egymás mellé került).

Ugyancsak a tanév eleji ideiglenes beosztások és bizonytalan állapotok idézték elő, hogy az egyes tantárgyak tanmenetei a tanév első hónapjában a módszeres konferencia idején még végleg megállapíthatók nem voltak. Az a körülmény pedig, hogy 500-on felüli tanuló mellett elég parallel osztály felállítására módunk nem volt s igen népes osztályok állottak elő, pl. a III-ikban 80-on felüli gyermek volt s emellett óraelhagyások is szerepeltek, néhány tanárt arra indított, hogy nem általánosan, hanem csak egyes tárgyaknál már az év elején az írásbeli dolgozatok száma némi leszállítását kérje és indítványozza, a mi, mint indokolt, a jelen tanévre el is fogadtatott.

A tanítást végző testület felerészben hivatásos tanárokból, felerészben kisegítő óraadókból állván, a tanítás módjában, menetében s a fegyelmezésben az az egység, ami homogén tanári testület mellett kívánatos és lehetséges, természetesen nem állhatott elő tökéletesen, de a hivatásosak tudása és igyekezete és a kisegítők buzgalma semmi kívánni valót nem hagyott fenn.

Mindezek mellett a kényszerhelyzet által előállott apró módszertani és rendtartási eltérések miatt komoly kifogást a tanári karral szemben emelni nem lehet, ellenben az előjárásnak alig lehet sürgősebb feladata, mint az, hogy a tanári testület kellő kiegészítéséről az üres állások (3) betöltésével és a katonáskodó tanárok (4) egy részének felmentésével kellőképp gondoskodjék.

Maga a tanári testület, mint a tanév elején jelenteni szerencsém volt, Szabó Barna r. tanár nyugdíjazása folytán megváltozott, Zsupán László h. tanár rendessé tételével és Benkő Béla tanárjelöltnek helyettes tanárrá alkalmaztatásával. Az elismerésre méltóan vállalkozó óraadóak kara állott Demes Péter, Farkas István, Lengyel István lelkészekből, Simon Gábor, Szabó Barna nyugalmazott

tanárokból, Czako Emil, Péter József tanítókból, Óváry Zoltán leányiskolai tanárból és az iskolaorvosból. — Elmaradt órák voltak a latin nyelvénél (9), a görögénél (3), a görögépítő irodalomnál (3), a tornánál (9). — Az óratöbbletek folytán előállott heti óraszám egyes tanároknál 26-ra emelkedett. — Kísérlet történt ugyan január havában a tanári létszám kiegészítésére pályázat útján, de ez sikerre nem vezetett. Így folyt a tanítás, különben zavartalanul május közepéig, leszámítva azt, hogy január havában 2 heti rendkívüli szünet volt, mint országosan, a szénben való takarékoskodás céljából.

Az iskolát és a tanártestületet gyász és veszteség is érte, dr. Sassy János iskolaorvosnak 1918 február 22-én történt elhunytával, a ki 31 éven át vitte tisztét elismerésre méltóan. Teendőinek további ellátására dr. Katona László városi orvos kéretett fel.

A beírt *tanulók száma* a katonai tanfolyamok által létesített változás figyelmen kívül hagyásával következőleg állapodott meg: Beíratott 528 tanuló, u. m. 276 ref., 252 más vallásu, köztük 489 nyilvános, 39 magántanuló, még pedig 26 fiu 13 leány magántanuló. A reformátusok arányszáma 52²/₀ abszolút többséget jelent és alig változott.

Az országosan elrendelt *katonai tanfolyamok*, melyek a VII. és VIII. osztályok rendszeres tanítási menetét jelentékenyen megzavarták, nálunk is megtartattak. Március 8-án 6 VII-ik, 12 VIII-ik osztályos katonatanuló távozott el tőlünk 6 heti tanfolyam után. Viszont április 28-án 5 VII-ik, 9 VIII-ik osztályu tanuló bocsátatott el 4 hetes tanfolyam elvégzése folytán. A májusi tanfolyam, miután áprilisban csak 2 VIII-ik osztályu tanuló soroztatott be, már nem tartatik. A nem katona tanulók előmenetele a június 8—13-án tartandó összefoglalások alkalmával szesz demonstrálható és megítélhető.

A *rendkívüli tantárgyak* tanfolyamai megtartattak a francia nyelv kivételével, melyre ellátót, miután az eddigi tanár: Vértesy S. évközben ment el szabadságra, találni, illetve beosztani nem sikerült. Vivótanfolyamot, miután a torna is csak heti 1—1 órán taníttatott, rendezni nem lehetett.

A tanulóknak az *iskolai egyletekben* való buzgalma kellő volt, irodalmi önképzőkör, énekkar, zenekar, olvasókör, Bethlen Gábor-kör, fizikai gyakorlókör, gyorsírókör, mind szorgalmasan működtek.

A tanuló ifjúság jó érzései és jótékonyossági hajlamai ébren tartottak és szépen nyilvánultak azokban a *gyűjtésekben*, melyeket főképp hadi jótékonyossági célokra rendeztünk és már befejeztünk. A katonáknak királyunk születésnapjára begyűlt 350 K, hőseink sírhelyeinek ápolására 235 K, a 10-es honvédek özvegy- és árva-alapjára 250 K, a reformáció emlékünnepélyén egyházi célra 221 K, iskolai istenfiszteletnél az avasi templom alapjára 90 K, stb. Ezeken kívül van az ifjúsági segélyegyleti gyűjtés.

Iskolai ünnepélyeink legkiválóbbjai voltak, melyek úgy a tanári kar, mint az ifjúság lelkes és sikeres közreműködésével és a nagyközönség hálás és hálára méltó meleg érdeklődése mellett folytak le, az 1917 november 4-én tartott *Reformációi* jubiláris emlékünnepély és az 1918 február 10-én, tartott szép sikerű *Tompa*-emlékünnepély.

Az egyházkerületi és állami *felügyeleti látogatások* iskolánkban megtartottak és az iskola tanulmányi állapotát a mai rendkívüli viszonyok mellett általában megnyugtatóknak találták és a tanári kar pontos kötelességérzetét elismerték. Az előbbit végezte Domby László egyházkerületi középiskolai előadó, 1918 febr. 21–23-án, az utóbbit Géresi Kálmán debreczeni tankerületi kir. főigazgató 1918 április 25–26-án és 29-én.

A protestáns *áldozatkészségnek* és általában a közönség iskolánk iránti jóindulatának e tanévben újlag szép nyilvánulásaiban részesültünk. Beérkeztek özv. Kérészy Lászlóné 1000 K-s ösztöndijalapítványa fivére, néhai *Tóth Pál* okl. gazdasz emlékére, néhai özv. *Kovács Jánosné* tápintézetű hagyománya 684 K 71 f. összegben, báró *Vay Elemér* 255 koronás ösztöndijalapítványa zsinati napidijakból, *Fáy Árpád* 500 K-s adománya, tápintézetű célra, néhai *Porcs Jánosné* 4000 K-s ösztöndijalapítványa *gelenczei Miháltz Ödön* tanár emlékére. Ezekon kívül ez évben is adományoztak a Segélyegylet javára a Miskolczi Takarékpénztár 500 K-t, a Borsod-Miskolczi

Hitelbank 100 K-t, a Borsodmegyei Takarékpénztár 50 K-t, a Miskolczi Kereskedelmi és Gazdasági Bank 30 K-t, a Borsod-Miskolczi Gőzmalom R.-T. 100 K-t. A Tóth Pál, báró Vay Elemér, gelencei Mihály Ödön alapítványok alapítólevelei elfognak készíttetni s úgy ezeknek, mint az összes kegyes adományoknak hálás emléke minden időben a gimnázium vezetőinek és ifjuságának szívében és lelkében fog őriztetni.

A főgimnázium jövő évi *költségvetése* elkészült. A katonai szolgálatot teljesítő és díjazott óraadással helyettesített 4 rendes tanár fizetésének jelentékeny összege a betéti kamatláb leszállása és a dologi kiadások nagymérvű emelkedése miatt 3017 K-nyi kiadási többletet mutat, melynek fedezésére igazgató tanácsunk rendkívüli államségély kérelmezését határozta el.

Tiszteletteljes jelentéseim tudomásul vételét kérve vagyok

a főfisz. Egyházkerületi Közgyűlésnek

Miskolcz, 1918 május 19.

alázatos szolgálja

Csorba György,
gimn. igazgató.

Egyházkerületi közgyűlésünk a tanítási munkának a körülményekhez képest kielégítő menetét örömmel, a tanári létszám elégtelensége miatti akadályokra vonatkozó részében, valamint nehéz viszonyok miatt a deficit keletkezését sajnálkozással és aggodalommal veszi tudomásul. Azért az igazgató tanácsot felhívja, hogy az üresedésben levő három tanszék betöltésére a lépéseket sürgősen tegye meg, ugyszintén kísérelje meg az egyházkerületi elnökség támogatásával ismételtén is a katonai szolgálatot teljesítő tanárok felmentését. Özv. Kérészy Lászlóné urasszonynak 1000 koronás, Vay Elemér báró urnak 255 koronás alapítványáért, továbbá Fáy Árpád urnak 500, a Miskolczi Takarékpénztárnak 500, a Borsod-Miskolczi Hitelbanknak 100,

a Borsodmegyei Takarékpénztárnak 50, a Miskolci Kereskedelmi és Gazdasági Banknak 30, a Borsod-Miskolci Gőzmalom r.-t.-nak 100 koronás adományáért közgyűlésünk hálásan mond köszönetet s kegyelettel vezeti jegyzőkönyvébe néhai özv. Kovács Jánosné 84.71 és néhai özv. Porcs Jánosné G. Mihálcz Ödön nevére tett 4000 koronás alapítványának befizetését.

82. Előadó bemutatja a miskolci főgimnázium 1918—9. évi költségvetését, amelyben a bevételek összege: 158,380 korona, a kiadásoké ugyanennyi, de a bevételnél 3017 korona hiány, mint kölcsön szerepel.

Megerősítetik a költségvetés, de a fentartó testületet felhívja az egyházkerület, hogy a hiány fedezéséről megfelelően gondoskodjék, főként pedig arra, hogy a nyilvánvalóan háborus állapotok következményeként jelentkező deficitet államszegélylyel igyekezzék megszüntetni.

83. Előadó bemutatja a rimaszombati főgimnázium igazgatójának őszi közgyűlésünkhöz elkésve érkezett s azért nem tárgyalt, valamint mostan itt következő jelentését:

Méltóságos és Főtiszteletű Püspök ur!

A befejezéséhez közeledő 1917—18. tanévről szóló jelentésemet a következőkben van szerencsém előterjeszteni:

A háboru negyedik esztendeje még mindig idegen helyen, a polgári leányiskola épületében találta intézetünket. A nyári szünidőben, valamint — felsőbb intésre — szeptemberben megkísérelt akció az épület visszaszerzésére nem járt eredménnyel.

Hasonló rossz auspiciumok között vette kezdetét az új tanév a *tanári testület* szempontjából. Harctéri szolgálatot teljesítő 5 tanárunkon kívül a nyári szünidőben váratlanul behívták dr. Rochlitz Zoltán kartársunkat és min-

den fáradozásunk, hogy hivatkozással az újabb behívás által előállott paedagogiailag lehetetlen helyzetre, dr. Rochlitz Zoltán felmentését keresztül vigyük, hiábavaló maradt. Véletlenül és az iskola érdekének méltánylásán mult, hogy dr. Rochlitz november elején mégis szabadságoltatott. Ugyanakkor azonban lemondott a nálunk betöltött helyettesi tanszékéről Csanády Sándor és így a tanári létszám végeredményében mégis egygyel csökkent. Végtelen szerencséje iskolánknak, hogy önkéntes munkatársaink, Bodor István, Tóth Béla és dr. Veress Samu most sem hagytak cserben bennünket és az ő önzetlen segítségük igénybevételével mégis sikerült az évi eredményt annyira a mennyire biztosító tantárgyfelosztást csinálnunk. A rendes tanároknak 21, 22, az igazgatónak 15 órát kellett vállalnia, a rendes vallástanárok egy-egy osztályban a történelem tanításával bizattak meg, az osztályfői teendőkben osztozott az igazgató is, a heti órák száma 33-mal redukáltatott és ilyen körülmények és keretek között megindult a tanítás szeptember hó 7-én és folyik, a tantárgybeosztásnak és órarendnek 3 ízben történt megváltoztatása után, a mai napig. Zavartalannak a tanítás menete, sajnos, nem mondható. Folytonos betegségek a tanári testület kebelében nagyon megnehezítették a tanítás munkáját. A megfogyatkozott és eléggé megterhelt tanári kar képtelen volt a néha hónapokig tartó mulasztásokat szakszerű helyettesítéssel ellensúlyozni, mert rendes körülmények között is, az igazgató beszámításával, csak 8 tanár felett rendelkezünk a 8 osztály szellemi szükségletének ellátására. Óraadásra vállalkozott munkatársainktól pedig nem követelhattük, hogy még helyettesítéssel is megterheljék magukat. Ilyen tartós betegség kényszerítette a tanári testületet arra, hogy a vallástanárokat felmentse a történelem tanítása alól és azt a III. osztályban dr. Veress Samu nyug. igazgatóra, a IV. osztályban Mácsay Lajos ev. segédlelkészre bizza.

Teljesen meddők maradtak azok a kísérletek, hogy a Csanády Sándor eltávozásával megüresedett tanszéket, akár rendes, akár helyettes tanárral, tanárjelölttel vagy kisegítő óraadóval befölthessük.

Az ezidei *tandíjat* már a felsőbb egyházi hatóság-

gaink által jóváhagyott felemelt összegben (100 korona) szedjük. Azok az aggodalmak, hogy a tandíj felemelése a tanulók számának csökkenését vonhatná maga után, nem valósultak meg, sőt ellenkezőleg, a tanulók száma emelkedett. A múlt tanév 319 tanulójával szemben ez idén 345 tanuló iratkozott be szeptember havában, bizonyoságául annak, hogy a tandíjnak 40 koronával förtént felemelése a mai pénzbe világban nem játszik szerepet. Az idők nyomorától egyedül sujtott tisztviselői osztályon azáltal igyekeztünk segíteni, hogy azok gyermekei kevés kivétellel a régi összegű tandíjat fizették. A tandíj felemeléséből befolyt jövedelemtöbblet nemcsak nagyobb-mérvű segélyezésre adott lehetőséget — a tandíjengedmények összege 4980 korona — hanem megengedte azt is, hogy szolgálainknak háborus- és ruhasegélyt adjunk, hogy önkéntes munkatársaink fáradozását jutalmazzuk és az óratöbbleteket megfelelőleg díjazzuk.

Az év tanulmányi eredményéről még ezidő szerint nem adhatok számot, de úgy látszik, hogy az eredmény — dacára a tanítás sikerét korlátozó töméntelen nehézségnek, mint befegségek, a taneszközök hiánya, tanterv-változások sfb., sfb. — még sem lesz aggodalmat keltő. Az ország többi középiskolájával szemben abban az előnyös helyzetben vagyunk, hogy az ugynevezett szén-szünetet nem kellett betartanunk, minek következtében tanulóink sem zökkentek ki annyira a tanulásból, mint másutt.

Az ifjuság magaviselete ellen lényegesebb kifogás nem emelhető, bár a fegyelem fenntartása érdekében néha erősebb eszközökhöz kellett folyamodnunk. Az ifjuság *valláserkölcsei* érzülete kielégítő, *egészségi állapota* kifogástalan.

Az ifjusági körök és egyesületek közül a tanév kezdetén megalakult és a tanév folyamán élénkebb működést fejtett ki: a Tompa-önképzőkör, a Bethlen-kör, az ifjusági gyámintézet és a cserkész-kör.

Ifjusági ünnepélyeket tartottunk október 31-én és március 15-én; továbbá Tompa-émlékünnepélyt, gyászünnepélyt az elesett hősök emlékezetére, bucsünnepélyt a bevonult katonadiákok távozása alkalmából és végül

nagyobbszabású hangversenyt. A közönség élénk érdeklődéssel kísérte tanítványaink szellemi szárnypróbálgatásait és szívesen hozott áldozatokat *jótekonycélú akcióink* biztosítására. Így a Tompa-ünnepély alkalmából önkéntes adakozásból befolyt összeg közel 400 korona, a decemberi hangverseny tiszta jövedelme 1616 korona, a márciusi ünnepélyen eszközölt gyűjtés eredménye 280 korona, mely összegek nagyrészt jótekonycélokra fordítottak. Az ifjuság maga is kész örömmel áldozott fillérjeiből országos célokra, így a katonák karácsonyára 263 koronát, a katonák sirjainak diszítésére 104 koronát, a királyné születésnapja alkalmából az Erdélyi Pártfogó Egyesület javára 148 koronát gyűjtött. Egyes gyűjtések még folyamatban vannak. Gyógynövények, szederlevél, fehérnemű és egyéb gyűjtéseknél a cserkészcsapat fejtette ki a legnagyobb buzgóságot.

Az *áldozatkészség* iskolánkkal szemben örvendetes módon nyilatkozik meg. Gondoskodásának legkiválóbb tárgya a *tápintézet*, amelynek fentartása sokszor nehéz gondot okozott. Horváth Zoltán tápintézeti ephorus egyes intézetek és vállalatok áldozatkészségének igénybevételevel igyekezett a tápintézet anyagi forrásait gyarapítani és kérelmét a rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság 1000 koronával, a Rimaszombati Takarékpénztár 300 koronával, a rimaszombati konzervgyár 477 korona értékű, a hacsói magnezitgyár 300 korona értékű áruadományyal honorálta. A decemberi hangverseny jövedelméből 816 koronát fordítottunk a tápintézeti élelmezés javítására (800 koronát a Szurmay-alapnak küldtünk). Ez teszi lehetővé, hogy az ifjuság most is tápláló és eléggé bőséges ellátásban részesülhet, amelynek jellemzésére elég annyit felemlítenem, hogy hetenként 5-ször kapnak húst.

Ösztöndíjalapjaink is gyarapodtak az év folyamán, özv. Braun Zsigmondné 1000 korona, dr. Bleier Leo 2000 korona, Hetsch Bertalan és neje 500 koronás alapítványt tettek szegénysorsu és jó előmenetelű tanulók segélyezésére valláskülönbség nélkül. A dr. Bleier Leó ösztöndíjalapítványa tanárjaink részére tétetett.

A tanév folyamán ismét 19 növendékünk vonult be *katonai szolgálatra*, még pedig az V. osztályból 1, a VI.

osztályból 4, a VII. osztályból 3 és a VIII. osztályból 11. A sorozások következtében a folyó tanévben is több ízben kellett *érettségi vizsgálatot* tartanunk, még pedig a VIII. osztályból besorozott tanulókkal március 8-án, az áprilisi tanfolyam elvégzése után érettségire bocsátott VII. oszt. tanulókkal, valamint az ugyanezen alkalomból a katonaságtól szabadságoltakkal április 27-én. Az első alkalommal vizsgázottak közül jelesen éreftnek minősítették 2, jól éreftnek 4, éreftnek 3, nem bocsáttatott érettségire 1. A második alkalommal a tanfolyamot látogató 9 tanuló közül egy az osztályvizsgálaton 2 tárgyból megbukván, érettségire bocsáttatott 8. Ezek közül 6 megfelelt, 2 javító vizsgálatra utasított.

A *rendes érettségi vizsgálat* idejéül június 5-ikét tűztük ki, az érettségin részt vett 6 rendes és 3 magántanuló.

Rendkívüli érettségi vizsgálatra miniszteri engedélyt nyert 1 katona-tanuló, aki azt május 24-én fogja letenni.

Javító érettségi vizsgálatot a tiszáninneri ref. egyházkerület középiskolái részéről ide utasított tanulókkal szept. és dec. havában tartottunk. A szept. javító vizsgálatra jelentkezett 2 tanuló megfelelt a követelményeknek és éreftnek nyilvánított, a decemberi javító vizsgálatra jelentkezett 1 tanuló második javításra utasított.

Iskolánk *tanulmányi állapotát* Jurkovich Emil tanterületi főigazgató vizsgálta felül és minden tekintetben kielégítőnek találta.

Iskolánk 1917-18. *költségvetési évi számadásai* természetesen még nem lehetnek lezárva, de alapos a reményünk, hogy a pénzügyi egyensúlyt nem fenyegeti veszély.

Végül örömmel jelentem, hogy Kerekes Dezső kartársunk a folyó iskolaévben lépte át tanári pályafutása negyvenedik esztendejének küszöbét. A főgimnázium igazgató tanácsa és tanári testülete, tekintettel a mai nehéz időkre, amelyek a nyilvános ünneplést kizárják, csak a legszűkebb keretek között adhatott kifejezést az iskola egyik legkiválóbb tanárával szemben éreft tiszteletének és nagyrabecsülésének, de ez mit sem von le abból a szeretetből, amelylyel tanártársai és tanítványai körülveszik és azoknak az érdemeknek az elismeréséből, ami-

ket Kerekes Dezső páraflan igazságérzetével, fáradhatatlan munkakészségével, soha nem lankadó kötelességteljesítésével, magasan szárnyaló, lélekben gyökerező hazaszeretetével és nemesen érző szívből fakadó emberszeretetével iskolánk és a magyar tanügy körül szerzett!

Jelentésem tudomásulvételét kérve, maradok kiváló tiszteletem kifejezése mellett

Rimaszombat, 1918 május 21.

Méltóságodnak kész szolgája

Loysch Ödön,

igazgató.

Egyházkerületi közgyűlésünk a jelentésnek a háborus akadályokról szóló részét sajnálattal, azoknak leküzdését s a viszonyokhoz mérten a tanításnak kielégítő és zavartalan folyását, valamint a pénzügyi egyensulynak megóvását s a tandíj felemeléséhez fűzött remények megvalósulását megnyugvással veszi tudomásul. Bodor István, Tóth Béla és Veress Samu dr. uraknak, kik ez idén is helyettesítették a hadba vonult tanárokat, közgyűlésünk köszönetet mond. Elismerésének ad kifejezést az ifjúságnak és tanári karának jótékony célu áldozatkészségéért. Kerekes Dezső tanárral szemben pedig, aki elérte nehéz tanári szolgálatának negyvenedik évét, amely idő alatt feladatainak mindenkor becsülettel, lelkes kitartással, hűséggel és a protestáns eszmények meleg átérzésével felelt meg, közgyűlésünk a maga részéről is hálás elismeréssel mond köszönetet. Közgyűlésünk a maga részéről is megköszöni a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt.-nak 1000, a Rimaszombati Takarékpénztárnak 300 korona, valamint a Rimaszombati Konzervgyárnak 477 és a hacsói Magnesit Gyárnak 300 korona értékű adományát. Végül közgyűlésünk felhívja az igazgatóságot, hogy jövőben a zárószámadást és költségvetést abban az esztendőben is nyujtsák be, amikor a felügyelet joga nem

minket illet, mert az ügyek feletti áttekintés ránk nézve csakis így válik lehetségessé.

84. A rimaszombati főgimnázium igazgatója jelenti, hogy többször és többféleképen megkísérették már a második német-magyar tanszék betöltését, melyre a megállapodások értelmében ref. vallásu egyént kell választani. Azonban a betöltésnek mindig éppen az volt az akadálya hogy ref. vallásu egyént nem kaphattak. Nevezett igazgató azért azt kéri, hogy most ez a tanszék kivételesen evangélikus vallásuval is betölthető legyen, viszont a legközelebb megürülendő evangélikus tanszékre református vallásu választassék meg.

Egyházkerületi közgyűlésünk a tanszék betöltésénél fennálló akadályokról sajnálattal értesül. Megbizza azért a középiskolai előadót, hogy Rimaszombatba szálljon ki és vizsgálja meg: miként volna lehetséges a két felekezet közötti paritás fentartásával elégiteni ki a tanügyi szükségletet? Továbbá nem történt-e hiba már a tanszék átalakításánál ebből a szempontból? Ha pedig más módon az iskolai érdek kielégítése most már nem volna lehetséges, csak a tanszék átengedésével: hogyan lesz lehetséges és mikor az egyensúly helyreállítása? Felhívja egyszersmind közgyűlésünk az előadót, hogy eljárásáról őszi közgyűlésünkhöz jelentést tegyen.

85. Előadó bemutatja a középiskolai előadónak a sárospataki főgimnázium látogatásáról szóló következő jelentését:

Megállapítja, hogy a főgimnáziumi tanári kar ez éven is lelkiismeretes, buzgó munkát végzett s ezt annyival inkább dicsérendőnek tartja, mert a jelenlegi háborus idők nehézségeitől és nyugtalanságától eltekintve is, a tantárgyfelosztásnak és órarendnek kénytelen sokszori változtatása a tanári munka nyugodt és szabatos végzését nagyon megnehezítette. Részletekben:

I. A tanárkari gyűlések jegyzőkönyveinek átnézése alapján megállapítja, hogy a főgimnáziumi tanárkar a folyó iskolai évben tartott igen számos gyűléseiben is nagy munkát végzett. A gyűlési jegyzőkönyveken az áttekinthetőség és teljesség szempontjából bizonyos módosításokat, illetőleg kiegészítéseket tart kívánatosaknak. Az áttekinthetőség fokozására azt ajánlja, hogy az értekezleti és gimnáziumi-széki ügyek teljesen elkülönítve, külön értekezleti, illetőleg gimnáziumi-széki gyűléseken tárgyalassanak. A hivatkozások egyszerűbbé tételére ajánlja a jegyzőkönyvi pontoknak az egész iskolai éven át egyfolytában történő számozását. A teljesség szempontjából, de némely esetben fontos érdekre való tekintetből is, szükségesnek találja egyebek között a javító vizsgálat tételére engedélyt nyert, a tandíjmentességben való részvételre ajánlott, a francia nyelvi és gyorsíró tanfolyamra felvett, azokról esetleg elfiltott, a jótéteményüktől részben vagy egészben megfosztott növendékek névsorának, továbbá a tanári mellékdíjakra, az Irodalmi kör kiadásában megjelent tankönyvek ujranyomatására vonatkozó tanárkari javaslatnak, a tanárok óráközi felügyeleti rendjének jegyzőkönyvbe foglalását, fegyelmi ügyekkel kapcsolatban a vonatkozó kihallgatási jegyzőkönyveknek mellékletül leendő csatolását. A jegyzőkönyvezett sok és rendkívül súlyos fegyelmi esetre vonatkozólag egyfelől megállapítja azt, hogy azok felidézésében az iskolai fegyelemnek a háboru hatásaként általánosan bekövetkezett meglazulásán kívül, főgimnáziumunk növendékeinél a speciális elhelyezési és felügyeleti viszonyoknak, sőt a világitási nehézségeknek is részük van, másrésről azonban megnyugvással veszi tudomásul a jegyzőkönyvekből azt, hogy a főgimnáziumi tanárkar gyakori lakásvizsgálati látogatásaival, a tánciskolai állandó felügyelet bevezetésével, a leánynövendékek óráközi külön női felügyeletének szerencsés rendezésével, a fegyelemsértések eseteiben megfelelő szigorú rendszabályok alkalmazásával, saját megterhelésétől sem riadva vissza, a speciális nehézségek között minden lehetőjét megtett a növendékek erkölcsi érdekeinek megóvására. Azonban szükségesnek tartja, hogy a főgimnáziumi tanárkar sürgesse a főgim-

náziumi internátusnak, mint a sárospataki helyi viszonyok között különösen szükséges iskolaintézménynek mielőbbi megvalósítását, annyival inkább, mert a közoktatásügyi kormány élén történt személyi változás is fokozhatja az államkormány támogatásába vetett reménységet. A leánytanulókra vonatkozólag megjegyzi, hogy azoknak a tanításokra való bebocsátása csak akkor és csak oly mértékben kívánatos, ha és amennyiben a rendes fiunövényedékek elhelyezése után még fölösleges hely áll rendelkezésre. A tanórára járó leánytanulók számának korlátozására nézve a tanárkar figyelmébe ajánlja a vonatkozó konventi határozatok szigorú megtartását.

II. A tanítási menetek átnézése alapján megállapítja, hogy azok formailag nem eléggé egyöntetűek, amennyiben egyesekben a tanítási anyag egységei szerint, másokban az időegységek szerint történt a tanítási anyag beosztása. Az egyöntetűség és azzal az átfekintethőség fokozása céljából célszerűen összeállított tanítási menetblanketták nyomtatását ajánlja. Tartalmilag észrevételt tesz arra a tényre, hogy sok tanmenet annyira vázlatos, hogy nem nyújt pontos tájékoztatást a tanítási anyag terjedelméről és egymásutánjáról. Így megemlíti, hogy az első és második osztály magyarjának tanmenete a tárgyalandó olvasmányoknak csak tárgykörét jelöli meg általánosságban, de nem nevezi meg az olvasmányokat és nem állapítja meg azok tárgyalási rendjét; a hatodik osztály latinjának tanmenete Vergiliusból csak a végig úgy sem fordítandó énekeket sorolja fel, de nem jelöli ki az olvasásra kiszemelt részleteket; az ének tanmenetéből a tanítandó énekek és dalok megnevezése hiányzik; egyik osztály magyarjának tanmenete nem tünteti fel az írásbeli dolgozatok fokát, később tárgyát és tárgykörét. Nem helyesli, hogy az ötödik osztály latinjának tanmenete felveszi az olvasandó auktorok közé Horáciust s ezzel Ovidiust háttérbe szorítja, mert egyrészt a tanterv Horácius olvastatását ebben az osztályban nem kívánja, másrészt Ovidius a használatban lévő nyelvkönyvek mellett a negyedik osztályból is kimarad, holott az állami tanterv mind a negyedik, mind az ötödik osztályban felveszi az olvasandó auktorok közé.

III. Az írásbeli dolgozatok átnézése alapján megállapítja azt, hogy a tanárkar általában kellő gonddal kezeli az írásbeli dolgozatokat, de sajnálattal látja, hogy a felsőbb osztályokban a háborus tanfolyamok zavarólag hatottak az írásbeli dolgozatok tervszerűségére. Dicsérrel említi meg, hogy a nyolcadik osztály magyarjában két írásbeli dolgozat is felhívta a figyelmet a reformáció négyszázados évfordulójára s hogy a főiskola multjáról íratott dolgozatban helyi érdekű tétel is kitűzésre került. Megemlíti továbbá, hogy a hetedik osztály magyarjában a főbbi igen alkalmas tételek között száraznak s a fogalmazási készség fejlesztése szempontjából kevésbé értékesnek tartja „A halotti beszéd nyelvi sajátosságai“-t, a hatodik osztály magyarjában elvontnak „A dráma cselekvényé“-t, az önálló gondolkodtatás szempontjából termékenyebbnek találná, ha a tétel valamely tárgyalt dráma cselekvényének tárgyalását, avagy az eposz és a dráma cselekvényének összevetését kívánná meg. Ugyanebben az osztályban a növendékek értelmi színvonalán felülállónak tartja a Zrinyiász egyes jellemeinek összeállítását. Ez osztály magyar dolgozatait általában igen gyengének s enyhén osztályozottaknak minősíti. Az ötödik osztály magyarjában a kitűzött tételeket igen alkalmasoknak, az olvasmányokra támaszkodóknak találja. A negyedik osztály magyarjában a „Milyen a ravasz ember?“ tételt e fokon nehéznek, „A tavasz első jelenségei“ tételt általánosnak, egyénítés nélkülinek, „Az én életem képe“ tételt határozatlanul megadottnak tartja s megállapítja, hogy ez osztályban a dolgozatok általában tulságosan rövidek. A harmadik osztály magyarjában a dolgozatok íratásának idejét pontosaknak, a dolgozatok számát teljesnek, a tételeket az egyes fokozatoknak megfelelően helyesen megválasztottaknak találja. A második és első osztály magyarjában az írásbeli dolgozatokat igen gyengének minősíti. Ennek okát abban találja, hogy az elemi iskola a magyarnyelvi írásbeli dolgozatok tekintetében általában véve is, de most a háborus viszonyok következtében még a szokottnál is foggyatékosabban készít elő a középiskola számára.

De éppen erre való tekintettel, különösen felhívja a

figyelme a fogyatékoság mielőbbi gondos póflására, az írásbeli dolgozatok rendkívüli gonddal való átnézésére s az utánjavítások lelkiismeretes felülvizsgálására. Az első osztály latinjában az írásbeli dolgozatokat igen gyengének minősíti s ennek magyarázatát ugyancsak az elemi iskolai előképzés fogyatékoságában találja. Ez osztály írásbeli dolgozataival kapcsolatban megemlíti azt a tényt, hogy az utoljára írottak még nincsenek átjavítva. A második és harmadik osztály latinjában az írásbeli dolgozatokat jobbaknak, azok javítását gondosabbnak minősíti. Az ötödik osztály latinjában azt állapítja meg, hogy az írásbeli dolgozatok igen gyengék, azok tételei nem az olvasmányokhoz fűződnek s utánjavításuk nincs felülvizsgálva. A hatodik és hetedik osztály latinjában az írásbeli dolgozatokat jobbaknak minősíti. A németben az írásbeli dolgozatokat jobbaknak találja az alsó, mint a felső osztályokban s e tényt a tanfolyamok zavaró hatásával magyarázza. A görögben megállapítja, hogy a szaktanár kellő számban íratott dolgozatokat s azokat kellő gonddal javította ki. A mennyiségtanban megállapítja, hogy a szaktanárok minden tanulmányi egység után íratnak dolgozatokat, azokat gondosan javították s az utánjavítást felülvizsgálták.

IV. A tanítási órákon tett látogatásai alatt szerzett tapasztalatai alapján előadja, hogy az első A) osztály vallásában a szemelvényes biblia olvastatásával s a bibliai helyek orientálásával gondosan kiemelte a szaktanár a bibliai ismeret jelentőségét s kellőképpen méltatta a bibliai események földrajzi vonatkozását és feleslegesnek tartja Jákób 12 fia neveinek megtanítását, különösen akkor, amikor akadt olyan növendék, aki nem tudta a fiz parancslatot. Az első A) osztály magyarjában a tananyag első feldolgozása után maradt hiányokra következtet abból a tapasztalatából, hogy a szaktanár az idők és módok jeleit leiratással és levezetéssel ismételtette. A hetedik osztály magyarjában azt hangsúlyozza, hogy a jelentéktelen irodalmi alakoknak még nevei sem említendőek, hogy annál osztaflanabban irányulhasson a tárgyalás az irodalomtörténeti nagyságokra. Az első B) osztály latinjában helyesnek találja azt, hogy a szaktanár az egész

osztályt igyekeznek foglalkoztatni, de nem szabad megengednie, hogy ez a növendékek általános zajongásra, fegyelmeflenségre használják ki. Az új szöveg preparálásában, a gondolat gyors felismerése szempontjából helytelennek találja a szaktanár amaz eljárását, hogy az elemzést a szavak rendjében s nem a mondat főrészei szerint végezteti. Ez osztályban biztosabb eredményt tart kívánatosnak, bár hajlandó elfogadni magyarázatul az elemi iskolai előképzés fogyatékoságát. Végül felhívja a szaktanár figyelmét a helyes kiejtés fontosságára. A második osztály latinjában meglepően nagy eredményt talált; a növendékek a nyelvtan minden részletével, a mondatfani előismeretekkel is tisztában vannak és élénk érdeklődést tanúsítanak. A harmadik osztály latinjában hasonlóan szép eredményt talált; a növendékek biztosak a grammatikai ismeretekben és értik a mondattani tudnivalókat is. A negyedik osztály latinjáról szólván, megemlíti, hogy ebben az osztályban az általa meglátogatott latin órán a kívánatosnál lazább volt a fegyelem, amennyiben a növendékek sugták, beszélgettek és lapozgattak a tanítás alatt. Ezt egyrészt az osztály nagy létszámával, másrészt a növendékek serdülő korának féktelenségre való hajlamával magyarázza. Fölhívja a szaktanár figyelmét a fegyelem fokozására, a fordítás szabatosságára, a mondattani ismeretek ébrentartására, de másrésztől megelégedéssel állapítja meg, hogy a növendékek az olvasmánynak úgy történelmi, mint régiségfani vonatkozásaival tisztában vannak. A hatodik osztály latinjában ugyancsak a fordítás szabatosságára s a mondattani ismeretek ébrentartására hívja föl a szaktanár figyelmét. A hetedik osztály latinjában megelégedéssel látja azt, hogy a szaktanár nagy gondot fordít a gondolatok szabatos visszaadására. Az ötödik osztály görögjében felmutatott eredményt jónak mondja s úgy találta, hogy a növendékek szabatosan fordítanak, értik a grammatikai szabályokat s a szaktanár nagy súlyt fektet az ige- és névragozásban annyira fontos összevonásokra. A negyedik osztály németjéről szólván, megemlíti, hogy ebben az osztályban a fegyelmet az általa meglátogatott német órán is a kívánatosnál lazábbnak, a figyelmet pedig fogyatékosnak

találta. Ez utóbbi jelenséget részben hajlandó befudni annak a körülménynek, hogy ez az óra a vakáció beállta előtt az utolsó volt. A fegyelem fokozására, ezenkívül a szavak témáinak pontos megkövetelésére felhívja a szaktanár figyelmét. Az első A) osztály földrajzában talált eredményt meglepően nagynak minősíti; a növendékek biztos általános tudásra tettek szert s rendkívüli érdeklődést tanusítanak. Kiemeli azt, hogy a szaktanár nagy mértékben és sikeresen alkalmazza a rajzolfatást nemcsak a térképezésben, hanem földtani és domborzati szelvények készítésében is, továbbá, hogy a földrajzi jelenségeket oksági összefüggéseik szerint magyarázza és azok jelentőségét hangsúlyozza. A második osztály földrajzában is elég jónak minősíti a felmutatott eredményt, de ott már kevésbé elevennek találja a növendékek érdeklődését. A hetedik osztály fizikájában dicséri a gondos és világos magyarázatot, amelylyel a szaktanár a fizika egyik legnehezebb jelenségét: a polarizációt ismertette, sajnálattal tapasztalta azonban, hogy napsütés és megfelelő fényforrás hiányában a vonatkozó kísérletet azon az órán nem lehetett bemutatni. A hetedik osztály lélektanában a fanitást világosnak, a jelenségek lényegét és összefüggését keresőnek találja, a fanításban lelkiismeretes buzgóságot s a növendékeknél élénk érdeklődést tapasztalt. A hatodik osztály tornáján játékot nézett végig s úgy látta, hogy abban a növendékek jó kedvvel vettek részt.

Dombó László,

egyh. ker. középisk. előadó.

86. Előadó bemutatja a középiskolai előadónak a miskolci főgimnáziumban tett látogatásáról szóló következő jelentését:

JELENTÉS

a miskolci ref. főgimnáziumban az 1918. évi február 21–23. napjain végzett látogatásról.

Látogatásaim alatt szerzett tapasztalataimról a következőket van szerencsém jelenteni.

A jegyzőkönyvek átvizsgálásánál feltűnőnek találtam.

hogy az igazgatói irodában irnokként egy gimn. tanuló van alkalmazva. Kétségtelen, hogy az igazgatói teendők megszorodása folytán szükség van irnokra, de semmiesetre sem tartom sem célszerűnek, sem megengedhetőnek, hogy az irnoki teendőket az intézetnek egyik növendéke végezze, már csak azért sem, mert a tanulók ez uton olyan ügyekbe pillanthatnak be, amelyek egyáltalán nem a tanulók elé valók, de meg az irnoki teendők gáfolhatják is az illető tanulót iskolai munkájának végzésében.

Feltűnőnek találtam azt a tanárkari határozatot, mely szerint az a tanuló, aki szeptemberben tesz vizsgálatot és elégtelen osztályzatot kap, javító vizsgálatot nem tehet. Igaz, hogy a középiskolai törvény erre az esetre nem rendelkezik, de a gyakorlat mégis az, ami különben egészen méltányos is, hogy az ilyen tanulókra nézve is lehetővé van téve a javító vizsgálat letétele. Pirchala szerint (II. k., 252. p.) különös méltánylást érdemlő esetekben az állami intézetekben a minisztérium adhat engedélyt az ilyen tanulóknak a javító vizsgálat letételére. És hogy a minisztérium minő álláspontra helyezkedik e kérdésben, világosan mutatja az, hogy a Leányközépiskolai Rendtartás — amely kétségkívül a készülőben levő új középiskolai rendtartás elveit tartalmazza — határozottan intézkedik e tárgyban, midőn kimondja, hogy ha a tanuló a pótló vizsgálaton elégtelen jegyet kapott, akkor a vizsgálat napjától számított két hónap leteltével javító vizsgálatra bocsátható; a tanuló addig is, míg a javító vizsgálatot leteszi, az igazgató engedélyével bejárhat az illető felsőbb osztályba, melynek a javító vizsgálat sikeres letétele után rendes taaulójává lesz. (181. §.) Még határozottabban jelzi az illetékes körök felfogását e kérdésben a Leányközépiskolai Rendtartás 208. §-a, kimondván, hogy még a december havában vizsgálatot tevő magántanuló is a husvétii szünetet közvetlenül megelőző napokon javító vizsgálatra bocsátható.

A *módszeres értekezlet* jegyzőkönyvébe feltétlenül beiktatandó lett volna az az előadás, mely a fegyelmezés kérdésének megbeszélésénél a tárgyalás alapjául szolgált, már csak azért is, hogy e hosszas tanári gyakorlat-

ból leszűrődő megfigyelések és tanácsok a jövőben is hasznos útmutatóul szolgáljanak. Szintén felveendő e jegyzőkönyvbe az iskolai dolgozatok készítésének határideje, amelyet e közös megbeszélés alkalmával kell megállapítani, úgy, hogy a dolgozatok lehetőleg egyenletesen terheljék meg a tanulókat. E pontnál, bármennyire méltánylandó is a tanári kar nagymérvű megterhelhetése és az egyes tárgyak óraszámának redukciója következtében megrövidült tanítási idő, mégsem hallgathatom el, hogy kissé különösnek találom, annak egyszerű határozatilag való kimondását, hogy a tantervben kéthetenként rendelt írásbeli dolgozatok háromhetenként készíttessenek és az így készített dolgozatok száma az év folyamán 9 legyen. Annál különösebb e határozat, mert az egyes tanítási meneteknél e határozat nem egyszer teljesen figyelmen kívül marad, amennyiben pl. az V. oszt. latin és görög nyelvi tanmenetében ez áll: „kéthetenként, illetve havonként egy-egy iskolai dolgozat“, a VII. és VIII. osztály latin nyelvi tanításmenetében pedig ez: „havonként iskolai írásbeli dolgozat.“

E módszeres értekezlet feladata lenne az írásbeli dolgozatok tárgyainak, vagy legalább tárgykörének megállapítása is, valamint az egyes tantárgyak tanításmenetének elfogadása; de az értekezleten a jegyzőkönyv szerint mindössze az mondatott ki, hogy a tanítási idő 33 hét, s ebből 27 fordítandó az új anyag tanítására, 6 pedig az ismétlő összefoglalásra. Így aztán a tanmenetek nem is szolgálhattak megbeszélés tárgyául, holott ha azok a módszeres értekezleten nem tárgyaltatnak, vagy legalább az igazgató figyelmes átnézésén keresztül nem mennek, merő formáságokká változnak s azt a célt, melyért készítenődök, tudniillik a tanítás tervszerű és egységes berendezését, egyáltalán nem szolgálják. Pedig, hogy a tanmenetek megbeszélésére vagy az igazgató által való gondos átvizsgálására milyen nagy szükség van, eléggé igazolja, hogy többet ne említsek, az, hogy az I. a) osztály latin nyelvi tananyagába fel van véve a szenvedő igeragozás is, ami az I. osztálynak egyáltalán nem tananyaga, míg az I. b) osztálynál ez egészen a tanterv követelményének megfelelően, egyáltalán nem szerepel. E megbeszélések

eredményezhetnék az egységes terminológiát is, míg így az egyik osztály tanmenete esetragokat, a másiké esetjeleket tanít, az egyik a kör kerítéséről, a másik a kör kerületéről tárgyal stb.

Különben e *tanmenetek* némelyike egészen pontos, célszerű tananyagbeosztást ad, míg nem egy nem is tanmenet, hanem egyszerűen a tanterv felsorolása, tehát pusztá formalitás. Így a VII. és VIII. latin nyelvi tanításmenete ilyen pusztá semmit mondó általánosságokban mozog: „Fordítás az Aeneis VI. és IX. énekéből“, „Szemelvények Horatius ódáiból, epodosaiból, leveleiből és safiráiból“, holott a tananyagbeosztásnak éppen részletesen fel kellene tüntetni a kiszemelt fordítandó részleteket és megjelölni az időt, mely reájuk felhasználatik. A VII. o. latin nyelvi tananyagbeosztása különben aligha vetett számot a rendelkezésre álló idővel, mikor a redukált óraszám mellett felveszi Sallustius és az Aeneis VI., IX. énekéből vett szemelvények mellett Cicero Catilina elleni 1. és 3. beszédét, holott a tanterv Cicerotól csak egy beszédet kíván. Formaságoknak kell tartanom ez osztályok latin nyelvi tanmeneteit azért is, mert el sem tudom képzelni, hogy a közölt tananyagbeosztás fonalán haladjon a tanítás menete, amennyiben minden egyes írónál műveinek tárgyalását és fordítását megelőzi az illető író életének és műveinek részletes ismertetése, amire természetesen csak akkor kerülhet a sor, ha a tanulók a fordított részletek alapján maguk formálhatnak ítéletet az illető íróról és műveiről. Ugyanebbe a tévedésbe esik az V. o. görögpótló irodalmi olvasmány tanmenete is, mikor az első két hetet a Homéroszról és eposzairól szóló vélemények ismertetésére szánja és csak azután tér át a Homéroszból vett szemelvények olvastására. Kétségtelen, hogy amikor valamely új író műveinek olvastatását meg akarjuk kezdeni, kell egy pár szót előrebocsátanunk a szóban forgó műről, de csak annyit, amennyi a megértésre feltétlenül szükséges és az érdeklődés felköltésére alkalmas; de az író életét és műveit rendszeresen csakis akkor tárgyalhatjuk, ha olvastatását befejeztük.

A tanításmenetekre nézve meg kell még jegyeznem,

hogy a római régiségtannak olyan széles és rendszeres tárgyalását, amint az a VI–VIII. osztályokban ki van jelölve a tananyagbeosztásnál, egy kissé soknak és a tanulókra nézve megterhelőnek találom; a régiségtani dolgokat az egyes előforduló esetek alkalmával kell közölnünk, s rendszeres összefoglalásukra csak az iskolai év végén lehet szó, de akkor sem úgy, hogy e régiségtani ismereteket, mint valamely könyv nélküli tárgyat összefüggőleg követeljük meg a tanulóktól, mert hiszen a régiségtani ismeretek csak eszközül szolgálnak a klasszikusok megértésére, s éppen ezért önálló tárgyként nem szerepelhetnek.

Bizonyára csak elnézés, hogy az V. osztály görög nyelvi tanmenetében ez áll: „a fordítás magyarról latinra történi”; valamint az is, hogy ugyanott ez áll: „kéthetekenként, illetve havonként iskolai írásbeli dolgozat javítással görögből magyarra és viszont”, mert a tanterv világosan magyar-görög fordítást követel, ami a nyelvtanítás kezdő fokán egészen természetes is.

Az I. osztály magyar nyelvi tanmenete az olvasókönyv összes olvasmányait felveszi, pedig ennyi anyag kellő alapossággal alig lesz feldolgozható; a tanításmenetnek a kiszemelt olvasmányok tárgyalási sorrendjét kellene adni. Különös az eféle általánosságban odavetett megjegyzés: „kiegészítésképen néhány fontosabb költemény megtanulása” (VI. o.), holott éppen az lenne a fontos, hogy melyek ezek a költemények és annál könnyebb feladat, mert tudomásom szerint egy módszeres értekezlet már megállapította osztályonként a könyv nélkül megtanítandó költemények kánonát.

Örömmel láttam az I. osztály természetrajzi tanmenetében, hogy a tanítás az ember testéről és az egészségről való legfontosabb tudnivalókból indul ki, mert igazán minden alkalmat meg kell ragadnunk, hogy az egészségügyi kérdések iránt az érdeklődést felkeltsük és a szükséges ismereteket minél általánosabbakká tegyük.

Ismételten felhívom a tanári kar figyelmét arra, hogy az alsóbb osztályokban, ha már a tanmenetek nem tűzik is a tárgyát a magyar nyelvi *írásbeli feladatoknak*, legalább a fokozatokat mulhatalanul állapítsa meg. Szüksé-

ges ez mindenkor, de hiánya éppen az olyan esetekben érezhető legjobban, amikor, mint mostan is, a magyar nyelv tanítása egy egészen más szakon működő tanár kezébe jut, mert ez teljesen tanácstalanul áll ilyen vezérfonal hiányában, aminek csak a tanítás vallja kárát.

Innen van aztán az, hogy pl. az I. b) osztályban három dolgozat is puszta igeragozás, ami pedig nem lehet iskolai dolgozat tárgyá, mert minden magyar nyelvi dolgozatnak a fogalmazási készség fejlesztése a célja, az ilyen grammatikai dolog pedig ezzel a céllal semminemű vonatkozásban nem áll. Nem találom célszerűnek azt sem, ha egy-egy olvasmányból az alanyok vagy állítmányok kiírása van kifizűve feladatul; ezt csak úgy tartom megengedhetőnek, ha másolással kötjük össze az ilyen nyelvtani vonatkozású feladatot, vagyis lemásoltatunk egy-egy szakaszt és aláhúzással jelöljük meg benne a kívánt mondatrészeket, vagy szavakat. Így ugyanis nem pusztán egyes egymással semmi összefüggésben nem álló szavakat irnak ki a tanulók, hanem értelmes, összefüggő részletet látnak maguk előtt.

Egyébiránt — amint ez természetes is — különösen az I. és II. osztály magyar és latin nyelvi dolgozatainak nagyon meglátszik a háborus iskolai esztendő hátrányos hatása. A dolgozatoknak úgy a tartalma, mint a külső kiállítása nagyon elszomorító képet nyújt és a hiányok kipótlása annál nagyobb feladatot ró a tanári testületre. E tekintetben örvendetes kivételt alkotnak az I. a) osztály magyar dolgozatai. E dolgozatoknak a tanterv által megszabott száma, az előkészítés, kijavítás és a javítás felülvizsgálásának gondossága és pontossága feltétlen elismerést érdemel. Ugyanígy lelkiismeretes pontosság jellemzi a VII. osztály magyar dolgozatainak kezelését is, ennek az eredménye aztán, hogy a tanulók olyan ambícióval készítik dolgozataikat. A tételek és dolgozatok egyaránt jók a VI. osztályban is.

A dolgozatok száma különben egyes osztályokban még a módszeres értekezlet által leszállított számot sem éri el, sem a magyar latin dolgozatoknál. Bármennyire túl van is terhelve iskolai munkával a tanári testület, még a mostani nehéz viszonyok között sem szabad szem

elől téveszteni, hogy a dolgozatok íratásának csak akkor van értelme és eredménye, ha a javítás és annak felülvizsgálása a lehető legnagyobb pontossággal történik, máskülönben minden fáradságunk hiábavalóvá lesz. Éppen ezért hangsúlyozom ismételten, hogy a dolgozatok kijavítása és visszaadása a dolgozatok készítése után mielőbb eszközöltessék és semmi körülmények között sem tartom megengedhetőnek, hogy nem egyszer csak akkor adassanak vissza a dolgozatok, mikor másnap a következő dolgozatot kell íratni, vagy hogy a javítás utánnézés nélkül maradjon. Örömmel láttam, hogy a mennyiségtani dolgozatok kijavítása rögtön a következő órán megtörténik és a javítás is gondos felülvizsgálaton megy keresztül. Éppen ilyen jók és gondos javításban részesültek a német nyelvi dolgozatok is. Aggasztóan rosszak az I. a) és a II. osztály latin dolgozatai és mindenképen sajnálatos, hogy annak a legaprólékosabb dolgozig menő pedantériának, melylyel ezek kezeltének, semmi látható eredménye nincs. Különben e feladatok egyike-másika, már csak terjedelménél fogva is, túlhaladja a tanulók egy órai teljesítőképeségét. Teljesen céltalannak találok az „exercitium scolare (scolasticum) Latini primum” s más eféle, a kis tanulóknak sok nehézséget okozó címek folytonos felíratását, mert eltekintve attól, hogy az eféle kifejezések teljesen ismeretlenek a klasszikus latinságban, merő mechanizmussá válnak s csak arra jók, hogy a tanulónak nehézséget, a tanárnak bosszúságot okozzanak, de semmi tanulságot nem nyújtanak.

A dolgozatok javításánál nem szabad efajta megbélyegző kifejezéseket használnunk: „lopás!”, hanem a tanár gondos felügyelettel és ellenőrzéssel előzze meg, hogy a tanulók ne irhassák dolgozataikat egymásról. A számtani dolgozatoknál, ahol ezt a megrovást főbbször láttam, igen egyszerű mód kínálkozik ennek megelőzésére, ha a tanulók soronként, amint ülnek egymás háta megett, ugyanabból az elvégzett tanítási anyagból egyforma nehézségű, de más-más feladatot kapnak, mert így nem leshetik le egymásról a dolgozatot, amennyiben a közvetlenül egymás mellett ülők más-más feladatot oldanak meg. Végtelen gonddal kell ügyelni arra is, hogy a

tanár javítása hibás ne legyen, hogy pl. ne csusszék be olyan elnézés, mint „*corrigatum*“ *correctum* helyett.

Itt térek ki arra is, hogy a tanári kar szíves figyelmét felhívjam a dolgozatok javítására fordítandó órák berendezésének megbeszélésére. Alig van nehezebb teendő, mint a javítási órák helyes vezetése. Ez órák teljesen elveszetteknek tekinthetők, ha csak gépiesen végzük a javíttatást, míg a tanítás sikerére nézve a leghasznosabbak lehetnek, ha a tanulók érdeklődését be tudjuk vonni a munkába. Semmi körülmények közt sem engedhető meg, hogy a javítási órán egyszerűen feliratjuk a helyes szöveget és lemásoltatjuk a növendékekkel, hanem igenis arra kell segíteni a növendékeket, hogy a hibák megbeszélése s a tanulókkal való kijavíttatása után otthon maguk ki tudják javítani dolgozatukat. Éppen ezért a közös, vagy feltünőbb egyéni hibákat még a füzetek kiosztása előtt maguk a növendékek pótolják helyesekkel s e megbeszélés alapján a javítás otthon végzendő. A tanári testület erre vonatkozó megbeszélésének meglenne az az előnye is, hogy a kezdő tanár útmutatást nyerne, míg így legtöbbször teljesen tanácstalanul áll e legnehezebb teendő előtt és csak hosszabb tapogatódzás után tud, úgy ahogy, e munkával megbirkózni.

A *tantárgyfelosztásra* vonatkozólag — tekintve az intézet mostani rendkívüli nehéz helyzetét — nem kívánok megjegyzéseket tenni, de legalább is feltűnőnek találok azt, hogy a III. osztály latinja és magyarja ez évben új kezekbe került, holott maradhatott volna ugyanannak a tanárnak a kezében, aki az előző évben e tárgyakból az illető osztályt vezette.

Mint apróságot említem csak meg, hogy a hozzám érkezett hivatalos tárgyfelosztásban Demes Péter kartárs jellege szerint „menekült lelkész“-nek van feltüntetve, holott ez talán a múlt évben sem volt az ő „jellege“, annál kevésbbé lehet az most, amikor ő itt állandó alkalmazásban van.

Az *órarendre* nézve sem kívánok a részletekbe menni, megjegyzéseket tenni, mert a mai rendkívüli viszonyok között a paedagógiai követelményeknek megfelelő órarend készítése lehetetlen. Mégis feltétlenül el kellett volna

kerülni, hogy az egyik I. osztályban két latin és két magyar óra következzen egymásután ugyanazon a napon, mert ezek az órák ilyen elhelyezés mellett aligha lesznek jól felhasználhatók s a kis növendékek előtt feltétlenül unalmasnak okoznak. Még nagyobb aggodalommal láttam, hogy főbb osztályban egy-egy üres óra esik, amikor a növendékek teljesen felügyelet nélkül maradnak s ez az óra nemcsak elvész rájuk nézve, hanem a fegyelem szempontjából is szinte kiszámíthatatlan bajok forrása lehet. E megjegyzéseken kívül még azt kívánom a tanári testület szíves figyelmébe ajánlani, hogy az órarend készítése alkalmával lehetőleg valósítsa meg azt a miniszeri rendelkezést, hogy a görög-pótló rajz órák ne külön-külön, hanem egymásután nyerjenek elhelyezést (Hiv. Közl. 1903. évf. 459. l. 22568. sz. min. rend.), mivel az órák így sokkal jobban felhasználhatók. A felső leányiskolában a felsőbb osztályokban erre mindig kiválóan ügyeltek s az új rendtartás pedig egyenesen megkívánja a rajz- és kézimunka-órák ilyen elhelyezését. (80. §.)

A *magánrajz-órákra* nézve megállapított díjat (8 K) a mai viszonyok között igen csekélynek találom s talán abból a szempontból lenne e kérdés újból rendezendő, hogy azt kellene szabályozni, hogy egy-egy csoportban hány tanuló tanítható együtt, mert ha igen sokan vannak egy csoportban, a tanárnak nem, vagy alig nyílik alkalma, hogy az egyesekkel foglalkozhassék, pedig az ilyen külön tanfolyamoknak csak akkor van értelme, ha minden egyes résztvevő irányításban és vezetésben részesül. A kérdés ilyen irányú rendezése pedig csakis a díjak felemelése útján valósítható meg.

Az *egyes tanítási órákon* végzett látogatásaim alapján első sorban azt kívánom kiemelni, hogy a tanulók fegyelmének a háborús viszonyok miatti meglazulása, mint mindenütt, itt is észlelhető. Ezért fokozott gonddal kell munkálkodnia a tanári testületnek úgy a maga egészében, mint egyes tagjaiban arra, hogy az ebből eredő hátrányok a minimumra redukáltassanak. Nemzetünk egész jövője függ attól, hogy e rendkívül nehéz időkben a középiskolai tanárság, mint a nemzet értelmiségének nevelője, hogyan fogja fel és hogyan tudja megvalósítani

a maga nemes hivatását. Ebből a szent, igazi nemzetmentő és nemzetépítő munkából mindenkinek ki kell vennie a maga részét, ki azoknak is, akik dicséretre méltó szíves készséggel vállalkoztak arra, hogy a mindjobban megfogyatkozó tanári testület munkájában segédkeznek, mert csakis teljes egyetértő munkássággal, céltudatos hivatásérzettel, atyai szeretettel és bölcs szigorúsággal nevelhetünk olyan nemzedéket, amelyre az eszmék és törekvések forrongásának e sorsdöntő korszakában nyugodtan bízhatjuk nemzetünk jövő sorsának irányítását.

Az iskolai fegyelmezésnek egyik legsikeresebb eszköze a tanításnak olyan berendezése, hogy állandóan az egész osztályt foglalkoztassuk és a tanulók önmunkásságát a lehető legteljesebben igénybe vegyük. Éppen ezért nem szabad megengedni, hogy míg egyesek felelnek, az osztály többi része, mintha ez a dolog rájuk nem is tartoznék, könyveit lapozgassa, a következő leckére készülgessen, vagy egészen más dolgokkal foglalkozzék. Tanításunknak ilyen berendezésére annál nagyobb szükség van ma, mivel a háborus iskolai évek nagyon is érezhető hiányokat, fogyatkozásokat hagytak hátra növendékeink tudásában, tehát a lehető legintenzívebb tanítási munkával kell igyekeznünk e hiányok kipótlására. Tehát minden tanítási órának elevennek, változatosnak, minden tanulót foglalkoztatónak, igazi közös munkásságnak kell lenni. Egy pár osztályban, még a legnépesebbekben is örömmel láttam az iskolai munka ilyen berendezését s az egész osztály általános érdeklődését a tanítás iránt, élénk résztvételét a közös munkában. Ez a siker egyetlen biztos útja-módja, s az egyre szaporodó tanítási anyag elsajátításának igazi megkönnyítése a tanulók részére.

Az egyes órákon tett apróbb megfigyeléseim a következők:

A vallástánból a tananyagot jól ismerték a növendékek, de talán túlságosan sok is az a név és adat, amely a tanulók értelmét terheli s félő, hogy ezek miatt háttérbe szorul a kedély nevelése, ami a vallástanításnak mégis legfontosabb feladata. Éppen ezért azt óhajtanám, hogy bensőbb, a szívhez szólóbb legyen még az egyháztörténet

tanításánál is a vallástani óra, hogy az igazi felüdülést, lelki épülést adjon a növendékek lelkének, nemesítse szívüket, erősítse kálvinista öntudatukat s mindenesetre foglalkoztasson mindenkit. A számonkérés alatt éppen úgy, mint a magyarázat alatt maradjon a tanulók könyve elrakva, hogy a könyv forgatása és olvasgatása ne vonhassa el figyelmüket a közös munkától.

A magyar nyelvből az I. a) osztályban ez évben is ugyanolyan általános és biztos tudást tapasztaltam a nyelvtani ismeretekből, mint az elmúlt évben. Ez annak a lelkiismeretes buzgóságnak, az egész osztály figyelmét megkövetelő, de azt lekötni is tudó tanításnak az eredménye amelyről csak a legnagyobb elismeréssel nyilatkozhatom, s amely meglátszik ez osztály írásbeli dolgozatain is. — A IV. osztályban az előző olvasmányokra épített, gondos és a figyelmet lekötő előadás, illetve magyarázat készítette elő a stílustanítás egyik legnehezebb részét: az érzékeltetést és elképzeltetést.

A latin nyelvből az I. a) osztályban a növendékek nem mutattak elég biztosságot sem a szavak, sem a grammatikai dolgok tudásában, sem általában elég érdeklődést a tárgy iránt. Sokkal nagyobb biztosságot és érdeklődést tapasztaltam az I. b) osztályban, amelynek fegyelmezettisége is jóval nagyobb. Az elemzés itt nagyon gondos, de szinte fűlégesen is részletező. Kívánatos lenne azonban, hogy az elemzés ne a szavak sorrendjének a fonálán haladjon, mert így a tanuló mindig csak az egyes szavakat fogja maga előtt látni, hanem éppen arra kell szoktatnunk a növendékeket már elejétől fogva, hogy mindig egy egész mondatot, egy egész gondolatot lássanak maguk előtt és igyekezzenek megérteni. E célból az állítványból kell kiindulni, aztán az alanyt kerestetni meg, s csak azután térhetünk át a főbbi szavakra és itt is mindig össze kell kerestetni az összetartozó szavakat, tehát előbb a jelzett szót, aztán a jelzőjét és így tovább. Így szoktathatjuk reá növendékeinket, hogy ne szavakat fordítsanak, hanem a gondolatot értsék meg, aminek később, a latin nyelvi tanítás magasabb fokán, rendkívüli fontossága lesz. A magam részéről nem tartom feltétlenül szükségesnek a mássalhangzós és i fővű szavak nemi szabá-

lyainak olyan aprólékos, a kivételeket is felsoroló meg-
tanítását az I. osztályban, amint ezt nyelvfanaink adják.
Az I. osztályban ugyanis nagyon sok az új nyelvtani
anyag a latin nyelvből, ami a kezdőnek igen sok gondot
ad; éppen ezért úgy hiszem, célszerűbb ezeket a II. osz-
tályra hagyni, sőt még ott sem vinni a végletekig. A II.
osztályban tulajdonképpen úgy sincs új nyelvtani anyag,
mert a szenvedő igeragozás egyáltalán nem okoz nehéz-
séget, ha az aktív forma időképzését alaposan megta-
nitjuk az I. osztályban s így itt, a deklináció ismétlése
alkalmával bőven jut idő e genus-szabályokból megta-
nítani annyit, amennyi feltétlenül szükséges. E szabályok
versben való megtanításának, s a szabály minduntalan
való ismételtetésének sem vagyok barátja, de ez termé-
szetesen csak egyéni vélemény. Kétségtelen azonban,
hogy a szabályok bármily biztos tudása sem jelenti azt,
hogy a tanuló az illető nyelvi jelenséggel tisztában volna,
még kevésbé azt, hogy a szabályt alkalmazni is tudja.
Pedig mégis csak ez a fődolog, ez a végcél. Ehhez pedig
a legbiztosabb út a lehető legtöbb oldalú gyakorlás.
Az V. osztályban az óra elején dolgozatjavítás folyt s
éppen az ott tapasztaltak alapján tettem meg fentebb
ide vonatkozó javaslatomat. Aztán Cicero egyik beszéde
szolgált ismétlésül, végül a *Metamorphosis*t olvasták.
Ennyi mindenfélét természetesen lehetetlen felvenni egy
órára, mert az ilyen órának egységes terve nem lehet,
már pedig azok az órák, amelyek nem előre megállapi-
tott egységes terv szerint tartatnak, legtöbbszörre nyom
nélkül vesznek el a növendékekre nézve. Az olvasmányi
anyagot véleményem szerint nem szabad tisztán arra való
eszköznek tekinteni, hogy rajta a tanulók szófudását,
grammatikai ismereteinek biztosságát és általában készü-
lésének pontosságát ellenőrizzük. Már pedig ilyenné válik
az olvasmány, ha most egy bizonyos részt fordítottunk,
s akkor anélkül, hogy azt befejezünk, ismét egy pár feje-
zettel előbbi részből szakítunk ki mondatokat. A klasszi-
kusoknak is, mint általában minden olvasmánynak a ma-
gasabb osztályokban a tartalma a fő, s ezért még az
egyes óráknak is mindig lehetőleg egy tartalmilag össze-
függő kis kerek részletet kell adniok. Éppen ezért lehe-

tőleg úgy kell berendezni a fanitási órát, hogy a szavak, nyelvtani ismeretek, reáliák tudását előbb ellenőrizzük az egész tárgyaló szakaszból, hogy aztán a tanuló a fordításnál tisztán a tartalomra fordíthassa figyelmét. Nagy gondot kell továbbá fordítanunk arra is, hogy a latin nyelvi órák egyszersmind a magyar stílusképzés szolgálatába állíttassanak, éppen ezért nem szabad meglegednünk a gondolat bárminő visszaadásával, hanem azt a kifejezést kell kerestelnünk, amely legtökéletesebben fedi a gondolatot. Nem szabad elnéznünk olyan fordítást, mely a szövegnek nem felel meg, vagy éppen azt mutatja, hogy a tanuló a szöveg szavait nem helyesen fogta fel. A latin kiejtés helyességére is állandóan nagy gondot kell fordítanunk.

A görög nyelvből a VIII. osztályban könnyen olvasták az Iliászt, a nyelvtani tudnivalókra és reáliákra, valamint a latin és görög nyelv összevetésére is állandó gond fordított; csak azt sajnáltam, hogy az osztály egy része egyáltalán nem törődött a felelő által tárgyaló dolgokkal, hanem egész kényelmesen lapozgató könyveiben vagy jegyzeteiben.

A német nyelvből is elég könnyen fordították meglehetősen nehéz esztétikai dolgokat, az irodalomtörténeti anyagot is jó folyékonysággal tudták elbeszélni, de kívánatos lenne, hogy a felsőbb osztályokban már minél inkább német nyelven folyják le az egész fanitási óra.

A földrajzból a tanulók állandó érdeklődéssel kísérték az előkészítést és rajzolták meg a magyarózott földrajzi egység térképét.

A történelemből az egész osztályt foglalkoztatta állandóan úgy a kikérdezés, mint az új anyag előkészítése, éppen ezért a növendékek szinte lázas buzgalommal igyekeztek a hozzájuk intézett kérdésekre felelni. — A IV. osztályban is gondos, értelmes és a tanulókat érdeklő volt az új anyag előkészítése, de még sokkal érdekesebb és gyümölcsözőbb lett volna, ha a tanulók maguk is belevonáltak volna a magyarózatba, ha a szükséges visszatekintő magyarózatokat (ösiség, állandó hadsereg, magyar nyelv ügye, urbériség) nem készen kapják a növendékek, hanem kérdések útján ők maguk adták volna meg a

szükséges felvilágosításokat. Így lett volna a tanítás igazi közös munka, amelynek tapasztalás szerint sokkal maradandóbb nyoma marad meg a tanulók lelkében.

A *számtanból* az I. b) osztályban a törtékkel való műveletekkel általában tisztában voltak a növendékek, de itt is egyes közbevetett kérdésekkel, egy-egy művelet-rész elvégeztetésével, esetleg a megfelelő szabálynak elmondatásával, vagy megokolásával állandóan foglalkoztatni kellett volna a padjukban bennülőket is, ami nem csak a figyelmezésre kényszerítené a tanulókat és ez által tudásukat tenné biztosabbá, hanem végtelenül előnyös lenne az osztálynak nem egészen kifogástalan jegyelmi állapotára is

A *rajzolómérktanból* ugyanez az osztály most is olyan teljes biztosságot, a rajzolásban oly könnyedséget mutatott fel, mint aminőt az elmúlt esztendőben tapasztaltam, a tanítás kiváló gondot fordított arra, hogy a növendékek ne csak tudják a tételeket, hanem értsék is és minden tételt megtudjanak okolni, vagy magyarázni. — A IV. osztályban a rendkívül bonyolult szerkesztés elvégzésére a kis fali tábla teljesen alkalmatlannak bizonyult, miért is kívánatos lenne egy megfelelő tábla beszerzése, mert így a sok egymást keresztező vonalból még a jobb tanulók sem tudtak kiigazodni.

A *természettanból* a lényeggel tisztában vannak a tanulók és ismereteiket a saját szavukkal értelmesen adják elő. Nagy hátrányára van azonban a főbbi növendékeknek, hogy a katonai tanfolyam miatt igen kevés idő jut a magyarázatra is, a kísérletek bemutatására is.

A VI. osztályban a *vegytani* ismereteiket egyszerű, mindenki által azonnal megérthető, világos és a tanulók figyelmét lekötő magyarázatból tanulták meg a növendékek s különös gond fordított arra, hogy a közölt ismereteknek a gyakorlati életben való fontosságát a tanulók megértsék és megjegyezzék.

A *görögpétlő rajzórán* nagy kedvet tapasztaltam a tanulóknál a rajzolás iránt és megfelelő ügyességet a kivételben.

A *tornaórán* a rendgyakorlatokat katonásan végezték a II. osztályu tanulók, s a szertornázásban nagy kedvvel

vettek részt főbb csoportra osztva részint tanáruk, részint egy-egy ügyesebb növendék vezetése mellett.

Összefoglalva tapasztalataimat, az intézet tanügyi állapotát a mai rendkívüli viszonyok között általában megnyugtatónak találom, s a hol hiányok és fogyatkozások vannak, a tanári testület, mely a reá nehezedő nagy munkát pontos kötelességérzettel végezte és végezi, bizonyára főrekedni fog ezeknek megszüntetésére, amihez kívánok továbbra is jó egészséget, lelkesedést és kitartást.

Miskolcz, 1918 február 24.

Domby László,

egyházker. középisk. előadó.

Egyházkerületi közgyűlésünk a miskolci főgimnázium tanári karát felhívja, hogy a középiskolai előadó észrevételeihez szigoruan alkalmazkodjék, előadót pedig utasítja: legközelebbi közgyűlésünk előtt jelentse a kifogásolt kérdésekben a szükséges és célszerű intézkedések megtörténtek-e?

87. Bemutattatik az egyházkerületi számvevőszék és pénzügyi választmány 1918 február 26., 27., 28-án tartott együttes üléséről felvett jegyzőkönyve az egyházkerületi pénztárban kezelt alapítványok és egyéb pénztárak 1917. évi zárószámadásainak megvizsgálásáról, a vagyommérlegről, a költségvetésről stb., amely egész terjedelemben jelen jegyzőkönyvhöz függelékül csatoltatik.

I. Egyházkerületi közgyűlésünk a számvevőszék és pénzügyi választmány által felülvizsgált és helyesnek talált 1917. évi zárószámadásokat elfogadja és dr. Regéczy József helyettes pénztárnoknak az 1917. évi számadások terhe alól a felmentést elismerésének nyilvánításával megadja.

II. Az 1918. évi költségvetés előirányzatát szintén elfogadja s felhatalmazza a pénzügyi választmányt és püspököt az ennek keretében leendő kiadások utalványozására.

III. A számvevőszéknek a sárospataki főiskola képvisellete tárgyában előterjesztett javaslatához képest felhívja a főiskolai igazgató tanácsot, hogy amennyiben a számvevőségi ülésen nem a gazdasági választmányi elnökkel akarja magát képviseltetni, oly időben jelölje meg képviselőjét a számvevőségi elnöknek, hogy az az ülésre meghívható legyen.

88. Egyházkerületi pénzügyi választmány javasolja, hogy az egyházkerületi tisztviselőknek háborus segély állapittassék meg és pedig a püspök urnak 4800, ügyésznek 1200, püspöki titkárnak 2500, pénztárnoknak 2300 korona. Egyuttal felterjeszti, de véleménynyilvánítás nélkül, Demes Péternek, az egyházkerület miskolczi hitoktató lelkészének azt a kérését, hogy a minisztérium által részére kiutalt 1080 korona háborus pótlék 920 koronával az egyházkerületi tisztviselőkének megfelelőleg kiegészíttessék.

Közgyűlésünk a pénzügyi választmányt felhatalmazza, hogy benyújtott javaslata alapján a püspök urnak 4800, ügyésznek 1200, püspöki titkárnak 2500, pénztárnoknak 2300, *Demés Péter* miskolczi hitoktató lelkésznek pedig 920 korona összeg erejéig háborus fizetéskiegészítést utalványozzon és pedig visszamenőleg 1918. január 1-ig; a hátrálékos részletet egy összegben, a többit lehetőleg havi előleges részletekben, a közigazgatási tár várható feleslegének terhére, amennyiben pedig az elégséges nem volna, a Vay-Mocsáry, Szükösi-Hollandi és Tolcsvai Nagy Gedeon-alapítványi pénztárak aránylagos hozzájárulásával abban az esetben, ha a remélhető megtakarítások a jelzett összegek kiutalására fedezetet nyújtanak. Viszont közgyűlésünk a pénzügyi választmányt utasítja a legszigorubb eljárásra, hogy az egyházkerület munkásai a nehéz helyzetben a létfenntartásuk biztosításához nélkülözhetetlen háborus pótlékhoz lehetőleg hozzájuthassanak.

89. A sárospataki főiskola igazgató tanácsa 1916 október 5–6. üléséből 21. szám alatt azt kérte, hogy az V. theol. tanszék fentartására fordított 4000 kor. szuplikacionális váltságot a szükségletnek megfelelően egészítse ki az egyházkerület. 1917 tavaszi közgyűlésünkből a pénzügyi választmány előterjesztése alapján 32. szám alatt bekértük a főiskolai gazdasági tanácstól a theol. kar költségvetését, annak megállapítása végett, hogy abban nem volna-e található fedezet a különbözeti összeg számára. A gazdasági tanács annak kifejezésével, hogy a theol. karnak külön költségvetése nincs, költségvetést nem küldött be, ellenben a főiskola közös költségvetéseiből megállapítani kívánja, hogy „a főiskola évek óta hiánynyal dolgozik, amely hiányt részben az is okozta, hogy az V. theol. tanszéknek nem volt és nincs is megfelelő alapja s 2–3000 koronával is kellett az V. theol. tanszék címen befolyó jövedelmet pótolni.” A pénzügyi választmány folyó év május 20. üléséből azt javasolja, hogy a különbözeti összeg fedezetét az egyházkerületi pénztár ne vállalja, egyrészt azért, mert a szüreti jövedelmekből a főiskola terheitől megszabadult, s pénzügyi egyensúlyát remélhetőleg helyreállította, másfelől pedig azért, mert erre az egyházkerület az V. theol. tanszék felállításakor tényleg nem is vállalt kötelezettséget.

Egyházkerületi közgyűlésünk, a pénzügyi választmány javaslatának elfogadásával, tekintettel arra, hogy az V. theol. tanszék felállításakor a 4000 korona szuplikacionális váltságon tulmenő kötelezettséget nem vállalt, de főképen tekintettel arra, hogy a főiskola pénzügyi egyensúlyának helyreállításával immáron komoly akadályok nincsenek, a kért kiegészítést nem vállalja.

90. Olvastatott a pénzügyi választmánynak az egyházmegyék által az egyházkerületi pénztártól kapott összegekről betérjesztett számadások feletti következő jelentése:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Az egyházmegyék részéről az esperesek által az egyházkerület pénztárából kapott összegekről betérjesztett szám-

adásokat a pénztári szabályrendelet 13. § 5-ik pontja értelmében tisztelettel alólirott pénzügyi választmány megvizsgálván, azokra a következő észrevételeket teszszük:

A kapott összegeket szabályszerűen használták fel s azokról rendesen elszámoltak az alsóborsodi, alsózempléni, felsőzempléni és ungi egyházmegyék.

A többi egyházmegyék számadásaira a következő észrevételeket teszszük:

1. Az abauji egyházmegye az államszegély egy részéről nyugtákat nem terjesztett be; a Tolcsvai Nagy Gedeon-alapítvány jövedelméből kapott 400 koronát nem a szabályrendelet szerint osztotta el s nem két egyháznak 80—80, két özvegynek vagy árvának 20—20, négy tanítónak 40—40 s tanulók jutalmazására 40 koronát adott, hanem két egyháznak 80—80, egy tanítónak 50, egy tanítónak 40, két tanítónak 35—35, két özvegynek 20—20 és tanulók jutalmazására 40 koronát.

2. A felsőborsodi egyházmegye az államszegélyről nem számol részletesen s a Báró Baldácsy-alap jövedelméből tanító-özvegynek is adott segélyt.

3. A gömöri egyházmegye az államszegélyről nem számol részletesen s a Báró Baldácsy-alap jövedelméből lelkésznek nem adott segélyt.

4. A tornai egyházmegye az államszegélyről nem számol részletesen.

Tisztelettel maradván

Miskolczon, 1918 április 20-án.

alázatos szolgálai

a pénzügyi választmány nevében:

dr. Tüdös István,
püspök, elnök.

dr. Regéczy József,
e. k. alügyész, jegyző.

Egyházkerületi közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi s az egyházmegyéknek a szabályrendeletek rendelkezéseit figyelmébe ajánlja.

91. Az egyetemes konvent elnöksége 561—1918. sz. leiratában kihirdetés végett arról értesít, hogy a Kecskemét városában 1892. évi június 11. napján született Szappanos Károly hittanhallgatónak a budapesti ref. teológiai akadémia által 1911. évi szeptember 8. napján kiállított lecke-könyvét érvénytelennek nyilvánította s a másolat kiállítására a fentnevezett intézet igazgatóságának engedélyt adott.

Tudomásul szolgál.

92. Egyetemes konvent az özv. Szkárossy Gusztávné és özv. Farkas Gyuláné által a sárospataki ref. főiskola javára tett Szentpétery Sámuel és neje 2000 koronás emlékalapítvány elfogadása tárgyában, az 1916 évi őszi közgyűlésünkben 88. szám alatt hozott határozatunkra való hivatkozással, további intézkedés végett leadja a vallás- és közoktatásügyi miniszter 158151—1917. sz. átiratát, amely kívánja, hogy az alapítólevelek a megjelölt kiegészítésekkel elláttassanak és hozzá újból felterjesztessenek.

Egyházkerületi közgyűlésünk abban a nézetben volt és van, hogy a szorosan véve nem tanulmányi, hanem jótékony célt szolgáló alapítvány létesítése nem igényli a közoktatási kormány jóváhagyását, hanem hogy a — kerületünk, mint kezelő hatóság által elfogadott alapítvány a felettes konventi hatóság megerősítésével — minden további kormányhatósági felülvizsgálat és felüljövöhagyás nélkül jogerősen létesül. Mindazonáltal, amennyiben a vallás- és közoktatásügyi miniszter kívánalmai a dolog lényegét nem érintik, közgyűlésünk elhatározza, hogy azoknak megfelelően, az alapítólevél összes példányára rávezeendő záradékban pótlólag igazolandó, hogy

1. Az alapítvány készpénzben a tiszáninneri ref. egyházkerület pénztárában kezeltetik.

2. Az alapítólevél három példányban állítatott ki, melynek egyike a pelsőczy ref. egyház, második a sárospataki ref. főiskola, harmadik a tiszáninneri ref. egyházkerület levéltárában fogóriztetni.

Közgyűlésünk megbizsa továbbá az elnökséget, hogy az így kiegészített alapítólevél mindhárom példányát a pelsőczyi ref. egyház presbiteriumának, valamint a főiskolai igazgató tanácsnak oly értelmű záradékolás végett, hogy az alapítólevélben reájuk ruházott jogokat és kezelességeket gyakorolni és teljesíteni készek — adja ki és ezek megtörténte után megerősítés végett az egyetemes konventhez újból terjessze fel.

93. Az Egyetemes Konvent elnöksége arra kéri egyházkerületünket, hogy a harctéren küzdő vagy kórházakban ápolt katonáinknak vallásos iratokkal való ellátásából, a konventi kulcs arányában reánk jutó költségeket sziveskedjék a folyó évben is magára vállalni. Tájékozásul azt is tudatja, hogy ez a minket terhelő járulék az elmúlt évben 860 koronára rugott, amit most sem szándékoznak túlhaladni.

A pénzügyi választmányhoz tételik át, legközelebbi őszi gyűlésünkre teendő javaslattétel végett.

94. Az Egyetemes Konvent elnöksége megküldi további intézkedés végett, a vallás- és közokt. miniszter ur 131,500—1917. II. a. sz. leiratát a felekezeti anyakönyvekből, tartalmilag egyező kivonatok kiállítása tárgyában.

Jóllehet a szóbanforgó miniszteri irat a 393—1918 sz. püspöki körlevélben már közre hirdettetett, mindazáltal, nagy fontosságánál fogva, jegyzőkönyvünkbe is egész terjedelmében beleiktatni rendeljük, amint következik:

131,500—1917 II. a. szám.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől.

Méltányolva azokat a körülményeket, melyek indokoltá teszik, hogy valamely gyermek leszármazásának anyakönyvi nyilvántartásában a születés bejegyzése után történt változás, nevezetesen a törvénytelen születésü utó-

lagosan törvényesített gyermekek törvénytelen származása a törvényesítés megtörténte után a gyermek keresztelési és illetőleg születési anyakönyvi kivonatából ki ne tűnjék s az által a törvényesített gyermekekre nézve elérni kívánt magasabb cél e módon is megközelíttessék, ezennel megengedem, hogy a vezetésem alatt álló miniszteriumtól esetről-esetre kikérendő külön engedély alapján tartalmilag egyező kivonatok is kiállíthatók legyenek azokról az anyakönyvi bejegyzésekről, amelyek

a) királyi leirattal történt törvényesítésnek feljegyzését tartalmazó utólagos bejegyzéssel vannak kiegészítve, föltéve, hogy az ekép törvényesített gyermek szülei egymással házasságra léptek;

b) utólagos házassággal történt törvényesítésnek a vezetésem alatt álló miniszterium és a 0658—1892 sz. a. kelt itteni körrendelet alapján az alispán, illetőleg városi tanács által engedélyezett feljegyzését tartalmazó utólagos bejegyzéssel vannak kiegészítve;

c) oly birói ítélet utólagos feljegyzését tartalmazzák, amelylyel valamely gyermek leszármazása a születés bejegyzése után állapított meg.

A tartalmilag egyező kivonat kiállítására irányuló kérelmet a lelkész, az illetékes egyházi főhatóság, az anyakönyvvezető rabbi a törvényhatóság útján terjeszti a vezetésem alatt álló miniszteriumhoz az eredeti anyakönyvi bejegyzésről vett egy szószerinti egyező kivonat a kiadni szándékolt, tartalmilag egyező kivonattervezet kapcsán.

Különösen méltánylást igénylő sürgős esetekben kivételesen a lelkész vagy anyakönyvvezető rabbi közvetlenül hozzám is intézheti a fenti módon felszerelt előterjesztését, ezen körülményt azonban egyidejűleg felettes egyházi hatósága útján egyházi főhatóságának, illetőleg az anyakönyvvezető rabbi a felügyeletet gyakorló törvényhatóságnak is jelenteni tartozik.

Itt tájékoztatásul megjegyzem, hogy a tartalmilag egyező kivonatnak a szülőkre vonatkozó rovatait az anyakönyvben foglalt adatokkal aképp kell kitölteni, s ha a gyermek vallása is megváltozott, azt aképp kell feltüntetni, mintha a gyermek már törvényesnek született volna s a törvényesítésre vonatkozó feljegyzést a kivonatból ki kell hagyni.

Az adott engedély alapján tartalmilag kiállított kivonat záradékának megfelelő helyén ott, ahol a szószerinti egyezés szokott bizonyíttatni, kifejezetten és észrevehető módon feltüntetendő, hogy a kivonat csak „tartalmilag“ egyező.

Budapest, 1917 december hó 17-én.

Apponyi, s. k.

95. Egyházkerületünknek 1917. évi június hó 14-én hozott 111. számú határozatára nézve, — hogy t. i. a háborus évek a lelkészi korpótlék, valamint a nyugdíjjogosultság szempontjából kétszeresen számíttassanak be, — az egyetemes konvent 29—1918. számú határozatával arról értesít, hogy e tekintetben újabb intézkedés szükségét nem látja fenforogni, amennyiben a kérelem nyugdíjjogosultságra vonatkozó részét 39—1917. számú határozatával a zsinatelőkészítő bizottságnak adta ki, a korpótlékre vonatkozó részt pedig a kérdésnek a protestáns lelkészek szempontjából egységesen történő megoldása érdekében 112—917. számú határozatával a közös prot. bizottsághoz tette át, egyuttal felkérte az egyetemes konvent elnökségét arra, hogy ez ügy érdekében az illetékes tényezőknél a maga részéről közbenjárni méltóztassék.

Tudomásul vesszük.

96. Az egyetemes konvent 51—1918. számú határozatával felhívja egyházkerületünket, hogy a lelkészözvegyi évjáradékok és neveltetési segélyek korszerű rendezésével kapcsolatban a járulélekok felemelése tárgyában hozott határozatát, a 295—1916. számú konventi jegyzőkönyvi pontnak megfelelően, az egyházmegyék határozataival együtt mielőbb terjessze be.

Egyházmegyéink a kívánt nyilatkozatokat már mult őszi közgyűlésünkre beterjesztették Abauj és Felsőzemplén kivételével s közgyűlésünk e felterjesztésekkel 164—1917. számú határozatában foglalkozott s megnyugodott abban a reménységben, hogy az 1917 őszen összeülő zsinat, a lehetőség határán belül, az özvegyek

és árvák javára fogja ezt a kérdést megoldani. Az egyházmegyek munkálatait ezért nem terjesztette fel. Tekintettel azonban az újabb felhívásra, felkéri a püspöki hivatalt, hogy az egyházmegyek munkálatait bocsássa haladéktalanul a konvent rendelkezésére.

97. Olvastatott az Egyetemes Konvent 53—1918. sz. határozata a nyugdíjintézeti illetményekről kiállított kifizetési naplók és nyugták beküldési határidejének megállapítása tárgyában, a háború tartamára, valamint az azt követő hat hónapi időre.

Mihez tartás végett az egyházmegyei nyugdíjintézeti pénzkezelők figyelmébe ajánltatik.

98. Az Egyetemes Konvent 63—1818. sz. határozatával tudatja, hogy a belhivatalnokok terményjárandósága tárgyában a 44—1917 sz. határozatban kifejezett álláspontján nem kíván változtatni

Tudomásul szolgál.

99. Egyetemes Konventünk folyó évi április hó 24—26. napjain tartott gyűlésének 82. sz. határozatával tudatja, hogy egyházkerületünk következő egyházainak a következő összegű kamatsegélyt állapított meg:

1. Abod, templom-, iskola-, tanítólak építésére	200.—
2. Aggtelek, templom-, paplaképítés, adósságtörlesztésre	250.—
3. Alacska, épületjavításra	50.—
4. Alsófalu, adósságtörlesztésre	50.—
5. Alsóméra, templomjavításra	100.—
6. Bodroghalász, tanítólaképítés, adósságtörlesztésre	50.—
7. Égerszög, iskolaépítés-, templom-, paplakjavításra	250.—
8. Felsőábrány, templomépítésre	150.—
9. Hegymeg, templomjavítás, adósságtörlesztésre	150.—

10. Hét, paplak-, tanítólak építésére	— — —	100· —
11. Kisbári, templom-, paplakjavítás, adósságtörli.		50· —
12. Kisgyőr, adósságtörlesztésre	— — —	200· —
13. Mályinka, adósságtörlesztésre	— — —	100· —
14. Nagyida, templom-, paplakjavításra	— — —	200· —
15. Oldalfalva, templomépítésre	— — —	100· —
16. Rakottyás, templomépítésre	— — —	100· —
17. Sajóhidvég, iskolaépítés, adósságtörlesztésre		100· —
18. Sajórecske, templomjavítás, adósságtörlesztésre		50· —
19. Sajószentkirály, templomjavításra	— — —	50· —
20. Szalóka, adósságtörlesztésre	— — —	150· —
21. Szendrőlád, paplak-, tanítólaképítés, adósságtörlesztésre	— — —	150· —
22. Szuhogya, adósságtörlesztésre	— — —	100· —
23. Tibolddaróc, adósságtörlesztésre	— — —	400· —
24. Viss, adósságtörlesztésre	— — —	150· —
25. Ziliz, templomépítésre	— — —	250· —
26. Zsipdulháza, adósságtörlesztésre	— — —	100· —
27. Zsór, templomépítésre	— — —	50· —

Összesen: 3650· —

Felhivja egyidejűleg az egyházkerületeket, hogy a megszavazott és folyósított tőkesegélyek rendeltetésszerű felhasználásának ellenőrzése végett kívánjanak be egyházközségeiktől okmányolt számadást, ezen számadásokat hatáskörükben vizsgáltsák felül s ennek eredményéről s esetleg tett intézkedéseikről tegyenek 1919 március hó végéig az Egyetemes Konventnek — az előirt táblázatos kimutatáson — jelentést, csatolván jelentésükhöz az egyházközségek számadását, azonban okmányok nélkül.

Egyházkerületi közgyűlés az Egyetemes Konvent leiratát tudomásul veszi, az elnökséget a szükséges intézkedések megtételére felkéri, a tőkesegélyt nyert egyházközségeket pedig felhivja, hogy 1919 február 1-ig jelentsék be, hogy a kapott tőkesegélyt rendeltetésszerű céljára fordították-e s arról okmányilag igazolt számadást küldjenek illetékes esperesükhöz és ha a tőkesegély rendeltetésszerű felhasználásában akadá-

lyozva volnának, a tőke megbízható és gyümölcsöző elhelyezéséről gondoskodjanak s annak megtörténtéről is espereseik útján a fenti határidőben jelentést tegyenek.

100 Egyetemes Konvent folyó évi 63. számú határozatával felhívja egyházkerületünket, hogy a 164 1917. számú konventi határozatban kívánt, a tőkesegélyek felhasználásáról szóló részletes jelentést a folyó év végéig okvetlenül mutassa be.

Egyházkerületi közgyűlés ismételten felhívja az egyházmegyék espereseit, hogy az egyetemes konvent 164—1917. számú jegyzőkönyvi pontjában felsorolt azokat az egyházközségeket, amelyek a tőkesegélyt még nem használták fel, továbbá, amelyek tőkesegélyük hova fordításáról jelentést még nem adtak s végül azokat az egyházközségeket, amelyek a tőkesegélyük felhasználásául nem jártak el szabályszerűen, őszi közgyűlésünkig okvetlenül jelentsék be.

101 Az Egyetemes Konvent, tekintettel arra, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur az énekvezéreket, kifejezett elvi álláspontja értelmében, sem családi pótlékban, sem másnemű segítségben nem részesíti; tekintettel arra, hogy ilyen célokra az egyetemes konventnek semmiféle alap vagy fedezet nem áll rendelkezésére: 158—1918. számú határozatával felhívja az egyházkerületeket, hogy az énekvezérek segélyezésének kérdését saját hatáskörükben igyekezzenek megoldani.

Az esperesi hivatalok útján felhivatnak azok az érdekelt gyülekezetek, amelyekben önálló énekvezérek vannak alkalmazva, hogy azoknak háborus drágasági segélyét, a tanítókéhoz hasonlóan, a mai nehéz megélhetési viszonyok által megkívánt mértékben, saját hatáskörükben már a folyó évre rendezni törekedjenek s arról legközelebbi őszi közgyűlésünknek az esperesi hivatalok jelentést adjanak.

102. A dunántuli egyházkerület indítványát, mely szerint „az esperesi egyházlátogatás eddig gyakorolt forrása mellőztessék s ezentul csak 5—10 évenként más-más gyülekezetben és mindig csak vasárnap délelőtt s lehetőleg a templomban, egyházközségi közgyűlés keretében legyen megtartva az egyházlátogatás“: az egyetemes konvent 160—1918. sz. határozatával, véleményadás végett az egyházkerületekhez teszi le.

A korszerű indítvány hozzászólás s esetleg újabb eszmékkel és gondolatokkal való kipótlás s általában az egyházlátogatásnak időszerű reformálására vonatkozó javaslatok benyújtása végett kiadatik az egyházmegyéknek. Véleményöket legközelebbi őszi gyűlésünkre várjuk, hogy az egyházi törvény megfelelő módosítása iránt Egyetemes Konventünk a zsinatelőkészítő bizottsághoz minél előbb előterjesztést tehessen.

103. Az Egyetemes Konvent a magyar református sajtó létesítését egyházunk egyik legfontosabb kérdésének tartván, 161—1918. sz. határozatával felkéri az egyházkerületeket, hogy az ez irányban megindult s már is figyelemreméltó sikereket felmutató mozgalmat a magunk részéről is felkarolni s minden lehető módon támogatni sziveskedjenek.

Közgyűlésünk a magyar református sajtó létesítésének ügyét a tiszáninneri egyházkerület gyülekezeteinek, lelkészi és világi vezetőinek munkás szeretetébe a legmelegebben ajánlja és reméli, hogy egyházkerületeink közönsége, megértésével, buzgóságával, áldozatos közremunkálásával, e jövőnkre nézve döntő fontosságú mozgalomban, mint annyi más nemes ügynél is, az elsők között fog haladni és tündökölni.

104. Az egyetemes konvent 162 1918. számú határozatával, véleményadás végett megküldi az ORLE arra vonatkozó javaslatát, hogy egyházi és világi szakférfiak bevonásával alakítson az egyetemes konvent egy „Egyház-

művészeti bizottságot", amely számon tartsa műemlék jellegű épületeinket s tárgyainkat, készítsen egyházunk történeti jellegének megfelelő művészi terveket templomok, iskolák, lelkészlakok építésére, berendezésére, szent edények, terítők kivitelére; ugyancsak e bizottság feladatai közé tartoznék egyházi zene- és énekművészetünk fejlesztése, iskolai, bibliai és szemléltető képek készíttetése, vallásos népköltészetünk emlékeinek összegyűjtése.

A felvetett gondolat annyira időszerű s kivitele annyira halaszthatatlan, hogy annak testbeöltöztetését a magunk részéről is a legmelegebben pártoljuk, sőt sürgetjük; különösen figyelembe véve azt, hogy egy ilyen gondozó és irányító szerv nélkül temérdek muzeális értékű kincsünk (pótolhatlan finomságu urasztali terítők, ötvös munkák, templomi magyar stilusu famenyezetek, szószékek, szószékkoronák, templomi ajtóveretek stb.) ment idáig veszendőbe, nem is szólva arról, hogy szerte e hazában mennyi tervtelen, célszerűtlen és izléstelen egyházi épületet emeltünk. A zene- és énekművészet, a szemléltető képek és a népköltészeti emlékek gyűjtése külön szakosztályokra lenne bízandó.

105. Az Egyetemes Konvent 168–1918. számú s a világháboruban részt vett református hősök megörökítését célzó határozatát az adatok gyűjtésénél

püspöki hivatalunk figyelmébe és támogatásába ajánljuk.

106. Az Egyetemes Konvent 164–1918. sz. határozatában azzal a kéréssel fordul az egyházkerületekhez, hogy úgy a harctéren, mint a kórházakban türelmetlenül várt s nagy szeretettel fogadott Református Katonák Lapjának fentartását s legalább kéthetenként való megjelenését tegyék lehetővé s értesítsék a konventi elnökséget, hogy a jelen évre mily összegű hozzájárulással volnának hajlandók a lapot biztosítani? Tájékozásul tudatja, hogy 32,000

korona volna az az összeg a f. év végéig, amelyet az egyházkerületeknek fedezni kellene.

Közgyűlésünk a reá háruló tetemes összeg folyósítására semmi alappal nem rendelkezvén: az esperesek útján a gyülekezeteket, lelkészeket és tanítókat hívja fel a legnagyobb melegséggel, hogy haladéktalanul indítsanak gyűjtést a maguk körében s fejtsenek ki minden buzgóságot itthon levő egyháztagjaink áldozatkészségének felébresztésére s a kívánt összeg előteremtésére. A begyűlt összeg közvetlenül a püspöki hivatalhoz küldendő be legkésőbb október hó 1-ső napjáig.

107. A 174—1918. sz. egyetemes konventi határozat

kiadatik a püspöki hivatalnak azzal a kérelemmel, hogy folyó hó 30-ikáig tegyen jelentést az Egyetemes Konventnek arról, hogy a tiszán-inneni egyes egyházak és egyházmegyék a reformáció negyedszázados évfordulóját mikép, minő alapok vagy intézmények létesítésével örökítették meg?

108. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium 42002—1918. szám alatt kelt leiratában értesíti Püspök urat, hogy a sárospataki főgimnázium államsegélye az e célra szolgáló fedezet teljes kimerülése miatt ez idő szerint nem volt felemelhető.

Sajnálattal vétetik tudomásul. Egyben felkéri az egyházkerületi közgyűlés Püspök urat, miszerint alkalmilag újra tegyen lépéseket aziránt, hogy a sárospataki főgimnázium államsegélye a jövő évi költségvetésben felemeltessék.

109. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 36973—1918. III b. szám alatt kelt leiratában felhívja a hazai összes egyházi főhatóságokat, hogy kulturemlékek megmentése és megfelelő elhelyezése érdekében a főhatóságuk

alatt álló papságnak tegyék felelősség terhe alatt kötelességévé, hogy báminemű régi (50 évnél hosszabb idő óta használt) kultusztárgy vagy felszerelés, kiselejtezés, kicserélés, eladás vagy megsemmisítés előtt az illetékes főhatóságnak legyen bejelentendő oly célból, hogy annak elhelyezése és elővételi joga valamely közintézmény (Magyar Nemzeti Múzeum, Szépművészeti Múzeum, Iparművészeti Múzeum stb.) számára biztosítsák, ha az egyházi főhatóság a saját gyűjteményében nem óhajtja azt elhelyezni.

Egyházkerületi közgyűlésünk az ez ügyről való gondoskodást a jelen közgyűlés egy másik határozatának tárgyát képezett egyházművészeti bizottság ügykörébe utalja.

110. A vall. és közokt. miniszter 70,022—1918 sz. alatti leiratával értesíti egyházkerületünket, hogy tekintettel a polgári iskolának olyannyira szükségessé vált reformjára, addig is, míg annak gyökeresebb szervezeti változtatására, az alkotó munkára alkalmasabb, nyugodtabb idő elérkezik, az Országos Közoktatási Tanács által számos gyakorlati tanférfit bevonásával kidolgozott új tantervet adott ki a polgári fiúiskolák számára s egyben annak 2 példányát megküldi az egyházkerületnek.

Egyházkerületünk, habár területén ref. jellegű polgári iskola nincsen is, általános tanügyi szempontból és az egyetemes haladás szempontjából örömmel üdvözli a miniszter intézkedését, mint hatalmas lépést azon az uton, amely a polgári iskola gyökeres reformja felé vezet s különösen azon újítását, melynélfogva a hit- és erkölcsstan heti óraszámát mind a hat osztályban az eddigi 1—1 órával szemben 2—2 órában állapította meg, különös figyelemmel a vallás-erkölcsi nevelés és oktatás nagy jelentőségére —, a legnagyobb elismeréssel veszi tudomásul.

111. Az egyes egyházmegyék a következő lelkészi és tanítói választásokat jelentették be:

Az alsózempléni egyházmegyében: A királyhelmecezi egyház Virág Bélát lelkészévé, az erdőhorvátii egyház Hajdu Lajost, a láczaí (II. tanítói állás) Riczkó Lászlót, a sárai Mester Jánost, a báji Kovács Józsefet, a ricsei (II. tanítói állás) Sümegi Ilonát tanítóvá, illetőleg tanítónővé választotta.

A felsőzempléni egyházmegyében: A legényei egyház Jármly Bélát lelkészévé, a hóri egyház Nyitray Györgyné szül. Szöllőssy Izabellát tanítónővé, a málczaí Molnár Lajost tanítójává választotta.

A tornai egyházmegyében: a sziliczei egyház Balogh Antalné szül. Cserepes Ilonát tanítónővé, a bódvaszilasi egyház Urbán Józsefet tanítóvá választotta.

Egyházkerületi közgyűlés a választásokat tudomásul veszi s a megválasztottakra Isten áldását kéri.

112. A felsőzempléni egyházmegye a legényei lelkészi, a hóri és málczaí tanítói; az ungi egyházmegye a mokcsakerészi, minaji és gálocsi lelkészi; a gömöri egyházmegye a serkei lelkészi egyházmegyei jóváhagyással ellátott díjleveleket terjeszti fel 4—4 példányban megerősítés végett.

Egyházkerületünk a beterjesztett díjleveleket megerősíti. Azokból egy-egy példányt az egyházkerületi irattár részére visszatart, a többi hasonló eljárás és a legényei, hóri, málczaí, mokcsakerészi, minaji, gálocsi és serkei egyházakba juttatás céljából a felsőzempléni, ungi és gömöri egyházmegyék esperesi hivatalához átteszi.

113. Az ungi egyházmegye felterjeszti megerősítés és jóváhagyás céljából a *vajáni* egyház presbiteriumának azt az alapító levelét, amely szerint nevezett presbiterium a reformáció 400-dik évfordulója alkalmából az egyház tőkei között szereplő Erdélyi János-féle 2000 koronás alapot „*Erdélyi féle jubileumi egyházfentartási alap*” címén kívánja külön kezelni oly módon, hogy a tőke 50.000 koronára lesz növelendő részint a kamatokkal, részint e célra be-

folyó adományokkal s az alapítvány jövedelme az alapító levelében meghatározott célra fog felhasználtatni.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztett alapító levelet megerősíti és jóváhagyja.

114. Az ungi egyházmegyei közgyűlés felterjeszti megerősítés és jóváhagyás céljából az özv. Fegyverneki Jánosné szül. Bogáthy Juli inna által a *vajkócz-mátyóczi* egyház javára tett 200 koronás alapítvány alapító levelét, amely szerint a tőke elkölthetetlen s kamatai az egyház közszükségleteire fordítandók.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztett alapító levelet megerősíti s jóváhagyja.

115. Az ungi egyházmegyei közgyűlés felterjeszti megerősítés és jóváhagyás végett annak a 2000 koronás alapítványnak alapító-levelét, amelyet a nevezett egyházmegye azon lelkészeinek segélyezésére tett az egyházmegye gondnoka Bernáth Zoltán ur, akiknek 4, vagy 4-nél több gyermekük van.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztett alapítólevelet megerősíti és jóváhagyja.

116. A gömöri egyházmegyei közgyűlés felterjeszti megerősítés és jóváhagyás végett annak a 200 koronás alapítványnak alapítólevelét, amelyet a *sajólenkei* egyház iskola és templom fenntartására *Fükő Pál* tett oly módon, hogy az alapítvány kamatai 20 évenként lesznek felhasználhatók a meghatározott célra.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztett alapítólevelet megerősíti s jóváhagyja.

117. Olvastatott a gömöri egyházmegyei közgyűlésnek határozata, amelylyel felterjeszti a *rozsnyói* egyház kétrendbeli alapítványának alapító leveleit megerősítés és jóváhagyás céljából. Az egyik alapítvány 533 korona értékű s ez a hivek közadakozásából gyűlt össze a reformáció

400-ados évfordulója alkalmából s amely összeg az egyházközségben létesítendő diakonissza intézmény fentartására szolgál s 25 esztendeig a kamatokkal növelendő, ha pedig 25 év alatt a diakonissza intézmény nem létesül, az akkori alapítványi tőke kamatai a gyülekezet elhagyatott és munkaképtelen szegényei intézményszerű ellátására fordíttassanak. A másik alapítvány összege 182 K 40 fillér, amely a reformáció 400-ados emlékűnnepélye alkalmából részint a közönség, részint a gimnáziumi tanulók adományaiból gyűlt össze s amelynek célja, hogy a tőke kamatai a rozsnyói ág. ev. főgimnáziumban olyan református vallású, jó magaviseletű növendéknek legyenek kiadandók jutalom gyanánt, aki a vallástánból jeles előmenetelű s valóságos buzgóságu.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztett alapítóleveleket megerősíti és jóváhagyja, felhíván a rozsnyói lelkészt is az alapítólevelek aláírására.

118 Olvastatott a gömöri egyházmegyei közgyűlés határozata, amelylyel megerősítés és jóváhagyás céljából felterjeszti a *hanvai* gyülekezet javára tett 4 rendbeli alapítvány alapítóleveleit, amelyek szerint: 1. *Juhász László* lelkész 100 K-ás, 2. *Tóth Miklós és neje Katona Zsuzsánna* 100 K-ás, 3. *Juhász István és neje Ferencz Terézia* 80 K-ás és 4. *Dávid Józsefné* született *Czókoly Terézia* 30 K-ás alapítványuk kamatai az egyház közszükségeinek fedezésére fordítandók.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztett alapítóleveleket megerősíti és jóváhagyja.

119. A gömöri egyházmegyei közgyűlés felterjeszti megerősítés és jóváhagyás céljából azon kétrendbeli alapítványnak alapítóleveleit, amelyeket *Juhász László* lelkész 100—100 korona értékben tett egyfelől a *csizi*, másfelől a *sajólénártfalvai* gyülekezetek javára oly módon, hogy a kamatok az egyházi szükségletek fedezésére fordíttassanak.

Egyházkerületi közgyűlés az alapítóleveleket megerősíti és jóváhagyja.

120 A gömői egyházmegyei közgyűlés felterjeszti megerősítés és jóváhagyás végett a *balogiványii* gyűlekezetben özv. *Csotó Istvánné* szül. *Nagy Julianna* által tett 200 koronás alapítvány alapítóleveleit, amelyek szerint a tőke kamatai egyfelől a konfirmandus gyermekeknek adandók bibliák vásárlására, másfelől vallásos iratok beszerzésére fordítandók.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztett alapítóleveleket megerősíti s jóváhagyja.

121. A gömői egyházmegyei közgyűlés felterjeszti megerősítés és jóváhagyás céljából az aggteleki egyház javára Baksay József által néhai Baksay Dániel lelkész emlékére tett 500 koronás alapítvány alapító levelét, amely szerint a tőke kamatai a lelkészlak fentartására fordítandók.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztett alapítólevelet megerősíti s jóváhagyja.

122. A gömői egyházmegyei közgyűlés felterjeszti megerősítés és jóváhagyás végett báró Ragályi-Balassa Ferenc és neje báró Balassa Emma Anna háromrendbeli alapítványaiknak alapítóleveleit, amelyeket a kegyes adakozók egyfelől 2000 korona értékben a rimaszombati állami polgári leányi-kola mellett a reformáció 400-ados évfordulója alkalmából felállítani tervezett ref. leányinternátus javára „Báró Ragályi-Balassa Mariette“ kedves leányuk emlékére, másfelől 500 korona értékben a gömői ref. lelkészi gyámintézet és végül ugyancsak 500 korona értékben a gömői ref. tanítói gyámintézet javára tettek, e két utóbbival a már eddig tett 500–500 koronás alapítványokat 1000–1000 koronára növelvén s mindkettőnél megállapítván, hogy „Báró Ragályi-Balassa Ferenc és neje Báró Balassa Emma alapítványa“ címet viselje az alapítvány.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztett alapítóleveleket megerősíti és jóváhagyja.

123. A gömői egyházmegye közgyűlése felterjeszti a rimaszombati állami polgári leányiskola mellett a refor-

máció 400-ados évfordulója alkalmából felállítani tervezett református leányinternátus céljaira zalaegerszeghi Samarjay János és neje legyesbényei Fekete Piroska által tett 10,000 koronás alapítványi leveleit.

Egyházkerületi közgyűlés az alapítványi leveleket jóváhagyja s az Egyetemes Konventhez felterjeszteni határozza.

124. A felsőzempléni egyházmegyei közgyűlés felterjeszti megerősítés és jóváhagyás, illetőleg az Egyetemes Konventhez való felterjesztés céljából a *deregnyői gyülekezetben* létesített gróf Pálffy-Daun Lipótné szül. Lónyay Olga nevére tett háromrendbeli alapítvány alapítóleveleit.

Egyházkerületi közgyűlés felhívja a felsőzempléni egyházmegyét, hogy a háromrendbeli alapítványról külön-külön készíttesse el az alapítóleveleket. — Az 1000 koronás sirgondozási alapítványt összegében olyaninak minősíti közgyűlésünk, mint amely esetleg megbirhatlan terhet jelenthet az egyházközsége nézve s éppen ezért az összeg felemelését köteles a deregnyői egyház kérelmezni.

125. A felsőborsodi egyházmegye közgyűlése felterjeszti megerősítés és jóváhagyás céljából a *sajókazai* ref. egyháznak azt az alapítólevelét, amely szerint a presbiterium a reformáció 400-ados évfordulójának emlékére *Kálvin egyházfenntartási alapot* létesít az eddig egyházfenntartási alap címén kezelt 1327 korona 96 fillér tőkéjéből, amely 50 évig lesz tőkésítendő, akkor az addig megnövelt tőke a fele kamatokkal úgy lesz növelendő, hogy a tőke 50,000 koronára emelkedjék s ha ez eléretik, az összes kamatok az egyház közszükségeire fordíthatók.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztett alapítólevelet megerősíti s jóváhagyja.

126. Az alsó-borsodi egyházmegye felterjeszti meg-

erősítés és jóváhagyás céljából a *poroszlói* gyülekezetben tett három rendbeli alapítványról szóló alapítóleveleket, t. i. 1. *Gál Péter és neje* 500 koronás alapítványának alapítólevelét, amely szerint nevezettek hősi halált halt fiuk: *Gál Sándor* nevét örökítik meg egyházfentartási célokra tett alapítványukkal, amely 25 évig lesz tőkésítendő; 2. ugyanazoknak 200 koronás alapítványlevelét szintén egyházfentartási célra saját nevükre s e tőke 500 koronára növelendő; 3. *Gál Imre* 1000 koronás alapítványáról szóló alapítványi levelét, amely szerint e tőke 2000 koronára lesz növelendő s kamatai egyházfentartásra fordítandók *Gál Imre* és neje *Nemes Sára* alapítvány cím alatt.

Egyházkerületi közgyűlésünk a *poroszlói* egyház javára tett alapítványok alapítóleveleit megerősíti és jóváhagyja, felhíván az egyházmegyei elnökséget is azok aláírására.

127. Az alsószempléni egyházmegye megerősítés és jóváhagyás végett terjeszti fel özv. *Ujj Jánosné* szül. *Erős Julianna* 12,000 koronás alapítványának alapítólevelét, a mely szerint az alapítvány *néhai ifj. Ujj János* emlékéért örökíti meg s a kamatok szegény sorsu mezőcsáti egyháztagok egyházi adójának megváltására fordítandók.

Egyházkerületi közgyűlésünk a beterjesztett alapítványleveleket megerősíti és jóváhagyja, felhíván az egyházmegyei elnökséget is az alapítólevelek aláírására.

128. A felsőborsodi egyházmegyei közgyűlés felterjeszti megerősítés és jóváhagyás céljából a sajoecsegi egyház javára *Kazinczi Nagy János* által tett 500 koronás alapítvány alapítólevelét, amely szerint a tőke 10,000 koronára növelendő s az ekként megnövekedett tőke kamatai az egyház közszükségleteire lesznek felhasználhatók.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztett alapítólevelet megerősíti s jóváhagyja.

129. Az alsóborsodi egyházmegye jóváhagyás és megerősítés vett felterjeszti a tiszakeszti egyház javára egyfelől Négyesi Andrásné szül. Szabó Erzsébet 100 koronás és 400 koronára növelendő, másfelől Ladányi Sámuelné szül. Bogdány Julianna kétrendbeli 200–200 koronás alapítványainak alapítóleveleit.

Egyházkerületi közgyűlésünk a felterjesztett alapítványi leveleket megerősíti és jóváhagyja, felhíván az egyházmegyei elnökséget is azok aláírására.

130. Az egyházkerületi lelkészképesítő bizottság, az 1917. év október és december havában Sárospatakon lefolyt lelkészképesítő vizsgálatokról az alábbi hat rendbeli jegyzőkönyvet terjeszti be.

JEGYZŐKÖNYV

a Sárospatakon, 1916 december hó 18-án tartott lelkész-
képesítő, javító és *pótvizsgálatokról*.

Dr. Tüdös István püspök és Dókus Ernő főgondnok elnöklete alatt jelen voltak Czinke István, Radácsi György, Rohoska József, Marton János, dr. Buza László és Novák Lajos.

1. Dókus Ernő főgondnok szívesen üdvözlővén a bizottságot, jelenti, hogy Komjáthy Gábor, Révész Kálmán, Meczner Béla és Dókus László részint egészségi, részint közlekedési okok, részint hivatalos elfoglaltatás miatt a jelenlegi vizsgálaton meg nem jelenhetnek.

Tudomásul vétetik.

2. Előadó jelenti, hogy Nagy Béla tanár, a családjában fenforgó ragályos betegség miatt a vizsgálaton jelen nem lehet.

Tudomásul vétetik.

3. Marton János felhívja a bizottság figyelmét a debreczeni egyetem teológiai fakultásnak a miniszter által jóváhagyott tanulmányi és vizsgálati szabályzatának ama pontjára, amely szerint a teológiai akadémiákon eltöltött időből a nevezett fakultáson csak négy félév számítható be, a mi a teológiai akadémiákra nézve nemcsak sérelmes, hanem veszélyes is.

Bizottság megbizsa a teológiai akadémia tanári karát, hogy tegye ezt a kérdést beható tanulmány tárgyává, lépjen a többi teológiai akadémiák tanári karával érintkezésbe, kérje ki azok véleményeit s azok figyelembevételével készítse el a maga véleményét és további eljárás végett adja át az egyházkerületi elnökségnek.

4. Előadó jelenti, hogy a mai javító és pótvizsgákra egy első és két második javító áll elő, úgy mint Adorján Viktor ki a hittanból, Kiss Elek és Bócz Kálmán, kik közül az első gyak. teológiából, az utolsó a magyar prot. történelemből fog javítani, első vizsgálatot pedig Dobos Sándor, Jencsik János, Kriston Elek és Tantó János fognak tenni, a kik írásbeli dolgozataikat is elkészítették és azokat a szakbírálok elfogadhatóknak találták.

Tudomásul vétetik s a nevezettek valamenynyen szóbeli vizsgálatra bocsáttatnak.

5. Előadó jelenti még, hogy ugyancsak első vizsgálatra jelentkezett Balogh István végzett hittanhallgató, ki a teológiai tanulmányokat részint a kolozsvári teológiai fakultáson, részint a debreczeni teológiai akadémián, majd a debreczeni tudományegyetem teológiai fakultásán végezte el, első lelkészképesítő vizsgálatra a tiszántuli egyházkerület vizsgáló bizottságánál jelentkezett; de tekintettel arra, hogy ott csak 1917 szeptemberében vizsgázhatna, meg arra is, hogy a tiszántuli püspök beleegyezett abba, hogy nálunk álljon elő vizsgálatra és arra is, hogy írásbeli dolgozatait is beadta s azokat a szakbírálat az átlagnál gyengébbeknek, de az erkölcsstanból leendő behatóbb

kikérdezés feltétele alatt elfogadhatóknak találta, kéri vizsgálatra való bocsátását.

Kérése azzal a kikötéssel teljesítették, hogy az erkölcsstanból behatóbban kérdeztessék ki.

6. Megkezdetvén a szóbeli vizsgálat, azt az illetők a következő eredménnyel tették le :

Kiss Elek a gyak. theológiából elégségesre javítván, képesítettett.

Bócz Kálmán a magyar prot. történelemből elégségesen javítván, képesítettett.

Adorján Viktor a hittanból elégségesen javítván, képesítettett.

Dobos Sándor képesítettett.

Jencsik János egy tantárgyból javításra utasított.

Kriston Elek képesítettett.

Tantó János jól képesítettett.

Balogh István képesítettett.

Kelt, mint fent.

Dókus Ernő,
egyhker. főgondnok.

Dr. Tüdös István,
püspök.

Novák Lajos,
jegyző.

JEGYZŐKÖNYV

a tiszáninneni ref. egyházkerület lelkészképesítő vizsgálati bizottsága előtt Sárospatakon 1917. március 14-én lefolyt javító és pótvizsgálatokról.

Dr. Tüdös István püspök és Dókus Ernő főgondnokok elnöklete alatt jelen vannak: Dókus László e. m. gondnok, Radácsi György, Rohoska József, Marton János theológiai tanárok, dr. Buza László jogtanár, az egyházjog ezidei előadója és Nagy Béla theológiai dékán; utóbbi úgy is, mint jegyző.

1. Főgondnok ur a bizottságot szívesen üdvözölvén, jelenti, hogy Révész Kálmán, Czinke István, Komjáthy

Gábor és Meczner Béla bizottsági tagok különböző akadályok miatt nem jelenhetnek meg a vizsgálaton.

Tudomásul vétetik.

1. Főgondnok ur kegyeletes szavakkal emlékezik meg néhai Novák Lajos theológiai tanárról, ki f. évi február 16 ikán, sokak őszinte fájdalmára s bizottságunknak is nagy veszteségére, elhunyt. Indítványozza, hogy a megboldogult érdemei jegyzőkönyvünkben is örökíttessenek meg.

Bizottság az indítványt elfogadja s a maga részéről is mély részvétét fejezi ki néhai Novák Lajos elhunytá fölött, aki bizottságunknak 1896 óta kiváló tagja volt; szívesen kíván áldást az elhunyt tagtárs emlékére, hátrahagyott családját pedig Isten kegyelmébe ajánlja.

3. Dékán jelenti, hogy a mai javító vizsgálatra egy első vizsgás állott elő, t. i. Jencsik János exmittált segédlelkész, akinek a bibliai vallásból kell javítania; ezenkívül a teljes első vizsga letételéért folyamodtak öten, u. m. Kovács Lajos, Kozma Sándor, Könyves István, Orbán József és Szabó Sándor végzett hittanhallgatók, akik úgy házi, mint zárthelyi írásbeli dolgozataikat elkészítették. Továbbá második vizsgálatra jelentkezett Szabó József segédlelkész, jelenleg cs. és kir. közös hadseregbeli hadnagy, aki első vizsgáját még 1913. szeptemberében letette, azonban a háboru kitörésekor önkéntes fegyveres szolgálatra jelentkezvén, azóta fegyverrel védi a hazát s mostanáig nem volt alkalma a második képesítő vizsgát letenni. Írásbeli dolgozatait ő is elkészítette. Végül különbözeti vizsgára áll Salamon Gyula, volt r. kath. lelkész, aki a legutóbbi négy hónapon át Sárospatakon hallgatta a theológiai előadásokat s kinek okmányai alapján, főtiszteletű püspök ur megadta az engedélyt arra, hogy a különbözeti vizsgálatra jelentkezék.

Bizottság a jelentést tudomásul veszi és kimondja, hogy a vizsgálatot valamennyi folyamodótól fölveszi.

4. Az írásbeli dolgozatokról a szaktanárok jelentik, hogy a beadott dolgozatok ellen súlyosabb kifogások nem emelhetők s így azok a szóbeli vizsgálat alapjául elfogadhatók.

Tudomásul vették.

5. *Jencsik János* behivatván, a bibliai vallástanból kikérdeztek s e tárgyból kapott elégtelen tanjegyet kielégítőre kijavitván, a bizottság által *képesítettnek* nyilvánítatik.

6. A teljes első vizsgátevők szóbeli vizsgálata a következő eredménnyel folyt le:

Kovács Lajos jól képesített.

Kozma Sándor képesített.

Könyves István képesített.

Orbán József képesített.

Szabó Sándor képesített.

7. Szabó József a második vizsgálat tárgyaiból kikérdezten, képesített.

8. Salamon Gyula különbözeti vizsgálatának eredménye a következő:

a ker. hittanból kielégítő,

a „ erkölcstanból kielégítő,

magyar prot. egyháztörténehből kielégítő,

egyházszertartástanból jó,

egyházjogból kielégítő,

Ennek alapján őt a bizottság képesítettnek s egy félévi segédlelkészi gyakorlat kikötése mellett a református lelkészi szolgálatra alkalmazhatónak nyilvánította.

9. Az eredmény kihirdetése után főgondnok ur a bizottsági tagok közreműködését megköszönvén, az ülést berekeszti.

Kelt mint fent.

Dókus Ernő,

egyházkerületi főgondnok, elnök.

Nagy Béla,

th. dékán, bizottsági jegyző.

JEGYZŐKÖNYV

a tiszáninneri ref. egyházkerület I lelkészképesítő vizsgálati bizottsága előtt Sárospatakon, 1917 október hó 1-én lefolyt vizsgálatokról.

Dr. Tüdös István püspök és Dókus Ernő főgondnok elnöklete alatt jelen vannak: Czinke István egyházkerületi főjegyző, Révész Kálmán esperes, bizottsági tagok; továbbá Radácsi György nyug. theologiai tanár, Rohoska József, Marton János, dr. Makkai Sándor theologiai tanárok és Nagy Béla theologiai dékán, utóbbi ugy is, mint jegyző.

1. Elnök jelenti, hogy Meczner Béla, Dókus László és Komjáthy Gábor bizottsági tagok részint betegség, részint más irányu elfoglaltságuk miatt nem jelenhettek meg a vizsgálaton.

Tudomásul vétetik.

2. Dékán jelenti, hogy a mostani vizsgára 5 végzett hittanhallgató jelentkezett, akik házi és zárthelyi írásbeli dolgozataikat mindnyájan elkészítették.

Miután a szaktanárok ugy nyilatkoztak, hogy a beadott dolgozatok mind megütik a mértéket, a bizottság kimondja, hogy a jelentkezők valamennyien szóbeli vizsgálatra bocsátatnak.

3. Olvastatik Györke Endre és társai — összesen 8 hittanhallgató — kérvénye az iránt, hogy a folyó év decemberében részükre rendkívüli lelkészképesítő vizsgálat tartassék, mert ők a mult tanév korai bezárása miatt eddig még nem tudtak lekollokválni, s így a mostani vizsgára nem állhatnak elő.

Bizottság sajnálattal veszi tudomásul folyamodóknak a mostani vizsgáról való elmaradását, aminek oka jelentékeny részben bizonyára az illetők hanyagságában keresendő; azonban tekintettel arra, hogy az 1916—17-ik iskolai év korai lefejezése csakugyan váratlanul érte a theologus ifjúságot, a decemberi lelkészképesítő vizsga

engedélyeztetik a folyamodó ifjak számára, de azzal a kikötéssel, hogy a vizsgával járó költségeket ők tartoznak viselni.

4. Dékán jelenti, hogy a szóbeli vizsgán az ószövetségi exegezisből Radácsi György nyug. theologiai tanár fog kérdezni, aki a folyó iskolai évben óraadóí minőségben látja el akadémiánkon az ószövetségi exegetikai órákat.

Tudomásul vétetik.

5. Ezután kezdetét veszi a szóbeli vizsgálat s lefoly a következő sorrendben és eredménnyel:

1. Simon Zsigmond jól képesítettett.
2. Kiss Pál képesítettett.
3. Kósa Szabó Pál jelesül képesítettett.
4. Matusz János jelesül képesítettett.
5. Varga József képesítettett.
6. Butykay István jól képesítettett.

6. Püspök ur az eredményt kihirdette a jelölteknek s szíves intelmeket intézett hozzájuk.

Kelt mint fent.

Dókus Ernő,
egyházkerületi főgondnok.

Dr. Tüdős István,
püspök.

Nagy Béla,
theologiai dékán.

JEGYZŐKÖNYV

felvétel Sárospatakon 1917 október 1—2. napjain tartott
második lelkeszképesítő vizsgálatról.

Jelen vannak: dr. Tüdős István püspök és Dókus Ernő főgondnok elnöklete alatt Révész Kálmán, Buza László, Marton János, Makkai Sándor, Nagy Béla, Radácsi György, Rohoska József, Czinke István, ugyis mint előadó és jegyző.

1. Elnökség felhívására az előadó jelenti, hogy a II.

vizsgálatra jelentkezett 13 segédlelkész. Okmányaikat s ugy házi, mint zárthelyi írásbeli dolgozataikat valamennyien beadták s azok a szaktanárok által megbiráltván és elfogadtatván: vizsgára bocsáthatásuknak nincsen semmi akadályja.

Bizottság valamennyi jelentkezőt szóbeli vizsgálatra bocsátja, két évi segédlelkészi szolgálatuk hiteles igazolásának feltétele mellett.

2. Kovács Dezső 65. gy ezredbeli táborigazgató lelkész kéri, hogy második vizsgáját december havában tehesse le.

Tekintettel arra, hogy a 65 ezred, melynek kötelékében Kovács Dezső szolgálatot teljesít, e nyár folyamán igen mozgalmas és nehéz napokat élt át: kérelmét a bizottság teljesíti.

3. Tantó János segédlelkész, jelenleg utrecht-i egyetemi hallgató, ugyancsak második vizsgájának decemberben való letehetéseért folyamodik.

Miután gyakorló lelkész mellett még egy évet sem töltött: kérelme nem teljesíthető.

4. Garaczi Imre s. lelkész a decemberi II. vizsgára való bocsátását kérelmezi.

A dékáni hivatal hívja fel a figyelmet annak igazolására, hogy más theologiai akadémián vizsgálatra nem jelentkezett-e, mely esetben decemberben második vizsgára bocsátatik.

5. A szóbeli vizsgálat eredménye a következő:

Komjáthy Aladár képesített,
 Mészáros Lajos jól képesített,
 Molnár Ferenc jól képesített,
 Kiss János képesített,
 Varga Lajos jól képesített,
 Bodnár Ferenc képesített,
 Hézsér Lajos képesített,

Pungur Béla jól képesítettett,
 Miklán Gyula képesítettett,
 Szabó Béla képesítettett,
 Simon Károly képesítettett,
 Csatáry Jenő jól képesítettett,
 Szombathy László képesítettett.

6. Az eredmény az egyeseknek külön-külön kihirdet-
 tetvén s a bizonyítványok könyvébe tantárgyak szerint be-
 vezetvén, e könyv aláírása után a vizsgálat befejeztetett.

Dókus Ernő,
 egyházkerületi főgondnok

Dr. Tüdös István,
 püspök.

Czinke István,
 vizsgai előadó és jegyző.

JEGYZŐKÖNYV

a tiszáninneri ref. egyházkerület I. lelkészképesítő vizsgá-
 lati bizottsága előtt Sárospatakon 1917 december 18-án
 lefolyt vizsgálatokról.

Dr. Tüdös István püspök és Dókus Ernő főgondnok
 elnöklete alatt jelen vannak: Czinke István egyházkerületi
 főjegyző és Dókus László egyházmegyei gondnok bizott-
 sági tagok, továbbá Radácsi György ny. theol. tanár,
 Rohoska József, Marton János, dr. Makkai Sándor theol.
 tanárok és Nagy Béla th. dékán, utóbbi ugy is mint jegyző.

1. Elnöklő főgondnok szívesen üdvözlí a megjelent
 bizottsági tagokat s jelenti, hogy Révész Kálmán, Komjáthy
 Gábor és Meczner Béla bizottsági tagok akadályozva
 vannak a megjelenésben.

Tudomásul vétetik.

2. Dékán jelenti, hogy a mostani rendkívüli vizsgára
 7 végzett hittanhallgató jelentkezett, akik házi és zárthelyi
 írásbeli dolgozataikat mind elkészítették s a szaktanárok e
 dolgozatokat megbirálván, kivétel nélkül elfogadhatóknak
 minősítették.

Tudomásul vétetik.

3. Ezután megkezdődött a szóbeli vizsgálat, mely a következő eredménnyel folyt le:

1. Kovács Jenő képesített;
2. Molnár Béla képesített;
3. Csüry Miklós 3 hó mulva javíthat;
4. Szaniszló János képesített;
5. Györke Endre képesített;
6. Székely Bertalan egy év mulva javíthat;
7. Veres Lajos 3 hó mulva javíthat.

4. Püspök ur a vizsgálatok eredményét a jelöltek előtt egyenként kihirdette s hozzájuk szives intelmeket intézett. A vizsgálat december 18-án este berekesztetett.

Kelt mint fent.

Dókus Ernő
egyhker. főgondnok.

Dr. Tüdős István
püspök.

Nagy Béla
th. dékán.

JEGYZŐKÖNYV,

felvétellett Sárospatakon, 1917 december hó 19-ikén tartott második lelkészképesítő vizsgálatról.

Jelen vannak: Dr. Tüdős István püspök és Dókus Ernő főgondnok elnökle alatt Buza László, Dókus László, Marton János, Makkai Sándor, Nagy Béla, Radácsi György, Rohoska József bizottsági tagok s Czinke István ugyis, mint előadó s jegyző.

1. Elnökség felhívására az előadó jelenti, hogy a II-ik vizsgálatra jelentkezett 4 segédlelkész. Okmányaikat s ugy házi, mint zárhelyi írásbeli dolgozataikat valamennyien beadták s azokat a szaktanárok elfogadhatóknak találván: szóbeli vizsgálatra bocsáthatók.

Bizottság a 4 jelentkezőt szóbeli vizsgálatra bocsátja.

2. Kiss Pál kolbásai s.-lelkész kéri, hogy bár első

vizsgáját csak a folyó évi október havában tette le: 1918 szeptember havában már a II-ik képesítő vizsgára bocsátassák, annál az oknál fogva, hogy katonai szolgálata miatt eddig két évet veszített.

Kérvényét a bizottság a theol. tanári karhoz teszi át annak a megállapítása végett, vajjon az Egyetemes Konvent által a katonáskodó theológusok részére a folyó évben hozott kedvezményes határozat Kiss Pál kérelmét teljesíthetőnek tartja-e? Ha igen, ugy Kiss Pál a szeptemberi vizsgára jelentkezhetik. Ha pedig a konventi határozat ilyen irányban intézkedést nem tartalmaz: a tanári kar, az egyetemes tanügyi bizottság útján, tegyen az Egyetemes Konventnek erre nézve javaslatot.

3. A szóbeli vizsgálat eredménye a következő:

Molnár Elemér képesített;
Gyarmathy Béla képesített;
Garaczi Imre jól képesített;
Kiss Lajos képesített.

4. Az eredmény a vizsgázóknak kihirdettetvén s a bizonyítványok könyvébe tantárgyak szerint bevezettetvén:

a vizsgálat befejeztetett.

Dókus Ernő,
egyh.-ker főgondnok.

Dr. Tüdös István,
püspök.

Czinke István,
a bizottság jegyzője s előadója.

Közgyűlésünk a betérjesztett jegyzőkönyveket, eddigi gyakorlat szerint, egész terjedelmükben jegyzőkönyvébe iktatja s a bizottság fáradozásáért őszinte köszönetét nyilvánítja.

131. Az O. R. L. E. elnöksége az iránt keresi meg egyházkerületünket, méltóztassék sürgősen intézkedni, hogy

a lelkésznövendékek, legalább heti egy óras kollegiumban megösmérjék a magyar nép, különösen a magyar falu problémáit s e kérdéseknek egyházunk szellemével összeférő megoldási módját. E főbb kérdések volnának: Csecsemő- és gyermekvédelem. Népegészségügy. Családvédelem. Alkohol. Prostitúció és nemi bajok leküzdése. Tüdővész. Lakásügy. Halandóság. Földbirtokpolitika. Tehermentesítés. Többtermelés. Hitelfogyasztási és Értékesítő Szövetkezet. Gazdasági munkáskérdés. Vasárnap megünneplése. Egyházunk szociális feladatai. Nemzetiségi és felekezeti viszonyok statisztikája.

Ez égető problémák kielégítő megoldását közgyűlésünk is első rendű feladatnak ismeri el s amennyiben a kívánt előadások megtartására megfelelő szakférfiut talál, annak munkáját és díjazását órarendjébe és költségvetésébe a legnagyobb készséggel iktatja be, a theologiai akadémia tanári karát pedig felkéri a kivitelnél való segédkezésre s a főiskolai igazgató tanács útján őszi közgyűlésünk elé terjesztendő javaslatlételre a kivitel módozatait illetőleg. Lehetőleg úgy, hogy az indítványozott egyórás kollégiumok már a legközelebbi iskolai évben megtarthatók legyenek.

132. Az O. R. L. E 1917 november 2-án Budapesten tartott közgyűlésében elhatározta, hogy a háboru után, évenként más-más egyházkerületben, kiválóbb lelkészi és világi szakerek közreműködésével, kéthetes lelkészi továbbképző tanfolyamokat rendez a következő tárgyakról: A magyar falu és nép problémái. A belmissió és lelkipásztorokodás különböző ágai. A theologiai, bölcsészeti és neveléstudományok újabb eredményei.

Egyházkerületünket pedig arra kéri, hogy annak idején engedje át e nemes célra előadó terheit s részesítse a tanfolyam résztvevőit az internátus és konviktus jótéteményében.

Egyházkerületünk a lelkészek tudományos és gyakorlati kiképzését és felfegyverzését célzó minden jóra való törekvést köszönettel fogad és

tehetsége szerint támogat is. Ugyanazért előadótermeit készséggel bocsátja a továbbképző tanfolyamok rendelkezésére; a kérelemnek az elszállásolásra és ellátásra vonatkozó részét azonban a főiskolai igazgató tanácshoz teszi át, a saját hatáskörében való intézkedés végett.

133. A református Sajtóegyesület, az egyházunkat érintő hirszolgálat mai tarthatatlan volta miatt tervbe vette, hogy főleg a budapesti napi sajtó egyházi hírekkel való ellátásának ügyét a saját felügyelete s irányítása alá vonja s a zsinati, konventi és egyházkerületi gyűlésekre a maga megbízható tudósítóit küldi ki.

Kéri ehhez egyházkerületünk erkölcsi és anyagi támogatásának kilátásba helyezését.

Közgyűlésünk a jelenlegi egyházi hirszolgáltatást a maga részéről is botránynak találja s annak orvoslására úgy erkölcsi, mint anyagi támogatását készséggel kilátásba helyezi. A Református Sajtóegyesület tudósítóit gyűlésein szívesen fogadja s a vállalkozás részére saját pénztárából folyósítja azt az évi 300 koronát, melylyel az eddigi ref. sajtóirodát támogatta.

Erről úgy a Sajtóegyesületet, mint az egyházkerületi pénztárt jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

134. A „Szondy—Kenessey kegyes alapítvány” gondnokkara arról értesít, hogy a „Szondy—Kenessey kegyes alapítvány” nevét azon oknál fogva, hogy az alapítvány Kenessey István hagyatékából keletkezett és mert S. ondy Zsuzsánna is mint Kenessey István özvegye tette ezen alapítványi végrendeletet, „Kenessey—Szondy kegyes alapítványra” változtatta.

Egyházkerületi közgyűlésünk a bejelentést tudomásul veszi s az alapítványi gondnokkart értesíti, hogy azt a kerület egyházi hatóságainak és hivatalnokainak jegyzőkönyve útján tudomására hozza.

135. Olvastatott az alsóborsodi, felsőzempléni és gömöri egyházmegyéknek és a lasztoméri egyház lelkészének a sárospataki főiskola fejlesztésére szolgáló 1 koronás személyi járandóságok tárgyában tett felterjesztése. Az alsóborsodi egyházmegye a nemesbikki és poroszlói egyházközségek ide vonatkozó határozatait terjeszti fel, mely szerint a nemesbikki egyház a lélekszám szerinti 755 korona járulék fizetése alól teljes felmentést kér, a poroszlói egyház pedig a lélekszám szerinti 3457 korona helyett 3 év alatt fizetendő 1000 koronát ajánl meg. A felsőzempléni egyházmegye a sátoraljai helyi egyház kérelmét terjeszti fel pártoló véleményrel, hogy az egyháznak engedjék meg, hogy az 1917. évben befizetett 424 korona járulék leszámításával fenmaradó 2500 koronát 5 évi egyenlő részletben fizethesse be a főiskola pénztárába, mivel a hiveket a már-már elviselhetetlenségig fokozódott nehéz megélhetési viszonyok között sem lélekszám után, sem az adókulcs arányában ilyen mérvű rendkívüli kivétellel megterhelni nem lehet.

A gömöri egyházmegye a rozsnyói missziói egyház kérelmét terjeszti fel ajánlással, hogy t. i. a rozsnyói egyház a lélekszám szerinti 611 koronából még be nem fizetett 161 koronát a folyó év végéig fizethessék be, a dobsinai fiókegyházközség a lélekszám szerinti 148 koronára már befizetett 50 koronán túl mutatkozó 98 korona megfizetése alól feloldassék és végül a rozsnyói anyaegyház a szórványok lélekszáma után esedékes 136 korona fizetési kötelezettsége alól felmentessék, mivel a lélekszám szerinti kivetést tényleg nem eszközölhetik, a szórványbeli hivekre még rendes adót is alig vethetnek ki, az egyházközség anyagi helyzetét pedig felette meggyöngyítette az a körülmény, hogy az adózók 20–25 százaléka hadba vonult.

Virág József lasztoméri lelkész pedig a nagymihályi fiókegyház hiveire kivetett 252 korona járulékból 50 korona törlését kéri, mert a háboru alatt az egyház lélekszáma 50–60 százalékkal megapadt ugyannyira, hogy noha egy-egy olyan család, melyben 1–2 ref. lélek van, 10–20 koronával is adózott, mégis csak 202 koronát tudtak beszedni.

Egyházkerületi közgyűlés a nemesbikki és poroszlói egyházközségeket a lélekszám szerinti 1 koronás járulékok azonnali befizetésére kötelezi, a sátoraljaujhelyi egyházközségnek és a rozsnyói missziói egyháznak a kért fizetési haladékot a már mult évi őszi közgyűlésében kimondott elvi álláspontjánál fogva meg nem adja; a rozsnyói egyházat a szórványbeli hívek lélekszáma szerinti járulékok, a dobsinai és nagymihályi fiókegyházakat az általuk még be nem fizetett hátralékos részletek befizetésének kötelezettsége alól fel nem menti, hanem megszívlelést érdemlő indokaik alapján a rozsnyói anyaegyházat, a dobsinai és nagymihályi fiókegyházakat egyházmegyéik figyelmébe hathatósan ajánlja, hogy segélyezéseik alkalmával ezeknek az egyháznak kötelességeik teljesítésében gyámolításukra legyenek.

136. Az országos ref. lelkészi nyugdíj- és özvegy-árvagyámintézet ügyében az alsószabolcs — hajduvidéki ref. egyházmegyének az összes református egyházmegyékhez intézett átíratára kapcsán, a felsőzempléni egyházmegye a következő határozatot terjeszti fel az egyházkerülethez: „Felterjesztést intéz a főtiszteletű Egyházkerület útján a főtiszteletű Egyetemes Konventhez, hogy ha az 1848. évi XX. t. c. fokozatos végrehajtásáról szóló törvényjavaslat, a folyó évben törvényerőre nem emelkednék, kérvényezés útján a magyar kir. kormánytól és a magyar országgyűlés képviselőházától a lelkészi nyugdíj- és özvegy-árvagyámintézet javára az évi segély felemelését kieszközölni méltóztassék, hogy ezáltal az özvegyek évi járuléka 1500 koronára, az apátlan árvák neveltetési segélye 300 koronára, a szülőtlen árváké 500 koronára emeltessék, úgy, hogy a neveltetési segély összege az özvegyi évi járadékot túl nem haladhatja.”

Az ungi egyházmegye ugyancsak kéri az egyházkerületet, hogy az egyetemes konvent útján kérelmezze úgy a magyar kir. kormánytól, mint az országgyűlés képviselőházától a fent jelzett mérvű segélyezésre szükséges összeg folyósítását.

A gömöri egyházmegye a segélyezés ugyanilyen mérvű felemelését célzó indítványa szintén helyesli, azonban miután sikert csak úgy remél, ha az érdekelt tényezők mind részt vesznek a megindítandó kérvényezési mozgalomban, kérvényezési hajlandóságát azzal a kéréssel terjeszti fel az egyházkerülethez, hogy méltóztassék őt az irányban tájékoztatni, vajjon a kebelbeli egyházmegyék is résztvesznek-e a kérvényezésben.

Miután a jelek szerint alapos kilátás lehet arra, hogy az 1849:XX. t.-c. fokozatos végrehajtása tárgyában beterjesztett törvényjavaslat mielőbb törvényerőre emelkedik, egyházkerületünk nem látja szükségét, hogy ez ügyben újabb lépéseket tegyen s így a felterjesztéseket egyszerűen tudomásul veszi.

137. Az alsóborsodi egyházmegye felterjeszti az egri református egyháznak az ottani r. kath. zárdai vallásoktatás ellátásának biztosítására szolgáló 700 K. összegű hitoktatási segély iránti kérelmét Van ugyanis a zárdában négyosztályu polgári leányiskola, háromosztályu felső kereskedelmi iskola, négy évfolyammal, tanítónőképző intézet és egy nyolc osztálylyal kiépítendő leánygimnázium. E négy intézeti ágban ma 19 növendék van, akiknek száma — tekintve, hogy a felső kereskedelmi iskola és a leánygimnázium csak most épül ki, előreláthatólag növekedni fog s így minden intézeti ágban legkevesebb heti 2 órát kell tartani, mert az az állapot, hogy egy órán három intézeti ág összesen hét osztálylyal vesz részt, teljesen tarthatatlan, mert így a tantervben megállapított anyag elvégzése merő képtelenség. Minden intézeti ágban legalább 2 óra, összesen 8 óra tartása, elengedhetetlen követelmény, ez pedig évi 700 korona (a polgáriban egy óra 50 K, a többi intézetben egy óra 100 korona) hitoktatási díj felvételét vonja maga után, amit az egri egyház anyagi ereje híján teljesíteni nem tud. Közegyházi eminens érdekből is kéri e nagyon exponált helyen az intenzív vallásoktatás érdekében a segély megállapítását és ezzel a nagyfontosságú kérdés megnyugtató megoldását. Az

alsóborsodi egyházmegye az egyház kérése elodázhatatlan voltának maga is teljes tudatában van s az ügyet egyházkerületünknek orvoslásra ajánlja.

Egyházkerületi közgyűlés mélyen átérzi és megérti annak az ügynek rendkívüli fontosságát, melyhez az egri egyház kérelme fűződik, a maga részéről erejéhez mérten az egri leányiskolákba járó növendékek vallásos oktatásának rendezésében segédkezet is kíván nyújtani, de tekintve azt, hogy ily természetű, szintén elsőrangú szükségletek teljesítése egyházkerületünknek állandó terhét képezi, az egri egyház kérelmét a pénzügyi választmánynak adja ki, hogy őszi közgyűlésünkre véleményt adjon arról, hogy a rendezéshez szükséges évi 700 K-ból más hasonló érdekek sérelme nélkül milyen évi összeget vállalhatna magára egyházkerületünk.

138. Egyházkerületünk közgyűlésének 44 1917. sz. határozata értelmében az alsóborsodi egyházmegye beterjeszti a mezőcsáti egyház jelentését az egyház elidegeníthetetlen tulajdonát képező „a mezőcsáti ref. összes és szegénysorsu egyháztagnak párbérének és egyházi adójának megváltására szolgáló alapítványok“ 1917. évi állásáról, mely szerint :

I. A mezőcsáti ref. összes egyháztagnak párbérének és egyházi adójának megváltására szolgáló alapítvány tőkeállománya 1917 d cember 31-én 55,027 K, tehát az 1916 évi december 31 ről kimutatott 50,885 K tőkeállománynyal szemben az alap 1917. évben 4,142 K-val emelkedett. A 19. sorszám alatt feltüntetett alapítványi összegből 12,650 K. ingatlanban, 23,815 K. jótállókkal ellátott kötvényekben és váltókon, 18,562 K. 6°%-os hadikölcsönkötvényekben van elhelyezve.

II. A mezőcsáti szegénysorsu ref egyháztagnak párbérének és egyházi adójának megváltására szolgáló alapítvány tőkeállománya 1917 december 31 én 25,140 K, mely összeg 6°%-os hadikölcsönkötvényekben van elhelyezve Ennek az alapítványnak a tőkeállománya volt 1916 dec.

31-én 10,900 K, az 1917. évi többlet tehát 14,240 K, mely összeg a 22. sorszám alatt feltüntetett tőkeállomány 2. és 14–22. tételek alatt felsorolt 1917. évi adományokból állott elő. Az alapítvány 1917. évi kamatja 660 K. volt, melyet $\frac{1}{3}$ részben a mezőcsáti ref. egyház, $\frac{2}{3}$ részben a mezőcsáti két lelkész, mint a párbérmegváltás által érdekelték élveztek.

Tudomásul szolgál.

139. Az alsózempléni egyházmegye felterjeszti a berzéki egyház Szemere–Törös-alapjának 1917. évi állásáról szóló kimutatását azon határozata kapcsán, hogy azt jelen alakjában csak úgy tartja elfogadhatónak, ha az egyházlátogatóság által megjelölt adós az 5 drb. 100 koronás névértékű hadikölcsön névérték és kibocsátási ár közötti különbözetét megtéríti.

Egyházkerületi közgyűlésünk az alsózempléni egyházmegye álláspontját magáévá teszi s egyben felhívja, hogy a berzéki egyházat utasítsa, miszerint a szóban levő különbözetet az az illető adóson vegye be s eljárása eredményéről tegyen jelentést a legközelebbi gyűlésre.

140. Az alsózempléni egyházmegye jóváhagyás végett felterjeszti folyó évi május hó 14-én tartott közgyűlésében hozott azon határozatát, melynél fogva megengedi a taktaharkányi egyháznak, hogy az egyházkerületnél fennálló 1602 korona tőketartozásának kifizetésére az „egyházi kutalap” és egyéb elkölthetetlen alapok betéti tőkét a teljes visszafizetés kötelezettsége mellett felhasználhassa s az alapok időközi kamataival való helyreállításának megtörténtét annak idején bejelentse.

Egyházkerületünk az alsózempléni egyházmegye határozatát jóváhagyja, úgy azonban, hogy a taktaharkányi egyházat a felhasznált tőkének 10 év alatt egyenlő részletekben való visszafizetésére utasítja. Az alsózempléni egyházmegyét

pedig felhívja, hogy a határozat végrehajtását évről-évre az egyházlátogatóság útján ellenőrizze.

141. Az alsózempléni egyházmegye pártolólag terjeszti fel a sárospataki egyház azon kérelmét, hogy Sárospatakon állandó hitoktatói állás szerveztessék a belterületen és a szórványokban teljesítendő vallásoktatás ellátása céljából.

Egyházkerületi közgyűlés utasítja a sárospataki egyházat, hogy a vallásoktatás kérdését a theologiai tanári kar, a szénior, esetleg a theologus-ifjúság segítségével belkörüleg igyekezzék megoldani.

142 Czecz András legyesbényei lelkész felebbezést jelentett be az alsózempléni egyházmegye 1917. évi őszi gyűlésének azon határozata ellen, amely szerint a legyesbényei egyházba küldöttséget nevezett ki azzal a megbízással: „Vizsgálják meg, hogy mi okból nem írja alá a presbiterium a költségvetéseket (1916.)? Igaz-e hogy lelkész az adócsökkentési segélyt csaknem teljesen magának foglalja le s a tanítót és az egyházat illető részeket is magának tartja meg? S végül a Czecz András lelkész fegyelmi ügyében az abauji egyházmegye bírósága által hozott ítéletnek bizonyára ott megtalálható példányát szerezzék be s vizsgálatuk eredményéről az esperesi hivatalnak tegyenek jelentést“. Kéri felebbező az egyházkerületet, méltóztassák utasítani az alsózempléni egyházmegyét, hogy a legyesbényei egyházat 1916. évi költségvetése tárgyában az E. T. III. t.-c. 6. §-a alapján, az ellene emelt azon vád tárgyában, mely szerint az adócsökkentési segélyt csaknem magának foglalja le s a tanítót és egyházat illető részeket is magának tartja meg, a rendes fegyelmi úton járjon el, végül, hogy a két év előtt lefolytatott jogerős kerületi ítélettel lezárt fegyelmi ügyében, illetve abból kifolyólag minden eljárást vele szemben mellőzzön.

Egyházkerületi közgyűlés a szóbelileg nyert felvilágosítás után az ügyet a napirendről leveszi.

143. A felsőborsodi egyházmegye felterjezti megerősítés végett a paraszniai egyházközségnek a már meglevő 1170 K 87 fillér eddig is egyházfentartási alap címén kezelt tőkéjéből, az egyház pénztárából költségvetésileg biztosítandó évi 100 K-ból, az e célra teendő önkéntes adományok, alapítványok, vagy hagyományokból és az alap évenként tőkésítendő kamatából a reformáció 400-ados évfordulója emlékére létesített „Egyházfentartási alap“-járól s annak alapítványszerű kezeléséről alkotott, az egyházmegye által jóváhagyott alapszabályait.

Az alap 30 évig növelendő, addig minden kamata a tőkéhez csatolandó, ezen idő után a felszaporodott tőke kamatának 50%-a a közpénztár javára felhasználandó, 50%-a pedig mindaddig tőkésítendő, míg az alap 50 ezer koronára nem növekszik. Az alap lehetőleg a felsőborsodi egyházmegye pénztárában, esetleg az egyházkerületi, vagy más ref. egyházi célokat szolgáló pénztárban gyümölcsösztendő, minden esetben az egyházmegye felügyelete és ellenőrzése alatt.

Egyházkerületi közgyűlés elismerését fejezi ki a multat megbecsülő, a jövőt szemmeltartó paraszniai egyház iránt, az „Egyházfentartási alap“-ról és annak alapítványszerű kezeléséről alkotott, 4 példányban beterjesztet alapszabályait megerősíti.

144. A felsőzempléni egyházmegye kéri egyházkerületünket, hogy a legényei egyháznak a Szükösi tárt illető 300 koronából engedjen el 200 K-át, hogy azt az egyház a beszolgáló Kajdy Menyhért lelkész díjazására fordíthassa, mivel teljesen méltányolja Kajdy Menyhért adminisztrátornak az egyházmegyéhez intézett kérelmében felhozott indokait, miszerint a beszolgáló lelkész fél évi szolgálata alatt fuvardíjra annyit költött el az ez idő alatt felmerült legkevesebb 60 fuvarra, hogy a legényei lelkészi alapfizetés felét képező 300 K-val fuvardíja is csak közepesen van megfizetve, félévi szolgálata ennél fogva teljesen jutalmazatlanul maradna, mivel a legényei egyház nehéz helyzetében más forrásból őt díjazni képtelen.

Egyházkerületi közgyűlés a legényei egyházat kötelezi, hogy a lelkészi javadalomból a Szükösi tárt illető részt hiánytalanul beszolgáltatassa, Kajdy Menyhért beszolgáló lelkészt pedig utasítja, hogy netaláni követelését a legényei egyháznál érvényesítse.

145. A felsőzempléni egyházmegye kéri egyházkerületünket, hogy tekintettel arra a körülményre, miszerint a ref. lelkészek fizetésének csekélysége bénítólag hat a lelkészek kívánatos működésére, nincs arányban végzett tanulmányaikkal, lealacsonyítja az állás tekintélyét, továbbmenőleg egyházunk és a nemzeti állam fejlődésére is káros hatással van, — intézzen felterjesztést e baj orvoslása céljából az egyetemes konventhez, hogy az összekötetésbe lépve az államkormányval, eszközöljön ki sürgősen oly arányu fizetésemelést, mely arányban álló lesz a lelkészi állás méltóságával s egyuttal megkönnyíti a lelkészeknek, hogy a református egyház és a nemzeti állam érdekeit ápoló hivatásuknak annál inkább élhessenek. Végül, hogy a háború tartama alatt a református lelkészek is részesíttessenek mindama segélyezésekben, melyekben az állam az állami tisztviselőket részesíteti.

Egyházkerületünk közgyűlése a felsőzempléni egyházmegye kérelmét, mint olyat, amelyben az egész egyházkerület közgondolkodása nyer kifejezést, teljes lélekkel magáévá teszi s az egyetemes konventet felkéri, hogy a lelkészi fizetés halaszthatatlan rendezése, valamint a fent hivatkozott háborus segélyezések ügyében eljárni kegyeskedjék.

146. A gömöri egyházmegye jóváhagyással ellátva terjeszti fel a balogiványii ref. egyház által részint a gyülekezeti tagok önkéntes adományából, részint az egyház tőkéjéből a reformáció 400-ados évfordulója alkalmából létesített 3056 korona összegű „egyházfentartó alap“ 3 példányban kiállított kezelési szabályzatát.

Az alap az egyházmegyei hatóság ellenőrzése mellett

kezelendő; a tőke kamata mindaddig fel nem használandó, míg az alap 25 ezer koronára nem növekedett. Szükség esetén ez időtől fogva a tőke kamatának 25%-a az egyház céljaira felhasználható, 75%-a azonban ismét mindaddig tőkésítendő, míg az alap 50 ezer koronára meg nem növekedett, amely időtől fogva a kamatnak csak 5%-a fordítandó további tőkeképzésre, a tőke jövedelmének 95 százaléka pedig az egyház szükségleteinek fedezetére szolgál. Növelendő az alap az e célra tett adományok és hagyományokból s minden évben az egyház közpénztárából az egyház viszonyaihoz mérten e célra fordítható, esetenként a presbiterium által meghatározandó összegből. Az egyházfentartó alap a költségvetésbe mindaddig be nem állítható, míg a tőke 50 ezer koronára nem emelkedik. Az alapot peres és perenkívüli ügyekben az egyház mindenkori presbiteriuma képviseli.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel üdvözlí a multak emlékén lelkesülő s ennek hatása alatt a jövő alapjait megszilárdítani törekvő balogiványii egyházközséget is, annak áldozatkész tagjait is, a létesített egyházfentartó alap kezelési szabályzatát megerősíti.

147. A gömöri egyházmegye azzal a kérelemmel járul egyházkerületi közgyűlésünk elé miszerint a vallás-és közoktatásügyi kormányt megkeresni méltóztassék, hogy a dobsinai református hitoktató tiszteletdíját, általában pedig a hitoktatási tiszteletdíjat a háborus rendkívüli drágaságra való tekintettel, a mostani nehéz megélhetési viszonyokhoz mérten, a mainál méltányosabban m gallapítani kegyeskedjék.

Egyházkerületünk teljes tudatában van annak, hogy a mai hitoktatói tiszteletdíjak sem a végzett munka, — sem a hitoktatók szellemi értékével, sem pedig a nehéz megélhetési viszonyokkal, különösen pedig a más munkások munkájának díjazásával nem állanak arányban. Éppen ezért felterjesztést intéz az egyetemes konventhez, hogy a hitoktatói tiszteletdíjaknak a mai

nehéz megélhetési viszonyokhoz mért megállapítása iránt a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnál lépéseket tenni méltóztassék.

Püspök urat pedig felkéri, hogy a dobsinai református hitoktató tiszteletdíjának a viszonyokhoz mért felemelése iránt a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz különösen is felterjesztést intézni méltóztassék.

148. A tornai egyházmegye az iránt intéz felterjesztést, hogy egyházkerületünk az egyetemes konvent utján tegyen lépéseket a tornagörgői, lucskai, szilicei, szinpetrii, komjátii hadbavonult nélkülözhetetlen tanítók hazabocsátása iránt.

Egyházkerületi közgyűlésünk a kérelmet méltányolva, felkéri az egyetemes konventet, hogy népnevelésügyünk fontos érdekeinek megóvása céljából illetékes helyen lépéseket tenni kegyeskedjék úgy az öt tanító, miut általában mindazon református tanítók hazabocsátása érdekében, akik egyházközségükből mint egyedüli tanerők hivattak be katonai szolgálatra.

149. A tornai egyházmegye azon kérését terjeszti elő, hogy ha a Zsarnay-emlékalapítvány kamatainak élvezetére az őszi egyházmegyei gyűlésükig sem akadna jogosult jelentkező, úgy egyházkerületünk a kamatot az 1918/19. évről a tőkéhez csatolni kegyeskedjék.

Egyházkerületi közgyűlés a kérelem értelmében határoz.

150. Az ungi egyházmegye az iránt intéz felterjesztést, hogy az ungvári egyházhoz tartozó szórványok eredményes lelki gondozása céljából egyházkerületünk az egyetemes konventtől egy katekhetai állás mielőbbi felállítását kérje.

Egyházkerületünk az ungvári állandó hitoktatói állás létesítését egyházi közérdekből szükségesnek tartja s felkéri az egyetemes konventet,

hogy annak megszervezését az egyházi közalap segélyével eszközölni méltóztassék.

151. Az ungi egyházmegye misszióügyi bizottságának előterjesztése alapján kéri egyházkerületünk közgyűlését, hogy Pataky Pál minaji beszolgáló lelkész részére, mint aki a minaji missziói körben a missziói teendőket lelkiismeretes buzgósággal végzi, az egyházkerület pénztárában visszatartott 600 korona missziói segély az 1908. évre utaltassék ki.

Egyházkerületi közgyűlés az ungi egyházmegye kérelmét elutasítja, mivel a minaji lelkésztől egyházkerületi határozattal megvont missziói segély az egyházkerület missziói alapját illeti.

152. Az ungi egyházmegye támogató javaslatával terjeszti fel a korlát-helmecezi egyház felügyelő lelkészének azon kérelmét, hogy egyházkerületünk a korlát-helmecezi egyházra szavazatok be nem adása miatt általa 154—1917. sz. határozatával kirótt 10 korona pénzbirdságot engedje el, mivel a szavazatok beadásának határidejében az egyház rendes lelkésze már fel volt függesztve, de ő mint felügyelő lelkész, hivatalát még nem vette át, a lelkész nélküli presbiterium pedig a szavazat körüli kötelességét nem teljesíthette, az egyházat mindezeknél fogva mulasztás nem terheli.

Egyházkerületi közgyűlés tekintettel arra, hogy a kérvényben felsorolt körülmények felforgását az egyházmegye is igazolja, a korlát-helmecezi egyházat a mulasztás vádja s annak következménye alól fololdja.

153. Az ungi egyházmegye megfelelő alap hiányában egyházkerületünk közgyűlése elé terjeszti Pataki Pál ung-tárnóci lelkész azon kérelmét, hogy az őrdarmai állami elemi iskolába járó ref. növendékek vallásos oktatása körül teljesített fáradozásáért valamely alapból megfelelő

dijzásban részesíttessék, mivel a vallásoktatás teljesítése elől a szülők kiijezett kívánságával szemben ki nem térhetett; hitoktatói tiszteletdíja pedig a növendékek csekély száma (ezuttal 5) miatt az államtól nem volt kieszközölhető.

Egyházkerületi közgyűlés szívesen ismeri el Pataki Pál ungtarnóczyi lelkész lelki gondozási buzgalmát, melyet kifejt az őrdarmai ref. növendékek vallásos oktatásával, e buzgalma díjazását méltányosnak itéli, tekintettel azonban arra, hogy e célra fedezete nincs, az ungi egyházmegyét felhívja, hogy a segélyek kiosztásánál e cél kielégítésére legyen figyelemmel.

154. A felsőborsodi egyházmegye egyházkerületünk utján kéri az egyetemes konventet, hogy a martonyii egyház tőkesegélyelszámolását jóváhagyólag tudomásul venni méltóztassék, mert a háboru folyamán az építkezés az egyházra nézve a lehetetlenséggel határos, mert az egyház adósságának kamatai ugy is csak évről-évre szóló rendkívüli adókiivetés utján lettek volna fedezhetők, különösen pedig azért is, mert az egyház a tőkesegélyt részben építkezésre, részben adósságtörlesztésre kérte.

Egyházkerületünk közgyűlése a martonyii egyházközség kérvényét — tekintettel az azokban felhozott és a felsőborsodi egyházmegye által is igazolt, méltánylást érdemlő indokokra, pártolólág terjeszti fel az egyetemes konventre.

155. A gömöri egyházmegye meleg ajánlással terjeszti fel az imolai egyházközségnek az egyetemes konventhez intézett kérvényét, melyben kéri, hogy az egyetemes konvent 127—1915. sz. határozatával az imolai egyház részére iskolaépítés céljára kiutalt 2000 K. tőkesegélynek adósságtörlesztésre való felhasználását megengedni méltóztassék.

Egyházkerületünk közgyűlése, — tekintettel arra, hogy a gömöri egyházmegye ajánló felter-

jesztésében egyenesen kiemeli az imolai egyház nyomasztó anyagi helyzetét, — a nehéz gondokkal küzdő egyházközség kérelmének teljesítését a maga részéről is melegen ajánlja.

156. Az ungi egyházmegye pártolólag terjeszti fel az ungvári egyház azon kérelmét, melyben jóváhagyást kér a tőkesegély olyatén felhasználása tekintetében, hogy a nyert 6000 koronából 2440 koronát az egyház építkezési alapjához csatolhasson, minthogy az egyház a tőkesegélyt főleg és első sorban egyházi épületeinek javítására kérelmezte s kérvényében 2500 koronás függő adósságát inkább kérelme mellékindokául hozta fel s ezen adósságát a tőkesegélyből kiegyenlítette.

Egyházkerületi közgyűlés az ungi egyházmegye pártoló felterjesztéséhez s annak indoklásához a maga részéről is hozzájárul s az ungvári egyház tőkesegélyének felhasználása tekintetében ily értelmű javaslatot tesz az egyetemes konventnek.

157. Pénzügyi választmány beterjeszti özv. Fejes Isvánné kegydíjának felemelése iránti kérvényére az 1917. évi őszi közgyűlés 221. sz. határozatával kívánt javaslatát.

Egyházkerületi közgyűlésünk a pénzügyi választmány javaslatát elfogadja s özv. Fejes Istvánné részére 1918. évi május hó 1-től kezdődőleg egy évre 12 hó alatt kifizetendő 600 korona háborus segélyt engedélyez.

158. Pénzügyi választmány beterjeszti a mezőkövesdi fiókegyháznak az egyházkerulettől eddig kapott 100 korona vallásitanítási segélynek 400 koronára való felemelése iránti kérvényére az 1917. évi őszi közgyűlés 223. sz. határozatával kívánt javaslatát.

Egyházkerületi közgyűlésünk, a pénzügyi választmány javaslatának megfelelőleg, a 100

korona vallástanítási segílyt a folyó 1918. évre 400 koronára emeli fel.

159. Pénzügyi választmány javaslatával beterjeszti Gönczy Gábor eperjesi lelkész kérvényét, melyben előadja, hogy vallásórái nagyon megszorodtak, díjait pedig a miniszter nem akarja emelni; ezért kéri, hogy az egyházkerület gondoskodjék vallásórái rendes díjazásáról.

Egyházkerületi közgyűlésünk, pénzügyi választmány javaslatának megfelelőleg, a kérvény kiadásával felkéri az abauji esperes urat, vizsgálja meg az eperjesi vallástanítás ügyét s őszi közgyűlésünkre tegyen javaslatot a díjazás mikénti rendezésére nézve s javaslatát oly időben terjessze be püspök urhoz, hogy a jelentés alapján pénzügyi választmány is megtehesse javaslatát.

160. Az alsózempléni egyházmegye pártolólag terjeszti fel az alsóbereczkii egyház két rendbeli adás-vevési szerződését, melyekkel a lukai 161. számú betétben 730., 710., 711., 712., 729., 728., 727., 726. hrsz. alatt foglalt ingatlanokat Vásárlhelyi Nagy Sándor, Ornstein Adolf, Tóth Andrásné, Gál András és neje Miglécz Erzsébet, Ignác András és neje Magyar Mária lukai lakosoknak 28800 koronáért eladta s azon határozatát, hogy a 30000 koronára kiegészített vételáron 6%-os hadi kölcsön kötvényt vásároltak, amelynek kamatai, miután az eladott földeket a lelkész használta, szintén a lelkészt illetik.

Egyházkerületi közgyűlésünk az eladást és a hadi kölcsönkötvény vásárlását jóváhagyja s a szerződéseket megerősíti.

161. A gömöri egyházmegye pártolólag terjeszti fel a gortvakisfaludi egyház adás-vételi szerződését, melylyel a feledi 25 sz tjkvben 33 hrsz alatt foglalt régi lelkészlakást Milián Pál gortvakisfaludi lakosnak 9155 koronáért eladta.

Egyházkerületi közgyűlésünk az eladást jó-

vághyja s miután a szerződésben bekebelezési engedély nincs, felhatalmazza az egyházkerület elnökségét, hogy a szerződést a bekebelezési engedély rávezetése után megerősítse.

162. A felsőzempléni egyházmegye pártolólágg terjeszti fel a hóri egyház örökbérleti szerződését, melylyel gróf Andrassy Gézáttól a hóri ref. iskola céljára 516 négyszögöl területi ingatlant évi 1 kor. bérért bérbevette.

Egyházkerületi közgyűlésünk az örökbérleti szerződést jóváhygyja és megerősíti, s gróf Andrassy Géza ur ő nagyméltóságának a valóban csak a tulajdonjog elismerésért fizetendő csekély bér mellett, tulajdonképen tehát ajándékba adott ingatlanért a maga részéről is hálás köszönetét fejezi ki.

163. A felsőzempléni egyházmegye pártolólágg terjeszti fel a lasztóczi egyház adás-vevési szerződését, melylyel Dr. Tüdös István miskolczi lakostól a lasztóczi 18. számú betétben 965 hrsz. a. foglalt ingatlant 1492 korona 40 fillérért az egyház megvette.

Egyházkerületi közgyűlésünk a vételt jóváhygyja s a szerződést megerősíti.

164. A felsőzempléni egyházmegye pártolólágg terjeszti fel a legényei egyház 3 rendbeli adás-vevési szerződését, melyekkel a legényei 30. számú betétben 89., 90., 91. hrsz. alatt foglalt ingatlanok egy részét 6300 koronáért Breit Rudolf és neje alsómihályii lakosoknak eladta, a legényei 115. számú betétben 227. hrsz. a. a legényei 154. számú betétben 225., 2255. hrsz. alatt foglalt ingatlanokat lelkészlak céljára 11400 koronáért özv. Zelady Zsigmondné és társaitól megvette.

Egyházkerületi közgyűlésünk az eladást és a vételt jóváhygyja, a szerződésekett megerősíti s miután a legényei 30. sz. betétben foglalt

ingatlanok megosztási terve a szerződéshez csatolva nincs, felhatalmazza püspök urat a hozzá beterjesztendő megosztási terv jóváhagyására.

165. A gömöri egyházmegye pártolólag terjeszti fel a putnoki egyház adás-vevési szerződését, melylyel a putnoki 541. sz. tjkönyvben 488/a hrsz. a foglalt ingatlant Putnok nagyközség kisdedóvó intézetétől 65000 koronáért lelkész-lak céljaira megvette.

Egyházkerületi közgyűlésünk a vételt jóváhagyja, a szerződést megerősíti, s felhívja a putnoki egyházat, hogy az ingatlanra bekebelezett megszűnt bérleti jogot, a tulajdonjog bekebelezésekor töröltesse.

166. A gömöri egyházmegye pártolólag terjeszti fel a rimaszombati egyház adás-vevési szerződését, melylyel a rimaszombati 667. sz. tjkvben 1839. hrsz. a. foglalt 500 négyszögöl területű ingatlant és az 1840. hrsz. a. ingatlanból 180 négyszögöl területű részt, a rimaszombati konzervgyárnak 6800 koronáért adta.

Egyházkerületi közgyűlésünk az eladást jóváhagyja, a szerződést és vázlatrajzot megerősíti.

167 A felsőborsodi egyházmegye pártolólag terjeszti fel a sajóvelezdi egyház adás-vételi szerződését, melylyel a sajóvelezdi 548. sz. tjkvben A. † s. 1865. hrsz. a. foglalt ingatlant a temető kibővítése céljára Sáfrán József és neje Jobbágy Zsófia sajóvelezdi lakosoktól 2000 koronáért megvette.

Egyházkerületi közgyűlésünk a vételt jóváhagyja s a szerződést megerősíti.

168 Az alsózempléni egyházmegye pártolólag terjeszti fel a taktakenézi egyháznak a templom befedésére 5000 korona kölcsön felvétele iránti kérvényét.

Egyházkerületi közgyűlésünk az 5000 korona

kölcsön felvételét engedélyezi s az iratokat a pénzügyi választmányhoz teszi át.

169. Az alsóborsodi egyházmegye pártolólág terjeszti fel a tizzaszederkényi egyház adás-vevési szerződését, melylyel az egyház a lelkész és tanító használatára Klein Mór szirmabessenyői lakostól a tizzaszederkényi 497. sz. betétben A. † 19. és 23. sorszám 2658/19. és 2658/23. hrsz. a. foglalt ingatlanokat 1790 korona 60 fillérért megvásárolja.

Egyházkerületi közgyűlésünk a szerződést jóváhagyja és megerősíti.

170. Az alsózempléni egyházmegye pártolólág terjeszti fel a tolcsvai egyház adás-vevési szerződését, melylyel a Sáraai Páltól örökölt tolcsvai 1270. számú betétben A I. 1—3 sz. 865., 868., 869., hrsz. alatt foglalt ház és belsőséget 9055 koronáért Pék Bertalan tolcsvai lakosnak eladta.

Egyházkerületi közgyűlésünk az eladást jóváhagyja, a szerződést megerősíti; utasítja a tolcsvai egyházat, hogy az eladási árat, mint elkölthetetlen tőkét, vezesse be a Sáraai Pál nevére a vagyonelettárba.

171. Az alsózempléni egyházmegye pártolólág terjeszti fel az újcsanálosi egyház négy adásvevési szerződését, melyekkel az újcsanálosi 17. sz. betétben 2683. hrsz. alatt foglalt lelkései földet 11020 koronáért az u. a. betétben 2684 hrsz. alatt foglalt tanítói földet 2204 koronáért Juhász András és neje Nemes Eszter újcsanálosi lakosoknak eladta, a sóstófalvi 309. számú betétben 335—3. hrsz. alatt foglalt ingatlant 11020 koronáért, az ugyanazon betétben 335—4. hrsz. alatt foglalt ingatlant 2204 koronáért özv. Nagy Jánosné és Nagy János újcsanálosi lakosoktól megvette.

Egyházkerületi közgyűlésünk az eladást és a vételt jóváhagyja s a szerződéseket megerősíti.

172. Az ungi egyházmegye pártolólág terjeszti fel az

ungvári egyház kisajátítási szerződését, mely szerint a cs. és kir. hadügyminisztérium 12-ik ügyosztályának iparcsoportja az ungvár—antalóczi vasut céljára kisajátítás útján megveszi a radváczi 258. sz. tjkvben foglalt 165. hrsz. 1092 négyszögöl területű ingatlant 5460 koronáért.

Egyházkerületi közgyűlésünk a kisajátítási szerződésből nem látja, hogy a vételár kisajátítási eljárás vagy egyezség útján állapított-e meg, előbbi esetben a bíróság ítéletére, utóbbi esetben a törvény szerint megkívánt presbiteriumi és egyházközségi közgyűlési határozatokra is szükség lévén, a jóváhagyást megtagadja s utasítja az ungi egyházmegye útján az ungvári egyházat, hogy a kisajátítási szerződést kellően felszerelve terjessze fel az egyházkerület elnökségéhez, a kiket közgyűlésünk a kellően felszerelt szerződés jóváhagyására felhatalmaz.

173. Valamennyi jegyzőkönyvi pontot

a közgyűlés hitelesítette s a közgyűlést az elnökség áldáskívánások közt berekesztette.

Miskolcz, 1918 június hó 5-én.

Dókus István,
e. ker. főgondnok.

Dr. Tüdös István,
püspök.

Tóth Béla,
esperes.

II Birósági ügyek.

I.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneri ref. egyházkerület időszaki tanácsának, mint fegyelmi bíróságnak, 1918 február hó 26-án Miskolczon tartott ülésében.

Jelen vannak : Dr. Tüdös István püspök, egyházi és Dókus Ernő főgondnok, világi elnök keftős elnöklete alatt : Vadászy Pál, Szüics István esperesek, báró Vay Elemér, Ragályi Béla egyházmegyei gondnokok, Fodor György egyházkerületi tanácsbíró, mint előadó, Bizony Ákos főügyész, Sütő Kálmán egyházkerületi aljegyző, mint jegyzőkönyvvezető. A tárgyalást Dókus Ernő világi elnök vezeti.

Tárgy : Horváth István szerencsi s.-lelkész megfelebbezett fegyelmi ügye.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a bíróság tagjai kellő számban vannak jelen és hogy a felek szabályszerűen megidézettek. Továbbá, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembeveendő érdekeltségi eset nem forog fenn, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett s így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó élőszóval ismerteti az ügyet. Majd felolvassa az alsózempléni egyházmegye időszaki tanácsának, mint fegyelmi bíróságnak 1917 október 5. napján Sárospatakon hozott ítéletét, mely szerint Horváth István szerencsi s.-lelkészt legényei lelkészszé választásából kifolyólag 40 korona 20 fillér választási és 20 korona eljárási költ-

ségben elmarasztalta s az E. T. II. t.-c. 35. §-ának 3. bekezdése értelmében őt egy évre a választhatóságból kizárta. A legényei egyházat azonban 80 korona utiköltség követelésével elutasította.

A marasztaló ítéletet a bíróság azzal indokolja, hogy a lelkészhallgatásra kiküldött 4. egyháztag panaszlottat mindenről jó eleve tájékoztatta, egyszersmind a kifogásolt hiányok pótlását, mint a lelkészlak rendbehozását, a földek nagyobb jövedelmét biztosító feles gazdálkodásba adásról való gondoskodást, készségesen megígérte. S panaszlott az elfogadási nyilatkozatot mindezek tudatában állította ki. Mindezek ellenére is a legényei lelkészi állásról, melyre egyhangulag megválasztatott, 1917 július 30-án kelt levelében, tehát a választás után 30 napra lemondott. A legényei egyházat a panaszlott meghallgatásakor felmerült 80 korona utiköltség követelésével a bíróság azért utasította el, mert az ilyenmű kiadásokat az E. T. II. t.-c. 19. §-a a választók magánköltségeinek tekintti. Az ítélet ellen mindkét fél felebbezett.

Ezek után a tárgyalást vezető elnök felteszi a kérdést, hogy a bíróság tagjai közül kíván-e még valaki az ügyhöz szólni. Miután már senki sem kívánt szólni, a fizsáninneri ref. egyházkerület fegyelmi bírósága zárt ülésben meghozta s nyílt ülésben kihirdette a következő

ítéletet :

A fizsáninneri ref. egyházkerület időszaki tanácsa, mint fegyelmi bíróság, az alsözempléni egyházmegye fegyelmi bíróságának e tárgyban hozott ítéletét idokainál fogva helybenhagyja.

Kelt mint fent.

Dókus Ernő,
egyházkerületi főgondnok,
világi elnök.

Dr. Tüdős István,
püspök, egyházi elnök.

Sütő Kálmán,
egyházkerületi aljegyző,
jegyzőkönyvvezető.

II.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneri ref. egyházkerület időszaki tanácsának, mint fegyelmi bíróságnak, 1918 február 26-án Miskolczon tartott ülésében.

Jelen vannak dr. Tüdös István püspök egyházi, Dókus Ernő főgondnok világi elnök keftős elnöklete alatt: Vadászy Pál esperes, Ragályi Béla, báró Vay Elemér egyházmegeyi gondnokok, Fodor György és Léway József egyházkerületi tanácsbírák. A felek részéről: Szücs István, az ungi egyházmegye esperese, Bizony Ákos egyházkerületi főügyész. Előadó és jegyző: Sütő Kálmán egyházkerületi papi aljegyző. A tárgyalást Dókus Ernő világi elnök vezeti.

Tárgy: Varga Károly korláthelmecezi lelkész megfelebbezett fegyelmi ügye.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a bíróság tagjai kellő számban vannak jelen és hogy a felek szabályszerűen megidéztték. Továbbá, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekeltségi eset nem forog fenn, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett s így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó nyilvános ülésben ismerteti az ügyet s az előadás befejeztével a bíróság zárt tanácskozásban egyhangulag meghozta határozatát, melyet elnök nyílt ülésben, Szücs István esperes, panaszos fél jelenlétében kihirdetett.

A tiszáninneri ref. egyházkerület időszaki tanácsa, mint fegyelmi bíróság, Varga Károly korláthelmecezi lelkésznek az ungi egyházmegye egyházlátogatósága, esperese és a korláthelmecezi egyház gondnoka és több tagja panaszára az ungi egyházmegye közgyűlése, illetőleg bírósági elnöksége által megindított fegyelmi ügyében, a felsőzempléni ref. egyházmegye időszaki fegyelmi bíróságának, mint delegált bíróságnak 1917 október 25-én hozott ítéletét, melyben panaszloftat az egyházi törvény

V. t.-c. 34. §-a 3., 4. és 5. pontjaiba ütköző fegyelmi vétség miatt, ugyanazon törvénycikk 35. § c) pontja értelmében 150 korona pénzbírságra ítélte és a felmerült 280 korona költségének a megfizetésében elmarasztalta, mindkét fél felebbezése folytán a mai napon tárgyalás alá vevén, a következőleg

ítélt:

A felsőzempléni egyházmegyei delegált bíróság ítélete indokainál fogva helyben hagyatik, minél fogva panaszlott az ott megállapított összesen 430 korona összegnek, a jelen bírósági eljárás során felmerült 91 korona költséggel együtt, összesen tehát 521 koronának az egyházi elnökségnél 15 nap alatt leendő lefizetésére különbeni végrehajtás terhe alatt köteleztetik.

Kelt mint fent.

Dókus Ernő,
egyházkerületi főgondnok,
világi elnök.

Dr. Tüdős István,
püspök,
egyházi elnök.

Sütő Kálmán,
egyházkerületi papi aljegyző,
jegyzőkönyvvezető.

III.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneri ref. egyházkerület időszaki tanácsának, mint közigazgatási bíróságának, 1918. febr. 26. napján Miskolczon tartott ülésében.

Jelen vannak: dr. Tüdős István püspök egyházi, Dókus Ernő főgondnok világi elnök keftős elnöklete alatt: Vadászy Pál, Szücs István, Tóth Béla esperesek, báró Vay Elemér, Ragályi Béla egyházmegyei gondnokok. Léway József, Fodor György egyházkerületi tanácsbírák, utóbbi ugysis, mint előadó. A felek részéről: Sipos József fiszaladányi tanító, Várkonyi Ferenc presbíter. Bizony

Ákos egyházkerületi főügyész. Sütő Kálmán egyházkerületi papi aljegyző, mint jegyzőkönyvvezető. A tárgyalást Dókus Ernő világi elnök vezeti.

Tárgy: A físzaladányi egyház felebbezése az alsözempléni egyházmegye időszaki tanácsának, mint közigazgatási bíróságnak, a tanítói tüzifa tárgyában hozott ítélete ellen.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a bíróság tagjai kellő számban vannak jelen és hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembeveendő érdekeltégi eset nem forog fenn, sem a felek részéről érdekeltégi kifogás nem emeltetett s így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó előszóval ismerteti az ügyet. Majd felolvassa az alsözempléni egyházmegye közigazgatási bíróságának e tárgyban 1917. okt. 5. napján Sárospatakon hozott ítéletét, mely szerint Sipos József tanító kérelmének helyt adott s a físzaladányi egyházat kötelezte, hogy tanítójának vagy oly összeget fizessen fajarandóság címén, amelyből a 3 öl tüzifa — fuvart nem számítva — helyi viszonyok szerint beszerezhető, vagy maga szerezze be és természetben szolgáltatassa ki a 3 öl tüzifát ott, ahol a községi lakosok is tüzifaszükségletüket beszerezni szokták; egyszersmind arra kötelezte, hogy eljárási költségek fejében 20 koronát 15 nap alatt fizessen be a bíróság egyházi elnökéhez. A bíróság ugyanis meggyőződött arról, hogy a tanító tüzifajárandóságát megállapító minden okmányban nemcsak a tüzifa értékére nézve van számszerű megállapítás, de a tüzifa mennyiségére nézve is. Amiből világos, hogy az egyház 3 öl tüzifa egyenértékét kívánta adni tanítójának a javadalmi okmányokban felvett 48 koronával, ami az okmányok kiállítása idején a tényleges értéket ki is fejezte, de amely összeg ma a tényleges értéket s így a díjlevél e tételének intencióját meg sem közelíti. E mellett pedig az egyház 1916-ban fajarandóság címén nem 48 koronát, hanem 210 koronát, vagyis a tüzifa 1916. évi beszerzési árát fizette ki tanítójának.

Az ítélet ellen a fiszaladányi egyház előjárósága felebbezést adott be, melyet az előadó szintén ismeretett, mire a fiszáninneri ref. egyházkerület időszaki tanácsa, mint közigazgatási bíróság, zárt ülésben egyhangulag meghozta s nyílt ülésben kihirdette a következő

ítéletet :

A fiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bírósága az alsózempléni egyházmegye közigazgatási bíróságának e tárgyban hozott ítéletét indokainál fogva helybenhagyja.

Kelt mint fent.

Dókus Ernő
egyházkerületi főgondnok,
világi elnök.

Dr. Tüdös István
püspök,
egyházi elnök.

Sütő Kálmán
egyházkerületi papi aljegyző,
jegyzőkönyvvezető.

IV.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a fiszáninneri ref. egyházkerület bíróságának, mint fegyelmi bíróságnak, 1918. év június hó 4-ik napján Miskolczon tartott ülésében.

Jelen voltak: Dr. Tüdös István püspök egyházi, Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok világi elnök kettős elnöklete alatt: Buzi Márton, Hufka József, Ragályi Géza, Dr. Révész Kálmán, Szücs István, Tóth Béla esperesek Bernáth Zoltán, Meczner Béla, Meczner József, Báró Vay Elemér egyházmegyei gondnokok, Idrányi Barna, Kérészy Barna, Komjáthy Gábor, Péter Mihály, Szent-Imrey Gyula egyházkerületi tanácsbírák. Előadó és jegyző: Fodor György egyházkerületi tanácsbíró. Bizony Ákos egyházkerületi főügyész.

A tárgyalást Dókus Ernő világi elnök vezeti.

**Tárgy : Kovács Gusztáv bánhorváti tanító
megfelelbezett fegyelmi ügye.**

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe vehető érdekeltiségi eset nem forog fenn, sem a felek részéről érdekeltiségi kifogás nem emeltetett, — így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó előszóval ismerteti az ügyet, mely szerint a sajóvadnai egyház 1917. július 30-án Kovács Gusztáv bánhorváti tanítót — fizetésemelésre vonatkozó kívánságának elfogadásával, megválasztotta, ki azonban — bár kiállított nyilatkozatában azt elfogadta, a sajóvadnai egyház tanítói hivataláról augusztus 7-én lemondott. Miután tanítói hivatalát Sajóvadnán sem a lelkész felszólítására, sem a felsőborsodi egyházmegye közgyűlésének 1917 augusztus 23-án hozott határozatára sem akarta elfogadni s ezt a felsőborsodi egyházmegye esperesi hivatalának bejelentette; egyházmegyei ügyész indítványára Elnökség ellene a fegyelmi eljárást megindította. A felsőborsodi egyházmegye fegyelmi bírósága 1918 május 2-án Sajószentpéteren meghozott ítéletével Kovács Gusztáv bánhorváti tanítót az E. T. V. t.-c. 34. §. 4. pontjába ütköző fegyelmi vétségben vétkesnek mondotta ki s ezért őt az V. t.-c. 35. §. a. pontja alapján rosszalásra ítélte. A vadnai egyházat azonban a választási költségek megtérítésére irányuló kérelmével azon indokból, mert ez időközileg a választáshoz való ragaszkodásról lemondott — elutasította. Ez ítélet ellen Kovács Gusztáv tanító felelbezését bejelentette.

Ezután tárgyalást vezető elnök felteszi a kérdést, hogy a bíróság tagjai közül kíván-e még valaki az ügyhöz szólni? Miután már senki sem kívánt szólni, a tiszáninneri református egyházkerület fegyelmi bírósága zárt ülésben egyhangulag meghozta s nyílt ülésben kihirdette a következő

ítéletet :

A felsőborsodi egyházmegye fegyelmi bíróságának e tárgyban 1918 május hó 2-án Sajó-

szentpéteren hozott ítélete indokainál fogva jóvá hagyatott.

Kelt mint fent.

Dókus Ernő,
világi elnök.

Dr. Tüdős István,
egyházi elnök.

Fodor György,
jegyző.

V.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneri ref. Egyházkerület bíróságának, mint fegyelmi bíróságnak, 1918. év június hó 4-ik napján Miskolczon tartott ülésében.

Jelen voltak: Dr. Tüdős István püspök egyházi, Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok világi elnök kettős elnöklete alatt: Vadászy Pál, Ragályi Géza, dr. Révész Kálmán, Hutka József, Szücs István, Tóth Béla esperek. Bernát Zoltán, Meczner Béla, Meczner József, báró Vay Elemér egyházmegyei gondnokok, Idrányi Barna, Kérészy Barna, Komjáthy Gábor, Péter Mihály, Szentlmrey Gyula egyházkerületi tanácsbírák. Előadó és jegyző: Fodor György egyházkerületi tanácsbíró. Bizony Ákos egyházkerületi főügyész.

A tárgyalást Dókus Ernő világi elnök vezeti.

Tárgy: Hancsovszky Béla sajkókirályii tanító megfelebbezett fegyelmi ügye.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe vehető érdekeltségi eset nem forog fenn, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett, így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó előszóval ismerteti az ügyet, mely szerint Hancsovszky Béla sajkókirályii tanító ellen Lóczy László és Drenko János sajkókirályii ref. lakosok azon panaszt tették, hogy az botrányos és erkölcstelen életet él s tanítói kötelességeit elhanyagolja. Miután a panasz első ré-

sze a vizsgálat folyamán beigazolást nyert, a gömöri egyházmegye fegyelmi bírósága 1918. évi április hó 17-én Tornalján megtartott ülésében Hancsovszky Béla sajkókirályi tanítót az E. T. V. t.-c. 34 §. 3. pontjába ütköző fegyelmi vétségben bűnösnek mondta ki s ezért őt az idézett t.-c. 35 §. b. pontja értelmében feddésre ítélte s kötelezte a felmerült 12 korona eljárási költségnek 15 nap alatti — különbeni végrehajtás terhe mellett — megfizetésére. A panasz másik részét elutasította. Ez ítélet ellen Lóczy László felebbezését bejelentette.

Ezután tárgyalást vezető elnök felteszi a kérdést, hogy a bíróság tagjai közül kíván-e még valaki az ügghöz szólni? Miután már senki sem kíván szólni, a tiszáninnyi egyházkerület bírósága, mint fegyelmi bíróság, zárt ülésben egyhangulag meghozta s nyílt ülésben kihirdette a következő

ítéletet :

A gömöri ref. egyházmegye fegyelmi bíróságának a büntett megállapítására, a költségek megfizetésére s a panasz második részének elutasítására vonatkozó ítéletét helybenhagyja: a büntetés mértékére vonatkozó részét megváltoztatja s az E. T. V. t.-c. 35. §. c. pontja értelmében Hancsovszky Béla sajkókirályi tanítót 500 (azaz ötszáz) koronának a gömöri ref. tanítói özvegy-árvagyámintézet javára 15 nap alatti — különbeni végrehajtás terhe mellett — az esperesi hivatalba leendő befizetésére kötelezi.

Indokolás.

Bizonyossá lett, hogy Hancsovszky Béla tanító unokahugával, ki nála szolgált, szerelmi viszonyt folytatott. E szerelmi viszony kezdeményezését a vizsgálat során Hancsovszky Béla unokatestvérére akarta áthárítani, — így erkölcsbe ütköző tettét, még férjhez nem illő viselkedésével súlyosbította.

Enyhítő körülményül szolgált, hogy a botrány elke-

rülése végett a leányt más községbe viszi, annak édes anyjához s hogy a házasságon kívül született gyermek tartásáról önként s kényszerítés nélkül sorsához illően gondoskodik. De mert intelligens ember léteire ily keresztény erkölcsiségbe ütköző tetteket követett el, a lánynak védtelen helyzetével s a rokoni köteléssel visszaélt, ezért kellett őt nagyobb büntetéssel sújtani s az E. T. V. t.-c. 35 §. c. pontja értelmében marasztalni.

A panasz másik részét bizonyítékok híján el kellett utasítani.

Kelt mint fent.

Dókus Ernő,
világi elnök.

Dr. Tüdős István,
egyházi elnök.

Fodor György,
jegyző.

VI.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneri ref. egyházkerület bíróságának mint közigazgatási bíróságnak 1918. évi június hó 4-ik napján Miskolczon tartott ülésében.

Jelen voltak: Vadászy Pál legidősebb esperes, mint egyházi elnökhelyettes. Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok, világi elnök kettős elnöklete alatt: Buzi Márton, Hutka József, Ragályi Géza, Dr. Révész Kálmán, Szűcs István esperesek. Bernáth Zoltán, Meczner József, báró Vay Elemér egyházmegyei gondnokok. Idrányi Barna, Kérészy Barna, Komjáthy Gábor, Péter Mihály, Szent-Imrey Gyula egyházkerületi tanácsbírák. Előadó és jegyző: Fodor György egyházkerületi tanácsbíró. Bizony Ákos egyházkerületi főügyész.

A tárgyalást Dókus Ernő világi elnök vezeti.

Tárgy: Keresztury József lelkésznek, mint néhai Nagy Károly szomatori lelkész árvái gondnokának felebbezése az alsózempléni egyházmegye közigazgatási bíróságának ítélete ellen.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe vehető érdekeltségi eset nem forog fenn, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett, így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó előszóval ismerteti az ügyet, mely szerint Keresztury József, mint Nagy Károly volt szomatori lelkész két árvájának: Nagy Erzsébet és Nagy Irénnek pártfogója s később kinevezett gyámja, arra kérte az alsózempléni egyházmegye közigazgatási bíróságát, hogy ez kötelezze az ujonnan megválasztott szomatori lelkészt, Vitkay Bertalant arra, hogy az 1916. év április 24-től 1917. április 24-ig terjedő kegyév jövedelméből jogtalanul elvont 647 korona 04 fillért, nevezett kiskorúak számára fizesse meg. E követelést a következő címek alatt támasztja: az 53 hold föld 1000 korona bérletösszegéből Vitkay Bertalan által, még mint báji káplán által lefiltott 1916. okt., nov., dec. havi 250 korona. 1917. április 1-től április 24-ig terjedő egész bérlet 63 korona 71 fillér s a lelkészi földek $\frac{1}{3}$ -ad részének bérleti jövedelme 333 korona 33 fillér.

Az alsózempléni egyházmegye közigazgatási bírósága azon az alapon, mert a Vitkai Bertalan lelkész által beferjesztett s Nagy Károly volt szomatori lelkész özvegyével kötött egyezség s az özvegy által kiállított nyugta szerint ezen kért összeget Vitkai Bertalan az özvegynek kijezte, panaszost kérelmével elutasította és 20 korona eljárási költségben elmarasztalta. Ez ítélet ellen Keresztury József felebbezést adott be s követelését az árvák javára továbbra is fenntartja.

Ezután tárgyalást vezető elnök felteszi a kérdést, hogy a bíróság tagjai közül kíván-e még valaki az ügyhöz szólani? Miután már senki sem kíván szólani, a fiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bírósága zárt ülésben egyhangulag meghozta s nyílt ülésben kihirdetette a következő

ítéletet:

Az alsózempléni egyházmegye közigazgatási bíróságának e tárgyban 1917. évi október

5-ik napján Sárospatakon hozott ítélete az indokok pótlásával helybenhagyatott.

Indokolás.

A csonka és kegyeleti évet szabályozó 1890. évi tavaszi egyházkerületi gyűlés 38. számú jegyzőkönyvi pontja szerint az özvegyet és árvákat az 1916. évi április 24-től 1917. április 24-ig terjedő időre káplántartás kötelezettsége mellett a kegyeleti év kedvezménye, az egész lelkészi jövedelem megillette. E jövedelemből 1916. év október–december hóra esedékes összeg 250 korona Vitkai Bertalan megválasztott, de még helyét el nem foglaló lelkész által visszatartatott. Az özvegy a bérlőtől felvette az 1917. január–március havi bérletet, megilleti tehát még április 1-től 24-ig terjedő 23 napra az egész bérletnek e 23 napra eső hányada 63 korona 71 fillér. Ezen kívül, miután az özvegy használhatta volna a 14 hold őszi vetést, az őszi vetés letakarításáig július 24-ig, az április 24-től július 24-ig esedékes egész bérleti összegnek 250 koronának a 14 holdra eső $\frac{1}{3}$ -ad része 83 korona 33 fillér. Összesen tehát 397 korona 04 fillér. Minthogy pedig a betérjesztett nyugta és a nyugta gyanánt is szolgáló egyezséglevél szerint Vitkai Bertalan 600 koronát fizetett ki az özvegynek, melyben igaz, hogy a kertifák megváltási ára 68 korona összegben s a munkák értéke 132 korona összegben szerepel, de még így is valamivel többet fizetett, mint a mennyire kötelezhető volt s így Keresztury Józsefet, mint az árvák gyámját, keresetével el kellett utasítani.

A kiskorú külön haszonélvezet nem illeti meg, mert azt a mostoha anya tartotta.

Kelt mint fent.

Dókus Ernő,
világi elnök.

Vadászy Pál,
egyházi elnök.

Fodor György,
jegyző.

VII.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a fiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának 1918. évi június hó 4-én, Miskolczon tartott ülésében.

Jelen voltak : Dr. Tüdős István püspök, egyházi, Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok, világi (tárgyalást vezető) elnök keffős elnöklefe alatt: Dr. Révész Kálmán, Hutka József, Ragályi Géza, Szücs István, Buzy Márton eseperek, Meczner Béla, Meczner József, báró Vay Elemér, Dókus László, Bernáth Zoltán egyházmegyei gondnokok, Kérészy Barna, Komjáthy Gábor, Fodor György, Péter Mihály, Idrányi Barna egyházkerületi papi tanácsbírák, utóbbi mint az ügy előadója, Szentimrey Gyula egyházkerületi világi tanácsbíró. — Jegyzőkönyvvezető Janka Károly egyházkerületi papi aljegyző.

Tárgy: Négyessy Miklós és társai felebbezése és ugyancsak Tóth János felfolyamodása a nekézsenyi egyház székrendezése ügyében hozott egyházmegyei ítélet ellen.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe vehető érdekeltségi eset fenn nem forog, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett, így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó ismerteti az ügyet és felolvassa a felsőborsodi egyházmegye közigazgatási bíróságának Sajószentpéteren, 1917. évi augusztus hó 23-án tartott ülésében hozott ítéletét, amely szerint nevezett bíróság a nekézsenyi egyház presbiteriuma és közgyűlésének a templomszék rendezése ügyében hozott határozatait azzal a változtatással és kiegészítéssel hagyta jóvá, hogy Tóth Jánost az I. férfi székben és Tóth Jánosnét az I. női székben a Négyessy-család tagjaival közös székjog csupán saját személyükhöz kötötten illeti meg; a felebbező feleket pedig a felmerült és 50 koronában megállapított eljárási

költség viselésére s annak 15 nap alatt való megfizetésére egyetemlegesen kötelezte, mert nem látta bebizonyítottának azt a tényt, hogy a felebbező Négyessy-családnak „kizárólagos“, a szó igaz értelmében vett „családi“ székeik voltak s mert indokoltnak látta, hogy az áldozatos új kiadásokat igénylő templomi építkezésekkel kapcsolatosan, a nekézsenyi uri családok megfogyaikozására és előre látható további számbeli apadására való figyelemmel, a székrendezés úgy vitetett keresztül, hogy a régi jogosultakkal többé be nem töltött uri székekbe érdemes új jogosultak helyeztetek be a régi jogosok közül még ott lakó Négyessy-család tagjaival közös székjoggal, amely rendezés a Négyessy-család régen gyakorolt székjogának szükséges terjedelmét nem korlátozza és nincs ellentétben a régi jogok tiszteltben tartását hangoztató székrendezési közgyűlési határozatok szellemével, annál kevésbbé, mert e határozatok szellemében az építkezési költségekben való új hozzájárulás tekintetében az új székjogosok mindenike a sorrendben elől következő legfőbb adófizetők közé tartozik, akiket a Négyessy-család adótétele csak aként előz meg, ha a két önálló és külön családot alkotó tagból álló Négyessy-család hozzájárulási összege együttesen szerepeltetik, mintha azt egyetlen önálló családfej fizetné, minélfogva a Négyessy-család igénye a székrendezés során kellően méltányoltatott, amikor továbbra is meghagyattak az I. férj és női szék Tóth Jánossal és nejével közös használatában, mert helyesnek kellett felismerni az egyház által elvi szempontul vett azt az álláspontot is, amely megkülönböztetni és kivételesen méltányolni akarja azokat az érdemeiket, melyeket Tóth János az egyház körül gondnoki tiszte alatt szerzett s erre való tekintettel jóvá kellett hagyni Tóth Jánosnak az I. férj és Tóth Jánosnénak az I. női székbe való behelyezését, mégis azzal a korlátozással, hogy a székjog gyakorlása csupán az ő személyükhöz kötöttetik, mivel ezzel a ténynyel az egyház Tóth Jánosnak szorosán vett személyes érdemeit látta méltányolandónak.

A felebbezők által a székosztó bizottsági tagokra és a presbiterekre vonatkozólag felvetett és a rokonsági összeköttetésre alapított érdekeltégi kifogást a bíróság

nem vette figyelembe, mert a székredezést a székosztó bizottság és a presbiterium csak előkészítette, de maga a rendezés egyházközségi határozaton alapszik; ily értelemben pedig érdekelt volna az egész gyülekezet.

Az eljárási költségekben való marasztalása sikertelen felebbezés következménye.

Az ítélet ellen Négyessy Miklós és társai felebbezést jelentettek és adtak be a físzáninenni ref. egyházkerület közigazgatási bíróságához és ugyancsak felfolyamodással élt Tóth János is, aki a megítélt székjognak személyükhöz kötöttség nélkül való megerősítését, tehát utódaikra való átszarmaztatását is kéri.

Mire a físzáninenni ref. egyházkerület közigazgatási bírósága zárt ülésben egyhangulag meghozta a nyílt ülésben kihirdetett következő

ítéletet:

Négyessy Miklós és társai felebbezésének és Tóth János felfolyamodásának elutasításával, a felsőborsodi egyházmegye közigazgatási bíróságának e tárgyban hozott ítélete minden irányban alapos indokainál fogva helybenhagyatik.

Kelt mint fent.

Dókus Ernő,
egyházkerületi főgondnok,
világi elnök.

Dr. Tüdős István,
püspök,
egyházi elnök.

Janka Károly,
egyházkerületi papi aljegyző,
jegyzőkönyvvezető.

VIII.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a físzáninenni ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának 1918. évi június hó 4-én Miskolczon tartott ülésében.

Jelen voltak dr. Tüdős István püspök, egyházi elnök, Dókus Ernő főgondnok világi elnök (tárgyalást vezető)

keftős elnöklefe alatt: Vadászi Pál, dr. Révész Kálmán, Hufka József, Ragályi Géza, Szüics István esperesek, Meczner Béla, Meczner József, Ragályi Béla, báró Vay Elemér, Dókus László, Bernáth Zoltán egyházmegyei gondnokok, Kérészy Barna, Komjáthy Gábor, Fodor György, Péter Mihály, Idrányi Barna egyházkerületi lelkészi tanácsbírák, utóbbi mint előadó és Szentimrey Gyula egyházkerületi világi tanácsbíró. Jegyzőkönyvvezető: Janka Károly egyházkerületi lelkészi aljegyző.

**Tárgy: A feledi egyház presbiteriumának felebbe-
zése templomszék ügyében.**

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból figyelembe veendő érdekelttség fenn nem forog, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett. Így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó előszóval ismerteti az ügyet, mely szerint a gömöri egyházmegye közigazgatási bírósága 1917. évi április hó 25-én Rimaszécsen tartott ülésében id. Feledy István és ifj. Feledy István, mint a Feledy-család képviselőinek felebbezése folytán megváltoztatta a feledi egyház presbiteriumának azon határozatát, mely a Feledy Béla nejét, Feledy Juliánnát feljogosította a Feledy-család templomszékébe való járásra s kimondotta, hogy Feledy Bélánának a Feledy-család templomszékébe való járása jogosulatlan, azon indokolással, mert Feledy Béla édes anyja, mikor Kósik Andráshoz ment férjhez, elvesztette a Feledy-családi székhez való jogát s anyja után ahhoz Feledy Béláné sem tarthat jogot.

Ez ellen az ítélet ellen a feledi egyház presbiteriuma felebbezést adott be azzal az indokolással, hogy a Feledy-család mostani tagjainak más nevű, vagy törvénytelen származásu egyháztagoknak a Feledy-székből való kiközösítő állítása nem nyugszik történeti alapon, nemcsak azért, mert semmivel sem tudják az állítást igazolni, hanem azért is, mert a Feledy-család székébe ma is járnak más nevet viselő asszonyok, akiknek joga sohasem téteftt vitássá, kéri azért az egyházmegyei bíróság ítéletének

megváltoztatását s a presbitérium közigazgatási uton hozott határozatának helybenhagyását.

Mire a fiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bírósága zárt ülésben egyhangulag hozott, nyílt ülésben kihirdette a következő

ítéletet:

A fiszáninneri ref. egyházkerület közigazgatási bírósága a feledi egyház presbitériuma által beadott felebbezésnek helyt ad, a gömöri egyházmegyei bíróság ítéletét megváltoztatja, helyreállítja és jogerőre emeli a feledi egyház presbitériumának azon határozatát, melylyel Feledy Béláné szül. Feledy Juliánna részére a Feledyek női székéhez a használati jogot megállapította.

Indokok:

Helyt kellett adni a feledi egyház presbitériuma felebbezésének, mert a Feledy-család tagjai azt a határozatot foglalták jegyzőkönyvbe, hogy a széköröklési jogot kizárólag a Feledi nevet viselő családtagok törvényes feleségei részére biztosítják, semmivel sem tudják — saját bevallásuk szerint is — igazolni. Más ellenvetésük pedig a Feledy Bélánénak adott jog ellen nincs. Ezzel szemben a presbitérium nemcsak tagadja az ilyen értelmű szék-alapítólevél létezését, de ennek ellenében utal arra, hogy az idők folyamán más nevet viselő asszonyok is jogot nyertek a szóban forgó székekhez és e jogukat ma is gyakorolják. Ennélfogva a felhozott indokok közül csak azok lehettek döntők, amelyek a tényleges állapotra támaszkodnak.

Kelt mint fent.

Dókus Ernő,
egyházkerületi főgondnok,
világi elnök.

Dr. Tüdös István,
püspök,
egyházi elnök.

Janka Károly,
egyházkerületi papi aljegyző,
jegyzőkönyvvezető.

IX.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a fiszáninnyi református egyházkerület közigazgatási bíróságának 1918 június 4-én, Miskolczon tartott ülésében.

Jelen voltak: Dr. Tüdős István püspök egyházi, Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok, világi elnök kettős elnöklete alatt: Révész Kálmán, Vadászi Pál, Szücs István, Búzi Márton esperesek; Ragályi Béla, Meczner Béla, Meczner József, Dókus László, Bernáth Zoltán, báró Vay Elemér egyházmegyei gondnokok, Komjáthy Gábor, Kérészy Barna, Péter Mihály, Idrányi Barna papi, Szentlmrey Gyula világi tanácsbírák. Előadó: Hutka József, jegyző: Sütő Kálmán.

A tárgyalást Dókus Ernő világi elnök vezeti.

Tárgy: Ragályi Géza bódvalenkei lelkész felebbezése a lelkészi rétmunkabeli szolgáltatás tárgyában hozott tornai egyházmegyei közigazgatási bíróság ítélet ellen.

Előadó előszóval ismerteti az ügyet, mely szerint Ragályi Géza bódvalenkei lelkész felebbezést jelentett be a tornai egyházmegye közigazgatási bíróságának 1918 május 2-án hozott azon ítélete ellen, melynek értelmében a bódvalenkei egyházközséget kötelezte, hogy a lelkészi díjlevél 4-ik pontjában foglalt rétmunkát természetben szolgáltatassák ki a lelkésznek s ha ennek nem tennének eleget, a szolgálmány elmaradásáért 240 K.-t fizessenek. Egyben a bíróság az egyházközséget arra is kötelezte, hogy a munka elmaradása esetén a lelkészt érhető veszteséget kárpótolja.

Az ügy ismertetése után tárgyalást vezető elnök felteszi a kérdést, hogy kíván-e még valaki az üggyhöz szólni? Miután már senki sem kívánt szólni, a fiszáninnyi református egyházkerület közigazgatási bírósága zárt ülésben meghozta s nyílt ülésben kihirdette a következő

ítéletet :

A tiszáninneri református egyházkerület közigazgatási bírósága a tornai egyházmegye e tárgyban hozott ítéletét indokainál fogva helybenhagyja, a második részt azonban mellőzi.

Kelt mint fent.

Dókus Ernő,
egyházker. főgondnok,
világi elnök.

Dr. Tüdős István,
püspök,
lelkészi elnök.

Sütő Kálmán,
egyh. ker. aljegyző,
jegyzőkönyvvezető.

X.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneri ref. egyházkerület bíróságának mint közigazgatási bíróságnak 1918. évi június hó 4 napján Miskolczon tartott ülésében.

Jelen voltak; dr. Tüdős István püspök egyházi, Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok (tárgyalást vezető) világi elnök keftős elnöklete alatt. dr. Révész Kálmán, Szücs István, Vadászy Pál, Hufka József, Tóth Béla esperesek, br. Vay Elemér, Meczner Béla, Meczner József, Bernáth Zoltán egyházmegyei gondnokok, Kérészy Barna, Idrányi Barna, Szentimrey Gyula, Komjáthy Gábor egyházkerületi tanácsbírák, Bizony Ákos főügyész. Előadó és jegyzőkönyvvezető: Péter Mihály egyházkerületi tanácsbíró.

Tárgy: A zsarnói egyház felebbezése a lelkész és tanító fizetése ügyében.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen sem hivatalból

figyelembe vehető érdekeltségi eset fenn nem forog, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett, így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó élőszóval ismerteti az ügyet. Majd felolvassa a tornai egyházmegye közigazgatási bíróságának 1918. május 2-án ez ügyben Tornán hozott ítéletét, mely szerint nevezett bíróság arra kötelezte úgy a zsarnói, mint a tornaujfalusi egyházközségeket, hogy lelkészüknak díjlevele értelmében a szolgálmányt, fajárandóságot természetben s a terményt vagy természetben, vagy a folyó piaci árban fizessék ki, mindkét egyházat ez évi tavaszi földmunka árának a megfizetésére is kötelezte. Ítéletét azzal indokolja, hogy a zsarnó-tornaujfalusi egyházközségek díjlevélben kötelezték magukat a szolgálmányok természetbeni kiszolgáltatására, amely kötelezettség az adócsökkentési segély életbeléptetésével még nem szűnt meg. E segély megnyeréséhez szükséges okmányokban előforduló értékelés csak az adócsökkentési segély mennyiségének megállapítására szolgál, de a belhivatalnokok díjlevelét nem érinti, e díjlevelek értékének csökkentése semmiképpen meg nem engedhető. A tavaszi földmunka árának megtérítésére pedig azért kötelezte mindkét egyházat, mivel ezek közgyűlései már a munkálat megérkezése előtt a lelkészt jogos kérésével elutasították.

Ez ítélet ellen a zsarnói egyház felebbezést adott be egyházkerületünk bíróságához, melyet az előadó szintén ismertet.

Mire a fiszáninneri egyházkerület közigazgatási bírósága zárt ülésben egyhangulag hozta meg a következő nyílt ülésben kihirdetett

végzést:

Egyházkerületünk bírósága ez ügyben kelt iratokat a tornai egyházmegye espereséhez azzal a felhívással teszi vissza, hogy szerelje fel azokat a zsarnó-tornaujfalusi lelkész érvényben levő díjlevelével, továbbá a felebbező egyháztagok által hivatkozott s állítólag a lelkész és hívek között létrejött s 1920-ig érvényes

egyezséggel s az így felszerelt iratokat küldje fel egyházkerületünk bíróságához.

Kelt mint fent.

Dókus Ernő,
egyh. ker. főgondnok,
világi elnök.

Dr. Tüdös István,
püspök,
lelkészi elnök.

Péter Mihály,
előadó, jegyzőkönyvvezető.

XI.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a fiszáninenni ref. egyházkerület bíróságának, mint közigazgatási bíróságnak, 1918. évi június hó 4-ik napján, Miskolczon tartott ülésében.

Jelen voltak: Dr. Tüdös István püspök egyházi, Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok (tárgyalást vezető) világi elnök kettős elnöklete alatt: Révész Kálmán, Szücs István, Vadászy Pál, Tóth Béla, Hufka József esperesek, báró Vay Elemér, Meczner Béla, Meczner József, Bernáth Zoltán egyházmegyei gondnokok, Kérészy Barna, Idrányi Barna, Szentimrey Gyula, Komjáthy Gábor egyházkerületi tanácsbírák, Bizony Ákos főügyész. Előadó és jegyzőkönyvvezető Péter Mihály egyházkerületi tanácsbíró.

Tárgy: Az égerszögi egyház felebbezése a lelkész és tanító fizetése ügyében.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlévő bírák ellen sem hivatalból figyelembe vehető érdekeltégi eset fenn nem forog, sem a felek részéről érdekeltégi kifogás nem emeltetett, így a bíróság szabályszerűen megalakult. Előadó élőszóval ismerteti az ügyet. Felolvassa a tornai egyházmegye közigazgatási bíróságának 1918 május hó 2. napján ez ügyben Tornán hozott ítéletét, mely szerint nevezett bíróság

kötelezte az égerszögi egyházat, hogy a lelkésznek és tanítónak a díjleveleikben meghatározott munkálatokat vagy természetben szolgáltatassa ki, vagy folyó ár szerint fizesse, mert a díjlevél szerint az egyház híveinek hivatalnokaival szemben ilyenemű kötelezettsége fennáll.

Ezen ítélet ellen az egyház hívei képviselőjében Pozsgai Miklós felebbezést jelentett be egyházkerületünk bíróságához. Mire a tiszáninneri egyházkerület közigazgatási bírósága zárt ülésben egyhangulag hozta meg a nyílt ülésben kihirdetett következő

ítéletet:

A tornai egyházmegye közigazgatási bíróságának ez ügyben hozott ítélete helyes indokainál fogva helybenhagyatik.

Dókus Ernő,
egyh. ker. főgondnok,
világi elnök.

Dr. Tüdős István,
püspök,
lelkészi elnök.

Péter Mihály,
előadó, jegyzőkönyvvezető.

XII.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a tiszáninneri református egyházkerület bíróságának, mint közigazgatási bíróságnak, 1918. évi június hó 4. napján Miskolczon tartott ülésében.

Jelen voltak: dr. Tüdős István püspök egyházi, Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok (tárgyalást vezető) világi elnök kettős elnöklete alatt: Révész Kálmán, Szücs István, Vadász Pál, Hufka József, Tóth Béla esperesek, báró Vay Elemér, Meczner Béla, Meczner József, Bernáth Zoltán egyházmegyei gondnokok, Kérészy Barna, Idrányi Barna, Szentimrey Gyula, Komjáthy Gábor egyházkerületi tanácsbírák, Bizony Ákos főügyész. Előadó és jegyzőkönyvvezető: Péter Mihály egyházkerületi tanácsbíró.

Tárgy: A szinpetrii egyház felebbezése a lelkész és tanító fizetése ügyében.

Tárgyalást vezető elnök az ülést megnyitván, megállapítja, hogy a jelenlevő bírák ellen, sem hivatalból figyelembe vehető érdekeltségi eset fenn nem forog, sem a felek részéről érdekeltségi kifogás nem emeltetett s így a bíróság szabályszerűen megalakult.

Előadó előszóval ismerteti az ügyet. Majd felolvassa a tornai egyházmegye közigazgatási bíróságának 1918. május 2-án ez ügyben Tornán hozott ítéletét, mely szerint nevezett bíróság arra kötelezte a szinpetrii egyházat, hogy a lelkésznek és tanítónak érvényes díjlevélbeli járandóságait természetben, vagy pedig a mindenkori folyó ár szerint fizesse ki és pedig azon indokolással, hogy a díjlevelet sem az egyházi adócsökkentési segély megállapítása végett meghatározott egyetemes konventi egységár, sem a hivatalnokok és egyház között 1911. évben létrejött ideiglenes, a felsőbb hatóságok által meg nem erősített egyezség, melynek 1918. január 1-én történt lejártát sem a presbiterium, sem a közgyűlés kétségbe nem vonta, hatálytalanná nem tette. A díjlevélben megszabott járulék kiszolgáltatásával az egyház újabb terhet nem vállal, csak kötelezettségét rója le. Ez a kötelezettség, amennyiben a hívek természetben szolgáltatják ki a hivatalnokok fizetését, pótdókkivetéssel nem jár, ha pedig folyó ár szerint fizetnek, csak annyit adnak, amennyit ők magok a rájuk kivetett terményekért kapnak.

Ezen ítélet ellen a szinpetrii egyház tagjai felebbezést adtak be egyházkerületünk bíróságához, melyet az előadó szintén ismertet.

Mire a tiszáninneri református egyházkerület közigazgatási bírósága zárt ülésben egyhangulag hozta a nyílt ülésben kihirdetett következő

végzést:

A tiszáninneri református egyházkerület közigazgatási bírósága ez ügyben kelt iratokat a tornai egyházmegye espereséhez azzal a fel-

hívással teszi vissza, hogy szerelje fel azon iratokkal, melyek alapján egyházkerületünk bírósága megállapíthatja, hogy a szinpetrii egyház tagjait a belhivatalnokok díjleveleiben feltüntetett 96 köből fának csupán beszállítása terheli-e, vagy kiszolgáltatása, továbbá csatolja azon egyességet is, mely a belhivatalnokok és az egyház hívei között a kiszolgáltatandó járulékok megváltása tárgyában 1911-ben létrejött, az így felszerelt iratokat küldje be egyházkerületünk bíróságához.

Dókus Ernő,
egyh. ker. főgondnok,
világi elnök.

Dr. Tüdős István,
püspök,
lelkészi elnök.

Péter Mihály,
előadó,
jegyzőkönyvvezető.

I. Függelék a 11/1. sz. határozathoz.**Kimutatás**

**a tiszáninneri ref. egyházkerület gyülekezeteiben
a reformáció 400-ados évfordulója alkalmából
tett alapítványokról s alapokról.**

	Egyházfenn- tartási alap	Harang alap	Emlék alap	Szegény alap	Templom, Építke- org., torony a. zési a.
	k o r o n a				
Abaujnádasd	500	—	—	—	—
Abaujszántó	178	—	—	—	—
Abaujszina	—	300	300	—	—
Abaujvár	500	—	—	—	—
Pányok	500	—	—	—	—
Aggtelek	100	—	—	—	—
Alsóbalog	522.20	—	—	—	—
Alsóvadász	—	—	—	1000	—
Alsózsolcza	782.22	—	—	—	—
Átány	400	—	—	—	—
Bajánháza	468	—	—	—	—
Bakta	686.40	—	—	—	—
Balogiványi	3056	—	—	—	—
Barka	682.50	—	—	—	—
Lucska	50	—	—	—	—
Bánfala	1500	—	—	—	—
Bánhorvát	636	—	—	—	—
Bátfa	200	—	—	—	—
Palló	636	—	—	—	—
Bátka	210	—	—	—	—
Beret	216	—	—	—	—
Berzéte	145	—	—	—	—
Beszter	1100	—	—	—	—

	Egyházfen- tartási alap	Harang alap	Emlék alap	Szegény alap	Templom, org., torony	Építke- zési a.
Bodrogkeresztur	100	—	—	—	1000	—
Bodrogolaszi	150	—	—	—	—	—
Böcs	—	—	—	218	—	—
Bükkzsércz	—	—	—	—	6000	—
Czigánd	—	—	—	—	1362	—
Csap	1635	—	—	—	—	—
Csarnahó	500	—	—	—	—	—
Cserépfalu	1762	—	100	—	—	—
Csicser	500	—	—	500	—	—
Deregyő	50	—	—	—	—	—
Szalók	100	—	—	—	—	—
Dédes	113	—	—	—	—	—
Bántapolcsány	100	—	—	—	—	—
Diósgyőr	—	—	65	—	—	—
Diósgyőr-Vasgyár	—	—	400	—	—	—
Edelény	—	—	—	—	1359	—
Finke	404	—	—	—	—	—
Eger	—	—	400	—	—	—
Egerlövő	300	—	—	—	—	—
Erdőbénye	1200	—	—	—	—	—
Erdőhorváti	—	—	—	—	1000	—
Eszeny	1000	—	—	—	—	—
Felsőábrány	303	—	—	—	—	—
Felsőfügöd	100	—	—	—	—	—
Felsőkázsmárk	—	—	—	—	900	4300
Felsőméra	100	—	—	—	—	—
Felsőnyárad	—	—	1000	—	1135	—
Füzerradvány	120	—	100	—	—	—
Garbócbogdány	400	—	—	—	—	—
Alsóhutka	100	—	—	—	—	—
Gálszécs	—	—	465	—	—	—
Gelej	500	—	—	—	—	—
Gercsely	200	—	—	—	—	—
Gesztely	1000	—	—	—	—	—
Golop	649	—	—	—	—	—
Gortvakisfalud	38455	—	100	—	—	—
Feled	—	250	—	—	—	—
Göncz	800	—	—	—	—	—

	Egyházfen- tartási alap	Harang alap	Emlék alap	Szegény alap	Templom, org., torony a,	Építke- zési a,
			k o r o n a			
Gönczruszka	1163	—	—	—	—	—
Győrke	1000	—	—	—	—	—
Felsőcsáj	500	—	—	—	—	—
Hangács	300	—	—	—	—	—
Hanva	300	—	—	—	300	—
Harmacz	1150	—	—	—	—	—
Hejcze	10000	—	—	—	—	—
Hejőbába	200	—	—	—	—	—
„ csaba	395.50	—	—	—	—	—
„ papi	1000	—	—	—	—	—
„ szalonta	80	—	—	—	—	—
Hernádbúd	249	—	—	—	—	—
„ szentandrás	564	—	—	—	—	—
„ zsadány	—	—	150	—	—	—
Heves	—	—	—	—	—	150
Hét	225	—	—	—	—	—
Igriczi	55.72	—	—	—	—	—
Iske	900	—	—	—	—	—
Jánosi	1111	—	—	—	—	—
Rimapálfala	965	—	—	—	—	—
Jenke	30	—	—	—	—	—
Karcsa	32	—	—	—	—	—
Kassa	—	—	61	—	—	—
Kenézlő	—	—	—	—	1242	—
Kisdobrony	6920	—	—	—	—	—
Kisgejőcz	4800	—	—	—	—	—
Kiskövesd	16900	—	—	—	—	—
Kisráska—Hegyi	1000	—	—	—	—	—
Kisrát	—	—	183	—	—	—
Kistokaj	200	—	—	—	—	—
Kövecses	7000	—	—	—	—	—
Sajórecske	1000	—	—	—	—	—
Sajószentkirály	1200	—	—	—	—	—
Kupa	1100	—	—	—	—	—
Lasztócz	400	—	—	—	—	—
Lácza	5000	—	—	—	—	—
Ládháza—Mezőnyék	—	—	—	1000	—	—
Luka	—	—	—	—	—	400

	Egyházfenn- tartási alap	Harang alap	Emlék alap	Szegény alap	Templom, Építke- org., torony a. zési a.
Karos	—	—	—	—	1000
Magyarbőd	500	—	—	—	—
Maklár	210	—	—	—	—
Andornak	30	—	—	—	—
Martonyi	1100	—	200	—	—
Mád	5000	—	—	—	—
Megyaszó	2000	—	—	—	—
Mezőcsát	—	—	—	3150	—
Mezőkeresztes	15000	—	—	—	—
Mezőnagy Mihály	—	—	—	500	—
Mezőzombor	400	—	—	—	1400
Miskolcz	—	—	48000	4000	—
Nagydobrony	400	—	—	—	—
Nagygejőcz	700	—	—	—	—
Nagygéres	1121	—	—	—	—
Nagyida	3000	1200	—	—	—
Nagykapos	426	—	—	—	—
Nagyrosvány	516.60	—	—	—	—
Kisrosvány	41	—	—	—	—
Nagyszaláncz	—	—	—	1000	—
Nagyszelmencz	1000	—	—	—	—
Nagyszeretva	—	—	—	—	400
Nagyvisnyó	—	37.19	—	—	—
Naprág	100	—	—	—	—
Nemesbikk	100	—	—	—	—
Nemesmartonfalva	650	—	—	—	—
Ond	—	—	—	150	—
Onga	—	200	—	—	—
Ózd	785	—	—	—	—
Örös	450	—	—	—	—
Palágy	100	—	—	—	—
Parasznya	1170.87	—	—	—	—
Páczin	—	1400	—	—	—
Pályin	—	320	—	—	—
Páskaháza	685	—	—	—	—
Pelsőcz	112.03	—	—	—	—
Perkupa	5000	—	—	—	5000
Petőszinye	3500	—	—	—	—

	Egyházfenn- tartási alap	Harang alap	Emlék alap	Szegény alap	Templom, org., torony a.	Építke- zési a.
	k o r o n a					
Poroszló	2900.—	1550.—	—	4960	—	—
Prügy	100.—	—	—	—	—	—
Putnok	—	—	—	—	—	1200
Dubicsány	1000.—	—	—	—	—	—
Rimaszécs	713.80	—	—	—	—	—
Jéne	252.—	—	—	—	—	—
Zádorháza	143.—	—	—	—	—	—
Susa	426.16	—	—	—	—	—
Rimaszombat	10000.—	—	5000	—	—	—
Mezőtelkes	2000.—	—	—	—	—	—
Rozsnyó	—	—	200	550	—	—
Sajóbábony	1000.—	—	—	—	—	—
Sajóhidvég	100.—	328.—	260	—	318	—
Sajókaza	100.—	—	—	—	—	—
Sajókápolna	—	500.—	—	—	—	—
Sajókeresztur	800.—	—	—	—	—	—
Sajószentpéter	1000.—	—	—	—	—	—
Sajóvámos	—	2725.—	—	—	—	—
Sajóvelezd	7700.—	—	—	—	—	—
Sály	490.—	—	—	—	—	—
Tibolddaróc	1400.—	—	—	—	—	—
Sárospaták	—	—	—	—	—	2000
Sátoraljaujhely	—	—	—	1500	—	—
Semjén	250.—	—	—	—	—	—
Serke	120.—	—	—	—	—	—
Szalonna	—	—	1000	—	—	—
Szalóc	—	—	—	—	500	—
Szalóka	600.—	—	—	—	—	—
Szemere	100.—	—	—	—	—	—
Szendró	—	—	100	—	—	—
Szerencs	3600.—	—	—	—	—	—
Szikszó	—	—	—	—	2504	—
Szilvásvárad	—	—	400	—	—	—
Szin	300.—	—	—	—	—	—
Szögliget	400.—	—	—	—	—	—
Szomotor	200.—	—	—	—	—	—
Szőlősardó	—	—	—	—	165	—
Taktaharkány	73.90	—	—	—	—	—

	Egyházfen- tartási alap	Harang alap	Emlék alap	Szegény alap	Templom, org., torony a. zéai a.	Épitke- zési a.
	k o r o n a					
Taktakenéz	—	20	—	—	—	—
Taktaszada	—	—	—	—	160·55	—
Tarczal	5000	—	—	—	—	—
Tarczavajkócz	100	—	—	—	—	—
Tállya	15388	—	—	—	—	—
Tiszaágtelek	106	—	—	—	—	—
Tiszaásvány	40	—	—	—	—	—
Tiszadorogma	—	836·87	—	—	—	—
Tiszakarád	350	—	—	—	—	—
Tiszaladány	—	1080	—	—	—	—
Tiszanána	—	—	—	1118	—	—
Tiszaoszlár	—	—	—	100	—	—
Tiszaszederkény	—	—	200	—	—	—
Tiszatarján	100	—	—	—	—	—
Tiszatokaj	1500	—	—	—	—	—
Tiszavalk	—	2529	709·36	—	—	—
Tomor	200	—	—	—	—	—
Tornagörgő	—	450	—	—	—	—
Tornallya	—	—	13·16	—	—	—
Ungcsepely	—	—	—	—	320	—
Ungnyarád	50	—	—	—	—	—
Ungtarnócz	100	—	—	—	—	—
Ungvár	1000	—	—	—	—	—
Uzapanyit	200	—	—	—	—	—
Balogtamási	200	—	—	—	—	—
Ujcsanáros	600	—	—	—	—	—
Ujlőrinczfalva	286	—	—	—	—	—
Vaján	2000	—	—	—	—	—
Vajkócz-Mátyócz	—	—	50	—	—	—
Vilmány	—	—	200	—	—	—
Viss	452	—	—	—	—	—
Vizsoly	500	—	—	—	—	—
Zádorfala	2000	—	1600	—	—	—
Ziliz	—	1172·40	—	—	—	—
Zsarnó	—	—	—	—	100	—
Zsip	—	—	—	—	1347	—
Zsujta	100	—	—	—	—	—
Összesen:	199898·80	14895·46	61256·52	19746	22512·55	13050

A 6 címen : 1. 199898'80 kor.

2. 14898'46 »

3. 61256'52 »

4. 19746'— »

5. 22512'55 »

6. 13050'— »

331362'33 kor.

Miskolcz, 1918. május hó 25-én.

Dr. Tüdös István s. k.,
püspök.

II. Függelék 11/2. sz. határozathoz.**Kimutatás****a tiszáninneri ref. egyházkerületben requirált harangokról.**

	Felajánlott	Darab	Súly kgr.	Kártalanítás
Abara	—	1	—	1036.—
Abaujszántó	—	2	470	1880.—
Abaujszina	—	1	299	1196.—
Abaujvár	—	1	246	984.—
Pányok	—	1	170	680.—
Aggtelek	—	1	65	260.—
Alacska	—	1	56	224.—
Alsóbalog	—	2	266	1064.—
Alsódobsza	—	1	120	460.—
Alsókálosa	—	1	113	452.—
Alsómihályi	—	1	255	1016.—
Alsószuha	1	1	64	216.—
Alsóvadász	—	2	380	1520.—
Alsózsoltca	1	—	—	—
Aszaló	—	2	220	880.—
Ároktő	1	1	147	588.—
Átány	—	2	465	1700.—
Bajánháza— <i>Magasrév</i>	—	1	345	1380.—
Bacska	—	1	83	332.—
Lelesz	—	1	168	672.—
Bakta— <i>Abaujdevecser</i>	—	2	188	752.—
Balajt	—	1	76	304.—
Barczika	—	1	102	408.—
Barka	—	1	90	360.—

	Felajánlott	Darab	Súly kgr.	Kártalanítás
Báj	—	1	57	228.—
Bánfalva	—	1	57	228.—
Bánhorvát	1	—	—	—
Bánócz	—	2	67	268.—
Morva	—	1	81	324.—
Vásárhely	—	2	342	1368.—
Bárcza	—	1	109	436.—
Zsebesfalva	—	1	77	308.—
Bátfa	—	1	146	584.—
Palló	—	1	68	272.—
Bátka	1	1	99	396.—
Balogiványi	—	1	114	456.—
Beje	—	1	79	316.—
Oldalfala	—	2	193	772.—
Otrokocs	—	1	104	416.—
Zsór	1	1	73	292.—
Beret	—	1	141	564.—
Beretke	—	1	246	984.—
Csoltó	—	1	75	300.—
Lekenye	1	1	76	304.—
Berzék	—	1	13	52.—
Berzéte	—	1	486	1944.—
Beszter	—	1	66	264.—
Bező	—	1	319	1276.—
Bés	—	1	96	384.—
Bodroghalász	—	1	230	920.—
Bodrogkeresztúr	—	1	167	668.—
Bodrogolaszi	—	1	355	1420.—
Bodrogzsadány	—	1	134	536.—
Bodrogszentés	—	1	125	500.—
Bodzásujlak	—	1	129	516.—
Garany	—	1	243	973.—
Boldva	—	1	120	480.—
Borsod	—	1	34	136.—
Borsodgeszt	—	1	260	1040.—
Borsodharsány	—	1	60	240.—
Borsodszakácsi	—	1	22	88.—
Bódvalenke	—	1	17	68.—
Bódvavendégi	—	1	141	564.—

	Felajánlott	Darab	Súly kgr.	Kártalanítás
Hidvégdó	—	1	58	232.—
Bócs	1	2	522	2088.—
Bükkaranyos	—	2	290	1160.—
Bükkzsércz	—	1	60	240.—
Czigánd	1	1	1040	4160.—
Csap	—	1	112	528.—
Csenyéte	—	1	141	564.—
Cserépfalu	—	4	502	2008.—
Csécs	—	1	45	180.—
Pány	—	1	165	660.—
Csicser	—	1	185	740.—
Csobaj	—	1	98	392.—
Csongor	—	1	280	1120.—
Damak	—	1	40	160.—
Deregnyő	—	1	310	1240.—
Szalók	—	2	96	384.—
Dédes	—	1	45	180.—
Bántapolcsány	—	1	52	208.—
Diósgyőr	—	2	279	1116.—
Disznóshorvát	—	2	461	1844.—
Edelény	1	—	—	—
Finke	1	—	—	—
Eger	1	—	—	—
Egerlövő	—	2	130	520.—
Emőd	—	1	187	748.—
Erdőbénye	—	1	448	1792.—
Erdőhorvát	—	1	77	308.—
Eszeny	—	1	300	1200.—
Egerszög	—	1	69	276.—
Kánó	—	2	160	640.—
Felsőábrány	—	1	185	740.—
Felsőczécze	—	1	123	492.—
Felsődobsza	—	1	275	1096.—
Felsőfügöd	—	1	108	432.—
Felsőkázsmárk	—	1	133	532.—
Felsőkelecsény	—	1	71	284.—
Felsőláncz	—	1	55	220.—
Felsőméra	—	2	114	456.—
Felsőnovaj	—	1	169	676.—

	Felajánlott	Darab	Súly kgr.	Kártalanítás
Felsőnyárad	—	2	176	704
Felsőregmecz	—	1	107	428
Felsőrócse	—	1	16	64
Sárosmező	—	1	66	264
Felsővály	—	3	121	484
Fony	—	1	142	568
Fülókércs	—	1	103	412
Füzérkajata	—	2	410	1640
Biste	—	1	66	264
Füzérradvány	—	1	150	600
Pálháza	—	1	85	340
Gálócs	—	1	351	1404
Gálszécs	—	1	64	256
Gelej	—	2	440	1760
Gercsely	—	1	165	660
Kiszte	—	1	71	284
Gesztely	—	2	398	1592
Gicze	—	2	133	532
Golop	—	1	65	260
Gortvakisfalud	—	1	115	460
Feled	—	3	288	1152
Göncz	—	1	1405	5632
Gönczruszka	—	1	189	756
Györke	1	1	116	464
Felsőcsáj	—	1	149	596
Hangács	—	1	68	272
Nyomár	—	1	169	676
Hanva	—	2	373	1492
Csiz	—	1	62	248
Sajólénártfalva	—	2	119	476
Hardicsa	—	1	167	668
Harmacz	—	2	290	1160
Hejcze	—	1	142	568
Hejőbába	—	1	190	760
Hejőcsaba	—	1	93	372
Hejőpapi	—	2	192	768
Hejőszalonta	—	1	121	484
Hernádbúd <i>Pere</i>	—	1	39	156
Hernádcsány	—	1	15	60

	Felajánlott	Darab	Súly kgr.	Kártalanítás
Hernádkak	—	1	37	147.—
Hernádnémeti	—	2	278	1112.—
Hernádszentandrás	—	1	170	680.—
Hernádszurdok	—	1	252	1008.—
Hernádpetri	—	1	32	128.—
Hernádszadány	—	1	116	464.—
Heves	—	1	120	480.—
Hét	—	1	176	704.—
Hubó	—	1	72	288.—
Igriczi	—	2	285	1140.—
Imola	—	1	23	92.—
Iske	1	—	—	—
Jabloncza	—	1	121	484.—
Jánosi	—	2	662	2648.—
Rimapálfala	—	2	257	1028.—
Jenke	—	1	176	704.—
Kereszt	—	1	110	440.—
Jósvaő	—	1	124	496.—
Karcsa	1	1	78	312.—
Kassa	—	1	184·30	737·20
Kazsó	—	1	88	352.—
Kenézlő	—	1	250	1000.—
Kesznyéten	—	2	116	472.—
Királyhelme	—	1	222	888.—
Kisdobrony	—	1	187	748.—
Kisgejőcz	—	1	282	1128.—
Kisgéres	—	1	356	1068.—
Kisgyőr	—	1	58	232.—
Kiskinizs	—	1	86	344.—
Kiskövesd	—	1	110	440.—
Kisráska	—	1	291	1164.—
Kisrát	—	1	442	1768.—
Kistárkány	—	1	62	248.—
Ágcsernyő	—	1	62	248.—
Kistokaj	—	1	57	228.—
Kolbása	—	1	137	598.—
Komjáti	—	1	31	124.—
Bódvaszilás	—	1	60	240.—
Tornanádaska	—	1	27	108.—

	Felajánlott	Darab	Súly kgr.	Kártalanítás
Kondó	—	1	79	316'—
Korlát	—	1	85	340'—
Arka	—	1	125	500'—
Korláthelmezc	—	1	283	1132'—
Kovácsvágás	—	2	183	732'—
Körtvélyes	—	1	242 5	970'—
Szádalmás	—	1	90	360'—
Kövecses	—	1	170	680'—
Sajórecske	—	1	79	316'—
Sajószentkirály	—	1	105	420'—
Kupa	—	1	104	416'—
Ladamócz	—	1	210	840'—
Lak	—	1	145	580'—
Lasztomér	—	1	70	280'—
Lasztócz	—	1	195 5	782'—
Nagykázmér	1	—	—	—
Lácza	—	1	92	368'—
Ládbessenyő	—	1	70	280'—
Ládháza	—	2	111	444'—
Legenye	—	1	144	580'—
Legyesbénye	—	1	68	272'—
Luka	—	1	60	240'—
Karos	—	1	85	340'—
Magyarbőd	—	2	323	1292'—
Magyarizsép	—	1	89	356'—
Magyarsas	—	1	206	824'—
Imreg	—	1	38	152'—
Szürnyeg	—	1	44	176'—
Makkoshogyka	—	1	113	452'—
Maklár	1	2	148	592'—
Martonyi	—	1	106	424'—
Mád	—	3	413	1652'—
Málcza	—	2	479	1896'—
Megyaszó	—	1	112	448'—
Meszes	—	1	18	72'—
Mezőcsát	—	3	941	3764'—
Mezőkeresztes	—	2	435	1740'—
Mezőnagymihály	—	1	115	460'—
Mezőzombor	—	1	34	136'—

	Felajánlott	Darab	Súly kgr.	Kártalanítás
Miglész	—	2	110	440.—
Miskolcz	—	5	2230	8920.—
Mokcsakerész	—	1	90	360.—
Ungmogyorós	—	1	275	1100.—
Monok	—	1	106	424.—
Mályinka	—	1	32	128.—
Nagybarcza	—	2	289	1156.—
Nagybózsva	—	1	35	140.—
Nagydobrony	—	1	698	2792.—
Nagygejőcz	—	2	87	348.—
Nagygéres	—	1	127	508.—
Nagyida	—	1	120	480.—
Nagykapos	—	1	161	644.—
Nagyráska	—	1	85	340.—
Nagyrozvagy	—	1	286	1144.—
Kisrozvagy	—	1	174	696.—
Nagyszaláncz	—	2	1125	4500.—
Nagyszelmencz	1	—	—	—
Szirénfalva	—	1	31	124.—
Nagyszeretva	—	1	28	112.—
Nagytoronya	—	1	81	324.—
Kistoronya	—	1	107	428.—
Nagyvisnyó	—	1	64	256.—
Naprág	—	1	119	476.—
Nekézseny	—	1	19	76.—
Nemesbikk	—	2	330	1320.—
Nemesmartonfala	—	1	108	432.—
Nemesradnót	—	2	347	1388.—
Noszvaj	—	1	52	208.—
Nyiri	—	1	175	700.—
Füzérkomlós	—	1	38	152.—
Olaszliszka	—	2	251	1004.—
Onga	1	—	—	—
Ond	—	1	117	468.—
Ónod	—	2	239	956.—
Ózd	—	1	82	328.—
Őrös	—	1	230	920.—
Özörény	—	1	56	224.—
Palágy	—	1	76	304.—

	Felajánlott	Darab	Suly kgr.	Kártalanítás
Pamlény	—	1	29	116.—
Parasznya	—	1	178	712.—
Páczin	—	1	200	800.—
Pályin	—	1	80	320.—
Páskaháza	—	1	59	236.—
Pelsőcz	2	2	442	1768.—
Perbenyik	—	1	268	1048.—
Perkupa	1	1	106	429.—
Petőszinye	1	1	195	780.—
Poroszló	3	1	508	2032.—
Prügy	—	1	58	232.—
Pusztafalu	—	1	173	696.—
Putnok	—	2	465	1860.—
Dubicsány	—	1	23	92.—
Radostyán	—	1	139	556.—
Ragály	—	1	58	232.—
Trizs	—	1	70	280.—
Rakacaszend— <i>Tornaszentjakab</i>	—	2	126	504.—
Rásony	—	1	81	324.—
Ricse	—	1	131	524.—
Rimasimónyi	—	2	114	456.—
Darnya	—	1	131	524.—
Rimaszécs	—	2	298	1192.—
Jéne	—	1	48	192.—
Rimaszombat	—	2	1340	5360.—
Mezőtelkes	—	1	34	136.—
Rudabánya	—	1	76	300.—
Szuhogy	—	1	128	508.—
Runya	—	1	100	400.—
Sajóbábony	—	1	200	800.—
Sajóecseg	—	1	337	1348.—
Sajóivánka	—	1	49	196.—
Sajóhidvég	—	1	82	328.—
Sajókaza	—	2	287	1148.—
Sajókazincz	—	2	325	1300.—
Sajókápolna	—	1	97 ⁰⁵	364.—
Sajókeresztur	—	1	237	948.—
Sajókeszi	—	1	103	412.—
Sajólenke	—	1	138	552.—

	Felajánlott	Darab	Súly kgr.	Kártalanítás
Sajólászlófalva	---	1	68	272
Sajószentpéter	---	2	779	3126
Sajóvámos	---	2	511	2044
Sajóvelezd	---	1	95	380
Sály	---	1	224	896
Tibolddaróc	---	2	248	982
Sátoraljaujhely	---	2	990	3960
Selyeb	---	1	131	524
Semjén	---	1	120	480
Serke	---	1	23	92
Szala	---	1	22	88
Alsószend	---	1	115	460
Szalonna	---	1	164	656
Szalóc	---	1	95	380
Vigtelke	---	1	19	76
Szalóka	---	1	242	984
Szádelő	---	1	208	832
Áj	---	1	146	584
Szászfa—Krasznikvajda	---	2	174	666
Szemere	---	1	67	268
Szendrő	---	2	136	544
Szendrőlád	---	1	116	464
Szentistvánbaksa	---	1	142	568
Szepsi	---	2	382	1528
Szerencs	---	1	185	740
Szeszta	---	1	101	404
Szikszó	---	2	478	1912
Szilvásvárad	---	1	169	676
Szin	---	1	77	308
Szinpetri	---	1	181	724
Szögliget	---	1	45	180
Szirma	---	2	180	736
Szkáros	---	1	187	748
Alsófalu	---	1	63	252
Felsőfalu	---	1	58	232
Kisvisnyó	---	1	17	68
Szőllősardó	---	2	123	492
Teresztenye	---	1	34	136
Szőllőske	---	1	160	640

	Felajánlott	Darab	Súly kgr.	Kártalanítás
Bodrogszerdahely	—	1	28	112'--
Szuhafő	—	2	144	596'--
Szútor	—	1	94	376'--
Bellény	—	1	62	248'--
Szürte	—	2	227	908'--
Taktaharkány	—	1	90	360'--
Taktakenéz	—	1	61	244'--
Taktaszada	—	1	142	568'--
Tárczavajkócz	—	1	92	368'--
Tardona	—	1	76	304'--
Tarcal	—	1	273	1092'--
Tállya	—	1	308	1232'--
Telkibánya	—	2	510	2040'--
Tiszaásvány	—	1	129	516'--
Tiszadorogma	—	2	295	1180'--
Tiszakarád	—	1	147	588'--
Tiszaladány	—	1	125	500'--
Tiszakeszi	—	2	625	2608'--
Tiszalúcz	—	1	214	8560'--
Tiszanána	—	2	768	3072'--
Tiszaoszlár	—	1	108	432'--
Tiszapalkonya	—	1	66	264'--
Tisasalamon	—	1	270	1064'--
Tiszaszederkény	1	2	450	1672'--
Tiszatarján	—	3	573	2292'--
Tiszavalk	—	2	388	1552'--
Tokaj	—	1	288	1152'--
Tolcsva	—	2	527	2108'--
Tomor	1	—	—	—'--
Tornagörgő	—	1	451	1804'--
Tornalja	—	1	90	360'--
Sajókirályi	—	1	180	720'--
Tussa	—	1	170	680'--
Ungnyarád	—	1	62	248'--
Ungpinkócz	—	1	42 ⁵⁰	170'--
Ungtarnócz	—	1	215	860'--
Botfala	—	1	265	1060'--
Ungvár	—	2	462	1848'--
Uzapanyit	—	1	178	712'--

	Felajánlott	Darab	Súly kgr.	Kártalanítás
Balogtamási	—	1	106	424.—
Ujcsanáros	—	2	306	1224.—
Ujlőrinczfalva	—	2	71	284.—
Vadna	—	1	149	496.—
Vaján	—	1	234	936.—
Vajdácska	—	1	217	868.—
Vajkócz-mátyócz	—	1	94	376.—
Varbó	—	1	88	352.—
Vatta	—	2	135	540.—
Vámoslucska	—	1	180	720.—
Solymos	—	1	48	192.—
Vámosujfalu	—	1	87	348.—
Vilmány	—	1	117	468.—
Vily	—	1	75	300.—
Viss	—	1	167	668.—
Vizsoly	—	1	100	400.—
Zádorfala	—	1	171	684.—
Záhony	—	1	300	1200.—
Zeherje	1	1	122	488.—
Alsópokorág	—	1	105	420.—
Zemplénagárd	—	1	280	1120.—
Révleányvár	—	1	112	448.—
Ziliz	—	1	76	304.—
Zubogy	—	1	41	164.—
Zsarnó	—	1	62	248.—
Tornaujfalu	—	1	41	164.—
Zsip	—	1	68	272.—
Balogujfalu	1	—	—	—
Zsujta	—	1	135	540.—

Összegezés :

<i>Felajánlott harangok</i>	száma :	—	—	—	—	36
<i>Requirált</i>	„	„	—	—	—	486
„	„	súlya :	—	—	—	73207·85 klg.
„	„	kártalanítási értéke	—	—	—	292,831·40 kor.

Miskolcz, 1918 május 26.

Dr. Tüdös István.

III. Függelék a 49. sz. határozathoz.**Ösztöndíj és tápintézeti pénztár külön választása
s ennek feltételei.**

KIVONAT

a Gazdasági Választmány 1917 május 5-én tartott (8.)
gyűlésének jegyzőkönyvéből.

17. Előterjesztetett a pénzügyi bizottságnak a tápintézeti és ösztöndíj pénztár szétválasztására vonatkozó ide mellékelte javaslatát s ennek alapján a tápintézeti alapítványok, továbbá az ösztöndíj és pályadíj alapítványok táblázatos kimutatása.

G. V. a bizottság javaslatai közül változatlanul elfogadja s az előjárásnak is elfogadásra ajánlja a következő pontokat:

a) Minden olyan régebbi jótétemény, amely nincsen családhoz kötve, hanem csak általánosságban jó tanulóknak hagyatott, a tápintézeti alaphoz vétessék. (Javaslat 1. pontja.)

b) A pályadíjak tőkés után is 4%-os kamat számítandó. (Jav. 3. p.)

c) Ha valamely tápintézeti jótétemény, ösztöndíj, vagy pályadíj valamely évben bármely oknál fogva ki nem adható, a kamat az illető tőkéhez csatolandó (Jav. 4 p.)

d) A Szondy—Kenessey-alapítvány a növekedő tőkék közé veendő fel, a Szalay- és Klinkó-alapítványok pedig az eddigi kamatokkal kiegészítendőek s egymással összecserélendőek. (Jav. 5. p.)

Az özv Pogány Istvánné szül. Korda Erzsébet hagyományára (a perkedői birtok jövedelmének $\frac{2}{3}$ része) tett javaslat pontjai közül elfogadja, hogy az alapító intenciójának megfelelőleg

az ösztöndijakhoz csatoltassék, továbbá, hogy annak 20⁰/₀-a minden éven az építkezési alaphoz csatoltassék. Ez utóbbi pontot G V. azzal a biztosítékkal javasolja kibővíteni, hogy amennyiben a birtokon valamely oknál fogva nagyarányu befektetés válnék szükségessé, fedezetül az egész jövedelem felhasználható legyen. A segélyezésre felhasználható 80⁰/₀-ra vonatkozólag pedig azt javasolja, hogy az két olyan ifjunak adassék egyenlőképen ösztöndijul, akik tanulmányaikat iskolánkban végezték s gimnáziumi, vagy theológiai tanár pályára készülvén, tanulmányaikat valamely hazai, vagy külföldi egyetemen folytatják. Ez ösztöndijak a jutalmazott ifjakknak tanulmányaik egész folyama alatt birtokukban maradjanak, ha egyébként tanulmányi köteletségeiknek megfelelnek, az ezen alapítványokat élvezett egyének köteleztessenek a sárospataki főiskola szolgálatába állni, ha alkalmazásukat a ft. Egyházkerület szükségesnek tartja.

Kmf.

Kiadta :
Dávid Zoltán,
g. v. jegyző.

IV. Függelék a 49. sz. ponthoz.

Nagytiszteletü és Méltóságos Igazgatótanács!

Alulirottak a főiskolai Igazgatótanács 1917 május 18-án tartott gyűlésének 27. sz. jegyzőkönyvi pontja szerint avégből küldetvén ki, hogy a gazdasági választmánynak a tápintézeti és ösztöndij pénztárak különválasztásáról szóló munkálatát bírálókn felül s terjesztenénk javaslatot az Igazgatótanács elé a két pénztár különválasztásáról: van szerencsénk véleményes javaslatunkat tisztelettel a következőkben terjeszteni elő:

A tápintézeti és ösztöndíj pénztárak különválasztása igazgatótanácsi és egyházkerületi határozatokon nyugszik. Legközelebbi, 1917 juniusi egyházkerületi közgyűlésünk 71. sz. jegyzőkönyvi pontjának 3. kikezdése az ösztöndíj pénztár külön csoportban való nyilvántartását rendeli el, a gazdasági választmány tehát régi megbízatásának tett eleget, mikor a két pénztárt külön választotta s annak külön kezeléséről való munkálatát Igazgatótanács elé terjesztette s e munkálat s az abban javasolt dolgok megfelelnek úgy a vezetés és nyilvántartás kívánalmainak, mint a hagyományozók rendelkezéseinek is s a benyújtott munkálat elfogadásának semmi akadálya sincs.

Megjegyzéseink a következők: az olyan alapítványoknak a tápintézeti alaphoz csatolása, melyek nincsenek családdhoz kötve, hanem kifejezetten csak jó tanulóknak hagyattak, egyházkerületi határozaton nyugszik, a 4°/_o gyümölcsösztetés a mai kamatlábnak megfelelő, mert így a kezelésért marad valami a közpénztárnak is s hogy ha valamely tápintézeti, vagy ösztöndíj, pályadíj ki nem adatik, a kamat a tőkéhez csatoltassék, ez az indítvány is elfogadható. A Szondi—Kenessey-alapítványra nézve az a véleményünk, hogy az mindaddig tőkésítették, míg a tőke annyira nem szaporodik, hogy annak kamatai egy ifju tápintézeti ellátását biztosítják; a Szalay- és Klinko-alapítványok összecsatolandók s a régi kamatokkal kiegecsítendőek

A Lónyay Gábor féle alapítvány ügye rendezendő. A Pogány Istvánné szül. Korda Erzsébet-alapítványára tett javaslat elfogadható s végül javasoljuk, hogy a Bakó Balázs, Bodolay István-, Csengeri—Pandák-, Iván János-, Mura Györgyné-, Jablonoczký—Nemes—Butyka-, Prágai—Schneider-. Rácz József-, Sturman György- és Tóth—Fischer-alapítványok a tőkésítendő alapítványok közé véteszenek, mert még összecsatolásuk mellett sem fedeznék egy ifju ellátásának költségeit s külön kezelésük által az alapítók nevének biztosítása is könnyebb volna.

Annak tiszteletteljes megemlítése mellett, hogy a felsorolt alapítványok az alapítványi könyvbe be vannak vezetve s hogy azok az évi értesítőben közzéteendőek,

tisztelettel maradunk a nagytiszteletű és méltóságos
Igazgatótanács

alázatos szolgálói

Sárospatak, 1917 szeptember hó.

Kovács Sándor,
biz. tag.

Bálint Dezső,
biz. elnök.

V. Függelék a 49. sz. ponthoz.

Tápingézeteti alapítványok.

Az alapítvány neve	Tőkéje korona	Évi kamata korona	Felveendő tápingézet. tagok száma
Alsóborsodi ref. egyházme- gye --- --- --- ---	alsóborsodi ref. egy- házmege fizet	120· --	1
Balla Athanasius... --- ---	4300· --	172· --	1
Gróf Beleznay Miklós --- ---	8400· --	336· --	2
Bernáth Zsigmond --- ---	2000 --	80 --	1
Comenius --- --- --- ---	tőkéje nincs		1
Csizmadia Jenő és Török Erzsébet házastársak... ---	4000· --	160· --	1
Dusza Lajos --- --- ---	4000· --	160· --	1
Ferenczi Lajos --- --- ---	4000· --	666·67	2
Gecsei Péter --- --- ---	4000· --	160· --	1
Gulácsy Károly --- --- ---	18000· --	köt. 200· --	2
Gyulay Sámuel --- --- ---	17181·90	687·26	6
Pálóczy Horváth Mária és Simon --- --- --- ---	közpénztár fizeti		20
Jászay Sámuel --- --- ---	4000· --	160· --	1
Jóny Tivadar --- --- ---	4000· --	160· --	4
Kassai ref. egyház --- ---	tőkéje nincs		1
Katona — Babócsai — Mocsai — Csemitzky --- , ---	2092·98	83·72	1
Kálvin --- --- --- ---	tőkéje nincs		1
Kovách Károly --- --- ---	2000· --	80· --	1

Az alapítvány neve	Tőkéje korona	Évi kamata korona	Felveendő tápiint. tagok száma
Kóczán Józsefné	4000.—	160.—	1
Kun püspök jubileum	2000.—	80.—	1
Lónyay Gábor	1000.—	50.—	1
Gróf Palaviczini—Roger— Vay—Eulália	2000.—	80.—	1
Pelsüczki magtár	600.—	24.—	1
Prinstéer	egyházker. fizeti		1
Ragályi György	3000.—	120.—	1
Ragályi—Kubinyi	2000.—	80.—	1
Ráczi Ádám	2000.—	80.—	1
Sándor—Andor—Bolyos	2070.66	82.83	1
Sárkány Sámuel	2000.—	80.—	1
Szabó Károly	4000.—	160.—	2
Dr. Szabó János	2000.—	80.—	1
Négyesi Szepessy István	3640.58	145.62	1
Szepessy—Kapunvári	1471.26	58.85	1
Szilágyi Benőné Buza Margit	4000.—	160.—	1
Töltésy—Magyary—Darvas	4200.—	168.—	2
Varga József	K. u. e. részv.	ingyenes	1
Báró Vay Béla	4000.—	160.—	1
Báró Vay—Geymüller Katalin	4000.—	{ 200.— 160.—	2
Vay—Szatmáry—Szilassy	2085.24	83.41	1
Vecsey Oláh Károly	2000.—	80.—	1
Vizsolyi—Kácsándi—Ónodi	1304.58	52.18	1
Zsarnay emlék	1000.—	40.—	1
Bakó Balázs	600.—	24.—	—
Bodolay István	400.—	16.—	—
Csengery—Pandák	420.—	16.80	—
Iván János	189.94	7.60	—
Mura Györgyné	1370.16	54.81	—
Nemes-Jablonovszky-Butyka	200.—	8.—	—
Prágai—Schneider	100.—	4.—	—
Ráczi József	100.—	4.—	—
Ózdi Sturman György	1000.—	40.—	—
Tóth—Fischer	1000.—	40.—	—
Összesen	137727.40		

Tőkésítendők:

Az 1889–90. iskolai évben érettségit tett ifjusági alapítvány	---	---	---	---	---	---	---	---	131'59
Csillik Balázs	---	---	---	---	---	---	---	---	547'47
Özv. Csőke Lászlóné	---	---	---	---	---	---	---	---	3958'40
Homoki Antal és Kail Teréz	---	---	---	---	---	---	---	---	4014'64
Kocsis József	---	---	---	---	---	---	---	---	212'—
Paykos Endre	---	---	---	---	---	---	---	---	3058'48
Sailer Jánosné Soltész Ilona	---	---	---	---	---	---	---	---	19842'45
Szondy—Kenessey	---	---	---	---	---	---	---	---	1713'60
Uketyevityi Gábor	---	---	---	---	---	---	---	---	1220'49
Vágási Ferenc	---	---	---	---	---	---	---	---	2398'54

VI. Függelék a 49. számhoz.

Ösztöndij-alapítványok,

	Tőkéje K f.	Évi kamata K f.
Balla Atanasius	2000'—	80'—
Dr. Ballagi Géza	2000'—	80'—
Bárczay Sámuel	4200'—	168'—
Bathó János	600'—	24'—
K. Bornemissza József	468'62	18'74
Cséke Dánielné Kail Etelka	200'—	8'—
Csicseri—Mokcsay	4200'—	168'—
Csider Károly	547'29	21'05
Csiszár Sámuel	5880'80	235'23
Csoma Erzsébet	1008'—	40'32
Dókus—Spillenberg	1000 k n. é. állampapír	40'—
Farkas Imre	202'44	8'10
Felsőborsodi ref. tanítóegylet	574'32	22'97
Ferenczy—Haragos	420'—	16'80
Gulácsy Károly	18000'—	kötél.: 200'—
Gyulay Sámuel	4200'—	168'—
Halász—Balogh	420'—	16'80

	Tőkéje K f	Évi kamata K f
Várady Károly	2000—	60—
Vitányi Bertalan	26053	1042
” ”	300—	12—
Warga Lajos	54504	2180
Összesen	16822796	

Pályadijak tőkái.

		minden 2 ik évben
1876. évi maturánsok alapítványa	110286	4411
Hubay Miksa	2000—	80—
Kövy - Okolicsányi	800—	32—
Tóth-Fischer	1000—	40—
Péczely József	297824	11913
Sárospatak városának Kossuth Lajos alapítv.	2000—	60—
Szeremley Gábor	225466	9019
Vay József	1340—	5360
” ”	1180—	4720
	1465576	

Tőkésítendők:

Déry Dánielné	18445
Mizsák István (a tőke a 3 ⁰ / ₁₀ kamat ¹ / ₅ részével növelendő)	
Rozgonyi Irma	206920
Sárospatak városának Kossuth Lajos alapítv.	9705
Özv. Szabó Gergelyné Migléczy Borbála	149818
Galgóczy Klára (pályadij)	128344
Várad Szabó János (pályadij)	148892

VII. Függelék a 49. sz. ponthoz.

JAVASLAT

a Pogány Istvánné alapítványt képező Perked-Mosolygó puszta jövedelmének az alapító eredeti célja szerinti felhasználását illetőleg

I. Az alapítvány jövedelmének egyharmadrésze a közszükségekre fordítandó.

II. Az alapítvány jövedelmének kétharmadrészből

a) 20 százalék levonandó a birtok karbantartása, felszerelése, építkezés stb. címen s mint tőkésített összeg kezelendő, hogy rendeltetésének bármikor eleget tehessen ;

b) a fenmaradó összegből 2 (kettő) egyenlő ösztöndíj létesítendő, melyet az illetékes tanártestületek ajánlatára az igazgatótanács ítél oda egy akadémiai és egy gimnáziumi ifju részére. Az ösztöndíj mindig egy-egy évre nyerhető el, de ha az ösztöndíjas az alábbi feltételeknek továbbra is megfelel, az ösztöndíj élvezetében több éven át s illetőleg addig hagyandó meg, míg kitűzött célját eléri.

Az ösztöndíj elnyerésének és több éven át való élvezésének feltételei a következők:

1. A folyamodó jóreményű, feddhetlen erkölcsű, szegény magyar ifju legyen, aki az akadémiai tanfolyamot, vagy a gimnáziumi osztályokat, de legalább az utolsó 7 évfolyamot, illetőleg osztályt a sárospataki főiskolában végezte ;

2. a folyamodó kötelezi magát, hogy ha az akadémiai ösztöndíjra pályázik, theologiai, illetőleg jogakadémiai tanárrá képezi magát; ha pedig a gimnáziumi ösztöndíjra pályázik, középiskolai tanári pályára készül s tanulmányainak irányáról és eredményéről az illetékes igazgatóságot félévenként hiteles okmányban értesíti. A következő félévre eső ösztöndíj-összeg csak ez értesítés után folyósítható s épen ezért a véleményezés joga és kötelezettsége az illető igazgatóra hárul. A gimnáziumi ösztöndíjra theologiai akadémiát végzett olyan ifjak is pályázhatnak, akik középiskolai tanári oklevelet óhajtanak szerezni.

A folyamodó kötelezi magát, hogy tanulmányai végeztével szolgálatát elsősorban a sárospataki ref. főiskolának, másodsorban a tiszáninneni ref egyházkerület, harmadsorban a magyar ref egyháznak ajánlja fel. Ha ezeknél

éppen akkor alkalmazást nem nyer, bármely magyarországi iskolafentartóhoz fordulhat alkalmazásért, de három éven belül köteles az előbb említett iskolatestületek megbizását az ott megállapított sorrendben elfogadni.

Ha e feltételek valamelyikének nem tesz eleget, egy évi ösztöndiját a főiskola pénztárába, külföldi ösztöndij céljára visszatéríteni köteles.

III. Ha akár az akadémiai, akár a gimnáziumi ösztöndijra nem jelentkezik megfelelő ifju, vagy az ösztöndij bármely okból megüresedett, akkor az illetékes tanárkarok adhatják oda idősbbségi sorrendben olyan tagjaiknak, akik szaktudományuk gyarapítása és mélyítése céljából igénybe venni óhajtják, azzal a kötelezettséggel, hogy legalább (3) három hónapot külföldön töltenek s visszajövetelük után egy éven belül tanulmányutjukról beszámolnak az előljáróság, tanárkar és ifjuság s esetleg a nagy közönség előtt s beszámolójukat az iskolai értesítőben is közéteszik.

VIII. Függelék a 87. sz. ponthoz.

Számvevőszéki jegyzőkönyv.

Felvétetett Miskolczon, 1918. évi február 26., 27. és 28. án a tiszáninneri ref. egyházkerület számvevőszéke és pénzügyi választmánya részéről megtartott együttes ülés alkalmából az egyházkerületi pénztárban kezelt alapítványi és egyéb pénztárak 1917. évi bevételeiről és kiadásairól szóló számadások megvizsgálása tárgyában.

Jelen voltak:

A számvevőszék részéről: Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok, számvevőszéki elnök és Ragályi Béla felsőborsodi egyházmegyei gondnok, számvevőszéki tag.

Idrányi Barna nagyszalánczi lelkész, egyházkerületi tanácsbíró, számvevőszéki tag elmaradását kimentette.

A pénzügyi választmány részéről: Dr. Tüdös István püspök, pénzügyi választmányi elnök, Bizony Ákos egyházkerületi ügyész, dr. Ráczy György, a miskolczi ref. egyház főgondnoka, Sólyom Gyula hejőcsabai lelkész, egyházmegyei tanácsbíró, Tóth Béla miskolczi lelkész, alsóborsodi esperes, Vadászy Pál sajszentszéki lelkész, felsőborsodi esperes pénzügyi választmányi tagok és dr. Regéczy József egyházkerületi alügyész, helyettes pénztárnok és jegyzőkönyvvezető.

A sárospataki főiskola képviselőjében meghívott Radácsi György nyugalmazott teológiai tanár, gazdasági választmányi elnök elmaradását kimentette azzal, hogy a pénztári szabályok szerint a számvevőszéki ülésekre a főiskolai igazgatótanács küld ki időnként egy tagot a főiskola képviselőjéül.

1. Elnöklő főgondnok ur az ülést 1918 február 26-án délután 3 órakor megnyitván, előadja, hogy ő azért hívta meg a főiskola képviselőjében Radácsi György gazdasági választmányi elnököt, mert a főiskolát anyagi ügyekben az képviseli.

Számvevőszék főgondnok ur jelentését helyeslőleg tudomásul veszi s felhivandónak véli a főiskolai igazgatótanácsot, hogy amennyiben a számvevőszéki ülésen nem a gazdasági választmányi elnökkel akarja magát képviseltetni, oly időben jelölje meg képviselőjét a számvevőszéki elnöknek, hogy az az ülésre meghívható legyen.

2. Dókus Ernő számvevőszéki elnök felhívására dr. Regéczy József helyettes pénztárnok előterjeszti megvizsgálás végett az 1917. évi pénztári fő- és részletes szaknaplót a rájuk vonatkozó tőkekönyvekkel, kötelezvényekkel, leltárokkal, segédkönyvekkel és a bevételeket, illetve kiadásokat igazoló okmányokkal együtt, melyeknek tüzetes és szakszerű megvizsgálása a következő sorrendben és eredménnyel fogantatosított:

3. I. Közigazgatási pénztár.

Bevétel.

	Előirányzat	Eredmény
1. Mult évi pénztári maradvány	70429 67	70429 67
2. Államsegély	98304 —	98304 —
3. Kamatokból	58000 —	63828 55
4. Egyházmegyéktől:		
a) Tűzkárbiztosításért	36498 —	36498 55
b) Közigazgatási tárra	2740 —	2744 33
c) Jegyzőkönyvekért	2460 —	3522 10
d) Paróchiális könyvtárra	3570 —	3580 —
e) Közhirdetésből	900 —	933 81
5. Báró Baldácsy-alapítvány jövedelméből	15000 —	15000 —
6. Kenessey-Szondy-alapítvány jövedelméből	400 —	400 —
7. Tiszti fizetésre a többi tárákból ...	2550 —	2550 —
8. Törvények eladási árából	35 73	35 73
9. Középiskolai előadó tiszteletdíjára és költségeire a középiskolai tanítóktól	1800 —	1665 50
10. 1 ^o / _o törlesztési részlet az egyházaktól	7748 —	7748 —
11. Vegyesekből	2000 —	6489 16
12. Visszafizetett tőke	—	161093 04
13. Kezelésre beadott tőkék	—	138658 33
Összesen	302435 40	613480 77

Kiadás.

1. Kezelt tőkék kamatja	35500 —	34207 52
2. Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak törlesztésre	14609 22	14608 85
3. Segélyekre:		
a) az egyházmegyéknek	30400 —	30400 —
b) az egyházmegyéknek a Baldácsy-alapból	6666 66	6666 66
c) sárospataki főiskolának	4000 —	4000 —
d) sárospataki főiskolának a theologiai tanárok fizetésekiegészítésére ...	12562 —	12562 —
e) Miskolczi felsőbb leányiskolának:		
1. évi rendes segély	12300 —	12300 —

	Előirányzat	Eredmény
2. építési segély	9000.—	9000.—
3. újabb segély	4000.—	4000.—
4. vallástanári állásra	2000.—	2000.—
f) egri és rozsnyói lelkészeknek	2000.—	2000.—
g) Kenessey-Szondy-alapból egy felsőzempléni egyháznak	400.—	400.—
h) Sárospataki Ref. Lapoknak	600.—	600.—
4. Közigazgatási tisztviselőknek :		
a) püspöknek	10000.—	10000.—
b) püspöki titkárnak (3200 K fizetés, 800 K lakbér, 400 K korpótlék)	4400.—	4400.—
c) nyolc esperesnek	12800.—	12800.—
d) kerületi fő- és aljegyzőknek	2320.—	2320.—
e) egyházmegyei főjegyzőknek	800.—	800.—
f) fő- és alügyészeknek	1880.—	1880.—
g) pénztárnoknak	3240.—	3240.—
h) levéltárnoknak	600.—	600.—
i) középiskolai előadónak	1000.—	940 20
k) tanügyi előadónak	100.—	100.—
5. Vallástanító lelkészeknek :		
a) miskolczinak	2100.—	1683 30
b) kassainak	350.—	350.—
c) ungvárinak	600.—	600.—
d) sárospatakinak	300.—	300.—
e) eperjesinek	300.—	300.—
f) dobsinainak	200.—	100.—
g) láczaiknak Monyha-tanyai tanításért	100.—	100.—
h) alsókemencei előkönyörgőnek	200.—	200.—
i) mezőkövesdinek	100.—	100.—
k) tornaljainak sajjögömöri tanításért	100.—	100.—
l) tátrai isteni tiszteletek tartásáért	360.—	360.—
6. Kegydijak :		
a) özv. Fejes Istvánnénak	1200.—	1200.—
b) özv. Pataky Sándornénak	1000.—	1000.—
7. Konventtartásra és konventi tagok költségeire		
	1700.—	1019 50
8. Napidijak és utiköltségek		
	3200.—	5129 78
9. Egyetemes tanügyi bizottság költsé- geire		
	800.—	626 41

	Előirányzat	Eredmény
10. Paróchiális könyvtárra	3570.—	3570.—
11. Jegyzőkönyvek nyomásáért	8000.—	431773
12. Protestáns irodalmi társaság tagdíja	50.—	50.—
13. Közhirdetésből gyűlt összeg egyházaknak és intézetnek	900.—	93381
14. Püspöki iroda kiadásaira	3000.—	339177
15. Püspöknek reprezentációs költségekre	2000.—	2000.—
16. Pénztári nyomtatványok	500.—	44.—
17. Püspöki és pénztári szolga bére	840.—	840.—
18. Tűzkárbiztosításért Fonciérenak	24671.17	24671.17
19. Vallásos iratokra missziói egyházaknak	300.—	350.—
20. Püspöki titkári nyugdíjárulék	64.—	80.—
21. 1% törlesztési részlet Földhitelintézetnek	7918.—	7918.—
22. Zsinattartási alapra	18000.—	8000.—
23. Tőkesegélyek egyházaknak	44550.—	44550.—
24. Vegyesekre	4000.—	232370
25. Ujra kölcsön adatott	—	251402.36
26. Kölcsön visszafizetésre	—	20595.84
27. Kezelt tőkéből visszaadatott	—	38820.12
28. Zsinati költségekre	—	5196.75
29. Középiszkolai előadói alapra	—	725.30
Összesen	302151.05	602774.77
Pénztári maradvány	—	10706.—

A tár állása.

1. Kint lévő tőke	1112240.74
2. Kamathátralék	27850.64
3. Pénztári maradvány	10706.—
Összesen	1150797.38
terheli ezt: 1. Kezelt tőke	806216.63
2. Törlesztéses kölcsön	175675.97
van tehát tisztán 1917. év végén	168904.78
voli 1916. év végén	167976.52
Szaporodás	928.26

Ezen tárra vonatkozólag a következő észrevételek merültek fel:

1. A sályi ref. egyház	1750·—	
2. Szentmiklóssy Ödön	6851·—	
3. Ispán Pál József	1000·—	
4. Csáti Károlyné	300·—	
5. Órás Károly	60·—	
6. Éles Lajos	440·—	
7. Süti Gábor	400·—	
8. Miskolczi Takarékpénztár	60000·—	tőketartozá-

saikat a folyó évben kifizetvén, kötvényeik nekik kiadattak.

4. II. Vay – Mocsáry alapítvány A).

Bevétel.

1. Mult évi pénztári maradvány	8134·53
2. Kamatokból	43417·10
3. Visszafizetett tőkék	141689·66
Összes bevétel	<u>193241·29</u>

Kiadás.

1. Sárospataki főiskolának	40000·—
2. Ujra kölcsön adatott	149710·—
Összes kiadás	<u>189710·—</u>
Pénztári maradvány	3531·29

A tár állása.

1. Kint lévő tőke	654190·34
2. Kamathátralék	27741·56
3. Pénztári maradvány	3531·29
Összesen	<u>685463·19</u>
1916. év végén volt	683362·58
Szaporodás	2100·61

Ezen tárra vonatkozólag a következő észrevételek merültek fel:

1. Danyikó Jánosné	250·—
2. Óváry Miklós	2369·—
3. Mihály Poczik János	300·—
4. Nagybári egyház	1650·—

5. Janka Károly	—	—	—	300.—
6. Mihály Zsuzsanna	—	—	—	200.—
7. Nagy Lajos	—	—	—	300.—
8. Vadász Miklós	—	—	—	14000.—
9. Bodnár Lajos	—	—	—	500.—

korona tőke-
tartozása a folyó évben kifizettetvén, kötvényeik kiadattak.

5. III. Vay—Mocsáry alapítvány B).

Bevétel.

1. Mult évi pénztári maradvány	—	—	—	2246·70
2. Visszafizetett tőke	—	—	—	45836·74
3. Kamatokból	—	—	—	24393·59
4. Kölcsönből	—	—	—	10000.—
Összesen	—	—	—	82477·03

Kiadás.

1. Ujra kölcsön adatott	—	—	—	31800.—
2. Tiszti fizetésre	—	—	—	1430.—
3. Sárospataki házra	—	—	—	282·69
4. Kölcsönvisszafizetésre	—	—	—	31400.—
Összesen	—	—	—	64912·69
Pénztári maradvány	—	—	—	17564·34

A tár állása.

1. Pénztári maradvány	—	—	—	17564·34
2. Kint lévő tőke	—	—	—	232175·03
3. Kamathátralék	—	—	—	2920·84
Összesen	—	—	—	252660·21
1916. év végén volt	—	—	—	232528·70
Szaporodás	—	—	—	20131·51

Ezen tárra vonatkozólag a következő észrevételek merültek fel:

1. Koncz Zsigmondné	—	—	—	60.—
2. Csenge János	—	—	—	1130.—
- korona tőke-
tartozása a folyó évben kifizettetvén, kötvényeik kiadattak.

6. IV. Gróf Teleky—Szeremley—Szentés alapítvány.

Bevétel.

1. Mult évi pénztári maradvány	---	---	---	2260·86
2. Kamatokból	---	---	---	2577·69
3. Visszafizetett tőke	---	---	---	9269·---
Összesen	---	---	---	14107·55

Kiadás.

1. Sárospataki főiskolának	---	---	---	2160·---
2. Ujra kölcsön adatott	---	---	---	10233·---
Összesen	---	---	---	12393·---
Pénztári maradvány	---	---	---	1714·55

A tár állása.

1. Kint lévő tőke	---	---	---	36372·---
2. Kamathátralék	---	---	---	1733·29
3. Pénztári maradvány	---	---	---	1714·55
Összesen	---	---	---	39819·84
1916. év végén volt	---	---	---	39488·21
Szaporodás	---	---	---	331·63

Ezen tárra vonatkozólag a következő észrevételek merültek fel:

1. Sallay Béla	---	---	---	500·---
2. Pál Mária	---	---	---	100·---
3. Sallay István	---	---	---	833·---

korona tőke-tartozásai kifizettetvén, kötvényeik kiadattak.

7. V. Lelkészi özvegy-árva gyámintézet.

Bevétel.

1. Mult évi pénztári maradrány	---	---	---	4872·59
2. Visszafizetett tőke	---	---	---	146744·---
3. Kamatokból	---	---	---	32989·82
4. Tagdíjból és hirdetésből	---	---	---	3518·23
5. Demeter Borbálától visszajött	---	---	---	11·78
Összesen	---	---	---	188136·42

Kiadás.

1. Ujra kölcsön adatott	---	---	---	155220 ⁰ —
2. Özvegyeknek és árváknak	---	---	---	31223 ⁶⁷
3. Ágoston Sándornak	---	---	---	200 ⁰ —
4. Visszafizetett részvénydíj	---	---	---	252 ⁰ —
5. Tiszii fizetésre	---	---	---	560 ⁰ —
				<u>Összesen:</u> 187455 ⁶⁷
				Pénztári maradvány: 680 ⁷⁵

A tár állása.

1. Kint lévő tőke	---	---	---	463148 ⁰ —
2. Kamathátralék	---	---	---	16887 ⁹⁶
3. Pénztári maradvány	---	---	---	680 ⁷⁵
				<u>Összesen:</u> 480716 ⁷¹
				1916. év végén volt: 479555 ⁹⁶
				Szaporodás: 1160 ⁷⁵

Ezen tárra vonatkozólag a következő észrevételek merültek fel:

1. Bordás András	---	---	400 ⁰ —
2. Holló Venéz József	---	---	101 ⁰ —
3. Szabó József	---	---	200 ⁰ —
4. Sulányi Sándorné	---	---	1000 ⁰ —
5. Hubay Bertalan	---	---	404 ⁰ —

kor. tőketartozása a folyó évben kifizettetvén, kötvényeik kiadattak.

8. VI. Szükösi-Hollandi tár.*Bevétel.*

1. Mult évi pénztári maradvány	---	25 85
2. Kamatokból	---	19361 ⁷⁰
3. Visszafizetett tőkék	---	63674 ⁰ —
4. Egyházmegyéktől szükösök részére	---	498 ⁴¹
		<u>Összesen:</u> 83559 ⁹⁶

Kiadás.

1. Ujra kölcsön adatott	---	66130 ⁰ —
2. Egyházmegyéknek segélyezésre	---	960 ⁰ —
3. Tápintézeti segély a főiskoláknak	---	2234 ⁰ —

4. Prinsterer-alapítvány kamata a főiskolának	550
5. Kálvineum alapítvány kamata a Kálvineumnak	400
6. Segély a leányiskolának	3000
7. Lelkészi nyugdíjintézeti belépési járulékokra felvett kölcsön törlesztési részlete	6694
8. Egyházmegyéknek szűkösök részére vissza	498 41
9. Tiszti fizetésre	560
10. Állandó segélyekre: Tóth Pálné 200, barkai lelkész 80, Ágoston Sándor 300, lekenyei tanító 200, nagybózsvai lelkész 100, beszteri lelkész 100, özv. Terhes Barnáné 60, hejőbábai egyház 80, mályi egyház 200, egri énektanító 100	1420
11. Rendkívüli segélyekre	250
Összesen:	82696 41
Pénztári maradvány:	863 55

A tár állása.

1. Kint lévő tőke	281250 30
2. Kamathátralék	16106 26
3. Pénztári maradvány	863 55
Összesen:	298220 11
Tartozás Keresk. Banknak:	88385 24
Tiszta vagyon:	209834 87
1916. év végén volt:	205833 11
Szaporodás:	4001 76

Ezen tárra vonatkozólag a következő észrevételek merültek fel:

1. Kovács András	2000
2. Somogyi János	470
3. Érsek Kormos Ágoston	700
4. Bárdos István	616
5. Elek István	400
6. Simon János	2200

kor. tőketartozásaik a folyó évben kifizettetvén, kötvényeik kiadattak.

9. VII. Tolcsvai Nagy Gedeon-alapítvány.

Bevétel.

1. Mult évi pénztári maradvány	—	2388·11
2. Kamatokból	— — — — —	4926·57
3. Visszafizetett tőke	— — — — —	16714·80
Összesen:		<u>24029·48</u>

Kiadás.

1. Egyházmegyéknek	— — — — —	2400·—
2. Ujra kölcsön adatott	— — — — —	21110·—
Összesen:		<u>23510·—</u>
Pénztári maradvány:		519·48

A tár állása.

1. Kint lévő tőke	— — — — —	69341·20
2. Kamathátralék	— — — — —	2412·50
3. Pénztári maradvány	— — — — —	519·48
Összesen:		<u>72273·18</u>
1916. év végén volt:		<u>70323·55</u>
Szaporodás:		1949·63

Ezen tárra vonatkozólag a következő észrevételek merültek fel:

1. Eke Lilicze István	— — —	2·20
2. Ördög János	— — —	90·—
3. Király Sámuel	— — —	100·— kor. tőketartozása a folyó évben kifizettetvén, kötvényeik kiadattak.

10. VIII. Általános határozatok.

1. Mindezen pénztárakra vonatkozó számadások összes tételeikben helyeseknek találtatván, Dr. Regéczy József helyettes pénztárnoknak az 1917. évi számadások terhe alól az abban foglalt tételekre vonatkozólag leendő felmentését egyh. ker. számvevőszék ezennel javaslatba hozza.

2. A folyó 1918. évi pénztári napló lezáratván, a bevételi és kiadási rovatok összegeztetvén, kitünt, hogy a

folyó évi bevétel	— — —	313368·64
a folyó évi kiadás	— — —	<u>99398·64</u>

bevételi többlet 213970·— kor., mely összeg részint készpénzben, részint postatakarékpénztári csekk és a Miskolczi Takarékpénztári folyószámlán meglévőnek találtatott.

II. Költségelőirányzatok.

I. A közigazgatási tár részére.

	<i>Bevétel.</i>	1917. évi eredmény	1918. évi előirányzat
1. Mult évi pénztári maradvány	---	70429.67	10706.---
2. Államsegély	---	98304.---	98304.---
3. Kamatokból	---	63828.55	58000.---
4. Egyházmegyéktől:			
a) tűzkárbiztosításért	---	36498.55	24184.65
b) közigazgatási tárra	---	2744.33	2744.---
c) jegyzőkönyvek árába	---	3522.10	3500.---
d) paróchiális könyvtárra	---	3580.---	3580.---
e) közhirdetésből	---	933.81	900.---
5. Bátor Baldácsy-alap jövedelméből	---	15000.---	15000.---
6. Kenessey-Szondy-alap jövedelméből	---	400.---	400.---
7. Tiszti fizetésre a többi tárból	---	2550.---	2550.---
8. Középiskolai előadó tiszteletdíjára és költségeire a középiskolai tanulóktól	---	1665.50	1600.---
9. 1 ^o / _o törlesztési részlet az egyházaktól	---	7748.---	7918.---
10. Zsinattartási alapból	---	---	10000.---
11. Vallástanításért nem felekezetünkhöz tartozó iskoláktól	---	---	2000.---
12. Vegyesekből	---	6489.16	3000.---
Összesen	---	313693.67	244386.65

Kiadás.

1. Kezelt tőkék kamatjára	---	34207.52	35000.---
2. Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak törlesztésre	---	14608.85	14608.---
3. Segélyekre:			
a) egyházmegyéknek	---	30400.---	30400.---
b) egyházmegyéknek a Baldácsy-alapból	---	6666.66	6666.66
c) Sárospataki főiskolának	---	4000.---	4000.---
d) Sárospataki főiskolának a theológiai tanárok fizetésekiegészítésére	---	12562.---	12562.---
e) leányiskolának:			
1. évi rendes segély	---	12300.---	12300.---
2. építési segély	---	9000.---	9000.---

	1917. évi eredmény	1918. évi előirányzat
3. újabb segély --- --- ---	4000.—	4000.—
4. vallásstanári állásra --- --- ---	2000.—	2000.—
f) egri és rozsnói lelkészeknek ---	2000.—	2000.—
g) Kenessey-Szondy-alapítvány jövedelméből egy gömöri egyháznak	400.—	400.—
h) Sárospataki Ref. Lapoknak ---	600.—	600.—
4. Közigazgatási tisztviselőknek :		
a) püspöknek --- --- --- ---	10000.—	10000.—
b) püspöki titkárnak fizetés (3200), lakbér (800), korpótlék (400) ---	4400.—	4400.—
c) nyolc esperesnek --- --- ---	12800.—	12800.—
d) kerületi fő és aljegyzőknek ---	2320.—	2320.—
e) egyházmegyei főjegyzőknek ---	800.—	800.—
f) fő- és alügyészeknek --- --- ---	1880.—	1880.—
g) pénztárnoknak --- --- --- ---	3240.—	3240.—
h) levéltárnoknak --- --- --- ---	600.—	600.—
i) középiskolai előadónak (tiszteletdíj és költségekre) --- --- --- ---	940 20	1200.—
k) tanügyi előadónak --- --- ---	100.—	200.—
l) missiói előadónak --- --- --- ---	—	200.—
5. Vallásitanító lelkészeknek :		
a) miskolczinak --- --- --- ---	1683 30	3400.—
b) kassainak --- --- --- ---	350.—	350.—
c) ungvárinak --- --- --- ---	600.—	600.—
d) sárospatakinak --- --- --- ---	300.—	300.—
e) eperjesinek --- --- --- ---	300.—	300.—
f) dobsinainak a múlt évi fel nem vett 100 koronával --- --- ---	100.—	300.—
g) láczaiknak Monyha-tanyai tanításért	100.—	100.—
h) alsókemenczei előkönyörgőnek ---	200.—	200.—
i) mezőkövesdinek --- --- --- ---	100.—	100.—
k) tornaljainak sajtógömöri tanításért	100.—	100.—
l) tátrai isteni tiszteletek tartására ---	360.—	360.—
6. Napidíjak és utiköltségek --- --- ---	5129 78	5200.—
7. Kegydíjak: a) Özv. Fejes Istvánnénak ---	1200.—	1200.—
b) Özv. Pataki Sándornénak ---	1000.—	1000.—
8. Konventtartásra és konventi tagok költségeire --- --- --- ---	1019 50	1200.—
9. Egyetemes tanügyi bizotts. költségeire	626 41	800.—

	1917. évi eredmény	1918. évi előirányzat
10. Parochiális könyvtárak	3570—	3580—
11. Jegyzőkönyvek nyomásáért	4317·73	7000—
12. Prot. irod. társaság tagdíja	50—	50—
13. Közhirdetésből gyűlt összeg intéze- teknek, egyházaknak	933·81	900—
14. Püspököknek representációs költségekre	2000—	2000—
15. Püspöki iroda kiadásaira (fűtés 350—, világítás 50—, irnok fizetés 400—, telephon 200—, nyomtatványok) ...	3391·77	3500—
16. Pénztári nyomtatványok	44—	300—
17. Püspöki és pénztári szolgáló bére ...	840—	840—
18. Tűzkárbiztosításért Foncierének ...	24671·17	16355·38
19. Vallásos iratokra missiói egyházaknak	350—	300—
20. Püspöki titkáráért nyugdíjárulék ...	80—	72—
21. 1 ⁰ / ₀ törlesztés Földhitelintézetnek ...	7918—	7918—
22. Zsinati költségekre	5196·75	10000—
23. Vegyesekre	2323·70	2000—
Összesen	238681·15	241502·04
Bevétel		244386·65
Maradvány		2884·61

2. Vay-Mocsáry-alapítvány A) részére.

Bevétel.

1. Mult évi pénztári maradvány ...	3531·29
2. Kamatokból	38000—
Összesen	41531·29

Kiadás.

1. Sárospataki főiskolának	40000—
Összesen	40000—

3. Vay-Mocsáry-alapítvány B) részére.

Bevétel.

1. Mult évi pénztári maradvány ...	17564·34
2. Kamatokból	13000—
Összesen	30564·34

Kiadás.

1. Tiszti fizetésre	---	---	---	---	1430.—
2. Tőkésítésre	---	---	---	---	29134.34
				Összesen	30564.34

4. Gróf Teleky-Szeremley-Szentes-alapítvány részére.*Bevétel.*

1. Mult évi pénztári maradvány	---	---	---	---	1714.55
2. Kamatokból	---	---	---	---	2000.—
				Összesen	3714.55

Kiadás.

1. Sárospataki főiskolának	---	---	---	---	2160.—
				Összesen	2160.—

5. Lelkészi özvegy-árva gyámintézet részére.*Bevétel.*

1. Mult évi pénztári maradvány	---	---	---	---	680.75
2. Kamatokból	---	---	---	---	28000.—
3. Tagdíjakból és hirdetésből	---	---	---	---	3500.—
				Összesen	32180.75

Kiadás.

1. Özvegyeknek, árváknak	---	---	---	---	31400.—
2. Tiszti fizetésre	---	---	---	---	560.—
3. Ágoston Sándornak	---	---	---	---	200.—
				Összesen	32160.—

6. Szükösi-Hollandi tár részére.*Bevétel.*

1. Mult évi pénztári maradvány	---	---	---	---	863.55
2. Kamatokból	---	---	---	---	17000.—
3. Egyházmegyétől szükösök részére	---	---	---	---	498.41
				Összesen	18361.96

Kiadás.

1. Egyházmegyéknek segélyezésre...	960—
2. Tápintézeti segély főiskolának ...	2234—
3. Prinsterer-alapítvány kamata főiskolának ...	400—
4. Hittanhallgatók nyugdíjjáruléka...	1000—
5. Kalvineum-alapítvány kamata Kalvineumnak ...	400—
6. Segély a felső leányiskolának ...	3000—
7. Törlesztéses kölcsön törlesztési részlete ...	6694—
8. Egyházmegyéknek vissza szükösök részére ...	498.41
9. Tiszti fizetésre ...	560—
10. Állandó segélyekre: özv. Tóth Pálné 200, barkai lelkész 80, Ágoston Sándor 300, lekenyei tanító 200, nagybózsvai lelkész 100, beszteri lelkész 100, özv. Terhes Barnáné 60, hejőbábai egyház 80, mályi egyház 200, egri énektanító 100 ...	1420—
11. Rendkívüli segélyekre...	500—
Összesen ...	17816.41

7. Tolcsvai Nagy Gedeon-alapítvány részére*Bevétel.*

1. Mult évi pénztári maradvány	519.48
2. Kamatokból ...	4000—
Összesen ...	4519.48

Kiadás.

1. Az egyházmegyéknek ...	2400—
Összesen ...	2400—

Mindezen költségelőirányzatokat a számvevőszék helyeseknek találja s az egyházkerületi közgyűlésnek elfogadásra ajánlja

Ezek után az ülés 1918. évi február hó 28-án d. e. 10 órakor berekesztetett.

Miskolcz, 1918 február 28-án.

Dr. Tüdős István,
püspök
a pénzügyi választmány elnöke.

Dókus Ernő,
főgondnok
a számvevőszék elnöke.

Dr. Regéczy József,
egyh. ker. alügyész
jegyzőkönyvvezető.

IX. Függelék.**Egyházkerületünk tisztviselői s bizottságainak tagjai.****1. Tisztviselők.**

Püspök: *Dr. Tüdös István* miskolczi lelkész, a sárospataki főiskola lelkészi főgondnoka, főrendiházi tag. (1914. márc. 10.)

Főgondnok: *Dókus Ernő* cs. és kir. kamarás, főrendiházi tag, a sárospataki főiskola világi főgondnoka. Lakik: Legenyén (Zemplénmegye) u. p. Legenyealsó Mihályi. (1910. okt. 11.)

Lelkészi főjegyző: *Czinke István*, rimaszombati lelkész. (1917. szept. 18.)

Világi főjegyző: *Dr. Puky Endre* udvari tanácsos, abauj-tornamegyei alispán. (1912. okt. 8.)

Lelkészi aljegyzők: *Sütő Kálmán* megyaszói lelkész. *Janka Károly* cigándi lelkész. (1917. szept. 18.)

Világi aljegyzők: *Dr. Mitrovics Gyula* debreczeni egyetemi tanár, *Dr. Kérészy Barna* miskolczi ügyvéd. (1912. okt. 8.)

Pénztárnok: *Dr. Regéczy József* alügyész (ideiglenes.)

Főügyész: *Bizony Ákos* miskolczi ügyvéd, országos képviselő. (1876 május 2.)

Alügyész: *Dr. Regéczy József* miskolczi ügyvéd. (1910 május 19.)

Püspöki titkár: *Lengyel István* okl. lelkész. (1911. máj. 16.)

Levéltárnok: (egyházkerületi és főiskolai): *Zsoldos Benő*, sárospataki nyug. főiskolai tanár. (1906. május 15.)

2. Tanácsbírák.*a) Lelkésziek:*

Kérészy Barna tiszánánai lelkész (1892. május 3.), *Komjáthy Gábor* ungvári lelkész (1914. június 10.), *Idrányi Barna* nagyszalánczi lelkész (1915. június 10.), *Péter Mihály* gálszécsi lelkész (1917. szept. 18.), *Fodor György* perkupai lelkész (1918. szept. 18.)

b) Világiak :

Lévay József, Borsodvármegye nyug. alispánja, lakik Miskolczon (1885. április 28.), *Miklós Ödön*, főrendiházi tag, lakik Budapesten, (1896. május 27.), *Dókus Gyula*, Zemplénnvármegye alispánja, lakik Sátoraljaujhelyben (1897. okt. 5.), *Szent-Imrey Gyula*, földbirtokos, lakik Gibárton (Abauj) (1899. szept. 26.), *Szalay László*, országgyűlési képviselő, nyug. főispán, lakik Kassán (1912. június 4.)

3. Tanári és tanítói képviselők az egyházkerületi közgyűlésen.

(1917. szept. 1-től 1922 aug. 31-ig.)

I. Tanári képviselők :

- a) A sárospataki theol. akadémiáé: *Rohoska József*.
- b) A sárospataki jogakadémiáé: *Dr. Buza László*.
- c) A sárospataki főgimnáziumé: *Ellend József*.
- d) A miskolci főgimnáziumé: *Dr. Kosztolányi Zoltán*.
- e) A rimaszombati főgimnáziumé: *Kerekes Dezső*.
- f) Miskolci leánygimnáziumé: *Domby László*.

II. Tanítóképviselek: *Becske Bálint* jánosi, *Gööz Ferencz* sajkakazinczi, *Qagyi Károly* olaszliszka, *Csiky Béla* miskolci tanítók.

4. Egyetemes konventi képviselők.

(1919—1921.)

Kérészy Barna tiszánánai lelkész, *Dr. Révész Kálmán* kassai lelkész, abauji esperes, *Meczner Béla* főrendiházi tag, alsózempléni egyházmegyei gondnok, *Ragályi Béla* f.-borsodi egyházmegyei gondnok, rendes tagok.

Czinke István rimaszombati lelkész, *Vadászy Pál* felsőborsodi esperes, *Meczner József* abauji egyházmegyei gondnok, *Dókus Gyula* zemplénnmegyei alispán, főiskolai világi gondnok, póttagok.

5. Zsinati képviselők.

(1917 – 1927-ig.)

Dr. Tüdő István püspök, *Dókus Ernő* főgondnok (hivatalból), *Dr. Révész Kálmán*, *Czinke István*, *Kérészy Barna*, *Vadászy Pál*, *Komjáthy Gábor*, *Idrányi Barna*, *Tóth Béla* lelkészi, *Meczner Béla*, *Ragályi Béla*, *Dókus Gyula*, báró *Vay Elemér*, *Bizony Ákos*, *Meczner József*, *Lukács Géza* világi, *Rohoska József* főiskolai, *Domby László* főgimnáziumi, *Baksa Lajos* tanítói rendes képviselők.

Szücs István, *Fodor György*, *Hutka József*, *Réz László*, *Péter Mihály*, *Sütő Kálmán*, (Egy hely üres) lelkészi, *Bernáth Zoltán*, *Dr. Puky Endre*, *Dókus László*, *Miklós Ödön*, *Dr. Nagy Ferencz*, *Horváth Elemér*, *Szalay László* világi; *Dr. Buza László* főiskolai, *Ellend József* főgimnáziumi, *Vass Ádám* tanítói pótképviselők.

6. Egyházkerületi tanügyi bizottság.

Elnökök: *Czinke István* egyházker. főjegyző és *Meczner Béla* alsözempléni egyházmegyei gondnok.

Előadó és jegyző: *Fodor György* e. ker. tanácsbíró.

Tagok: Abaujból: *Kovács Béla*, *Szent-Imrey Gyula*, *Vass Ádám*; Alsóborsodból: *Halászy József*, *Deák Gyula*, *Csiky Béla*; Alsözemplénből: *Danyi József*, *Dr. Gulyás József*, *Gagy Károly*; Felsőborsodból: *Elek József*, *Zsóry György*, *Göőz Ferencz*; Felsőzemplénből: *Virág József*, *Bernáth Aladár*, *Lizskai Bertalan*; Gömörből: *Pósa Lajos*, *Bodor István*, *Becske Bálint*; Tornából: *Arday Janka Dániel*, *Dr. Óváry Pál*, *Varga József*; Ungból: *Szakai István*, *Minay István*, *Bóczér István*. A Sárospataki Irodalmi Kör képviselője: *Kovács Sándor*.

7. Egyházkerületi énekügyi bizottság.

Elnök: *Dr. Révész Kálmán*.

Tagok: *Lévay József*, *Szinyey Gerzson* nyug. sárospataki akad. tanár, *Czinke István*, *Hodossy Béla* áll. tanítóképző-intézeti igazgató Sárospatakon.

8. Egyházkerületi pénzügyi választmány.

(1918—1923.)

Elnök: *Dr. Tüdös István* püspök.**Tagok:** *Vadászy Pál, Sólyom Gyula, Tóth Béla, Kun Bertalan, Dr. Rácz György, Bizony Ákos.* (Egy tagot az igazgatótanács küld időnként a főiskola képviselőjéül.)**Jegyző és előadó:** *Regéczy József* e.-ker. alügyész.**9. Egyházkerületi számvevőszék.**

(1918 – 1923.)

Elnök: *Dókus Ernő* főgondnok.**Tagok:** *Ragályi Béla, Idrányi Barna, Fodor György* rendes, *Bárczay László, Farkas István, Dr. Molnár Gyula* póttagok.**Jegyzője s előadója:** az egyházkerületi ügyész.**10. Lelkészképesítő bizottság.**

(1912—1918.)

Elnökök: *Dr. Tüdös István* püspök, *Dókus Ernő* főgondnok.**Tagok:** *Czinke István, Dókus László, Komjáthy Gábor, Dr. Makkay Sándor, Marton János, Meczner Béla, Nagy Béla, Harsányi István, Dr. Révész Kálmán, Rohoska József.***11. Theol. magántanár-képesítő bizottság.****Elnökök:** *Dr. Tüdös István* püspök, *Dókus Ernő* főgondnok.**Tagok:** *Dókus Gyula, Dr. Magda Sándor, Hallgató János* és a szaktanárok.**12. Esperesek hivatalakor szerint.***Vadászy Pál, felsőborsodi, 1893. július 5.**Ragályi Géza, tornai, 1897. április 6.**Dr. Révész Kálmán, abauji, 1898. március 22.**Hutka József, felsőzempléni, 1901. augusztus 29.*

Bálint Dezső, alsózempléni, 1908. szeptember 2.

Szücs István, ungi, 1908. szeptember 8.

Buzi Márton, gömöri, 1917. augusztus.

Tóth Béla, alsóborsodi, 1917. december.

13. Egyházmegyei gondnokok hivatalakor szerint.

Meczner Béla, alsózempléni, 1887. március 22.

Ragályi Béla, felsőborsodi, 1889. szeptember 3.

Meczner József, abauji, 1895. szeptember 3.

Br. Vay Elemér, alsóborsodi, 1897. április 22.

Kádár Kálmán, tornai, 1911. április 24.

Dókus László, felsőzempléni, 1911. május 2.

Lukács Géza, gömöri, 1915. május 4.

Bernáth Zoltán, ungi, 1917. május.

14. Missiói bizottság.

Elnök: *Dr. Tüdös István* püspök, helyettes elnök: *Dr. Révész Kálmán*.

Tagok: *Hutka József, Dr. Révész Kálmán, Vadász Pál, Meczner Béla, Meczner József, Ragályi Béla, Br. Vay Elemér, Bálint Dezső, Tóth Béla, Buzi Márton, Szücs István, Dókus László.*

Előadó: *Péter Mihály.*

15. Egyetemes tanügyi bizottsági tagok.

(A konvent által választva.)

Radácsy György, Dr. Révész Kálmán konventi tagok; *Dr. Rác Lajos, Domb László* konventen kívüli tagok; *Dr. Buza László és Csontos József* póttagok.

16. Időszakai tanács 1918—1919.

(Őszi egyházkerületi gyűléstől őszi egyházkerületi gyűlésig.)

Elnökök: *Dr. Tüdös István* püspök, *Dókus Ernő* főgondnok.

I. sz. tanács: *Ragályi Géza, Hutka József, Kérészy Barna,*

Meczner Béla, br. Vay Elemér rendes; *Szent-Imrey Gyula, Dókus László, Idrányi Barna, Buzi Márton* póttagok.

II. sz. tanács: *Dr. Révész Kálmán, Vadászy Pál, Meczner József, Dókus Gyula, Ragályi Béla* rendes; *Szücs István, Lukács Géza, Szalay László, Komjáthy Gábor* póttagok.

17. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa:

Elnökök: *Komjáthy Gábor* lelkészi gondnok, *Dókus Gyula* világi gondnok.

Tagok: (1913--1919-re) *Bálint Dezső, Vadászy Pál, Kovács Béla, Szücs István, Czinke István, Hutka József* lelkészi részről; *Meczner Béla* (S.-A.-Ujhely), *Bernáth Zoltán* (Vaján), u. p. Nagykapos), *Dr. Puky Endre* (Kassa), *Szent-Imrey Gyula* (Gibárt), *Bernáth Aladár* (Sátoraljaujhely), *Farkas Géza* (Bátka) világi részről; a főiskola tanári kara részéről: *Dr. Buza László* akad. és közigazgató, *Ellend József* főgimn. igazgató, *Rohoska József, Csontos József*; a gazdasági választmány részéről: *Radácsi György* mint gazdasági választmányi elnök; *Kovácsy Sándor* mint gazd. vál. képviselő; jegyző *Csontos József*.

18. A sárospataki főiskola gazdasági választmánya.

Elnök: *Radácsi György*, ny. theol. tanár.

Tagjai: *Dr. Bessenyei Zénó, Dr. Kiss Sándor, Kovácsy Sándor*. Az elnökkel együtt az egyházkerületi gyűlés által választva 6 évi időtartamra (1913--1919.)

Hivatalból tagok: *Végh Bertalan* ügyész, *Kovácsy Sándor*, az Irodalmi Kör másodelnöke, *Deák Geyza*, könyvtárnok és nyomdafelügyelő, *Kollár István* hely. pénztárnok, *Szücs István* számvevő, *Maller Sándor* tápintézeti felügyelő.

Tanári kar képviselői: *Dávid Zoltán, Halász Dénes, Elekes Imre*. Jegyző: *Dávid Zoltán*.

19. Az egyházkerületi felső leányiskola és leánygimnázium igazgatótanácsa.

Elnökök: *Dr. Tüdös István, Dókus Ernő*.

Tagok: *Bizony Ákos, Dr. Molnár Gyula, Pores János*,

Dr. Rácz György, Dr. Szentpáli István, Lossonczy István, Tóth Béla, Kovács István ongai, Szabó András mezőkeresztesi és Szentmártoni Dániel martonyii lelkészek, továbbá Domby László igazgató, Péter Pál, Tóth Irén, Czinyéry Barna és Szathmáry Ilona, mint a tanári kar képviselői.

20. Nyugdíj bizottság.

Elnök: *Dr. Tüdös István* püspök.

Tagjai: *Br. Vay Elemér, Dr. Kérészy Barna, Péter Mihály, Sütő Kálmán; előadója Bizony Ákos, főügyész.*

21. Kongruaügyi bizottság.

Elnök: *Dr. Tüdös István.*

Tagok: *Bizony Ákos, Vadászy Pál, Dr. Révész Kálmán.*

22. Szavazatbontó bizottság.

Elnökök: *Dr. Tüdös István, Dókus Ernő.*

Tagok: *Br. Vay Elemér, Ragályi Béla, Tóth Béla, Domby László, Dr. Molnár Gyula, Bizony Ákos, Dr. Kérészy Barna.*

23. A sárospataki főiskola jövődjét előkészítő bizottság.

Elnökök: *Dr. Tüdös István, Dókus Ernő.*

Tagok: *Bálint Dezső, Buzi Márton, Hutka József, Ragályi Géza, Dr. Révész Kálmán, Szűcs István, Vadászy Pál, Tóth Béla, esperesek; Dókus László, Kádár Kálmán, Lukács Géza, Meczner Béla, Meczner József, Ragályi Béla, Br. Vay Elemér s Bernáth Zoltán egyházmegyei gondnokok; Dókus Gyula, Komjáthy Gábor főisk. gondnokok; Farkasfalvi Farkas Géza ig. tanácsos; Dr. Buza László akadémiai, Ellend József gimn. igazgatók; a Sárospatakot Oltalmazó Liga elnöke, Szinyei Gerzson nyug. tanár, Dr. Kun Zoltán Sárospatak képviselője s Radácsi György nyug. theol. tanár, mint előadó.*

Tárgymutató.

Jelenvoltak névsora — — — — —

I. Közgyűlési ügyek.

1. A püspök imádsága.
2. A főgondnok megnyitó beszéde.
3. A közgyűlési tagok igazolása.
4. Püspöki jelentés.
5. Tóth Béla esperessé választása.
6. Részvét Kenessey B. elhunytá felett.
7. Részvét Beniczky Á. felügyelő elhunytá felett.
8. Nagy Károly erdélyi új püspök üdvözlése.
9. Dr. Révész Kálmán üdvözlése.
10. Bírósági ülés kitűzése.
11. Elnöki előterjesztések.
12. Jelentés egy lelkészi rendes és egy pót zsinati tag választásáról.
13. Zsinati tagságra szavazatot nem adott gyülekezetek.
14. Konventi tagok választása 1919—21. évre.
15. Baldácsy-bizottságba tagok választása 1919—21. évre.
16. Énekügyi bizottságba Radácsi helyére Révész Kálmán választatik.
17. Dr. Nagy Ferenc lemondása felsőleányisk. igazgató-tanácsosságáról.
18. Pénzügyi választmányi és számvevőszéki tagok választása, a számvevőszéki szabályrendelet módosítása.
19. Csorba György lemondása s Tóth Béla megválasztása a szavazatbontó bizottságba.
20. Bizottsági jelentés a sárospataki főiskola fejlesztéséről.
21. Esperesek jelentése az istentiszteletek megtartásáról.
22. Esperesek jelentése a belmissióról.
23. Vallástanítási vezérkönyvek és kézikönyvek készítése.

24. Pénzügyi vál. javaslata a közig. államsegély felosztásáról.
25. Szórványok gondozása.
26. Diósgyőr e. k. csereszterződése.
27. Bizottsági jelentés a stóla rendezéséről.
28. Jelentés a Horváth Mária és Simon-alapról.
29. Jelentés a Horváth M.-alap jövedelmének felosztásáról.
30. Miskolczi filléregylet árvaházi alapítólevele.
31. Jogi kar kérelme a helyettesítési díjak visszafizetése tárgyában.
32. Bathó János fizetéskülönbözetének visszamenő utalványozása.
33. Felsőleányiskolánknak új helyiségekkel való bővítése.
34. Tanítónőképző intézet ügye.
35. Bizottsági javaslat az egytetemes adóalapi szabályrendeletéről.
36. Javaslata a theol. oktatás gyakorlatibbá tételére.
37. Az Apologetika kötelező tanítása.
38. Felsőleányiskolánkban Lorántffy Zsuzsánna-egylet alakult.
39. Szemelvényes biblia használata a középiskolákban.
40. Esperesek jelentése a tőkesegélyek felhasználásáról.
41. Kisgejőczy e. k. alapítólevele.
42. Sárospataki polgári leányiskola ügye.
43. Stunda István volt szenior segélyezése.
44. Sallay Simon nyug. tanító segélyezése.
45. Dr. Gerőcz Kálmán lakáspénze és utasítás pályázati előterjesztések alkalmával a pályázók nyugdíj, korpótlék és lakásigényjogosultságának részletes feltüntetésére.
46. Sárospataki gimn. jelentése a reformáció emlékének megünnepléséről.
47. Theol. tanárok és énektanár ruhasegélye.
48. Főiskolai tisztviselők, alkalmazottak és szolgák ruhasegélye.
49. A sárospataki tápintézeti és ösztöndíjpénztárak szétválasztása és a Pogány Istvánné alapítványt alkotó Perked — Mosolygó-pusztai jövedelmének alapítványszerű felhasználása.
50. Kollár István főisk. h. pénztárnok fizetése.
51. Az ószövetségi tanszék átszervezése és Harsányi Istvánnal való betöltése.
52. Stunda István volt szenior ösztöndíjának kiegészítése.

53. Kovács Emil alapító-levele.
54. Sárospataki fogy. szöv., Vas Mihály, Tüdős I. dr. és Lakatos Józsefné alapítványa.
55. Dr. Tüdős István alapítványa.
56. Könyvnyomda és könyvraktári felügyelő díjának emelése.
57. Bathó János és Lenke adománya.
58. Csontos József 25 éves tanársága.
59. Szánthó Gyula tartozásának törlése.
60. Csik Dániel és neje alapítványa.
61. Főiskola zárószámadása 1916 – 17. évről.
62. Főiskola 1918—19. évi költségvetése.
63. Bálványosi és Faragószállási bérlet meghosszabbítása.
64. Radácsi-alapítvány.
65. Molnár Pál alapítvány.
66. Sárkány Sámuel alapítványa.
67. Soltész Ferenc emlék alapítvány.
68. Szeremley Gábor hagyománya.
69. A keménykötésű könyvek árának mérsékelt emelése.
70. Kertészeti oktatás a theológián.
71. Jelentés a háznagyti teendők megosztásáról és díjazásáról.
72. Szenior és alkönyvtáros ruha és háborus segítsége.
73. Vizsgálati és helyettesítési díjak rendezése a főiskolában.
74. Zsoldos Benő levéltárnok helyettesítése.
75. Ószövetségi tanszék helyettesítése.
76. Sárospataki Ref. Lapok évi segélye a főiskolától.
77. Műegyetemi ösztöndíj odaitélése P. Horváth Lajosnak.
78. Jelentés a felsőleányiskoláról s leánygimnáziumról.
79. Süteő István, Szerbák Margit, Molnár Lenke alapítványa.
80. Miskolczi felsőleányiskola és leánygimnázium 1918—19. költségvetése.
81. Miskolczi főgimn. igazgatójának jelentése.
82. Miskolczi főgimn. költségvetése 1918—19. évre.
83. Rimaszombati főgimn. igazgatójának jelentése.
84. A rimaszombati főgimnáziumban ref. tanszéknek ev. vallástanárral való betöltése.
85. Középiskolai előadó jelentése a sárospataki főgimnáziumról.
86. Középiskolai előadó jelentése a miskolczi főgimnáziumról.
87. Számvevőszék jelentése az egyházker. pénztári számadásokról s költségvetésről.

88. Egyházker. tisztviselők háborús pótléka.
89. Az V. theol. tanszék terheinek viselése.
90. Jelentés az egyházkerülettől nyert segélyek elszámolásáról.
91. Szappanos Károly elveszett leckekönyve.
92. Szentpétery Sámuel-féle alapítvány alapítólevelének módosítása.
93. Katonák vallásos iratokkal való ellátása.
94. Tartalmilag egyező anyakönyvi kivonatok kiállítása.
95. A háborús évek kétszeres beszámítása nyugdíjba és korpótléknál.
96. Az övegyek és árvák évjáradékának felemelése.
97. Nyugdíjintézeti naplók és nyugták beküldési határideje
98. Lelkészek terményjárandósága.
99. Tőkesegélyek folyósítása.
100. Tőkesegélyek rendeltetésszerű felhasználásának ellenőrzése.
101. Énekvezérek megsegítése.
102. Az egyházlátogatás módosítása.
103. A ref. sajtómozgalom támogatása.
104. Egyházművészeti bizottság alakítása.
105. A világháborúban résztvevő ref. hősök emléke megörökítése
106. Református Katonák Lapjának támogatása.
107. Konvent jelentést kér a reformáció négyszázados megünnepléséről.
108. Sárospataki főgimnázium államsegélye.
109. Az egyházi műemlékek megmentése.
110. Polgári iskolák reformja.
111. Lelkész és tanítóváltozások.
112. Díjlevelek.
113. Vajáni egyház alapítványa.
114. Özv. Fegyverneki Jánosné alapítványa.
115. Bernáth Zoltán ungi e. m. gondnok alapítványa.
116. Fükő Pál alapítványa.
117. A rozsnyói egyház alapítványai.
118. Hanvai egyház alapítványai.
119. Juhász László csízi és sajólénártfalvi alapítványa.
120. Özv. Csoltó Istvánné alapítványa.
121. Baksay József alapítványa.
122. Báró Ragályi Balassa Mariette alapítványa.

123. Samarjay János és neje alapítványa.
124. Gróf Pálffy-Daun Lipótné alapítólevelei.
125. Sajókazai egyház alapítványa.
126. Gál Péter és Imre alapítványai.
127. Özv. Ujj Jánosné alapítványa.
128. Kazinczi Nagy János alapítványa.
129. Négyesi Andrásné és Ladányi Sámuelné alapítványa
130. Lelkészképesítő bizottság jegyzőkönyvei.
131. A lelkészek előkészítése a szociális munkára.
132. Lelkeszi továbbképző tanfolyamok.
133. Ref. sajtóiroda támogatása.
134. Szondy—Kenessey alapítvány névváltoztatása.
135. Nyolc egyház kérelme az egy koronás főiskolai járu-
lékok befizetése tárgyában.
136. Országos lelkési nyugdíjintézet állami segélyezése.
137. Az egri hitoktatás segélyezése.
138. Jelentés a mezőcsáti párbérválttság alapítványokról.
139. A berzéti egyház Szemere--Törös alapjának 1917. állása.
140. Taktaharkányi egyház alapjainak adósságtörlesztésre
fordíthatása.
141. Sárospataki hitoktatói állás.
142. Czecz András legyebényei lelkész kérelme.
143. Parasznyai egyház alapjainak kezelési szabályai.
144. Legenyei egyház szükösítári tartozása.
145. Lelkeszi fizetések és háborús segítségék rendezése.
146. Balogiványi egyházfentartó-alap.
147. Dobsinai hitoktató állami segítése.
148. Hadbavonult tanítók felmentetése.
149. Zsarnay emlék-alapítvány kamatainak felhasználása.
150. Ungvári önálló hitoktatói állás szervezése.
151. Minaji missiói segély az egyházkerület missiói alapjára.
152. A szavazatot nem adott korláthelmecci egyház a birság
alól feloldatik.
153. Az őrdarmai hitoktatás díjazása az ungi egyházmegye
figyelmébe ajánltatik.
154. Martonyi tőkesegélyének felhasználása.
155. Imola tőkesegélyének felhasználása.
156. Ungvár tőkesegélyének hovaforodítása.
157. Özv. Fejes Istvánné nyugdíjának felemelése.
158. Mezőkövesdi hitoktató-segédlelkész kerületi segélyezése.

159. Az eperjesi lelkész vallástanítási kérvénye.
160. Alsóbereczke adás-vételi ügye.
161. Gortvakisfalud „ „ „
162. Hór „ „ „
163. Lasztócz „ „ „
164. Legenye „ „ „
165. Putnok „ „ „
166. Rimaszombat „ „ „
167. Sajóvelezd „ „ „
168. Taktakenéz „ „ „
169. Tiszaszederkény „ „ „
170. Tolcsva „ „ „
171. Ujcsanáros „ „ „
172. Ungvár „ „ „
173. Jegyzőkönyv hitelesítése.

II. Bírósági ügyek.

- I. Horváth István szerencsi s. lelkész fegyelmi ügye.
- II. Varga Károly korláthelmeczi lelkész fegyelmi ügye.
- III. A tiszaladányi egyház felebbevése tanítói fizetés ügyben.
- IV. Kovács Gusztáv bánhorváti tanító fegyelmi ügye.
- V. Hancsovszky Béla sajkókirályi tanító fegyelmi ügye.
- VI. Keresztúry Józsefnek, néh. Nagy Károly árvái gondnokának felebbevése.
- VII. Négyessy Miklós nekézsenyi egyháztág felebbevése.
- VIII. A feledi egyház presbitériumának felebbevése.
- IX. Ragályi Géza bódvalenkei lelkész felebbevése.
- X. A zsarnói egyház felebbevése.
- XI. Az égerszögi egyház felebbevése.
- XII. A szinpetri egyház felebbevése.

III. Függlék.

- I. Kimutatás a reformációi alapokról, a harangokról stb.
- II. Kimutatás a 11. sz. határozathoz.
- III. Gazdasági választmány jegyzőkönyve a 49. sz. határozathoz.

- IV. Bizottsági jelentés a 49. sz. határozathoz.
- V. Alapítványok kimutatása a 49. sz. határozathoz.
- VI. Ösztöndíjak kimutatása.
- VII. Javaslat a Pogány Istvánné alapítványról.
- VIII. Számvevőszéki jegyzőkönyv.
- IX. Egyházkerületi tisztviselők és bizottságok.

Az egyes pontokat jegyezték:

- Czinke István I. főjegyző: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 18, 20, 23, 36, 37, 91, 93—98, 101—107, 130—133, 160, 173,
Dr. Puky Endre v. főjegyző: 11, 15, 17, 19, 41, 87, 92, 134,
Sütő Kálmán I. aljegyző: 16, 25, 27, 30, 34, 38, 39, 108—112,
136, 139—142, 147—150. Bir. I.-III. IX.
Janka Károly I. aljegyző: 21, 22, 28, 29, 35, 40, 42, 99, 100,
135, 137, 138, 143—146, 151—156.
Dr. Mitrovics Gyula v. aljegyző: 32, 33, 45—86, 88, 89.
Dr. Kérészy Barna v. aljegyző: 113—129.
Dr. Regéczy József alügyész: 24, 26, 43, 44, 90, 157, 172.
Bizony Ákos főügyész, mint előadó: 31. sz.

Betűsoros névmutató.

(A számok a jegyzőkönyvi pontot jelzik.)

- Abauji egyházmegye és esperese 11, 90.
Abodi egyházközség 99.
Adósegély szabályzat 35.
Aggteleki egyh. 99, 121.
Alacskai egyh. 99.
Gróf Andrássy Géza 162.
Alsóbereczkii egyh. 160.
Alsóborsodi egyházmegye és esperese 21, 126, 127, 129, 135,
137, 138, 169.
Alsófalui egyházközség 99.
Alsómérai egyházközség 99.
Alsózempléni egyházmegye és esperese 139, 140, 141, 142, 160,
170, 171.
Apologetika tanítása 37.
Árvaház 30.
Baldácsy-alapítvány 15.
Baksay József 121.
Bathó János 32, 47, 57.
Bathó Lenke 57.
Bárczay László 18.
Beniczky Árpád 7.
Bernáth Zoltán 115.
Berzéki egyházközség 139.
Bizony Ákos 11, 18, 33, 88.
Bodor István 83.
Bodroghalászi egyházközség 99.
Bogdányi József 78.
Borsodmegyei Takarékpénztár 80.
Borsod-Miskolci Hitelbank 80.

- Czecz András 142.
Czinke István 11.
Cserepes Jolán 111.
Csík Dániel 60.
Csízi egyház község 118.
Csontos József 58.
Csorba György 19, 83, 86.
Csotó Istvánné 118.
Dávid József 118.
Deme József 78.
Demes Péter 88.
Deregnyői egyházközség 124.
Didó Antal 78.
Díjlevelek 112.
Diósgyőri egyházközség 26.
Dobsinai egyház 147.
Domby László 33, 38, 78, 79, 80, 84, 85, 86.
Dókus Ernő 2, 15, 35, 70.
Dókus Gyula 14.
Egyházak általában 27, 35, 102, 103, 106.
Egyházmegyei látogatás 102.
Egyházmegyék és esperesek 21, 22, 40, 90, 99, 100, 101, 102, 106, 110.
Egyházművészet 104, 109.
Egri egyházközség 137.
Egerszögi egyházközség 99. Bir. XI.
Énekvezérek 101.
Özv. Farkas Gyuláné 92.
Farkas István 18.
Fáy Árpád 81.
Özv. Fejes Istvánné 157.
Feledi egyház Bir. VIII.
Felsőábrányi egyházközség 99.
Felsőborsodi egyházmegye és esperese 90, 125, 128, 143, 154, 167,
Felső leányiskola és leánygimnázium 33, 38, 78, 79.
Felsőzemplémi egyházmegye és esperese 40, 124, 135, 144, 145, 162.
Fleckstein Amália 78.
Fodor György 18.
Gaál Imre 126.
Gál Péter 126.

- Gálocsi egyház 29.
Dr. Gerőcz Kálmán 45.
Gortvakisfaludi egyház 161.
Gömöri egyházmegye és esperese 90, 122, 123, 135, 146, 147,
155, 161, 165, 166.
Gönczy Gábor 159.
Hacsói Magnesitgyár 83.
Hajdú Lajos 111.
Hallgató János 78.
Hamzsa Andrásné 78.
Hancsovszky Béla Bir. V.
Hanvai egyház 118.
Harsányi István 51.
Hegedűs Imre 78.
Hegymegi egyház 99.
Héti egyház 99.
Horváth István Bir. I.
Horváth Lajos 77.
Pálóczi Horváth Simon és Mária ungi alapítványa 28.
Hóri egyház 162.
Idrányi Barna 18.
Imolai egyház 155.
Jármy Béla 111.
Juhász István 118.
Juhász László 118, 119.
Kajdy Menyhért 144.
Kazinczi Nagy János 128.
Dr. Kenessey Béla erdélyi püspök emléke 6.
Kerekes Dezső 83.
Keresztúry József 78. Bir. VI.
Kérészy Barna 14.
Özv. Kérészy Lászlóné 80.
Kisbári-i egyház 99.
Kisgejőczi egyház 41.
Kisgyőri egyház 99.
Kiss Gabriella 78.
Dr. Kiss Sándor 31.
Kolbása egyház 40.
Kollár István 50.
Korláthelmecezi egyház 152.

- Kovács Gusztáv Bir. IV.
Kovács István 78.
Kovács József 111.
Kovács Kelemenné 53.
Kósa Sz. Pál 72.
Kun Bertalan 18.
Dr. Kürcz Jakab 78.
Lakatos Józsefné 54.
Lasztóczyi egyh. 163.
Lasztoméri egyház 135.
Legenyei egyház 40, 144, 164.
Lelkészek 11, 22, 94, 95, 97, 98, 106.
Lelkészképesítési vizsgálatok 130.
Lelkészi nyugdíjintézet 136.
Lengyel István 88.
Lénárt Sándor 78.
Dr. Makkay Sándor 23.
Maklár Károly 78.
Martonyi egyház 154.
Matusz János 72.
Mályinkai egyház 99.
Meczner Béla 14.
Meczner József 14.
Mester János 111.
Mezőcsáti egyház 127, 138.
Mezőkövesdi egyház 158.
Miskolczi egyház 33, 82.
Miskolczi főgimnázium 81, 82, 86.
Miskolczi gőzmalom 81.
Miskolczi Kereskedelmi Bank 81.
Miskolczi Takarékpénztár 78, 81.
Dr. Molnár Gyula 18.
Molnár Ida 65.
Molnár Lajos 111.
Molnár Lenke 79.
Nagyidai egyház 99.
Dr. Nagy Ferenc 17.
Nagy Károly, erdélyi püspök 8.
Nemesbikki egyház 135.
Négyessy Miklós Bir. VII.

- Némethy Ferenc 78.
Oláh Sándor 78.
Oldalfalai egyház 99.
Óváry Zoltán 78.
Órdarmai egyház 153.
Papp József 78.
Parasznyai egyház 143.
Pataki János 78.
Pataki Pál 151, 153.
Pelsőczi egyház 92.
Pénzügyi választmány 11, 18, 24, 35, 43, 44, 87, 88, 93, 133, 157
158, 159.
Péter Pál 78.
Polgári iskolai vallásoktatás 110.
Porcs János 18.
néhai Porcs Jánosné 81.
Poroszlói egyház 126, 135.
Propper Jenő 78.
Putnoki egyház 165.
Radácsi György 11, 16, 20, 64, 75.
Ragályi Béla 14, 15, 18, 33.
Ragályi Balassa Ferenc báró 122.
Ragályi Géza Bir. IX.
Rakottyási egyház 99.
Dr. Rácz György 18.
Dr. Rácz Lajos 76.
Rátkay Károly 78.
Református Katonák Lapja 106.
Dr. Regéczy József 87, 88.
Dr. Révész Kálmán 9, 11, 14, 16, 159.
Réz László 23.
Riczkó László 111.
Rímamurányi Vasmű Részvénytársaság 83.
Rimaszombati egyház 166.
Rimaszombati főgimnázium 83, 84.
Rimaszombati Konzervgyár 83.
Rimaszombati Takarékpénztár 83.
Rohoska József 74.
Rozsnyói egyház 117, 135.
Sajóecsegi egyház 128.

- Sajóhídvégi egyház 99.
Sajókazai egyház 125.
Sajólenkei egyház 116.
Sajórecskei egyház 99.
Sajószentkirályi egyház 99.
Sajóvelezdi egyház 167.
Sallay Simon 44.
Samarjai János 123.
Sárospataki főiskola fejlesztése 20, 135.
Sárospataki főiskola igazgatótanácsa 20, 31, 32, 45, 46, 47, 49
50—56, 59—77, 85, 89, 92, 108, 131, 132, 135.
Sárospataki főiskola gazdasági választmány 20, 31, 32, 45—47,
49—56, 59—73, 75—77, 89, 92, 108, 135.
Sárospataki főiskola tanári kar 45—46, 49, 73.
Sárospataki főiskola igazgatói 46.
Sárospataki irodalmi kör 23, 46, 49.
Sárospataki főiskola tisztviselői és szolgálói 48.
Sárospataki főiskola Pogány Istvánné alapítványa 49.
Sárospataki főiskola Perked-Mosolygó-pusztai bérlete 49.
Sárospataki főiskola könyvnyomdai felügyelő 56.
Sárospataki főiskola számadása 1916/17 ik évről 61.
Sárospataki főiskola költségvetése 1918/19-ik évre 62.
Sárospataki főiskola Bálványosi pusztai bérlete 63.
Sárospataki főiskola Faragószállási bérlete 63.
Sárospataki főiskola jogtanárai 31.
Sárospataki polgári leányiskola 42.
Sárospataki fogyasztási szövetkezet 54.
Sárospataki egyház 141.
Sárospataki Ref. Lapok 76.
Sárkány Sámuel 66.
Schmiedt Gizella 78.
Dr. Scholtz Margit 78.
Soltész Lenke 67.
idb. Súlyom Gyula 18.
Steiner Nóra 78.
Stólarendezés 27.
Stunda István 43, 52.
Sümegi Ilona 111.
Süteő István 79.
Sütő Kálmán 12.

- Szabó Bertalan** 78.
Szkárossy Gusztávné 92.
Szalókai egyház 99.
Szappanos Károly 91.
Szavazatot nem adott egyházak 13.
Számvevőszék 18, 88, 93.
Szemelvényes biblia 39.
Szendrőládi egyház 99.
Szentmártoni Dániel 78.
Szerbák Margit 79.
Szeremley Gábor 68.
Székely Imre 71.
Szinpetrii egyház. Bir. XII.
Szondy-Kenessey alapítvány 134.
Szontágh Sára 78.
Szórványok lelki gondozása 24.
Szöllőssy Izabella 111.
Szuhogyi egyház 99.
Taktaharkányi egyház 140.
Taktakenézi egyház 168.
Tanítók 22, 106.
Tanítónőképző-intézet 34.
Tauszig Mária 78.
Theológiai oktatás 36.
Theológiai tanári kar 47, 51, 70, 75, 131.
Tibolddaróczi egyház 99.
Tiszaladányi egyház Bir. III.
Tiszakeszi-i egyház 129.
Tiszaszederkényi egyház 169.
Tolcsvai egyház 170.
Tornai egyházmegye és esperese 90, 148, 149.
Tóth Béla 5, 12, 18, 19, 83.
Tóth János Bir. VII.
Tóth Miklós 118.
Dr. Tüdős István püspök 1, 4, 11, 15, 35, 54, 55, 70, 87, 88,
105, 107, 108, 147.
Ungi egyházmegye és esperese 21, 28, 29, 41, 115, 150–153,
156, 172.
Ungvári egyház 150, 156, 172.
Urbán József 111.

- Ujcsanálósi egyház 171.
Újj Jánosné 127.
Vadászy Pál 14, 18, 33.
Vajáni egyház 113.
Vajkóc-Mátyóci egyház 114.
Varga Károly Bir. II.
Vass Mihály 54.
Vay Elemér báró 80.
Dr. Veress Samu 83.
Dr. Végh Sándor 78.
Virág Béla 111.
Vissi egyház 99.
Zilizi egyház 99.
Zsarnói egyház Bir. X.
Zsipdulházai egyház 99.
Zsoldos Benő 74.
Zsóri egyház 99.